

בנק אגוד לישראל

בערבון מוגבל

דוחות כספיים

31 בדצמבר 2012

מר זאב אבלס, יו"ר דירקטוריון הבנק

מר ישעיהו לנדאו, סגן יו"ר דירקטוריון הבנק

מר חיים אלמוג

מר אלברטו גרפונקל

מר עוזי ורדי-זר

מר יצחק זיסמן

ד"ר יעקב ליפשיץ

מר יגאל לנדאו

גב' מירי לנט-שריר

מר גיורא מורג

ד"ר זלמן סגל

3	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות
183	סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו
202	הצהרות המנהל הכללי הראשי והחשבונאית הראשית
206	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
207	דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2012

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
4	1. מידע צופה פני עתיד
5	2. התפתחויות כלכליות
9	3. פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
15	4. רווח ורווחיות
17	5. התפתחות הנכסים וההתחייבויות
27	6. יעדים ומדיניות עסקית
29	7. השליטה בבנק
29	8. השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו
33	9. חלוקת דיבידנדים
33	10. הסכמים מהותיים
34	11. רשיונות, היתרים ואישורים
36	12. פעילות מול גורמים בחו"ל
37	13. הליכים משפטיים והתחייבויות תלויות
37	14. רכוש קבוע ומתקנים
40	15. פעילות חברות מוחזקות
46	16. הון אנושי
51	17. תיאור מצב המיסוי
52	18. תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות
76	19. הלימות ההון
92	20. החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
129	21. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים
141	22. עדכוני חקיקה
148	23. עסקאות עם בעלי שליטה
154	24. פעילות למען הקהילה ותרומות
155	25. גילוי בדבר המבקר הפנימי
158	26. הדירקטוריון
168	27. חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה
171	28. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
173	29. בקרות ונהלים
175	30. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
181	31. שכר רואה החשבון המבקר

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 28 בפברואר 2013, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2012. הדוחות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2013. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

התפתחויות כלכליות

כללי

נתוני הכלכלה העולמית בשנת 2012 ממשיכים להציג חולשה, גם בחלוף למעלה מארבע שנים מפרוץ המשבר הכלכלי העולמי. אמנם הכלכלות המתפתחות היוו כבעבר את המנוע העיקרי לצמיחה העולמית בשנת 2012, אך תרומתן נחלשה. לעומתן הכלכלות המפותחות נאבקו במהלך השנה בהתגברות החששות ממשבר חוב וממצוקה פיסקלית. בסוף נובמבר 2012 הודיע ארגון ה-OECD כי תחזיות הצמיחה לשנת 2013 למדינות החברות בארגון עודכנו כלפי מטה מ-2.2% ל-1.4%. תחזית הצמיחה לארצות הברית עודכנה מ-2.6% ל-2.0%. במקביל, במהלך ינואר הוריד הבנק העולמי את תחזית הצמיחה העולמית ל-2.4% לעומת 3.0% בתחזית הקודמת. זאת לאחר שהכלכלה העולמית הציגה צמיחה של 2.3% במהלך 2012 ועל רקע החשש מהשפעות ה"צוק הפיסקלי" על כלכלת ארצות הברית והתמשכות המשבר באירופה.

בארצות הברית הצליח הממשל לדחות מעט את התממשות "הצוק הפיסקלי" לאחר שהושג הסכם באשר לצד המיסים. עם זאת, סוגיית הפחתת החוב נותרה פתוחה ועמה החשש להאטה. במקביל, נתוני הכלכלה האמריקאית לרבעון האחרון של 2012 מצביעים לראשונה מ-2009 על התכווצות בשיעור שנתי של 0.1%, בעיקר עקב צמצום בהשקעות במלאי במגזר הפרטי ובהוצאה הציבורית. זאת, לאחר שברבעון השלישי נרשמה צמיחה בשיעור שנתי של 3.1%. במקביל, הודיע הבנק המרכזי האמריקאי על הגדלת תכנית ההרחבה הכמותית ב-45 מיליארד דולר מדי חודש לרכישת אג"ח ממשלתיות בנוסף ל-40 מיליארד דולר מדי חודש לרכישת אג"ח מגובות משכנתאות.

באירופה נרשמה בשנת 2012 התכווצות בשיעור של 0.4% בתוצר ושיעור האבטלה במדינות גוש האירו הגיע באוקטובר לשיא של 11.7%. על רקע תחזיות להתכווצות נוספת של 0.1% בשנת 2013 צפויה שאלת מיחזור החובות להוות סוגיה מרכזית בכלכלה הגלובלית. חוסר הוודאות סביב ההשלכות האפשריות מהתפרצות משבר החוב, פוגע גם בפעילות הכלכלית ובדירוג החוב של מדינות הגוש החזקות יותר כמו צרפת וגרמניה, אשר סופגות את השפעות המיתון במדינות הגוש כמו ספרד, איטליה, פורטוגל ויוון. תוכניות רכישת האג"ח, אשר נועדו למנוע את קריסתן הפיננסית של מדינות הגוש החלשות, אינן פותרות את בעיות התקציב אשר צפויות להמשיך ולמתן עוד יותר את הביקושים בגוש.

בישראל, האינדיקטורים הכלכליים לרבעון השלישי של שנת 2012, תומכים בהערכה כי קצב הצמיחה במשק התמתן ונמצא במגמת ירידה. האומדן לצמיחה בתוצר המקומי הגולמי במחצית השנייה של שנת 2012 מצביע על צמיחה בשיעור שנתי של 2.8% (השיעור הנמוך ביותר מאז 2009), לאחר צמיחה בשיעור של 2.9% במחצית הקודמת, צמיחה של 3.3% במחצית המקבילה אשתקד וצמיחה של 4.6% בשנת 2011. שיעור הצמיחה המתון יחד עם מדדים נמוכים ואף שליליים בחודשים האחרונים משקפים את הרפיון בביקושים וההאטה בה נמצא המשק בתקופה האחרונה. תחזית הצמיחה המעודכנת של בנק ישראל עומדת על 3.3% ב-2012, ו-3.8% ב-2013 בהנחה שהפקת הגז מקידוח "תמר" תחל במהלך הרביע השני של השנה. בניכוי השפעת הגז, התוצר ב-2013 צפוי לצמוח בשיעור של 2.8%. הצמיחה בשנת 2013 צפויה להיות מושפעת בעיקר מהצמיחה העולמית הממותנת, הצורך בהקפדה על מדיניות פיסקלית מרסנת ומנגד מהשפעת התחלת הזרמת הגז במהלך השנה.

תעסוקה וצריכה פרטית

לפי סקר כח האדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שיעור הבלתי מועסקים ברבעון האחרון של 2012 עמד על 6.9% לעומת 6.8% במהלך הרבעון השלישי של 2012 ו-7.0% ברבעון השני של 2012. נתוני הרכישות באמצעות כרטיסי האשראי מצביעים על המשך מגמת הגידול - נתוני הרבעון הרביעי של השנה מסתכמים בעלייה בשיעור של 6.4% בחישוב שנתי, בהמשך לעלייה של 4.9% בחישוב שנתי ברבעון השלישי של השנה. נתוני הפדיון של כל רשתות השיווק (כולל מזון) מצביעים על ירידה של 2.6% בחישוב שנתי ברבעון הרביעי של השנה, בהמשך לירידה של 2.6% בחישוב שנתי, ברבעון השלישי של השנה. לאחר שנת שיא ביציאות ישראלים לחו"ל ב-2011, נתוני שנת 2012 מצביעים על ירידה בשיעור של 1.0% במספר היציאות לחו"ל לעומת שנה קודמת, עם זאת מספר היוצאים נותר דומה.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין

הגירעון המסחרי הסתכם השנה בכ-70.2 מיליארדי ש"ח, לעומת 52.2 מיליארדי ש"ח בכל שנת 2011. הנתונים לשנת 2012 מצביעים על עלייה ביבוא הסחורות (למעט יהלומים, אניות ומטוסים וחומרי אנרגיה) בשיעור של 6.3% בחישוב שנתי. העלייה ביבוא נבעה בעיקר מעלייה בשיעור של 10% בהיקף יבוא חומרי גלם (למעט יהלומים וחומרי אנרגיה) במקביל לעלייה קלה ביבוא מוצרי צריכה ומוצרי השקעה. ביצוא הסחורות (למעט אניות, מטוסים ויהלומים) נרשמה בשנת 2012 עלייה בשיעור של 4.5% בחישוב שנתי. היצוא התעשייתי, המהווה שיעור ניכר מסך היקף היצוא (ללא יהלומים), עלה בשנת 2012 בשיעור של 4.4%. עיקר העלייה ביצוא התעשייתי נובעת מגידול ביצוא טכנולוגיה עילית בשיעור של 5.5% בחישוב שנתי אשר התבסס על עלייה ביצוא בענף הרכיבים האלקטרוניים בשיעור של 19.3% בחישוב שנתי ובענף הציוד לבקרה ולפיקוח בשיעור של 9.0% בחישוב שנתי. בשנת 2012 נחלש השקל (שער ממוצע) ביחס לרוב המטבעות הנסחרים בישראל. ביחס לשערי סוף תקופה התחזק שערו של השקל בשנת 2012 אל מול הדולר, האירו והיין בשיעורים של 2.4%, 0.3% ו-13.8%, בהתאמה ונחלש למול הליש"ט והפרנק השוויצרי בשיעורים של 2.4% ו-0.4%, בהתאמה.

מדיניות פסקאליית

נתוני הביצוע בפועל של תקציב המדינה מראים שהגרעון המקומי בשנת 2012 הסתכם ב-39.0 מיליארדי ש"ח. הגרעון בחודש דצמבר הפתיע לרעה והסתכם בכ-12.8 מיליארדי ש"ח. הגרעון כאחוז מהתוצר הסתכם בכ-4.2% לעומת יעד גרעון תקציבי מתוכנן של 18.3 מיליארדי ש"ח שהם כ-2.0% תוצר. הסטייה בגרעון ביחס לתקציב המקורי נובעת בעיקר מהכנסות נמוכות מהחזוי מתקבולי מיסים בסך של כ-18.5 מיליארדי ש"ח ובמידת מה, הוצאות גבוהות מהתקציב המקורי (הסכמי שכר, הוצאות ביטחוניות ועוד) בהיקף של כ-2.2 מיליארדי ש"ח. עם זאת, החלטות הממשלה על העלאת המיסים והמע"מ החל מספטמבר צפויות להגדיל את הכנסות המדינה בכ-9 מיליארד שקלים. הבחירות עכבו את הטיפול בתקציב 2013 ולכן היקף הקיצוץ הצפוי כמו גם יעד הגרעון לשנת 2013 אינם ברורים בשלב זה. העיכוב באישור התקציב לשנת 2013, מגביל את היקף ההוצאה הממשלתית החודשית ל-1/12 מתקציב 2012.

מחירים ומדיניות מוניטארית

לאור המגמה השלילית בכלכלה העולמית והתחזיות לגבי המשכה, ועל מנת להעניק תמיכה נוספת לפעילות הכלכלית בהעדרם של לחצים אינפלציוניים, הוחלט בבנק ישראל בסוף חודש דצמבר על הורדת הריבית, בפעם הרביעית בשנת 2012, בשיעור של 0.25 נקודות האחוז, לרמה של 1.75%. זאת, בהמשך למגמה של הורדת הריבית החל מהמחצית השנייה של שנת 2011.

בשנת 2012 קצב האינפלציה השנתי עמד על 1.6%. על פי נתוני המגמה לרבעון האחרון של שנת 2012, קצב הגידול השנתי של מדד המחירים לצרכן הגיע ל-1.4%.

שוק ההון

שנת 2012 התאפיינה בירידה משמעותית של כ-37% במחזורי המסחר היומיים במניות והמירים לעומת המחזור הממוצע אשתקד ובירידה של כ-46% במחזור המסחר היומי הממוצע במק"מ. על אף הירידה במחזורי המסחר, חלה עלייה במרבית המדדים מתחילת השנה. במחצית השנייה של שנת 2012 חלה עלייה בשערי ניירות הערך למול השפל ביוני אך עדיין בשיעורים נמוכים ביחס למגמת העלייה העולמית. בסיכום שנת 2012 עלו מדדי "ת"א 25" ו-"ת"א 100" בשיעורים של 9.2% ו-7.2% בהתאמה. בסיכום שנת 2012 נרשמה מגמה חיובית בכלל המדדים למעט מדד מניות המסחר והשירותים אשר רשם ירידה של 11.3% בהובלת חברות התקשורת, ולנוכח השפעות המחאה החברתית על רשתות השיווק הגדולות. מדד מניות הבנקים והביטוח בלטו לחיוב עם עלייה בשיעור של 25.4% ו-15.1%, בהתאמה. בין הגורמים החיוביים העיקריים שהשפיעו על מגמת המסחר בשוק ההון המקומי היו מהלכי הורדת הריבית על ידי בנק ישראל ומגמת העליות בשווקי העולם בכלל ובארצות הברית בפרט.

בשוק המניות הראשוני נמשכה מגמת ההאטה בפעילות ומתחילת השנה גויסו כ-3.4 מיליארדי ש"ח לעומת כ-5.1 מיליארד ש"ח אשתקד ולעומת כ-13 מיליארד ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של כ-33% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

שוק אגרות החוב בשנת 2012, התאפיין בעליות שערים בכל סוגי אגרות החוב. מתחילת השנה נרשמו עליות בשיעור של 8.8% ו-9.9% במדד הכללי של אגרות החוב ובמדד אגרות החוב הצמודות למדד המחירים לצרכן בהתאמה, במקביל עלה מדד אגרות החוב הצמודות למט"ח בשיעור של 7.3%.

מתחילת שנת 2012 רשם מדד האג"ח הקונצרני ה"תל בונד 20" עליה בשיעור של 7.9% לעומת 0.7% בשנת 2011. מתחילת השנה מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות החוב הסתכם ב-4.1 מיליארדי ש"ח, גבוה בכ-8.7% לעומת מחזור המסחר היומי הממוצע בשנת 2011 וזאת בניגוד למגמה של היקפי המסחר במניות. העלייה במחזורי נובעת מגידול במחזורי המסחר באג"ח ממשלתיות צמודות, וכן מעלייה בשיעור של כ-14% במחזורי המסחר באג"ח חברות שהגיע לשיא של כ-1.0 מיליארד ש"ח ביום. לעומת זאת, בפעילות המק"מ חלה ירידה חדה ומתחילת שנת 2012 עמד המחזור היומי הממוצע על 0.6 מיליארד ש"ח.

במהלך שנת 2012 גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים כ-39.7 מיליארדי ש"ח באמצעות הנפקות והקצאות אג"ח, נמוך במעט מהסכום שגויס בשנת 2011.

על רקע הגרעון הגדל בתקציב הממשלה, התגברו הגיוסים והפעילות בשוק האג"ח הממשלתי, כאשר בשנת 2012 הסתכם הגיוס נטו בכ-22 מיליארדי ש"ח לעומת גיוס נטו של 3 מיליארדי ש"ח נטו בכל שנת 2011.

בניה ונדל"ן

רמת הביקושים הגבוהה לדירות חדשות והיקף המשכנתאות הגבוה נמשכו גם במהלך הרבעון הרביעי של 2012. עם זאת, היצע הדירות נותר ברמה הנמוכה מזה חודשים בעקבות ירידה בנתוני התחלות הבניה. מגמה זו באה על רקע ההשפעה הנמשכת של צעדי בנק ישראל בתחום המשכנתאות ומאמצי הממשלה לשיווק קרקעות. מנגד, העלאת דרישות הלימות ההון מהמערכת הבנקאית, משפיעה על היקף האשראי, לרבות לענף הנדל"ן. ברבעון האחרון של השנה נמשכה הירידה בריבית בנק ישראל אשר תרמה להגדלת הביקוש לדירות במיוחד על ידי רוכשי הדירות להשקעה.

בפברואר 2013 פרסם בנק ישראל טיוטת הנחיות הנוגעות להעלאת שיעור שקלול הלוואות לדיור בשיעור מימון הגבוה מ-45% לצורך הקצאת הון והגדלת הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לשיעור מינימאלי של 0.35%. מנגד, הקל בנק ישראל בדרישת ההון הנדרשת בגין ערבות חוק מכר במקרה שהדירה נמסרה כבר למשתכן. הוראות אלה הינן בהמשך להוראה של בנק ישראל מנובמבר 2012, הכוללת מגבלות על שיעור המימון שמעמידים הבנקים להלוואות לדיור שעיקרן הכבדה על נוטלי משכנתא לצרכי השקעה בדירות מגורים כך ששיעור המימון להשקעה זו לא יעלה על 50% מערך הדירה. בנוסף נקבע בהוראה כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור בשיעור מימון גבוה מ-70% למעט הלוואה לדיור לדירה ראשונה לגביה יחול שיעור מימון מרבי של 75%. עדיין מוקדם להעריך את ההשפעה של ההוראות על שוק הדיור.

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן "הבנק") נוסד בשנת 1951. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון בנק לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. הבנק נוסד על ידי החברה הכלכלית הארצישראלית (ארה"ב) מניו יורק והחברה הכלכלית בע"מ - הלונדונית, אשר המשיכו את פעילות המחלקה הבנקאית של האגודה הארצישראלית, אשר החלה בפעילותה בארץ ישראל עוד בשנת 1922. משנת 1983 ועד ליום 17 במאי 1993 הוחזקה השליטה בבנק על-ידי מדינת ישראל (באמצעות בל"ל בטוחות) ועל ידי בנק לאומי לישראל בע"מ שרכש את מניות הבנק בשנת 1954 ובשנת 1961. בעקבות הסכם למכירת גרעין השליטה בבנק, הועבר גרעין השליטה בשנת 1993 לשלמה אליהו אחזקות בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ונכסי דוד לובינסקי (אחזקות) בע"מ. ביום 29 אוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו חברה לביטוח בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

מניות הבנק רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

לבנק 36 סניפים ושלוחות הפזורים ברחבי הארץ וכן שני מרכזים ללקוחות בנקאות פרטית (פרמיום). הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שרותי בנקאות. בהתאם לנתונים שפורסמו בדוחות כספיים מאוחדים של כלל הבנקים בישראל ליום 30 בספטמבר 2012, הבנק הוא השישי בגודלו במערכת הבנקאית בישראל.

להלן פרטים על חלקו של הבנק במערכת הבנקאות במספר תחומים:

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 30 בספטמבר *2012	
%	%	%	
2.8	2.8	2.7	אשראי לציבור
3.4	3.3	3.0	פקדונות הציבור
2.8	2.6	2.6	הון עצמי
2.2	1.9	1.9	רווח נקי

* מתייחס לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012.

פעילותו העסקית של הבנק מתמקדת במספר תחומים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים לבין לווים. הרווח בגין פעילות זו מקבל את ביטויו ברווח מפעילות מימון של הבנק והוא מהווה את מקור הרווח העיקרי שלו.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון פעילויות, בתחומי המט"ח, סחר בינלאומי, ניירות ערך, שירותי מידע, ייעוץ וניהול פיננסי בנקאי, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד.
- השקעת ההון העצמי של הבנק וניהול סיכוני שוק ונזילות.

דירקטוריון הבנק קובע בהתאם לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שנקבעים על ידו את מדיניותו העסקית של הבנק ומנחה ומכוון את הנהלת הבנק בהתאם למדיניות. במסגרת זו נדונים ומאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים, הקצאת המשאבים לתוכנית העבודה והתקציב.

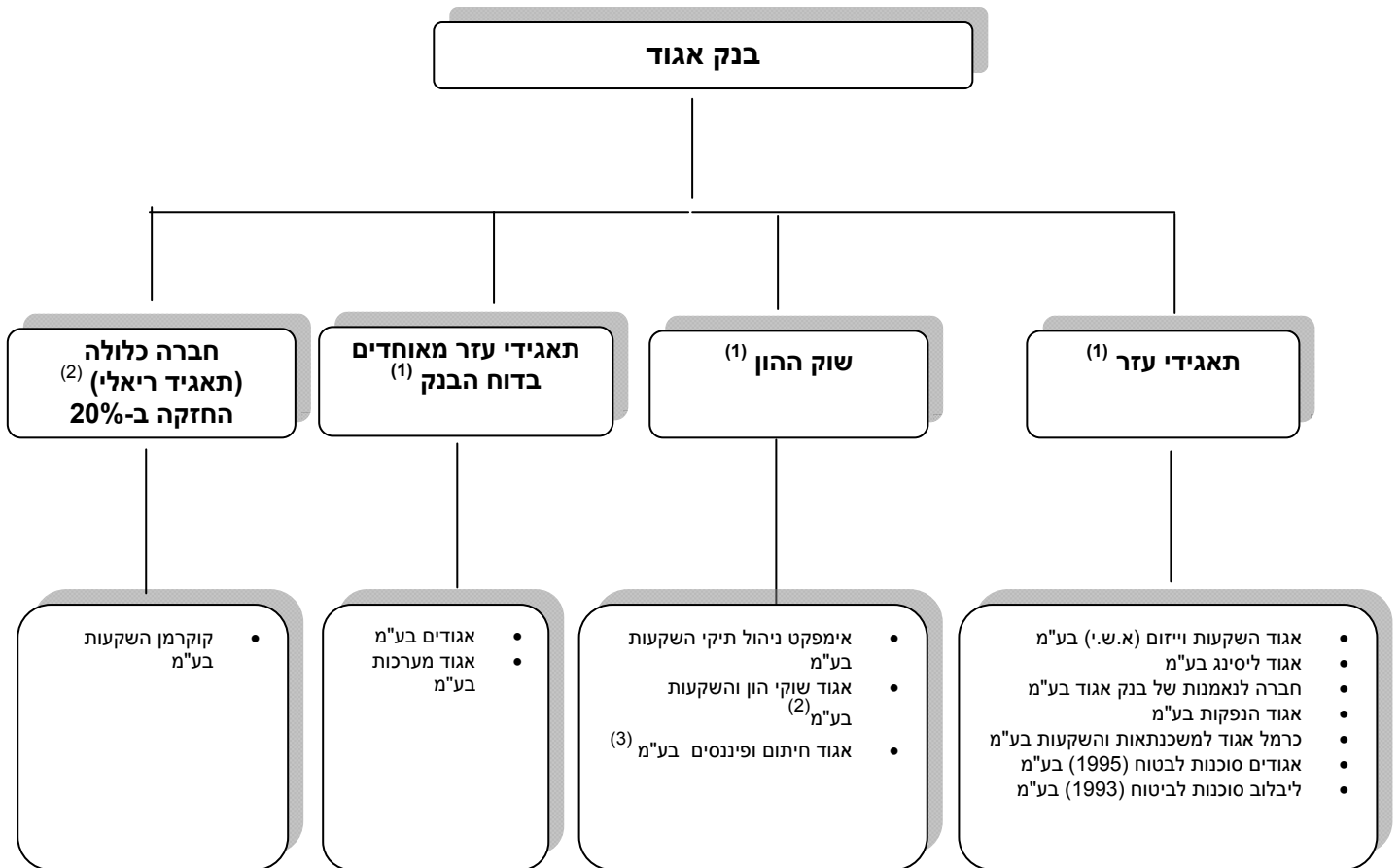
ביום 18 במרס 2012 הודיעה חברת "מידרוג" כי דירוג הבנק ואופק הדירוג נותר ללא שינוי לעומת שנה קודמת והינו כדלקמן:

Aa3	פקדונות לזמן ארוך ואג"ח
P-1	פקדונות לזמן קצר
A1	כתבי התחייבויות נדחים(הון משני תחתון)
A2	שטרי הון נדחים(הון משני עליון)
יציב	אופק הדירוג

כמו כן הודיעה חברת מדרוג על מתן דירוג **A1** למסגרת גיוס כתבי התחייבויות נדחים (הון משני תחתון) בסך של עד 500 מיליון ש"ח ע.ג.

ביום 18 ביולי 2012 אישרה מחדש חברת "מידרוג" את דירוג הבנק כמפורט לעיל וכן אישרה דירוג של **Aa3** באופק יציב למסגרת גיוס בסך של עד 400 מיליון ש"ח ע.ג. של אג"ח (סדרה ו') שתבצע על ידי אגוד הנפקות בע"מ. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה ו') ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות".

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012:



(1) מוחזקים ב- 100%, למעט אגוד חיתום ופיננסיים – ראה הערה (3) להלן.

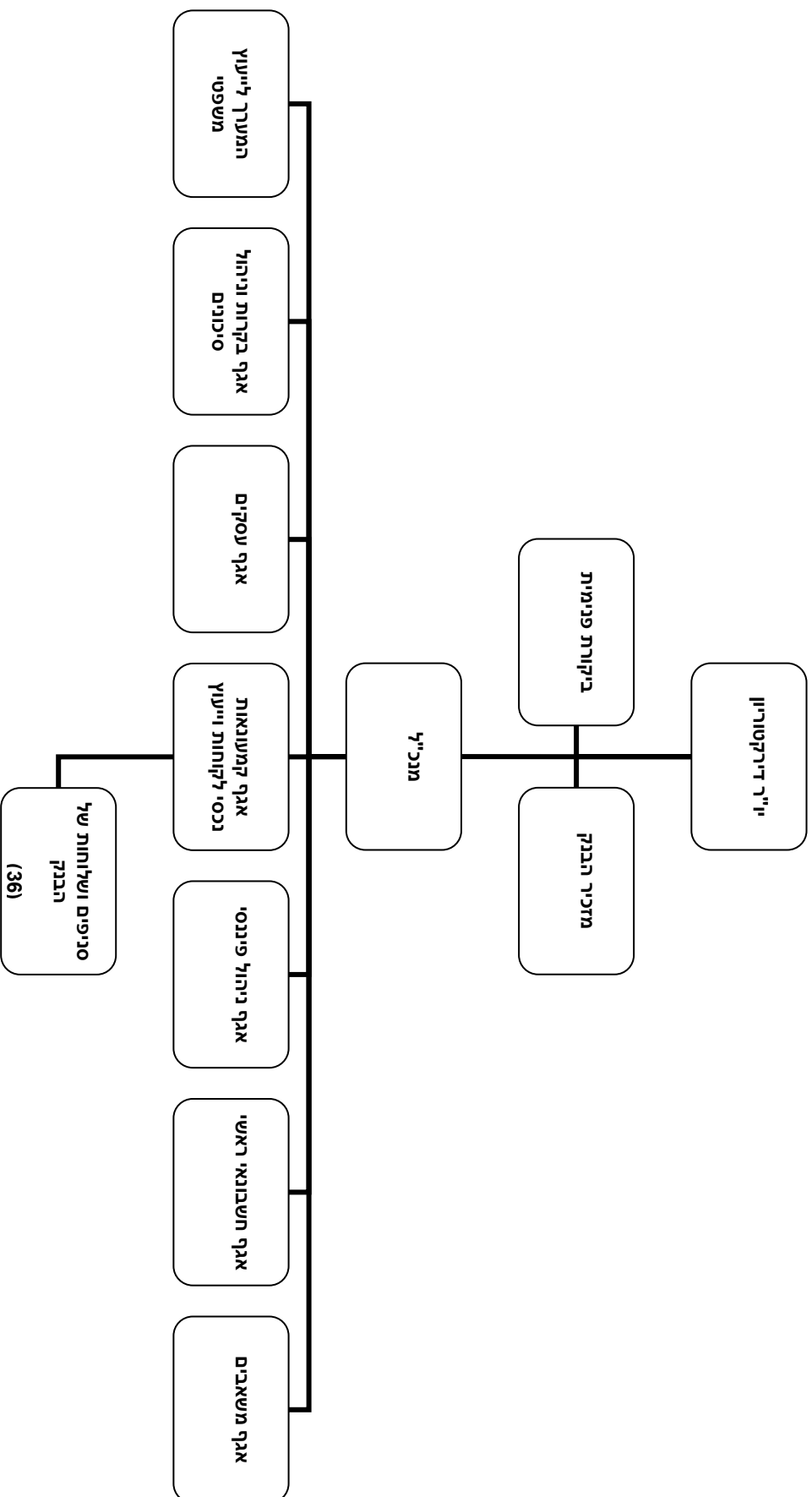
(2) מוחזקות על ידי אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ.

(3) מוחזקת על ידי אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ בשיעור של 75%. ראה פירוט בפרק "פעילות חברות מוחזקות".

(4) פרטים בדבר החברות המוחזקות של הבנק, תחומי פעילותן ותרומתן לרווחיות הבנק, ראה בבאור 5 לדוחות הכספיים, ובפרק "פעילות חברות מוחזקות".

המבנה הארגוני של הבנק

להלן תרשים המתאר את המבנה הארגוני של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012:



תיאור תחומי אחריות

להלן תיאור קצר של חלוקת תחומי האחריות בבנק בהתאם למבנה הארגוני הנוכחי של הבנק:

- א. **אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ** – אחראי על ניהול מערך סניפי הבנק בפעילות מול לקוחות פרטיים (משקי בית ובנקאות פרטיות) ועסקים קטנים (לרבות אשראי ללקוחות אלו) ואליו כפופים בין היתר, מערך הסניפים, מערך שיווק, פרסום וערוצים ישירים, מערך משכנתאות ומערך ניהול נכסי לקוחות וייעוץ כמו כן מקיים האגף מעקב אחר פעילות חברות הבת: אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ, אגוד ליסינג בע"מ.
- ב. **אגף עסקים** – אחראי על ניהול השוטף של כלל האשראי (למעט אשראי ללקוחות פרטיים, עסקים קטנים ומשכנתאות, שבאחריות אגף קמעונאות נכסי לקוחות וייעוץ). כמו כן, אחראי האגף על סיווג וטיפול בחובות בעייתיים ונקיטת הליכי גביית החובות באמצעות מערך אשראים מיוחדים, על דירוג האשראי, וכן דיווחים בתחום האשראי לגורמי הפיקוח השונים.
- ג. **אגף ניהול פיננסי** – אחראי על ניהול הנזילות השוטפת של הבנק, ביצוע פעולות בניירות ערך ישראלים זרים, יחידת ביצוע במט"ח, ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול הנכסים וההתחייבויות בשקלים, מט"ח, מדד, מתן ציטוטים לריבית ולעלות המקורות ועשיית שוק באג"ח ממשלתי. לאגף כפופים מערכים אחוריים (back office), במט"ח, ני"ע זרים וני"ע ישראלים. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר הפעילות של חברות הבת: א.ש.י אגוד השקעות ויזום בע"מ (א.ש.י), אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ, אגוד חיתום ופיננסיים בע"מ, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ואגוד הנפקות בע"מ.
- ד. **אגף משאבים** – אחראי על ניהול משאבי הבנק בתחום ההון האנושי, מערכות מידע, רכש ולוגיסטיקה, אבטחת מידע, נכסים, בינוי ואחזקה ותקציב ההוצאות התפעוליות של הבנק, וכן על ההיערכות לשעת חירום. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר פעילות חברות הבת: אגוד מערכות בע"מ ואגודים בע"מ.
- ה. **אגף חשבונאי ראשי** – אחראי על הדיווחים הכספיים של הבנק וחברות הבת שלו (לציבור, לדירקטוריון, להנהלה ולגורמי הפיקוח השונים), לניתוח כלכלי לרבות ריכוז תוכנית העבודה של הבנק והתקציב, לתכנון ההון, לריכוז מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי (SOX 404), ואחריות על יחידת ביצוע מטבע ישראלי.
- ו. **אגף בקרות וניהול סיכונים** – אחראי לפיתוח מודלים ותהליכים לבחינת סיכונים וביצוע הערכת סיכונים במגוון תחומי הפעילות של הבנק. אחריות זו כוללת את הגשת מסמך החשיפות הרבעוני וריכוז התהליכים לגיבוש מסמך ה- ICAAP של הבנק. בנוסף, האגף אחראי על תהליכי בקרת סיכונים, בקרה על היחידות הסוחרות, ניהול הסיכונים התפעוליים והמעקב אחר החשיפות מול בנקים זרים.
- ז. **המערך לייעוץ משפטי** – אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק, מעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק והחברות הבנות. התמיכה המשפטית באה לידי ביטוי במתן ייעוץ משפטי שוטף, בהכנת חוות דעת משפטיות, ניסוח ועריכה של מסמכים והסכמים ובריכוז התביעות נגד הבנק והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם הבנק. למערך כפוף ענף ציות ופניות הציבור, המורכב מהיחידה לאיסור הלבנת הון, יחידת הציות והיחידה לפניות הציבור.

- ח. **מזכירות הבנק** - אחראית לליווי עבודת הדירקטוריון, בהתאם למתחייב מהוראות הרגולציה הרלוונטיות לחברה ציבורית ולתאגיד בנקאי ובהתאם לנוהלי הבנק והחלטות הדירקטוריון, וכן מדווחת מטעם הבנק דיווחים מידיים לרשות לניירות ערך ולבורסה ודיווחים לבנק ישראל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. כמו כן, מטפלת מזכירות הבנק בזימון והכנתן של האסיפות הכלליות של הבנק ובדיווחים על-פי דין המתחייבים בקשר אליהן. מזכירות הבנק אחראית גם לשירותי מזכיר החברה של חברות הבנות של הבנק.
- ט. **ביקורת פנימית** - כפופה ליו"ר הדירקטוריון ואחראית על ביצוע ביקורות פנימיות ביחידות הבנק ובחברות הבת שלו בתדירות הנקבעת במסגרת תכנית עבודה רב שנתית, הנסמכת על סקר סיכונים אשר מעודכן באופן שוטף כמו כן אחראית הביקורת הפנימית על ביצוע הסקירה הבלתי תלויה למסמך ה- ICAAP.

רווח ורווחיות (מאוחד)

שנת 2012 הסתכמה ברווח נקי של 127 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 132 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון של כ- 3.8%.

תשואת הרווח הנקי להון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה בשנת 2012 ב- 6.2% לעומת 6.7% בשנת 2011. התשואה להון הושפעה גם מהגידול בהון, הן כתוצאה מהגדלת יעדי ההון (כמפורט בפרק "הלימות ההון") והן מגידול בקרן ההון בגין התיק הזמין למכירה.

להלן השינויים ברווח הנקי בשנת 2012 לעומת שנת 2011 בסעיפים העיקריים:

- גידול בסך של 10 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו לפני הפרשה להפסדי אשראי.
- גידול בסך של 41 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מריבית.
- גידול בסך של 38 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- גידול בסך של 13 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות והאחרות.
- עליה בשיעור ההפרשה למסים מ- 13.2% ל-16.4% (ראה פירוט בהמשך).

הרווח לפני מיסים הסתכם בשנת 2012 ב-152 מיליון ש"ח, בדומה לרווח לפני מיסים בשנת 2011. תשואת הרווח לפני מיסים על ההון (לפי בסיס הון ממוצע) הייתה בשנת 2012 7.4% לעומת 7.7% בשנת 2011.

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למיסים

הרווח מהכנסות ריבית נטו הסתכם בשנת 2012 ב- 660 מיליון ש"ח לעומת 650 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 1.5%.

להלן ניתוח תמציתי של פערי הריבית (הפער בין הכנסות הריבית על נכסים לבין הוצאות הריבית על התחייבויות) לפי בסיסי הצמדה (למידע מפורט ראה תוספת ג' לסקירת הנהלה- יצויין כי מתכונת הצגתה, לפי הוראות הפיקוח של הבנקים, טרם הותאמה ליישום של ההוראה בדבר המתכונת החדשה של דוח רווח והפסד):

המגזר השקלי הלא צמוד - פער הריבית כולל השפעת נגזרים לשנת 2012 הינו 1.18% לעומת 1.41% בשנת 2011. המגזר השקלי הצמוד למדד - פער הריבית כולל השפעת נגזרים לשנת 2012 הינו 0.77% לעומת 1.02% בשנת 2011. הקיטון מושפע ממדידת מכשירים נגזרים על פי שווים ההוגן.

מטבע חוץ - פער הריבית כולל השפעת נגזרים לשנת 2012 הינו 0.45% לעומת 0.36% בשנת 2011. הגידול מושפע ממדידת מכשירים נגזרים על פי שווים ההוגן.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי (נטו לאחר גביות) הסתכמו בשנת 2012 ב- 65 מיליון ש"ח, לעומת 27 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 140.7%. בשנת 2012 ההפרשה הפרטנית, לפני קיזוז גביית חובות שהופרשו בעבר, הסתכמה בסך 142 מיליון ש"ח (מזה: סך של 41 מיליון ש"ח בגין לקוח אחד) לעומת 67 מיליון ש"ח בשנת 2011. גביית חובות שהופרשו בעבר הסתכמה בסך של 66 מיליון ש"ח בשנת 2012 לעומת 56 מיליון ש"ח בשנת 2011. כמו כן, נרשם קיטון בשנת 2012 בהפרשה הקבוצתית בסך של 11 מיליון ש"ח לעומת גידול של 16 מיליון ש"ח בשנת 2011.

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהאשראי לציבור נטו עמד בשנת 2012 על 0.3%, לעומת 0.1% בשנת 2011. ראה פירוט נוסף בתת פרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" בהמשך.

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2012 בסך 595 מיליון ש"ח לעומת 623 מיליון ש"ח בשנת 2011, ירידה בשיעור של כ- 4.5%.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2012 בסך 357 מיליון ש"ח לעומת 316 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 13.0%.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2012 בסך 65 מיליון ש"ח לעומת 4 מיליון ש"ח בשנת 2011. הגידול נובע בעיקרו מגידול בסך של 64 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות החוב. גידול זה קוזז בחלקו כתוצאה מהשפעת הכנסות (הוצאות) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

התאמת מכשירים פיננסיים נגזרים על פי שווים ההוגן (כנדרש לפי כללי חשבונאות) גרמה בשנת 2012 להוצאות בסך של 13 מיליון ש"ח לעומת הוצאות בסך 22 מיליון ש"ח בשנת 2011.

הכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2012 בסך של 288 מיליון ש"ח לעומת הכנסות בסך של 310 מיליון ש"ח בשנת 2011, ירידה בשיעור של 7.1%. הירידה נובעת בעיקרה מקיטון בעמלות מפעילות לקוחות בניירות ערך עקב ירידה משמעותית במחזורי הפעילות בבורסה ומקיטון בעמלות הפרשי המרת מט"ח.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2012 בסך 4 מיליון ש"ח לעומת 2 מיליון ש"ח בשנת 2011. הכנסות אחרות כוללות בעיקר רווח ממכירת רכוש קבוע.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2012 בסך 800 מיליון ש"ח לעומת 787 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 1.7%.

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2012 בסך 455 מיליון ש"ח, לעומת 459 מיליון ש"ח בשנת 2011, ירידה בשיעור של 0.9%. חלה ירידה בהוצאות השכר כתוצאה מהשלכות היישום בפועל של תוכנית הפרישה ושינוי מדיניות הפרישה (ראה פירוט בפרק "הון אנושי"). כמו כן חלה ירידה כתוצאה מרווחי קופה מרכזית לפיצויים שנרשמו השנה לעומת הפסדים בשנה הקודמת. ירידות אלו קוזזו בחלקן בעיקר כתוצאה מהשלכות עדכון לוחות תמותה (ראה פירוט בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים") וגידול במס שכר (ראה פירוט בפרק "מצב המיסוי"). כמו כן נרשמו בשנת 2011 הוצאות בסך של 15 מיליון ש"ח בגין תוכנית הפרישה, לעומת הוצאות בסך של כ-20 מיליון ש"ח שנרשמו בשנת 2012 בגין הרחבתה (ראה פירוט בפרק "הון אנושי").

הוצאות פחת ואחזקת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2012 בסך 147 מיליון ש"ח לעומת 135 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה של 8.9%, הנובעת בעיקרה מגידול בפחת (בעיקר פחת מחשב).

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2012 בסך 198 מיליון ש"ח לעומת 193 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 2.6%.

שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית) עמד בשנת 2012 על 78.7% לעומת 81.5% בשנת 2011.

ההפרשה למיסים בשנת 2012 הייתה בשיעור של 16.4%, לעומת שיעור מס סטטוטורי של 35.53% בעיקר עקב השפעת סגירת שומות בגין שנים קודמות, וכן בעקבות עדכון צו מס ערך מוסף בגין מס שכר ומס רווח. בשנת 2011 ההפרשה למס הייתה בשיעור של 13.2%, לעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.48%, בעיקר עקב השפעת ביטול הפחתת שיעורי המס העתידיים על יתרות נכס המס הנדחה לטווח ארוך. ראה פירוט בבאור ג.28.

הרבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכם ברווח נקי של 27 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 34 מיליון ש"ח ברבעון המקביל, קיטון של 20.6%. הקיטון נובע בעיקרו מגידול בהוצאות להפסדי אשראי אשר קוזז בחלקו מרווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות חוב.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 38,825 מיליון ש"ח לעומת 38,915 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011, ירידה בשיעור של 0.2%.

האשראי לציבור, נטו (לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי) הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-23,573 מיליון ש"ח לעומת 22,868 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011, עליה בשיעור של 3.1%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור נטו בשנת 2012 עמדה על 23,432 מיליון ש"ח, לעומת 23,191 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 1.0%.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 285 מיליון ש"ח לעומת 272 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011. כמו כן, ליום 31 בדצמבר 2012 קיימת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי חוץ מאזני בסך 49 מיליון ש"ח, המוצגת במסגרת סעיף התחייבויות אחרות, לעומת 44 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011.

א. סך סיכון האשראי הבעייתי*:

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		
997	1,066	סיכון אשראי מסחרי בעייתי
79	69	סיכון אשראי בעייתי בגין אנשים פרטיים
1,076	1,135	סך סיכון אשראי בעייתי

* הנתונים מוצגים לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת הפרשה בגין הפסדי אשראי ולא כוללים ניכוי ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ב. סיכון אשראי בעייתי¹:

31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2012			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
565	3	568	635	17	652	סיכון אשראי פגום
69	39	108	146	25	171	סיכון אשראי נחות ²
329	71	400	202	110	312	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
963	113	1,076	983	152	1,135	סך הכל
69			62			מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר

¹ סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת

² לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ג. מדדי סיכון:

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
2.3%	2.4%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.3%	0.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.2%	1.2%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
51.9%	48.8%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
2.8%	3.0%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.1%	0.3%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.3%	0.2%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור הממוצעת
23.2%	16.5%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח

564

634

נכסים שאינם מבצעים:

חובות פגומים

נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 30,890 מיליון ש"ח לעומת 31,158 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011, ירידה בשיעור של 0.9%. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור בשנת 2012 עמדה על 30,764 מיליון ש"ח, לעומת 29,741 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 3.4%.

ניירות ערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 4,940 מיליון ש"ח, לעומת 6,785 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011, ירידה בשיעור של 27%.

היתרה נכון ליום 31 בדצמבר 2012 מתפלגת כדלקמן:

כ- 61% מתיק ניירות הערך מושקע באגרות חוב ממשלתיות. כ-18% מושקעים באגרות חוב של בנקים

כ- 13% מושקעים באגרות חוב קונצרניות, בעיקר של חברות ישראליות וכ- 6% בחברות ממשלתיות.

כ- 92% מהתיק מסווג כניירות ערך זמינים למכירה (ראה פירוט נוסף בבאור 3 לדוחות הכספיים). ניירות הערך בתיק הזמין למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לקרן הון, למעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד.

בשנת 2012 נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך של כ- 18 מיליון ש"ח ובגין מניות בסך של כ- 3 מיליון ש"ח, זאת לעומת סך של 23 מיליון ש"ח ו- 5 מיליון ש"ח בשנת 2011, בהתאמה.

קרן ההון נטו ליום 31 בדצמבר 2012 הינה חיובית ועומדת על כ- 112 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 132 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 20 מיליון ש"ח.

בסוף דצמבר 2011 קרן ההון נטו היתה שלילית ועמדה על כ-7 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), והיתה מורכבת מקרן הון חיובית בסך 84 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 91 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2012 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
11	13	(2)	100	מניות ¹
63	63	-	2,687	אגרות חוב ממשלת ישראל
11	12	(1)	726	אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל ²
2	2	-	166	אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים ³
				אגרות חוב קונצרניות ⁴ :
4	9	(5)	261	חברות ממשלתיות ⁵
5	9	(4)	150	ענף הנדל"ן ⁶
16	24	(8)	473	אחרות ⁷
25	42	(17)	884	סה"כ אג"ח קונצרניות
*112	132	(20)	4,563	סה"כ תיק זמין למכירה

* קרן הון זו משקפת רווחים שטרם מומשו, נטו, והיא כלולה בדוחות הכספיים בהון של הבנק, בסך של כ-74 מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס. ראה דו"ח על השינויים בהון - התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

- 1 כולל 25 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 30 מיליון ש"ח.
- 2 כולל 13 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 573 מיליון ש"ח בגין אג"ח בנק הפועלים.
- 3 כולל 11 מנפיקים שהינם בנקים בעיקר מארה"ב, בריטניה, הולנד, גרמניה וצרפת. היתרה הגבוהה ביותר היא 75 מיליון ש"ח.
- 4 כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 23 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.
- 5 כולל 3 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 214 מיליון ש"ח.
- 6 כולל 54 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 15 מיליון ש"ח.
- 7 כולל 55 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 58 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות ליום 31 בדצמבר 2012 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
					אגרות חוב זמינות למכירה:
					אחרות -
(17)	(14)	-	(1)	(2)	עד 20%
(1)	(1)	-	-	-	20%-30%
(18)	(15)	-	(1)	(2)	
					מניות
(2)	(1)	-	(1)	-	עד 20%
(2)	(1)	-	(1)	-	
(20)	(16)	-	(2)	(2)	סך הכל

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציות הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

מדיניות ונהלי הבנק בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מפורטים בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
9	12	(3)	125	מניות ¹
42	48	(6)	3,778	אגרות חוב ממשלת ישראל
(1)	-	(1)	3	אגרות חוב ממשלות זרות
(9)	8	(17)	828	אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל ²
(7)	1	(8)	230	אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים ³
				אגרות חוב קונצרניות ⁴ :
(10)	1	(11)	186	חברות ממשלתיות ⁵
(7)	3	(10)	122	ענף הנדל"ן ⁶
(24)	11	(35)	458	אחרות ⁷
(41)	15	(56)	766	סה"כ אג"ח קונצרניות
*(7)	84	(91)	5,730	סה"כ תיק זמין למכירה

* קרן הון זו משקפת הפסדים שטרם מומשו, נטו, והיא כלולה בדוחות הכספיים בהון של הבנק, בסך של כ-5 מיליון ש"ח, לאחר השפעת מס. ראה דו"ח על השינויים בהון - התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

¹ כולל 28 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 36 מיליון ש"ח.

² כולל 14 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 624 מיליון ש"ח בגין אג"ח בנק הפועלים.

³ כולל 11 מנפיקים שהינם בנקים מארה"ב, בריטניה, הולנד, גרמניה, צרפת ואוסטרליה. היתרה הגבוהה ביותר היא 63 מיליון ש"ח.

⁴ כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 26 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.

⁵ כולל 3 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 167 מיליון ש"ח.

⁶ כולל 55 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 13 מיליון ש"ח.

⁷ כולל 68 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 47 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
					אגרות חוב זמינות למכירה:
					אחרות -
72	8	8	36	20	עד 20%
8	4	1	2	1	20%-30%
5	-	4	-	1	30%-40%
85	12	13	38	22	
					מגובי נכסים -
3	3	-	-	-	עד 20%
3	3	-	-	-	
					מניות
2	-	1	-	1	עד 20%
1	-	1	-	-	מעל 40%
3	-	2	-	1	
91	15	15	38	23	סך הכל

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיצית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

להלן פירוטים נוספים בגין התיק למסחר (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)

2011 בדצמבר 31	2012 בדצמבר 31	
		מניות ⁽¹⁾ :
20	14	חברות ישראליות
9	4	חברות זרות
29	18	
1,004	337	אגרות חוב ממשלתיות - ישראליות
22	22	אגרות חוב אחרות
1,026	359	
1,055	377	סה"כ תיק למסחר

(1) בעיקר תעודות סל.

הנכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 476 מיליון ש"ח לעומת 846 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011.

ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 592 מיליון ש"ח לעומת 907 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011.

הקיטון בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים נובע בעיקר מפעילות בעסקאות בחוזי מט"ח ועסקאות בנגזרי מעו"ף.

הנכסים האחרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 1,123 מיליון ש"ח לעומת 1,041 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011.

ההתחייבויות האחרות הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 1,978 מיליון ש"ח לעומת 1,710 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011. התנודתיות בנכסים אחרים והתחייבויות אחרות נובעת בעיקרה מפעילות בשוק המעוף במכשירים שאינם עונים להגדרת נגזר וממכירת ניירות ערך בחסר.

הון הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 2,191 מיליון ש"ח לעומת 1,986 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011. הגידול בהון נובע מרווחי הבנק ומגידול בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו, (קרן הון).

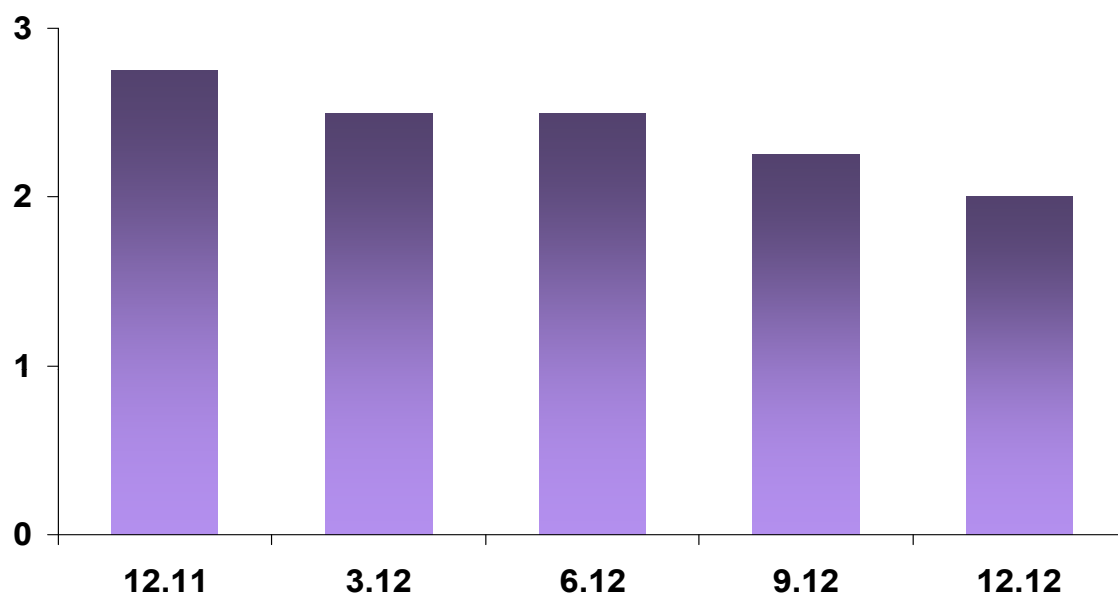
יחס ההון לרכיבי סיכון

<u>31 בדצמבר 2011</u>	<u>31 בדצמבר 2012</u>	
8.09%	8.66%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.82%	14.94%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון

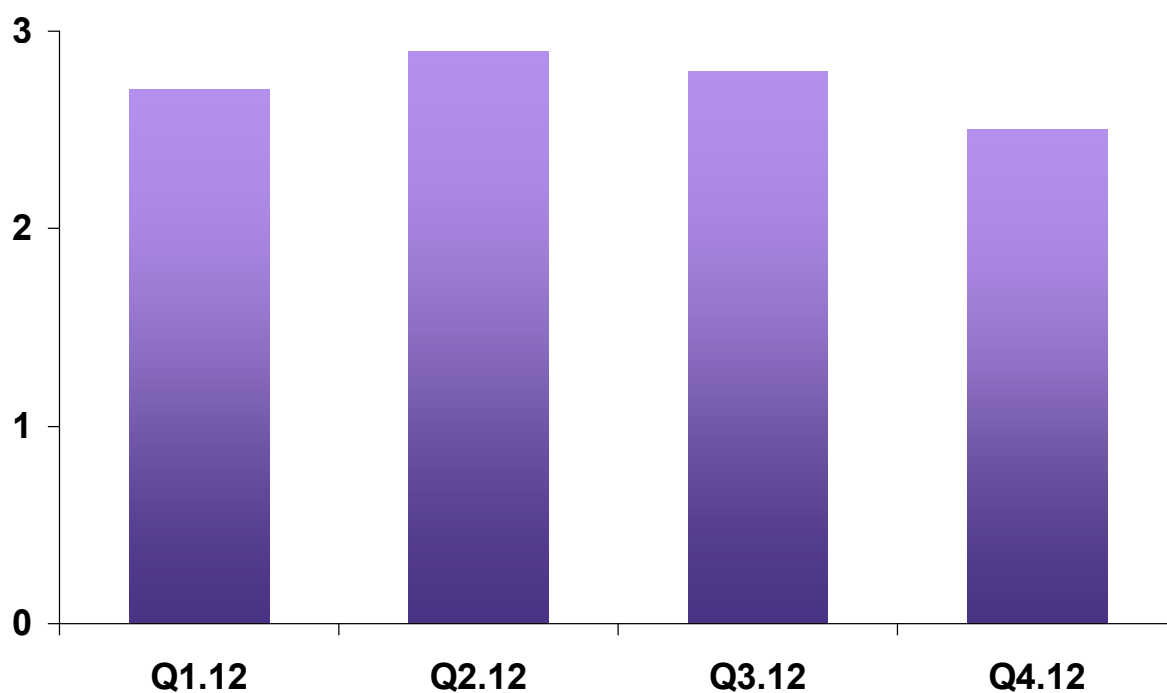
לפירוט נוסף בדבר נכסי הסיכון וההון- ראה באור 13 לדוחות הכספיים ופרק "הלימות ההון".

פירוט בדבר מדיניות הבנק בנושא יחס הלימות ההון ראה בפרק "הלימות ההון", תת פרק "יעדי הלימות ההון".

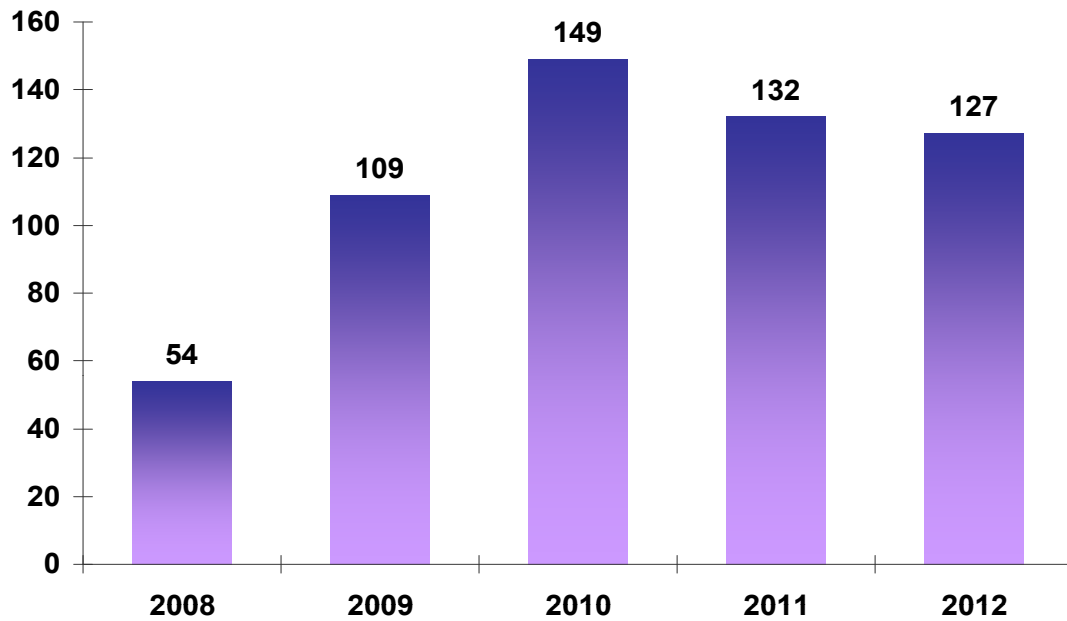
ריבית בנק ישראל באחוזים



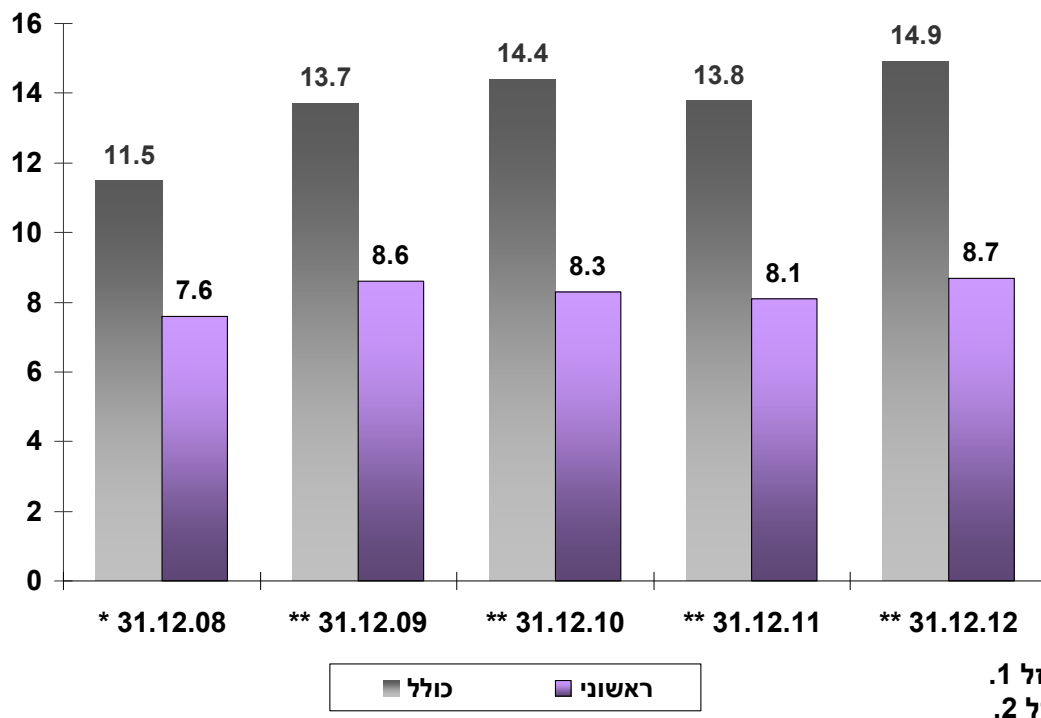
קצב גידול התמ"ג באחוזים



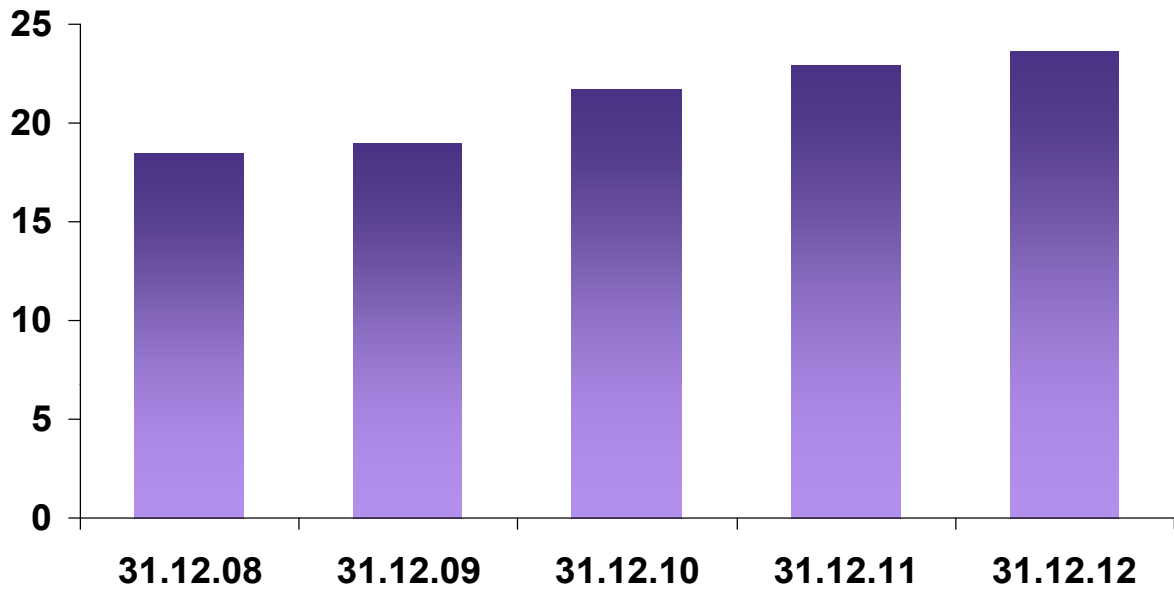
התפתחות הרווח הנקי מפעולות רגילות במיליוני ש"ח



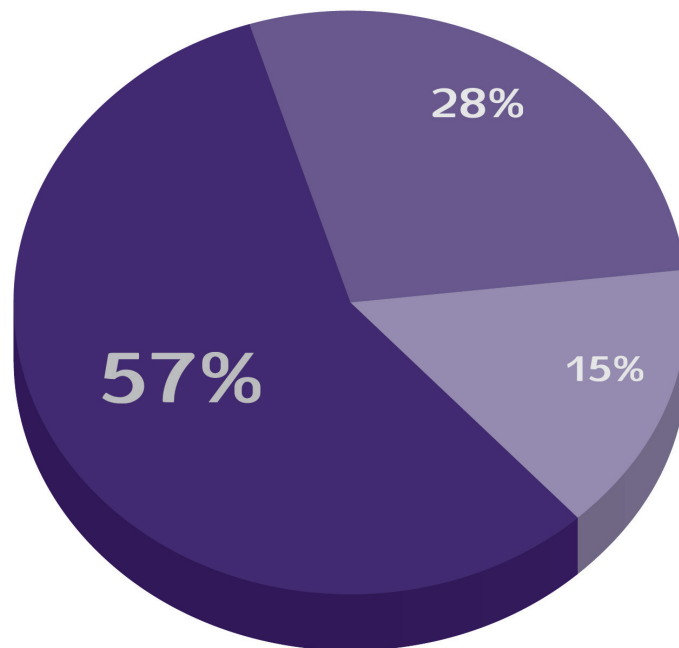
יחס הלימות הון באחוזים



התפתחות האשראי לציבור במיליארדי ש"ח

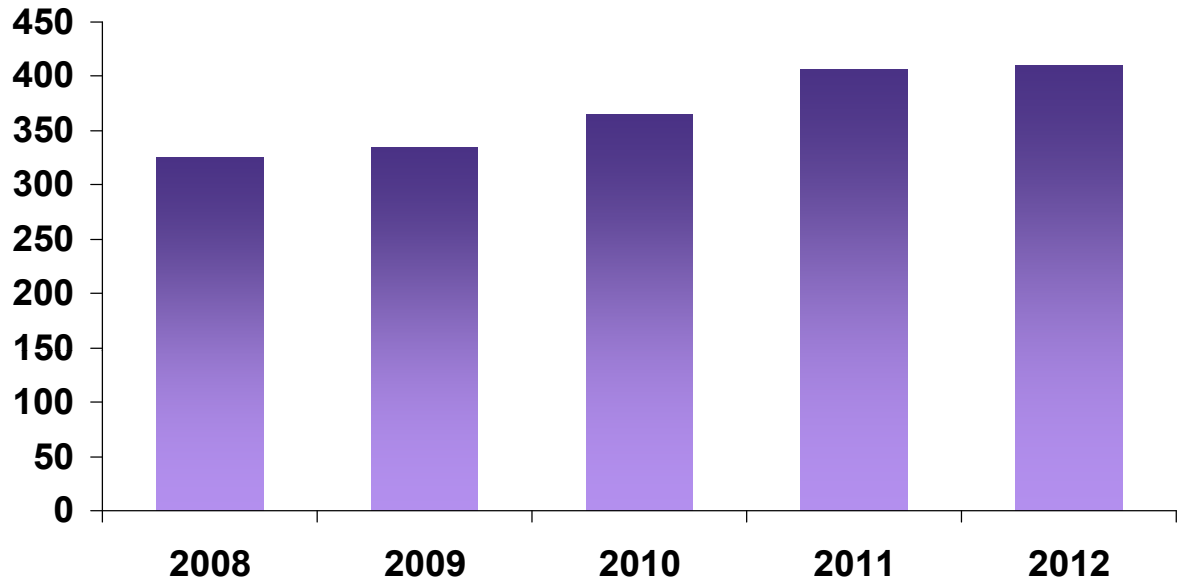


התפלגות סך החובות הבעייתיים לסוף שנת 2012 באחוזים

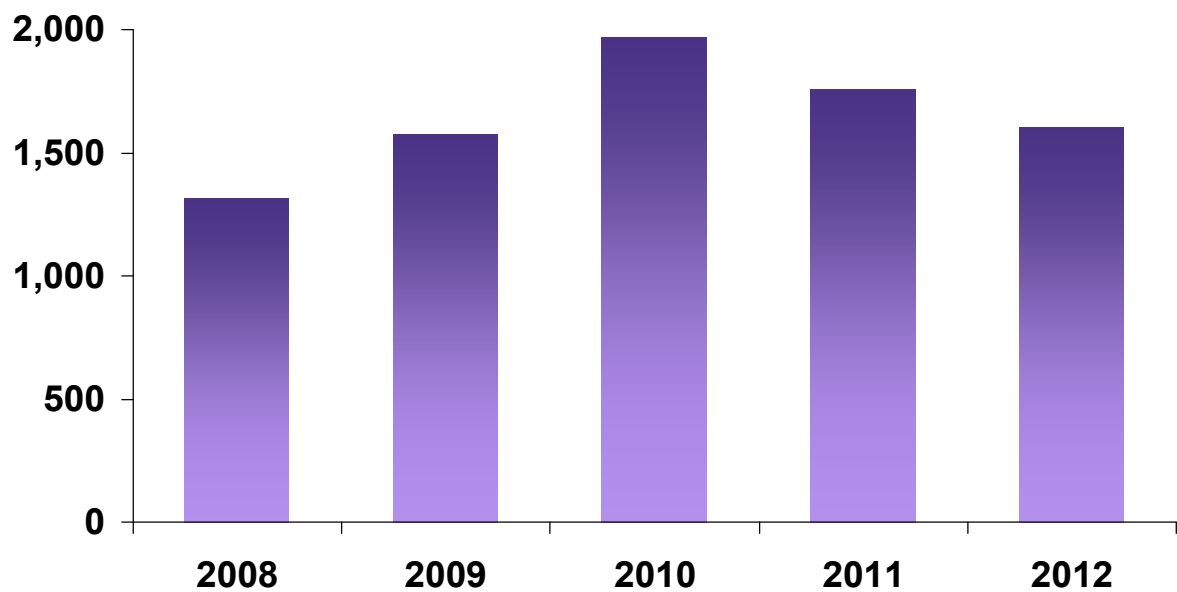


- סיכון פגום
- סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
- סיכון אשראי נחות

התפתחות ההכנסות מהמגזר הקמעונאי במיליוני ש"ח



התפתחות ביצועי המשכנתאות במיליוני ש"ח



יעדים ומדיניות עסקית

הבנק פועל על פי תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית, המתעדכנת לקראת כל סוף שנה. האסטרטגיה נקבעת על בסיס תיאבון הסיכון, סיבולת הסיכון ויעדי ההון, כפי שהוגדרו על ידי הדירקטוריון (לפירוט יעדי ההון ראה פרק "הלימות ההון"). בקביעת האסטרטגיה לשנים 2013-2015 הובאה בחשבון ההאטה הכלכלית, המתבטאת, בין היתר, בסביבת ריבית נמוכה מאוד והמשך האטה בשוק ההון, אשר עלולה להיות לה השפעה על רמת הסיכון בענפי המשק השונים. באוקטובר 2012 אישר דירקטוריון הבנק את **האסטרטגיה התלת שנתית לשנים אלו**.

הנושאים המרכזיים אליהם מתייחסת האסטרטגיה התלת שנתית של הבנק הינם:

- **קמעונאות** - המשך מיקוד בהתרחבות הקמעונאית על ידי גיוס לקוחות חדשים, במקביל לשימור והעמקת הפעילות עם הלקוחות הקיימים, וזאת תוך טיפוח נאמנות של הלקוחות באמצעות מהלכים שיווקיים משולבים, פיתוח מוצרים ייחודיים, התמקדות בתחומים בהם ניתן להאיץ את קצב הצמיחה ומינוף התשתית המשודרגת של הערוצים הישירים. דגש נוסף הושם על שמירת היקף תיק המשכנתאות בהתחשב במצב השוק, מגבלות נכסי הסיכון והמרווח ובמקביל על איתור תחומים פוטנציאליים להגדלת היקף האשראי הצרכני, במרווחים הולמים, באופן ישיר וכן באמצעות מיזמים משותפים עם גורמים פיננסיים. כמו כן, הושם דגש על בניית מהלכים מתמשכים להגברת מודעות וחיזוק מעמד המותג.

- **אשראי עסקי** - שמירה על רמת הפעילות בענפי הליבה והעמקת פעילות ביתר הענפים, במקביל לאיתור תחומים פוטנציאליים נוספים, בין השאר על ידי שיתופי פעולה עם גופים אחרים, תוך שמירה על איכותו הגבוהה של תיק האשראי והגדלת הפיזור בו, הן מההיבט הענפי והן מהיבט גודל הלווה, ובנוסף הקפדה על הקשר שבין התשואה למכלול הסיכונים הנובעים מהפעילויות השונות.

- **שוק ההון** - הרחבת הפעילות בשוק ההון, תוך הרחבת תשתית הלקוחות המיועצים והעמקת הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים, בין היתר באמצעות הרחבה ומינוף פעילויות הייעוץ, שימוש במערכות מסחר מתקדמות והגדלת סל המוצרים הקיימים, בכפוף לדרישות הרגולטוריות ומצב השוק.

- **נזילות ופיזור מפקידים** – המשך שיפור מבנה המקורות וטיפול בריכוזיות המפקידים תוך הארכת המח"מ, באמצעות גיוס פיקדונות קמעונאיים והפחתת ההישענות על מפקידים גדולים, זאת בהתאמה להוראות רגולטוריות ומגבלות הדירקטוריון לשם ניהול יעיל ואפקטיבי של סיכון הנזילות במצבי השוק המשתנים.

- המשך הטמעת כללי ממשל תאגידי על בסיס עקרונות באזל בדגש על ניהול סיכונים ותהליכי בקרה.

- המשך ביסוס המוניטין ומיצוב מעמדו של הבנק, בעיקר בקרב מגזר הלקוחות הקמעונאיים.

תוכנית העבודה לשנת 2013 נגזרה מהתוכנית האסטרטגית התלת שנתית דלעיל. יעדי תוכנית העבודה מבוססים בין היתר על הדרישות להגדלה הדרגתית של יחס ההון בשנים הבאות ותכנון ההון לשנת 2013 שנגזר מכך – ראה פירוט בפרק "הלימות ההון". לפירוט נקודות מרכזיות בתוכנית העבודה של הבנק, ראה פרק "מגזרי פעילות".

המידע שבפסקה זו הינו **מידע צופה פני עתיד** כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על האסטרטגיה העסקית ועל תוכנית העבודה של הבנק, אשר הותאמו לסביבה הכלכלית הישראלית והעולמית על רקע המשך ההאטה בצמיחה, על הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרות להשיג מטרות ולבצע פעילויות, כמו גם על הסביבה הרגולטורית והפנים ארגונית בהן פועל הבנק. המידע האמור נשען גם על התחזית המקרו כלכלית של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים בבנק. תוכניות העבודה והיעדים על-פי האסטרטגיה העסקית שקבע עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, והגורמים העיקריים העשויים להשפיע על כך הם: שינויים בתנאי המקרו של השווקים לעומת ההערכות הקיימות, תנודתיות חריפה בשוקי ההון והסחורות ושינויים רגולטורים המשפיעים על פעילות הבנק. העמידה בתוכנית העבודה תלויה גם בהצלחת מאמצי השיווק, בתחרות, בהצלחת השיפורים הטכנולוגיים המתוכננים ובמידת הצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

השליטה בבנק

בעלי המניות העיקריים בבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים:

22.92%	שלמה אליהו אחזקות בע"מ*
21.65%	ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ**
3.12%	ישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ
16.5%	נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ**
6.36%	נכסי שרודר בע"מ
4.20%	אליהו חברה לביטוח בע"מ

* ביום 29 באוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו חברה לביטוח בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

** מהווים את גרעין השליטה בבנק, המתחלק באופן שווה בין חבריו.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

א. ביום 29 באוקטובר 2012 התקבלה בבנק הודעה מטעם שלמה אליהו אחזקות בע"מ (להלן: "אליהו אחזקות") ואליהו חברה לביטוח בע"מ (להלן - ביחד עם אליהו אחזקות: "קבוצת אליהו"), לפיה הושלמה ביום 29.10.12 עסקת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן "מגדל"; להלן "רכישת מגדל") על ידי אליהו חברה לביטוח בע"מ (הנשלטת על ידי מר שלמה אליהו).

בעקבות השלמת רכישת מגדל נכנסו - לתוקף (1) כתב הנאמנות וההרשאה הבלתי חוזר לנאמן, מר בועז אוקון (שופט בדימוס) (להלן "הנאמן"), שנחתמו על ידי קבוצת אליהו ביום 23.10.12 (להלן "כתב הנאמנות"), (2) ההסכם שנחתם ביום 23.10.12 בין אליהו אחזקות לבין ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ (להלן "לנדאו אחזקות") ונכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ (להלן "לובינסקי אחזקות"; להלן "ההסכם") וכן נכנסו לתוקף (3) היתר האחזקה בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו ביום 23.10.12 (להלן "ההיתר לאחזקת אמצעי שליטה בבנק") (4) היתר השליטה המתוקן בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה רות מנור ויעל אלמוג ולה"ה ישעיהו לנדאו ודבורה לנדאו ביום 23.10.12 (להלן "היתר השליטה המתוקן בבנק").

בהתאם לכתב הנאמנות ולהסכם, מר שלמה אליהו (השולט בקבוצת אליהו) התקשר בהסכם לרכישה (בעצמו ו/או באמצעות תאגידים בשליטתו), של השליטה במגדל השולטת מצידה במגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל ביטוח") שהינה "תאגיד מבטח", השולט במישרין ובעקיפין, בין היתר, ב"חברות מנהלות" (קרי, "קופות גמל ופנסיה") וב"מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות" (קרי, "קרנות משותפות בנאמנות"). נוכח הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, האוסרות על שולט בתאגיד בנקאי להחזיק יותר מחמישה אחוזים מסוג כלשהוא של אמצעי שליטה ב"חברה מנהלת" או ב"מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות" וכן אוסרות עליו להחזיק יותר מעשרה אחוזים מסוג כלשהוא של אמצעי שליטה בתאגיד אחר השולט באחד מאלה (להלן "הוראות חוק הבנקאות רישוי"), השלמת רכישת מגדל חייבה את שלמה אליהו וחיה אליהו לפרוש מגרעין השליטה בבנק ולקבל מנגיד בנק ישראל "היתר להחזקת אמצעי שליטה" בבנק;

לפיכך, בהתאם לכתב הנאמנות, להסכם ולהיתרי האחזקה והשליטה הנזכרים לעיל, החל ממועד השלמת רכישת מגדל (להלן "המועד הקובע"), חדלה קבוצת אליהו להיות צד למערכת הסכמי השליטה וההצבעה בין בעלי השליטה

בבנק.

זאת ועוד, החל מהמועד הקובע ועקב פרישת אליהו אחזקות ממערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק, חלות ההוראות הבאות:

1. ביחס למניות קבוצת אליהו שהופקדו בחשבונות על שם הנאמן ביום 1.8.12, ובסה"כ 27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק (להלן – "מניות קבוצת אליהו בבנק"), יחולו תנאי כתב הנאמנות שצורף לדוח המייד של הבנק מיום 24.10.12 (אסמכתא 2012-01-262731).
2. אליהו אחזקות תחדל להיות צד להסדרי השליטה בין בעלי השליטה בבנק במסגרת מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה. זכויות אליהו אחזקות על פי מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק נחשבות כ"מוקפאות" לכל דבר ועניין ולא ניתן יהיה להפעילן ו/או לעשות בהן כל שימוש שהוא, הכל בכפוף לתנאים ולהוראות המפורטים בכתב הנאמנות ובהסכם. מבלי לגרוע מהאמור לעיל במהלך תקופת הנאמנות (כמפורט להלן וכהגדרתן בכתב הנאמנות), קבוצת אליהו ו/או הנאמן (א) לא ישתתפו ולא יצביעו באסיפות הכלליות של הבנק או באסיפות הנפרדות מכוח מניות הנאמנות שיוחזקו על ידי הנאמן מעת לעת, וכן (ב) לא יציעו מועמדים כלשהם לדירקטוריון של בנק איגוד, ואולם החברות בקבוצת אליהו תהיינה זכאיות לקבל דיבידנדים ככל שיחולקו על ידי הבנק ולקבל תמורה בגין מכירתן של המניות שבנאמנות.
3. החל מהמועד הקובע חלות הוראות היתר השליטה המתוקן בבנק והן מתייחסות ליחידים השולטים בלנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות בלבד (ולא ליחידים השולטים בקבוצת אליהו), כאשר המשך החזקותיה של קבוצת אליהו באמצעי שליטה בבנק איגוד הינן מכוח "ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק" כמפורט לעיל.
4. לנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות, הגדילו את חלקם במניות גרעין השליטה בבנק, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות, (לנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, בחלקים שווים ביניהם) על ידי הפיכת חלק ממניותיהם החופשיות, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות למניות גרעין השליטה, כאשר גרעין השליטה בבנק עומד החל מהמועד הקובע על 33% (שלושים ושלושה ממאה), מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באופן שכל אחד מלנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, מחזיק במניות גרעין השליטה בהיקף של 16.5% (שישה עשר וחצי ממאה) מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, הכל כמפורט בכתב הנאמנות, בהסכם ובהיתר השליטה המתוקן בבנק. למרות האמור יצוין, כי בהתאם לתיקון להיתר השליטה המתוקן בבנק, ה"ה" יעל אלמוג ורות מנור באמצעות לובינסקי אחזקות וישעיהו לנדאו ודבורה לנדאו באמצעות לנדאו אחזקות, לפי העניין, רשאים לשעבד כל אחד מהם (יעל אלמוג ורות מנור ביחד ודבורה לנדאו וישעיהו לנדאו ביחד) לא יותר מ- 2.5% מכל סוג של אמצעי השליטה המוחזקים על ידם בבנק המהווים חלק מגרעין השליטה, וכן ניתן להסכים למכירת אמצעי השליטה, כולם או חלקם, כחלק מהליך מימוש השעבוד ללא הגבלה (ובכפוף לרכישה תוך 3 שנים של המניות שנמכרו כאמור, כך ששיעור האחזקה של לובינסקי אחזקות ו/או לנדאו אחזקות, לפי העניין ישוב לעמוד על 16.5%). כן קובע היתר השליטה המתוקן, כי באופן מצטבר סך החזקות חברי קבוצת השליטה בבנק לא יעלה על 61% מאמצעי השליטה בבנק (שיעורי החזקה מתוך סך הון המניות המונפק והנפרע בבנק, ללא התחשבות בהקפאת חלק מן הזכויות במניות הבנק המוחזקות על ידי קבוצת אליהו).

זאת ועוד, בהתאם להיתר החזקת אמצעי השליטה בבנק הותר לה"ה שלמה וחייה אליהו להחזיק יחד אמצעי שליטה בבנק בשיעור של 32.12% מכל סוג של אמצעי שליטה, מתוכם עד 27.12% (להלן "אמצעי השליטה הרלבנטיים") מוחזקים בידי הנאמן בהתאם להוראות כתב הנאמנות ועד 5% נוספים מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק יוחזקו על ידיהם בעקיפין, באמצעות מגדל ו/או תאגידים הנשלטים על ידה במישרין או בעקיפין (להלן "קבוצת מגדל").

ה"ה שלמה וחיה אליהו אינם רשאים לרכוש אמצעי שליטה נוספים בבנק, למעט רכישה באמצעות קבוצת מגדל במסגרת התנאי האמור לעיל, וזאת גם אם שיעור החזקותיהם באמצעי השליטה יפחת מ- 27.12% מכל סיבה שהיא.

אמצעי השליטה הרלבנטיים ימכרו על ידי ה"ה שלמה וחיה אליהו בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, בכפוף לקבלת היתר נגיד בנק ישראל לפי החוק, ככל שיידרש, וזאת עד לתום תקופה של שלוש שנים שמניינה החל ממועד כניסתו לתוקף של היתר האחזקה באמצעי השליטה בבנק (להלן "תקופת הנאמנות הראשונה"), וככל שלא ימכרו כל אמצעי השליטה הרלבנטיים עד לאותו מועד, יתרת אמצעי השליטה הרלבנטיים יימכרו על ידי הנאמן בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, וזאת עד לתום תקופה של שנה אחת נוספת שמניינה החל מתום תקופת הנאמנות הראשונה, והכל בהתאם לקבוע בהוראות כתב הנאמנות.

המחזיקים לא יהיו רשאים לעשות באמצעי השליטה הרלבנטיים כל עסקה או פעולה שהיא ו/או להעניק כל זכות מכל סוג שהוא לצד שלישי בקשר עימם, למעט מכירתם כאמור לעיל או שעבודם, בכפוף לקבלת אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים, וזאת בנוסף למניעה להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק ולעשות שימוש בזכויות ההצבעה ובזכות להציע מועמדים לדירקטוריון, כמפורט לעיל.

היתר האחזקה יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו או במועד השלמת מכירת אמצעי השליטה הרלבנטיים, לפי המוקדם.

עוד יצוין, כי במסגרת ההסכם כהגדרתו לעיל, נקבעו הוראות לעניין הפעלת זכויות ההצבעה על ידי בעלי השליטה הנוכחיים בבנק באסיפות כלליות של הבנק. ראה פרטים נוספים בדו"חות מיידים של הבנק מיום 24.10.12 (אסמכתא 2012-01-262731) ומיום 29.10.12 (2012-01-266469).

בהמשך לתיקון להיתר השליטה בבנק כמפורט לעיל, ועל מנת להעמיד את החזקותיה של לובינסקי החזקות בגרעין השליטה בבנק על שיעור של 16.5% מהונו המונפק של הבנק בהתאם למתחייב מתנאי היתר השליטה המתוקן בבנק, מכרה נכסי שרודר בע"מ ללובינסקי החזקות ביום 29.10.12, 983,318 מניות רגילות בנות 0.01 שקל חדש, ובעקבות כך ירד שיעור החזקותיה במניות הבנק מ-7.69% ל-6.36%, הכל כמפורט בדו"ח מיידים של הבנק מיום 30.10.12 (אסמכתא 2012-01-266601).

ב. ביום 2 באוגוסט 2012 נמסר לבנק על ידי באי כוחה של גב' רות מנור, הנמנית על קבוצת בעלי השליטה בבנק, מכתב שהופנה אליה מאת המפקח על הבנקים, אשר מתייחס למכתב קודם שנמסר לגב' מנור מאת המפקח ביום 10 באוגוסט 2011 - (ראה פירוט באשר למכתב המפקח מיום 10 באוגוסט 2011 בדוח מיידים של הבנק מיום 11 באוגוסט 2001 מס' אסמכתא 2011-01-237771). על פי תוכנו של המכתב מיום 2 באוגוסט 2012, על הגב' רות מנור לפעול כדלקמן:

1. לאור העובדה כי במהלך התקופה שחלפה מאז המכתב מיום 10 באוגוסט 2011, כל המתווים שהוצעו לביצוע ההפרדה בהתייחס להחזקותיה במקביל בבנק ובחברת אי.די.בי אחזקות בע"מ תאגיד השולט בחברות מנהלות, לא היו ניתנים למימוש, מורה המפקח על הבנקים לגב' רות מנור, בתוקף סמכותו לפי סעיפים 27 ח' ו- 27 (א) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן - "החוק") :

1.1 למכור את אמצעי השליטה שמחזיקה גב' רות מנור באי.די.בי אחזקות בע"מ כך שלא יאוחר מיום 10 בספטמבר 2012, שיעור החזקתה ביחד עם קרוביה, כהגדרת "קרוב" בחוק, לרבות באמצעות תאגיד נשלט, לא יעלה על 10% מכל סוג של אמצעי שליטה. כפי שנמסר לבנק, שיעור אחזקתה של רות מנור באי די בי אחזקות, הופחת ל- 10% ביום 3.9.12.

1.2 לצאת מגרעין השליטה באי.די.בי אחזקות בע"מ או מגרעין השליטה בבנק עד ליום 10 באוגוסט 2013 (להלן - "התקופה הנוספת").

2. המשך השליטה ואחזקתה של גב' רות מנור, יחד עם אחרים, באי.די.בי. עד לביצוע האמור 1.2 לעיל יותנה באלה:

2.1 ייפוי הכוח לצורך הפעלת זכויות ההצבעה או זכויות אחרות, המוקנות לגב' רות מנור בבנק מכוח שליטתה והחזקתה העקיפה במניות הבנק, למיופה הכוח, עו"ד יצחק זיסמן, ימשיך להיות בתוקף גם בתקופה הנוספת, והוא לא ישונה או יבוטל אלא בכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים מראש ובכתב.

2.2 גב' רות מנור וקרוביה לא יהיו רשאים לכהן כדירקטורים בבנק גם בתקופה הנוספת, או לפעול למיני דירקטור בכל דרך שהיא. מיופה הכוח יהיה רשאי להפעיל את הזכות בעניין זה לפי שיקול דעתו, ובלבד שהמועמד לכהן כדירקטור בבנק יעמוד בתנאי דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין בעניין הדירקטוריון (301) לעניין אי זיקה לגב' רות מנור (למעט זיקה הנובע ממתן כתב הרשאה למיופה הכוח).

2.3 גב' רות מנור נדרשת להמציא למפקח דיווח בכתב, מייד עם השלמת הצעדים לצורך עמידה בהוראות המכתב מיום 2 באוגוסט 2012.

המפקח על הבנקים הבהיר, שאם ההחזקה הצולבת המנוגדת לכאורה תיפסק בכל דרך אחרת, לרבות מכירת השליטה בבנק או יציאתה של גב' רות מנור מגרעין השליטה בו; או אם התאגיד השולט בחברות המנהלות כאמור יחזיק בשיעור שיביא את החזקתה העקיפה בהן לשיעור המותר לפי החוק, תתייתר המכירה כאמור. בנוסף הבהיר כי, התנאים הקבועים בסעיף 2 לעיל ימשיכו לחול כל עוד לא פסקה ההחזקה הצולבת המנוגדת, לכאורה, לחוק, אף אם נסתיימה התקופה הנוספת.

חלוקת דיבידנדים

- ראה פירוט בבאור 12.ב.ו-ג.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ולהסכמים נוספים הנזכרים בדוחות הכספיים, ההסכמים המפורטים להלן שהבנק צד להם או זכאי לפיהם, עשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

• הסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה ושכר העובדים מוסדרים בהסכמי עבודה קיבוציים מול העובדים וועדי עובדי הבנק, ועד מנהלים וועד פקידים. שכר העובדים בבנק כפוף להסכמי עבודה – ראה פירוט בפרק "הון אנושי".

• הסכם לקבלת שירותי מחשוב

לעניין הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ מיום 31 בדצמבר 2007, ראה פרק "רכוש קבוע ומתקנים" תת פרק "מערכות המידע והמחשוב בבנק" ובאור 18.ג.4).

• שיפוי וביטוח לדירקטורים ונושאי משרה

א. כתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק- לפירוט ראה באור 18.ג.14 ופרק "עסקאות עם בעלי שליטה", כמו כן ראה דוח מידי מיום 31 באוקטובר 2012.

ב. לעניין התקשרות הבנק לרכישת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה שאושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 31 באוקטובר 2012 - ראה פרק "עסקאות עם בעלי שליטה", סעיף ד' (1) ובאור 18.ג.17.

• שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים

א. **כרטיסי אשראי** - הבנק קשור בהסדרים חוזיים עם חברות כרטיסי אשראי. ההסכמים קובעים, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבנק נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים, התפעוליים והמשפטיים הרלוונטיים.

לפירוט נוסף בקשר להסכמים שנחתמו ביום 1 ביולי 2010 עם "כאל" ו"דיינרס" ראה באור 18.ג.5, ולפירוט נוסף בקשר להסכם שנחתם ביום 3 בפברואר 2011 עם "ישראלכרט" ראה באור 18.ג.6.

ב. **עשיית שוק** - הבנק משמש כעושה שוק לאג"ח ממשלתי לפי חוק מלווה מדינה.

ג. **ייעוץ פנסיוני** - בד בבד עם מכירת פעילות קופות הגמל על-ידי הבנק בשנת 2006 החל הבנק לעסוק במתן שירותי ייעוץ פנסיוני ללקוחות באמצעות יועצים שהוכשרו לביצוע ייעוץ מסוג זה.

ד. **רכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות** - בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות הקמעונאית, מתקשר הבנק מעת לעת (החל משנת 2010) בהסכמים עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן "מימון ישיר"), במסגרתם רכש הבנק בדרך של המחאת זכויות והתחייבויות על דרך המכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב וכן את הביטחונות שניתנו להבטחתם, תוקף ההסכם האחרון שנחתם בין הצדדים ביום 7.2.13 הינו עד ליום 31.12.13.

ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 15.2.10 (אסמכתא 2010-01-383442); 7.2.11 (אסמכתא 2011-01-040254); 28.12.11; (אסמכתא 2011-01-378021) ו- 7.2.13 (אסמכתא 2013-01-033624).

ה. להסכמים הקשורים בפעילות הבנק בחו"ל, לרבות בשוקי ההון בחו"ל, ראה פרק "פעילות מול גורמים בחו"ל".

- **הסכמי שעבוד** - כמפורט בבאור 14 בדוחות הכספיים.
- להתחייבויות נוספות הנוגעות לתשקיף אגוד הנפקות בע"מ מאוגוסט 2011, ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו" סעיף ג' ובאור 10 לדוחות הכספיים.

רישיונות, היתרים ואישורים

על הבנק וחברות הבנות חלות הוראות דין שונות המיוחדות לתאגידים בנקאיים, ובכלל זה כללים והנחיות הנובעים מהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בבנק ישראל, ומחוזרים ומהנחיות שונות המוחלים מעת לעת על ידי הפיקוח על הבנקים.

במסגרת מילוי דרישות אלה, בידי הבנק רשיון לנהל את עסקיו בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי) תשמ"א-1981, והיתרי סניף לסניפיו.

נוסף על אלה, בידי הבנק, שהינו חברה ציבורית וחבר הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, חבר מסלקת הבורסה וחבר מסלקת מעו"ף, ובידי חברות בנות שלו, הפעילים בתחומי שונים של שוק ההון ובתחומים נוספים המותרים להם על פי דין, רישיונות, היתרים ואישורים מאת רשויות מוסמכות שונות ובתוכם רשות ניירות ערך, הממונה על שוק ההון, הממונה על הגבלים עסקיים ועוד. להלן יימנו רישיונות, היתרים ואישורים הנוגעים למגזרי פעילות שונים של הבנק.

בין הרישיונות אשר ניתנו מאת רשות ניירות ערך מצויים רשיון ניהול התיקים לחברת הבת בבעלות מלאה שהנה מנהל תיקים כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות תשנ"ה-1995, כמו כן, אישורה רשות ניירות ערך רישום ברשם החתמים בהתאם לתקנות ניירות ערך (חיתום), תשס"ז-2007 של חברת חיתום בשליטת הבנק שהנה חתם כהגדרתו בתקנות הנזכרות לעיל(לענין פעילות חברת חיתום ראה פירוט בפרק "פעילות חברות מוחזקות"), כן קיבלו עובדי הבנק המוסמכים לעסוק בייעוץ השקעות, ועובדי החברה הבת המוסמכים לעסוק בניהול תיקי השקעות רישיונות מתאימים מאת רשות ניירות ערך.

בידי הבנק רשיון ייעוץ פנסיוני כמשמעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק פנסיוני ובשיווק פנסיוני) תשס"ה-2005, מאת הממונה על שוק ההון במשרד האוצר לצורך עיסוקו זה, ובידי עובדיו העוסקים בייעוץ פנסיוני רשיונות מתאימים אף הם מאת אותו גורם. כן מצויים בידי שתי חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק שהנן סוכני ביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, ולהוראות סעיף 11(ב)(2) לחוק הבנקאות (רישוי) תשמ"א-1981 רשיון סוכן ביטוח המאפשר להן לפעול בתחום עיסוקן. למנכ"ל כל אחת מחברות אלה רשיון סוכן ביטוח כנדרש.

הבנק היה שותף לבקשות לפטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר כובל, אשר הוגשו לממונה על הגבלים עסקיים, וקיבלו את אישורו, בקשר לתחומים שונים של פעילותו, כדלקמן:

1. ביום 18 בנובמבר 2008 הודיע הממונה על הגבלים עסקיים על הארכה של הפטור הקיים להסדר בין התאגידים הבנקאיים, בעניין תפעול מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים, למשך ארבע שנים. הסדר זה מאפשר המשך תחזוקתו והפעלתו של מאגר נתונים כללי אודות נתוני שוק, הנדרש לבנקים השונים לשם ניהול סיכוני שוק, כלומר לצורך הערכת הסיכון לו חשוף תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנקים השונים כתוצאה משינויים בשווקים הפיננסיים.
2. ביום 13 בפברואר 2008 האריך הממונה את הפטור שניתן על-ידו בעבר להסכם בין בנק אגוד לבין בנק לאומי בדבר מתן שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד על ידי בנק לאומי, למשך שבע שנים נוספות. לפרטים בדבר הסכם המחשוב עם בנק לאומי ראה פרק "ההסכמים מהותיים".

במסגרת התנאים להשלמת רכישת מגדל על ידי אליהו חברה לביטוח בע"מ, ביום 25 באוקטובר 2012 אישר הממונה על הגבלים את המהלך הנחשב כמיזוג במובן דיני הגבלים העסקיים, בין נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993, נכסי שרודר בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (הצד הנרכש במיזוג בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 - ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו").

כמו כן, ביום 8 במרץ 2007 הודיע הממונה לבנקים בישראל, ובתוכם הבנק, מהם התנאים בהם אין בכוונתו לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים על קונסורציום אשראי שהצדדים לו הם בנקים בלבד. בהתאם להחלטה זו, קונסורציום אשראי בין בנקים יותר בתנאים הבאים: חברה של מספר בנקים בקונסורציום חיונית במובן זה שאלמלא החברה לא יתאפשר מתן אשראי ללקוח בתנאים סבירים; החברה הייתה לפי הסכמת הלקוח מראש ובכתב, על גבי טופס נפרד; ללקוח תינתן אפשרות לנהל משא ומתן על תנאי מתן האשראי עם מי מהבנקים החברים בקונסורציום, לרבות באמצעות אדם אחר מטעמו, ועוד.

נוסף על האמור, ביום 2 במרץ 2008 הודיע הממונה מהם התנאים בהם לא יאכפו הוראות חוק ההגבלים העסקיים על קונסורציום אשראי בחברה בין בנקים לחברות ביטוח ובין חברות ביטוח לבין עצמן. תנאים אלו דומים במהותם לתנאים שנקבעו לעניין קונסורציום אשראי שהצדדים לו הם בנקים בלבד, למעט התנאי הנוגע להסדרים להם צד בנק הפועלים ובנק לאומי ועניינו דרישת מינימום אשראי.

בחודש דצמבר 2010 קיבל הבנק את החלטת הממונה על הגבלים העסקיים ליתן פטור מאישור הסדר כובל למשך חמש שנים לאופציה שהוענקה על ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן "כאל") במסגרת התקשרות בין הבנק לבין כאל, ובהתייחס להסכם בין הבנק לכאל ולהסכם נוסף בין הבנק לבין חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל, מן הנימוקים שנמנו בהחלטה, וביססו את החלטת הממונה, כי אין בתנית הבלעדיות הנכללת בהסכם לעניין

האופציה בכדי לפגוע בתחרות פגיעה של ממש. נקבע עוד כי בתום תקופת חמש השנים, ניתן יהיה לשוב ולבקש להאריך את תקופת הפטור, ראה באור 18.ג.5)

פעילות מול גורמים בחו"ל

פעילות מול בנקים וגופים פיננסיים בחו"ל

פעילות הבנק מול בנקים זרים וגופים פיננסיים בחו"ל מתמקדת במספר תחומים עיקריים: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות, פעילות עסקאות בשערי חליפין (FORWARD, SPOT, אופציות וכד'), ובשערי ריבית (IRS – החלפת ריביות וכד') ומכשירים אחרים, פעילות סליקה, העברת כספים ופעילות בניירות ערך זרים. הבנק קובע מעת לעת את מדיניות החשיפה לבנקים ולגופים פיננסיים זרים על-פי קריטריונים שונים להערכת סיכון בפעילות מול אלה. התמודדות עם סיכון האשראי הנובע מהפעילות בעסקאות שערי חליפין ועסקאות עתידיות מול חלק מהבנקים הזרים כאמור, נעשית בעיקר בדרך של התקשרות בהסכמי ISDA (International Swaps And Derivatives Association), שהינם הסכמי המסגרת לפעילות שבין הבנק וכל אחד מן הבנקים הזרים ובהסכמי בטוחות מסוג CSA (Credit Support Annex), המצורפים כנספח לחלק מהסכמי ה-ISDA, ותומכים בהם. ההתקשרות בהסכמים האמורים, שנוסחם מהווה סטנדרט בינלאומי נוהג, מסייעת בידי המוסדות הפיננסיים הקשורים בהם להקטין את החשיפה לסיכונים הכרוכים בפעילות המסחר ביניהם, בראש ובראשונה באמצעות השימוש בקיזוז (netting) של עסקאות. מאז תחילת שנת 2008, צמצם הבנק את היקף פעילותו מול בנקים בחו"ל, הן מבחינת מספר הבנקים מולם הוא עובד והן מבחינת היקף החשיפות המאושרות לפעילות עם בנקים אלו. כמו כן, קשור הבנק בהסכם CLS (Continuous Linked Settlement) באמצעות אחד הבנקים הגדולים בעולם, אשר נועד לוודא קבלת תקבול מול תשלום, לשם מזעור סיכוני סליקה בעסקאות קניה ומכירה במטבע חוץ.

הסכמים לקבלת שירותי מסחר ומשמורת בניירות ערך ובנכסים פיננסיים עם מוסדות פיננסיים בחו"ל

הבנק קשור בהסכמים שונים מול ברוקרים, בנקים ומסלקות מחוץ לישראל (להלן- גופים פיננסיים זרים), לצורך ביצוע פעילות המסחר בניירות ערך ובנכסים פיננסיים שונים עבור הבנק ועבור לקוחותיו. כמו כן קשור הבנק בהסכם משמורת (GLOBAL CUSTODY) עם מוסד פיננסי בינלאומי מוכר (ועם גורמים פיננסיים אחרים אשר אותו מוסד מתקשר עימם לעניין זה), על-פיו מחזיק הבנק אצל אותו מוסד פיננסי ניירות ערך זרים עבור עצמו ועבור לקוחותיו, ולעיתים, פקדונות כספיים במשמורת. השירותים העיקריים הניתנים לבנק על-פי הסכם זה כוללים, משמורת, ביצוע סליקת עסקאות בניירות ערך זרים, טיפול בנושאי מיסוי רלוונטיים נלווים לעסקאות, מתן הודעות ועדכונים בקשר אליהן (ALERTS), מתן הודעות מאת התאגיד שניירות הערך שלו מצויים במשמורת (corporate actions) וביצוע פעולות נלוות דוגמת קבלת דיבידנדים, מניות הטבה, השתתפות בהצעת זכויות וכדומה. המוסד הפיננסי מבצע את הפעולות הנ"ל בהתאם להוראות הבנק, כפוף להוראות הדין הרלוונטי. כן מקבל הבנק מעת לעת שירותי משמורת מן גופים הפיננסיים הזרים, אגב מילוי תפקידיהם האחרים במסגרת זו מחזיק הבנק את עיקר אחזקותיו באג"ח זרות במסלקה אירופית גדולה. ראה פרק "עדכוני חקיקה" בנוגע למכתב אימוץ המלצות הוועדה הבין משרדית להסדרת שירותי קסטודי.

הליכים משפטיים והתחייבויות תלויות

- ראה פירוט בבאור 18.ג.(18).

רכוש קבוע ומתקנים

נכסי מקרקעין בבעלות ובשכירות

בבעלות הבנק מספר נכסי מקרקעין, בהם הוא מחזיק בעצמו או באמצעות חברת הבת שלו אגודים בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה אשר דוחותיה הכספיים מופיעים כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק). נכסים אלה משמשים את הנהלת הבנק ויחידות המטה השונות, משרדי חברות הבת וחלק מסניפיו. חלק מהסניפים פועלים בנכסים שנשכרו על-ידי הבנק (או על-ידי אגודים בע"מ) לתקופות שונות. תפעול אתרי הנדל"ן (בבעלות ובשכירות) מתבצע באמצעות חברת אגודים בע"מ.

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2012 ב-398 מיליון ש"ח לעומת 408 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011. פרטים בדבר הרכב ההשקעה בבניינים וציוד ראה בבאור 6 לדוחות הכספיים. השטח הכולל של המקרקעין המצוי בבעלות הבנק או שהבנק שוכר לשימוש, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2012 בכ- 33,430 מ"ר, כמפורט בטבלה שלהלן:

שטח כולל	בשכירות	בבעלות *	סוג הנכס
מ"ר ברוטו	מ"ר ברוטו	מ"ר ברוטו	
18,011	8,552	9,459	סניפים ברחבי הארץ
11,318	3,891	7,427	משרדי מטה (לרבות מחסן)
4,101	1,449	2,652	משרדי חברות בנות ונכסים נוספים
33,430	13,892	19,538	סך הכל

* לרבות חכירה ממינהל מקרקעי ישראל.

מערכות המידע והמחשוב בבנק

הפעילות הבנקאית בבנק נשענת במידה רבה על מערכות מידע ומחשוב המותאמות לצרכיו. הבנק מקפיד לשמור על איכותן של המערכות ועל תפקודן התקין. הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח והתאמה של מערכות המידע והמחשוב (תוכנה, חומרה, תקשורת וכדומה), לשימוש, בהתאם לצרכים ההולכים והגדלים של פעילותו ובהתאם לדרישות הרגולציה, כמו גם בנייה של מערך אבטחת מידע הולם, היערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית. הבנק עוקב באופן שוטף, באמצעות מערך מערכות מידע ומערך אבטחת מידע ולוגיסטיקה, אחר חידושים ועדכונים בתחומים השונים הקשורים למערך טכנולוגיית המידע ומשקיע משאבים רבים בשיפור ושדרוג המערכות הללו ובטיפול מיטבי באיתור תקלות ותיקונן.

בנק לאומי מספק לבנק את שירותי המחשוב והתפעול העיקריים בשיטה של מיקור חוץ- לפירוט נוסף ראה באור 18.ג.(4). בנוסף, הבנק מפעיל מערכות מחשוב עצמאיות שפותחו על ידו/או באמצעות בתי תוכנה.

השקעות והוצאות הבנק בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בשנת 2012:

- א. הוצאות שנרשמו בדוח רווח והפסד הסתכמו בסך 157 מיליון ש"ח, מזה: 25 מיליון ש"ח נרשמו בהוצאות שכר ונלוות, 47 מיליון ש"ח בהוצאות פחת והפחתות ו- 85 מיליון ש"ח בהוצאות אחרות (בעיקר מיקור חוץ). הוצאות שנזקפו לרווח והפסד הינם בעיקר הוצאות שאינן מוסיפות הטבות כלכליות עתידיות לתוכנה וכן עלויות בגין הסכמי שירות תחזוקה לציוד (מחשב, שרתים, מסופים וכו').
- ב. עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נרשמו בדוח רווח והפסד כהוצאה, אלא נרשמו בשנת הדיווח כנכסים בדוח הכספי, הסתכמו בסך 47 מיליון ש"ח (לפני פחת), הבנק מיישם את תקן בינלאומי 38 בדבר נכסים בלתי מוחשיים. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות רק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, אם התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, אם צפויות הטבות כלכליות עתידיות, ואם לבנק כוונה ומקורות מספקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלה נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן. עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.
- ג. יתרת הנכסים במאזן בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח מסתכמת בסך 140 מיליון ש"ח- ראה באור 6.

מסגרת הפעילות בתחום טכנולוגיית המידע

תחום טכנולוגיית המידע מאופיין, בין היתר, בתהליכים חוצי ארגון, שיש להם השפעה משמעותית על התנהלות הבנק. פעילות המחשוב בבנק מתבססת על מסמך מדיניות ניהול טכנולוגיית המידע של הבנק ("המסמך"), הנגזר מהוראת המפקח על הבנקים מס' 357.

כאמור, לבנק התקשרות מהותית ורבת שנים עם לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות, אשר תנאיה העדכניים נקבעו במסגרת תוספת להסכם, אשר נחתמה בחודש דצמבר 2007, וחלה רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2007 ("הסכם לאומי"). עיקרי התוספת שנחתמה הנם: א. הארכת הסכם לאומי לתקופה של 10 שנים (עד ליום 31 בדצמבר 2016); ב. עדכון מודל ההתחשבות בין הצדדים, כולל הסדרים בקשר למערכות ספציפיות; ג. שיפור רמת השירות לבנק תוך עיגונה בהסכם SLA (Service Level Agreement) מפורט.

על רקע הפקת לקחים מכשלים ותקלות שאירעו במערכת הבנקאית, הנחה המפקח על הבנקים את הבנקים לנקוט בצעדים שיצמצמו את פוטנציאל התממשות הסיכונים הנובעים מכשלים במערך טכנולוגיית המידע. כמו כן, הנחה המפקח על הבנקים את הבנקים לבחון מחדש תהליכים של ניהול שינויים וניהול תקלות, על מנת לחזק את התהליכים ולשפרם. הבנק נערך ופועל באופן שוטף על פי הנחיות אלו.

סניפי הבנק, כמו גם יחידות הביצוע והמטה, מקושרים לסביבת מחשוב ייעודית עבור הבנק במסגרת קריית שירות בנקאי (קש"ב) של לאומי, כאשר הפעילות השוטפת בסניפי הבנק מבוצעת כמעט במלואה במסגרת זו. על מנת להעריך את הבקורות המשולבות במסגרת שירותי התפעול הניתנים על ידי לאומי לבנק, מבוצעות בדיקות הן על ידי הבנק, הן על ידי לאומי והן על ידי גורמים מקצועיים בלתי תלויים.

פעילויות בקרה על פעילות לאומי הנוגעות להסכם מבוצעות במסגרת תהליך ISAE 3402 TYPE 2 - דוח על בקורות ששולבו במערך התפעול של לאומי ובדיקות על אפקטיביות הבקורות (המתייחס לבקורות לגבי שירותי תפעול מערכות המידע בבנק לאומי הניתנים לבנק אגוד) ובמסגרת תהליך AUP (המתייחס לבדיקות המבוצעות במסגרת נהלים מוסכמים עם הבנק לגבי נושאים המתייחסים למחשוב עבור בנק אגוד).

הבנק מפעיל מערכות מחשוב נוספות, שאינן נכללות במסגרת הסכם לאומי. מערכות אלה מנוהלות באחריות מערך מערכות מידע של הבנק וביניהן: מערכות מסחר נ"ע ומט"ח, מערכת ניהול משכנתאות, מערכת ניהול עסקי יהלומים, מערכת ניהול קשרי לקוחות, מערכות ה-BACK OFFICE (מערך אחורי) ומערכות ניהול ובקרה שוטפות של הבנק.

הבנק פועל באופן שוטף ומתמשך לשדרוג מערך טכנולוגיית המידע, מערך האיכות והבקרה, אבטחת המידע וההיערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית. בין היתר פועל הבנק בעניין זה למתן פתרונות מחשוב מתקדמים בתחומי התוכנה, החומרה והתקשורת, בהתאמה לצרכים העסקיים, התפעוליים והניהוליים השונים, בכלל זאת בתחום ניהול הסיכונים, תוך עמידה בדרישות הרגולציה, בדגש על הנחיות באזל, על כלל נדבכיהן והמודלים הרלוונטיים הנדרשים ליישום על-פיהן.

בשל היותם עתירי עלויות ומשאבים ניהוליים ומקצועיים, מבוצעים תהליכים אלה על-ידי הבנק בהדרגה, על-פי סדרי עדיפויות הנגזרים, בראש ובראשונה, מהחובה לעמוד בדרישות הרגולטוריות הרלוונטיות, וכן מהצורך ליצור יתרון עסקי על בסיס שיקולי עלות מול תועלת.

הבנק פועל בתחום זה תוך הטמעת איכות בתהליכי העבודה, בהתאמה לדרישות תקן האיכות ISO 9001:2008, עם זאת, למרות המשאבים שמשקיע הבנק בתחום זה, כיוון שמדובר במערכות מורכבות, לא ניתן למנוע לחלוטין את הסיכונים הנובעים מקיום תקלות בהן.

לעניין מערכות גיבוי ותוכניות המשכיות עסקית ראה פרק "ניהול סיכונים" תת "פרק סיכון תפעולי".

ספקים עיקריים ותלות בספקים

לבנק מספר ספקים בתחום מערכות המידע והמחשוב, ואלה העיקריים שבהם. בצד שמו של כל ספק שיש לבנק תלות בו, מצוין הדבר במפורש:

- א. **בנק לאומי** – ספק מערכות הליבה הבנקאיות ושירותי התפעול בקשר אליהן. לבנק תלות בלאומי, היות ולא קיימת חלופה מיידית זמינה למערכות המסופקות על-ידו, ונזק להן עלול לגרום לבנק לחשיפה או נזק מהותי.
- ב. **חברת FMR** – ספקית שירותי תוכנה לביצוע ובקרת מסחר בניירות ערך. קיימת לבנק תלות בנוגע לשירות אותו החברה מספקת, בשל היותה ספק מהותי בישראל של שירות זה.
- ג. **חברת מטריקס** – ספקית מערכת ניהול קשרי לקוחות CRM (Customer Relation Management) ושירותי תחזוקה ופיתוח של מערכת המשכנתאות של הבנק, וכן של מערכת הבקרה של החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.
- ד. **חברת רויטרס** – ספקית מערכות מסחר במט"ח, מידע פיננסי וניהול עסקאות ריבית.
- ה. **חברת טלדור** – הפעלת מוקדי שירות והרשאות למשתמשים, שירותי תמיכה בצידוד קצה.
- ו. **חברת סיברון** – ספקית שירותי תוכנה לביצוע מסחר בני"ע.
- ז. **חברת אי & איי מערכות תוכנה פיננסיות** – ספקית שירותי תוכנה לביצוע מסחר בני"ע.

פעילות חברות מוחזקות

להלן תיאור כללי של עיקר עיסוקיהן של חברות מוחזקות של הבנק, רווחיהן לפני הפרשה למס ואחריה, וכן פרטים בדבר דיבידנד, ריבית, דמי ניהול או תשלום אחר אותם זכאי הבנק לקבל:

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.) בע"מ ("א.ש.י.")¹

אשי הוקמה ב-1998 ומשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק, בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק על פיה יופנה חלק מההון הפנוי שלו להשקעות ריאליות, זאת בכפוף למגבלות שנקבעו בדין לגבי שעורי ההשקעה המותרים בתאגידים ריאליים, ובכפוף לסכומי ההשקעה המרביים שנקבעו על-ידי דירקטוריון הבנק לעניין זה. ככזו, היא בוחנת, מבצעת ועוקבת אחר השקעות העונות על הקריטריונים הבסיסיים שנקבעו בקשר עם ביצוע השקעות ריאליות אלה. כמו כן, עוסקת א.ש.י. במתן ייעוץ לבנק בקשר עם רכישת חברות ופעילויות בתחומי פעילות משלימים לפעילות הבנקאית. היקף תיק ההשקעות של אשי עומד על כ-76 מיליוני ש"ח, בתחומי השקעות שונים. א.ש.י. מאתרת חברות מתאימות להשקעה ומבצעת, בעצמה ובאמצעות מומחים חיצוניים את בדיקות הנאותות הנדרשות בקשר אליהן. במסגרת חלק מעסקאות ההשקעה שומרת לעצמה א.ש.י. את הזכות למנות נציג מטעמה המשמש כדירקטור או כמשקיף בדירקטוריון החברה בה בוצעה ההשקעה. א.ש.י. מחזיקה בחברת הבת, אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ ובחברה הנכדה אגוד חיתום ופיננסים בע"מ², שפרטים ביחס אליהן מפורטים להלן. רווחיה של א.ש.י. (לא כולל את ריווחי חברת הבת) בשנים 2012 ו-2011 היו 7,184 ו-9,338 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו-9,410 ו-6,300 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ ("אגוד שוקי הון")³

אגוד שוקי הון הוקמה בשנת 1965, ועסקה עד ליום 21 בנובמבר 2010 בעיקר בפעילות הפצה וחיתום, כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (חיתום) תשס"ז-2007 (להלן "תקנות החיתום"). ביום 21 בנובמבר 2010, החליט דירקטוריון אגוד שוקי הון על הפסקת פעילותה כחתם בהתאם לתקנה 3 (ה) לתקנות החיתום ובעקבות כך, החברה עברה למעמד "לא פעיל" כהגדרתו בתקנות החיתום. ביום 10 בינואר 2010 הוקמה חברה בת לאגוד שוקי הון, אגוד חיתום ופיננסים בע"מ (בעבר ועד לשינוי שמה ביום 15 בדצמבר 2010 - אגוד ייעוץ להנפקות (2010) בע"מ). רווחיה של אגוד שוקי הון (לא כולל את ריווחי חברת הבת) בשנים 2012 ו-2011 היו 162 ו-105 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו-118 ו-89 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד חיתום ופיננסים בע"מ ("אגוד חיתום")⁴

חברת בת של אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ, עוסקת במתן שירותי הפצה וחיתום, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (חיתום) תשס"ז-2007 (להלן "תקנות החיתום"). אגוד חיתום יצרה שיתוף פעולה עם גורמים בעלי מומחיות ומוניטין בתחומי פעילותה, במסגרת שיתוף פעולה זה יוחדו לנותני השירותים אחזקות, בשיעורים שלא יעלו על 30% מהונה המופק של אגוד חיתום. מתוך שיעור זה הוקצו עד כה כ-20% לחברה בשליטת מנכ"ל אגוד חיתום, שהתקשרה עם

¹ הבנק מחזיק ב-8,622,075 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. מניה אחת מוחזקת על-ידי החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.

² א.ש.י. מחזיקה בשיעור של 20% בחברת קוקרמן ושות' בית השקעות בע"מ, שעסקה הינו בנקאות להשקעות וייעוץ להנפקות. יתרת השקעה בחברה ליום 31 בדצמבר 2012 מסתכמת בסך כ-1 מיליון ש"ח.

³ הבנק מחזיק ב-1,750,002 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. אחזקה באמצעות א.ש.י. (1,750,001 מניות) ורשומי בנק אגוד לישראל (1 מניה).

⁴ הבנק מחזיק ב-2,550,000 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. מוחזקת באמצעות אגוד שוקי הון בשיעור 75%. (עד יום 1 בינואר 2012 שיעור ההחזקה היה 85%).

אגוד חיתום בהסכם מתן שירותים כאמור, מתוכם הוקצו ביום 1 בינואר 2012 כ- 5% נוסף על 15% שהוחזקו על ידי החברה בשליטת מנכ"ל אגוד חיתום קודם לכן. כמו כן, ביום 1 בינואר 2012 הוקצו 5% נוספים ממניותיה של אגוד חיתום לנותן שירותים נוסף שהתקשר עם אגוד חיתום, כאשר ובהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בהסכם עם נותן השירותים הנוסף, עשויים להיות מוקצים לו 5% נוספים ממניות אגוד חיתום. רווחיה של החברה בשנת 2012 היו 919 אלפי ש"ח, לפני הפרשה למס ו- 686 אלפי ש"ח, אחרי הפרשה למס.

אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ ("אימפקט ניהול")⁵

אימפקט ניהול הוקמה בשנת 1996. החברה עוסקת ביעוץ ובניהול תיקי השקעות עבור לקוחות מוסדיים, עסקיים ופרטיים. רווחיה של אימפקט ניהול בשנים 2012 ו-2011 היו 1,282 ו-2,599 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו- 880 ו-1,942 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ("החברה לנאמנות")⁶

החברה לנאמנות עוסקת במתן שירותי נאמנות לקרנות נאמנות (על-פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994), למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות, וכן במתן שירותי נאמנות פרטיים (נאמנויות כספיות, שמירת מניות ועוד). החברה מקיימת מגעים עם צד שלישי שתכליתם להרחיב את היקף פעילותה בתחום הנאמנות לקרנות להשקעות משותפות בנאמנות ולתעודות סל, וזאת בהתאם ליעדיה העסקיים של החברה. רווחיה של החברה לנאמנות בשנים 2012 ו-2011 היו 4,410 ו-4,432 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו- 2,845 ו-2,905 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד ליסינג בע"מ ("אגוד ליסינג")⁷

אגוד ליסינג הוקמה בשנת 1996, והיא עוסקת במימון כלי רכב וציוד בשיטת הליסינג המימוני ללקוחות הבנק וללקוחות אחרים. יתרת המימון שהעמידה אגוד ליסינג ללקוחותיה ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב-309 מיליון ש"ח, לעומת 303 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011. רווחיה של אגוד ליסינג בשנים 2012 ו-2011 היו 11,713 ו-10,228 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו- 8,682 ו-7,888 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

אגוד הנפקות בע"מ ("אגוד הנפקות")⁸

אגוד הנפקות הוקמה בשנת 2005 על מנת לעסוק בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק. אגוד הנפקות הנה תאגיד מדווח כמשמעו בחוק ניירות ערך, וזאת כל עוד יוחזקו בידי הציבור ניירות ערך שהונפקו על-ידיה. ביום 31 ביולי 2012 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות מיום 30 באוגוסט 2011. על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו ביום 2 באוגוסט 2012 (בדרך של מכרז על שיעור הריבית) 365,974 יחידות אגרות חוב (סדרה ו') כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח והתמורה ברוטו בגינן הסתכמה בכ- 366 מיליון ש"ח. לעניין הודעת מידרוג מיום 18 ביולי 2012 ראה פרק "פעילות הבנק ותאור התפתחות עסקיו". ביום 28 באוגוסט 2011 נחתם הסכם פיקדונות מעודכן בין הבנק לבין החברה- ראה להלן תת פרק "הסכמים, עסקאות ותשלומים בין חברות הקבוצה".

⁵ הבנק מחזיק ב- 2,999,999 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

⁶ הבנק מחזיק ב- 9,599,999 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

⁷ הבנק מחזיק ב- 999,999 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

⁸ הבנק מחזיק ב- 100 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

רווחיה של אגוד הנפקות בשנים 2012 ו-2011 היו 1,651 ו-1,539 אלפי ש"ח, בהתאמה. בהתאם להסדר עם נציבות מס הכנסה, החברה לא נישומה לצורכי מס והכנסותיה ו/או הוצאותיה לצרכי מס נכללות במסגרת הכנסות ו/או הוצאות לצורכי מס של הבנק.

כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ ("כרמל")⁹

בנק כרמל למשכנתאות והשקעות בע"מ ("בנק כרמל") עסק בתחום המשכנתאות. בשנת 2001 נחתם הסכם בין הבנק לבין קבוצת כרמל השקעות בע"מ, על-פיו רכש הבנק את מרבית הנכסים, ההתחייבויות והפעילות הבנקאית של בנק כרמל ובמקביל בוטל רישיון הבנק של בנק כרמל. בעקבות הביטול, שונה שמו של בנק כרמל לשמו הנוכחי. בעקבות רכישת הפעילות הבנקאית על-ידי הבנק, נרשמה בכרמל יתרת חוב אשר נושאת ריבית והפרשי הצמדה. רווחי כרמל נובעים בעיקר מיתרת חוב זו. רווחיה של כרמל בשנים 2012 ו-2011 היו 9,874 ו-10,878 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס ו-6,560 ו-7,390 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס. כרמל אינה עוסקת בפעילות חדשה אלא מתחזקת את תיק ההלוואות שרכש הבנק.

אגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ ("אגודים סוכנות לביטוח")¹⁰

אגודים סוכנות לביטוח עוסקת בביטוח חיים ללווים או בביטוח דירות מגורים הנעשים אגב הלוואה לדיור ללקוחות הבנק בהתאם לסעיף 11(ב)2 לחוק הבנקאות. רווחיה של אגודים סוכנות לביטוח בשנים 2012 ו-2011 היו 549 ו-542 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו-454 ו-412 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ ("ליבלוב")¹¹

ליבלוב הייתה בבעלות מלאה של בנק כרמל בעת שנרכש על-ידי הבנק בשנת 2001. ליבלוב עוסקת בביטוח דירות מגורים הנעשה אגב הלוואה לדיור ללקוחות כרמל - בהתאם לסעיף 11(ב)2 לחוק הבנקאות. ליבלוב אינה עוסקת בפעילות חדשה, אלא מתחזקת את הפעילות הקיימת עד לסיומה. נתוניה הכספיים של ליבלוב מאוחדים באלה של כרמל ראה לעיל.

אגודים בע"מ ("אגודים")¹²

אגודים עוסקת ברכישה והשכרה וכן באחזקה, ניהול ובינוי של נכסי הנדל"ן של הבנק, עבור הבנק ועבור חברות הבת שלו. נתוניה הכספיים של אגודים מאוחדים באלה של הבנק.

אגוד מערכות בע"מ ("אגוד מערכות")¹³

אגוד מערכות עוסקת במתן שירותי מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו. נתוניה הכספיים של אגוד מערכות מאוחדים באלה של הבנק.

אגוד כספים בע"מ (לשעבר אגוד קרנות נאמנות (א.ק.ו.) בע"מ) ("אגוד כספים")¹⁴

אגוד כספים הוקמה בשנת 1995 והחלה את פעילותה העסקית בשנת 1996. אגוד כספים עסקה בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות. פעילות אגוד כספים נמכרה למנורה קרנות נאמנות בע"מ בשנת 2006 והינה כיום תאגיד עזר של הבנק. נכון לתאריך הדוח לאגוד כספים אין פעילות עסקית והיא עוסקת אך ורק בהחזקת כספים

⁹ הבנק מחזיק ב- 11,625,041 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

¹⁰ הבנק מחזיק ב- 99 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

¹¹ הבנק מחזיק ב- 100 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. אחזקה באמצעות כרמל - אגוד למשכנתאות בע"מ (99 מניות) וחברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (1 מניה) - חברות בת בבעלות מלאה.

¹² הבנק מחזיק ב- 15,978,087 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

¹³ הבנק מחזיק ב- 99 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

¹⁴ הבנק מחזיק ב- 1,699,999 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. פעילות קרנות הנאמנות נמכרה בשנת 2006.

שהתקבלו ממכירת נכסיה, החזקת כספי הונה העצמי וביצוע השקעות של כספים אלה ותשלומים המתייחסים להשקעות כאמור. רווחיה של אגוד כספים לשנים 2012 ו-2011 היו 732 ו-933 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו-1,332 ו-611 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס. לאחר תאריך המאזן הכריזה החברה על חלוקת דיבידנד בסך 37 מיליון ש"ח.

אגוד עודפים בע"מ (לשעבר אגוד ניהול קופות גמל בע"מ) ("אגוד עודפים")¹⁵

אגוד עודפים הוקמה בשנת 1996 ועסקה בניהול קופות גמל (לרבות קרנות השתלמות) וקופות פיצויים למעבידים. פעילותה נמכרה לאיילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, חברה בשליטת איילון חברה לביטוח בע"מ, בשנת 2006 והיא כיום תאגיד עזר של הבנק. נכון לתאריך הדוח לאגוד עודפים אין פעילות עסקית והיא עוסקת אך ורק בהחזקת כספים שהתקבלו ממכירת נכסיה, החזקת כספי הונה העצמי וביצוע השקעות של כספים אלה ותשלומים המתייחסים להשקעות כאמור. רווחיה של אגוד עודפים לשנים 2012 ו-2011 היו 751 ו-961 אלפי ש"ח, בהתאמה, לפני הפרשה למס, ו-549 ו-745 אלפי ש"ח, בהתאמה, אחרי הפרשה למס.

רשומי בנק אגוד לישראל בע"מ¹⁶

הוקמה בשנת 1954. נכון למועד הדיווח לא מתנהלת במסגרתה כל פעילות עסקית.

ככר ציון 23 בנתניה בע"מ¹⁷

החברה החזיקה נכס מקרקעין בנתניה, אשר שימש בעבר כסניף הבנק ונמכר ב-2007. החזקתו היוותה את כל פעילותה העסקית של החברה. נכון למועד הדיווח לא מתנהלת בחברה כל פעילות עסקית נוספת. החברה נמצאת בהליך פירוק מרצון.

אחוזת יהודה בע"מ¹⁸

החברה החזיקה נכס מקרקעין בתל אביב אשר שימש בעבר כסניף הבנק ונמכר במהלך שנת 2009. החזקתו היוותה את פעילותה העסקית. נכון למועד הדיווח לא מתנהלת בחברה כל פעילות עסקית נוספת.

חברת כספות הבנקים¹⁹

הוקמה ב-1968 למטרת רכישה, החזקה, ניהול ומכירה של כספות בבניין הבורסה ליהלומים ברמת גן, לצורך השכרת הכספות ללקוחות או לגופים אחרים. הבנק מחזיק ב-25% ממניות החברה והמחזיקים הנוספים הם בנק דיסקונט לישראל בע"מ (50%) ובנק לאומי לישראל בע"מ (25%). נכון למועד הדיווח לא מתנהלת בחברה כל פעילות עסקית.

תשואת הבנק על השקעות בחברות מוחזקות אלה בשנת 2012 הייתה 6.6% לעומת 6.1% בשנת 2011.

¹⁵ הבנק מחזיק ב-850,000 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ערך נקוב כל אחת. פעילות קופות הגמל נמכרה בשנת 2006.

¹⁶ הבנק מחזיק ב-98 מניות רגילות בנות 0.0001 (שקל ישן) ערך נקוב כל אחת.

¹⁷ הבנק מחזיק ב-2 מניות בכורה ניתנות לפדיון בנות 0.0001 (שקל ישן) ערך נקוב כל אחת. מניה נוספת מסך 3 המניות הקיימות של החברה, מוחזקת על ידי רשומי בנק אגוד לישראל בע"מ.

¹⁸ הבנק מחזיק ב-1,000 מניות רגילות בנות 0.0001 (שקל ישן) ערך נקוב כל אחת. מוחזקות באמצעות רשומי בנק אגוד בע"מ (999 מניות רגילות) ואגודים בע"מ (1 מניה רגילה).

¹⁹ הבנק מחזיק ב-150,000 מניות רגילות ב' בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

השקעה אחרת

בנוסף, מחזיק הבנק בכ-14% מהון המניות בחברה לפיתוח חוף התכלת (תל אביב-הרצליה) בע"מ, אשר בבעלותה חטיבת קרקע במרכז הארץ. שיעור אחזקותיו של הבנק בחברה עשוי לגדול מעבר לשיעור הקיים, אולם בשום מקרה לא יעלה על 20% מהון המניות של החברה, כל עוד עומדת בתוקפה המגבלה בדבר שיעור אחזקות מקסימלי בתאגידים ריאליים בהתאם לפרק ג' לחוק הבנקאות. לפרטים נוספים בדבר אחזקה זו ראה באור 7 לדוח הכספי.

דיבידנד, ריבית ודמי ניהול שקיבל הבנק

להלן פרטים בדבר דיבידנד, דמי ניהול והשתתפות בהוצאות והכנסות (הוצאות) מימון (נטו), שקיבל הבנק או שהוא זכאי לקבל, מחברות הבת שלו, לשנים 2011 ו-2012 באלפי ש"ח:

הכנסות (הוצאות) מימון (נטו)		דמי ניהול והשתתפות בהוצאות		דיבידנד		שם החברה
2011	2012	2011	2012	2011	2012	
(1,735)	(1,145)	54	54	-	-	אגוד השקעות ויזום (א.ש.י)
(141)	(119)	48	12	-	-	אגוד שוקי הון והשקעות*
(638)	(624)	90	90	-	-	חברה לנאמנות של בנק אגוד
(99)	(92)	90	90	-	-	אימפקט - ניהול תיקי השקעות
9,401	7,232	42	42	-	-	אגוד ליסינג
(10,091)	(9,014)	2,683	2,701	6,985	7,390	כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות
(138,321)	(132,006)	42	45	-	-	אגוד הנפקות
(16)	(14)	48	48	-	-	אגוד חיתום ופיננסים**
(20)	(45)	2,927	2,978	-	-	אגודים סוכנות לבטוח
מאוחד בדוחות סולו של הבנק						אגודים
מאוחד בדוחות סולו של הבנק						אגוד מערכות
(948)	(772)	-	-	-	-	אגוד עודפים
(953)	(756)	-	-	-	-	אגוד כספים
מאוחד בכרמל אגוד למשכנתאות והשקעות						ליבלוב סוכנות לביטוח
* מאוחד בדוחות הכספיים של אגוד השקעות ויזום.						
** מאוחד בדוחות הכספיים של אגוד שוקי הון.						

הסכמים, עסקאות ותשלומים בין חברות הקבוצה

א. הסכמי פקדונות עם אגוד הנפקות

הבנק ואגוד הנפקות בע"מ חתמו על הסכמי פקדונות על הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים, לפירוט ראה באור 16.ג.18.

ב. הסכמי התחשבות

הבנק מספק באופן שוטף שירותים ניהוליים ותפעוליים לחברות הבת שלו, כגון: שירותים משפטיים, שירותי משרד, הנהלת חשבונות ובקורת פנימית של חברות הבת. על מנת להסדיר את היחסים החוזיים בינו לבין החברות כאמור, התקשר הבנק בהסכמים לפיהם משלמות חברות הבת לבנק סכומים מסוימים בגין השירותים או משפות אותו על ההוצאות התפעוליות ששולמו על-ידו בגין מתן השירותים כאמור לעיל.

שטרי הון

- בין השנים 2000 ל-2005, העמיד הבנק לחברות הבת שלו שטרי הון כנגד העמדת הון עצמי בתנאים שלהלן:
1. **א.ש.י - הוסכם**, כי שטר ההון מוצא כנגד סכום של 139 מיליון ש"ח, אותו העמיד הבנק לא.ש.י בשיעורים ובמועדים עליהם יוסכם בין א.ש.י לבין הבנק מפעם לפעם, וזאת על-ידי זיכוי חשבונה של א.ש.י בסניף הראשי של הבנק. כל אחד מהסכומים כאמור יועמד לפירעון לפי דרישת הבנק, לא לפני חלוף שנה מתום השנה בה הועמד הסכום. שטר ההון יעמוד בדרגת פירעון עדיפה לפני כל החובות האחרים של א.ש.י. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא.
 2. **אגוד הנפקות - הוסכם**, כי שטר ההון מוצא כנגד סך של 16 מיליון ש"ח אותו העמיד הבנק לאגוד הנפקות, וזאת בדרך של זיכוי חד פעמי של חשבונה של אגוד הנפקות במלוא הסכום. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא. עוד הוסכם כי שטר ההון יועמד לפירעון אך ורק בעת פירוקה של אגוד הנפקות ורק לאחר פירעון כל התחייבויותיה לכל נושיה האחרים.
 3. **אימפקט ניהול תיקי השקעות - הוסכם**, כי שטר ההון מוצא כנגד סכום של 5 מיליון ש"ח אותו העמיד הבנק לאימפקט בשיעורים ובמועדים עליהם יוסכם בין אימפקט לבנק מפעם לפעם, וזאת על-ידי זיכוי חשבונה של אימפקט בסניף הראשי של הבנק, כאשר מספר שטרי ההון יהיה שווה לסה"כ מספר השקלים החדשים שיעמיד הבנק לאימפקט. כל סכום מהסכומים, שנגדם מוצאים שטרי הון, יעמוד לפירעון, לפי דרישת הבנק, שתוכל להיות מוגשת לא לפני שחלפה שנה מהמועד בו הועמד אותו סכום. לחלופין, הבנק יהא רשאי לדרוש להמיר שטרי הון אלו או חלקם למניות במספר השווה למספר שטרי ההון המומרים. שטרי ההון לא יהיו ניתנים לפירעון מוקדם ותנאיהם לא יהיו ניתנים לשינוי. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא.
- לפרטים נוספים בדבר שטרי ההון ראה באור 5 לדוח הכספי.

כתבי שיפוי

דירקטוריון הבנק אישר מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים שנכנסו לתוקף מיום 30 ביוני 2009 לחברות המאוחדות, לפירוט ראה ביאור 18.ג.15.

הסכמים בקשר לעובדים

ביום 4 באוגוסט 1996 נחתם הסכם קיבוצי שהבנק ואגוד מערכות הנם צד לו, ועל-פיו התחייב הבנק להעסיק בחוזים אישיים רק עובדים במקצועות מסוימים במסגרת אגוד מערכות.

התקשרויות נוספות

הבנק מקבל על בסיס קבוע ושוטף, ובתמורה, שירותים מחברות הבת שלו, כדלקמן:

1. אגודים (אחזקה, השכרה, ניהול ובינוי נכסי הנדל"ן של הבנק).
 2. אגוד מערכות (שירותי מחשוב).
- מתן השירותים של חברות אגודים ואיגוד מערכות לבנק מהווה את עיקר פעילותן. בנוסף, מקבל הבנק שירותי ייעוץ, מעת לעת, בנושאים שונים, מאגוד השקעות ויזום.

מסגרות אשראי לחברות הבת

הבנק מעמיד מפעם לפעם לחברות הבת בקבוצה, מסגרות אשראי לצורך ביצוע פעילותן השוטפת. נכון ליום 31 בדצמבר 2012, העמיד הבנק מסגרות אשראי לחברות הבת בהיקף של כ-313 מיליון ש"ח, בין כמימון ובין כערבות פיננסית.

הון אנושי

- יחסי העבודה בבנק מושתתים על חוקת העבודה, על הסכמים קיבוציים המתעדכנים מעת לעת ועל הסדרים שונים המתגבשים, בעיקרם, בדיונים בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים. אוכלוסיית העובדים מן המניין בבנק נחלקת מבחינה תפקודית, כמו גם מבחינת תחולת הסכמי עבודה, לשלושה: פקידים, מנהלים ומורשי חתימה ובעלי חוזים אישיים.

להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם נציגי הפקידים ונציגי המנהלים ומורשי החתימה:

א. פקידים

מערכת יחסי העבודה עם הפקידים מושתתת על הסכם קיבוצי מיוחד לעובדי הבנק (להלן: "חוקת העבודה") המתעדכן על ידי הסכמי שכר שוטפים. חוקת העבודה נערכה, בין הבנק לבין הסתדרות העובדים הכללית, בשנת 1990, והיא מסדירה את תשתית יחסי העבודה עם הפקידים, כגון: סדר קבלת עובדים, המשמעת בעבודה, סדר קידום עובדים, הזכויות לחופשה ומחלה, תוספות שונות המשתלמות לעובדים והתנאים לתשלומם, זכויות סוציאליות, סדרי התפטרות ופיטורים, פיצויי פטורים וכד'. החוקה עומדת בתוקפה כל עוד לא יודיע צד מן הצדדים על רצונו בביטולה או בהכנסת שינויים בה. ביום 22 באוגוסט 1996 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בדבר הצטרפות הפקידים לקרן הפנסיה "עמית". על פיו, תשלומי הבנק לקרן הפנסיה מיום 1 באפריל 1995 יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורים להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי דין עבור אותה תקופה. בנוסף לאמור לעיל נעשים מידי תקופה הסכמים עיתיים, בהם מטופל עדכון השכר והתנאים הנילווים של הפקידים לדרגותיהם, וכן נושאים נקודתיים אחרים הטעונים הסדר. הסתדרות העובדים הכללית החדשה והסתדרות הפקידים/חטיבת עובדי הבנקים הינן צד לכל ההסכמים.

ב. מו"חים (מנהלים ומורשי חתימה)

את יחסי העבודה עם המו"חים מסדיר הסכם קיבוצי מיוחד משנת 1979, אשר מצמיד את תנאי השכר של המו"חים אל תנאי השכר של המו"חים בבנק לאומי (להלן: "הסכם היישום"). כן מתייחס הסכם היישום לזכאות מו"ח לבחור בהגיעו לגיל פרישה ונצבר לו וותק של 15 שנות עבודה בבנק (או במקרה של נכות או מוות אם נצבר לזכותו ותק של 5 שנים), בין קבלת פיצויי פיטורין והחיסכון בקופת התגמולים, לבין קבלת פנסיה מהבנק. בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד מיום 24 בפברואר 1997 הועבר ביטוחם הסוציאלי של המנהלים ומורשי החתימה בבנק אל קרן הפנסיה "עמית", החל מיום 1 באפריל 1995 כפי שנעשה אף לגבי הפקידים כמפורט לעיל. הסכם זה מסדיר את זכויות הפנסיה של מו"חים ותיקים לפי הקיים בבנק לאומי תוך שילוב עם קבלת הפנסיה מ"עמית". זכויות הפנסיה של מו"חים חדשים נצברים ב"עמית" בלבד. כמו כן קובע ההסכם כי התשלומים ל"עמית" בגין המו"חים החדשים באים במקום תשלום מלוא פיצויי הפיטורים לאותם מו"חים. בנוסף לאמור לעיל נעשים, מעת לעת, הסכמים בנושאים נקודתיים.

בפברואר 2011 איגד בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן- בנק לאומי) בהסכם קיבוצי חדש תנאי העסקה לעובדיו, שתחילתו ביום 1 בינואר 2011. הואיל ויחסי העבודה של הבנק עם אוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה בבנק מושתתים על הסכם קיבוצי מיוחד משנת 1979, אשר מצמיד את תנאי השכר של אוכלוסייה זו אל תנאי

השכר של מורשי החתימה בבנק לאומי (להלן – הסכם היישום), להסכם החדש קיימת השפעה ישירה על תנאי ההעסקה בבנק, אולם היא אינה בעלת השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. ההסכם התייחס לשלושה תחומים עיקריים: במישור הניהולי – הורחב מדרג ה"מסלול ניהולי" והוקם "מסלול מקצועי" חדש, במסגרת ההסכם הקיבוצי. בתחום השכר - כל מנהל זכאי לתוספת וותק שנתית בשיעור קרוב ל- 1% עד תקרה של 37 שנות וותק, תוספת הוותק מחליפה סעיפי שכר אחרים. כמו כן הוגדלו הוצאות הרווחה.

ג. בעלי חוזים אישיים

ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לכל חברי ההנהלה ולעובדים נוספים יש חוזי העסקה אישיים עם הבנק.

- להלן פרטים בדבר התפתחות מצבת כח האדם:

ממוצע משרות * שנתי		משרות * ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
1,219	1,248	1,237	1,248	הבנק
37	36	37	36	חברות מאוחדות
1,256	1,284	**1,274	**1,284	

* משרה - משרה מלאה לרבות שעות נוספות ספציפיות, שעות עבודה של עובדי קבלן ואחרים.
 ** מזה מנהלים ומורשי חתימה נכון ליום 31 בדצמבר 2012 – 266 (ליום 31 בדצמבר 2011 – 253).

- בשנת 2012 המשיך הבנק לשים דגש מיוחד על הכשרת עובדים ופיתוח המשאב האנושי ברמות השונות. הדרכות והכשרות מקצועיות מתבצעות רובן ככולן במרכז ההדרכה של הבנק וכן במקומות העבודה וניתנות באמצעות עובדיו המקצועיים. סגל המרצים הפנימיים ומומחי התוכן מונה כ-60 מרצים מקרב עובדי הבנק ומנהליו. הדרכות והכשרות בתחומי הניהול, המכירות, פיתוח הנהלה ותרבות ארגונית מתבססות על מנחים ויועצים ארגוניים חיצוניים. ההוצאות בגין הדרכה הסתכמו בשנת 2012 בסך של כ-3 מיליון ש"ח. הנושאים העיקריים בהם התמקדה ההדרכה בשנת 2012 היו: ציות ואכיפה, פיתוח מנהלים בכל רמות הניהול בבנק תוך ביצוע תוכנית פיתוח רחבה כך שכל מנהל בבנק קיבל פרק הכשרה, הכשרת עבודה ניהולית זוטרה, בכירה ומסלול ישיר לניהול, קליטה והטמעת מערכות מידע, שוק ההון, הכשרה מקצועית רחבה לכל מגזר לקוחות פרטיים ועסקיים והדרכות בנושאים רגולטורים שונים.
- בבנק קיים קוד אתי אשר גובש בתהליך מקיף תוך שיתוף גורמים שונים, בהם בעלי מניות, דירקטורים, מנהלים, עובדים, לקוחות וספקים, ומתוך הבנה עמוקה של אחריות הבנק מעצם היותו בנק וכארגון הפועל בתוך החברה בישראל. קוד אתי הינו מכלול של ערכים וכללי התנהגות, המהווים מצפן להתנהגות אתית לכל העובדים והמנהלים. עקרונות הקוד אמורים לספק מסגרת להתנהגות אתית ראויה. הקוד אתי מורכב מחמישה ערכים מובילים והם: מקצועיות, שירות, מצוינות, הוגנות ויושרה, כבוד הדדי ויחס אישי.

בשנת 2012 המשיך הבנק בשילוב והטמעה רחבה של הקוד האתי בתהליכי העבודה של הבנק ובנהליו במטרה להפוך את הקוד האתי לחלק מתרבות הארגונית של הבנק. במקביל מוסדו תהליכי עבודה של מוסדות האתיקה בבנק ובהן ועדת אתיקה המתכנסת אחת לרבעון.

• **תוכנית פרישה ושינוי מדיניות פרישה**

ביום 26 בפברואר 2012 אישר דירקטוריון הבנק מסגרת לתוכנית פרישה בתנאים מועדפים (להלן: "התוכנית"), במסגרת זמן קצובה. התוכנית יועדה ככלל לעובדים בטווח גילאים שבין 57-64 .

על פי התוכנית, התאפשר לעובדים אשר תוכנית הפרישה רלוונטית לגביהם להודיע בתוך פרק זמן קצוב (החל מ- 8 במאי 2012 ועד 10 ביוני 2012, כפי שנקבע במהלך הרבעון הראשון של 2012), אם ברצונם לפרוש במסגרת התוכנית, כאשר להנהלת הבנק שיקול דעת בלעדי לאשר פרישה בתנאי התוכנית. תהליך הפרישה בפועל של עובדים להם תאושר פרישה מוקדמת במסגרת התוכנית, יבוצע באופן הדרגתי ויתפרס על פני כשנתיים. כמו כן, אישר דירקטוריון הבנק, כי בד בבד עם אישור המסגרת לתוכנית הפרישה תיכנס לתוקף מדיניות לפיה לא תתאפשר פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים בשבע השנים הבאות (עד לסוף שנת 2018).

ההערכה הראשונית של הנהלת הבנק הייתה כי יפרשו במסגרת המבצע כ- 40 עובדים, כאשר העלות הכוללת של הפיצויים העודפים שישולמו לעובדים שיפרשו במסגרת התוכנית (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין), על פי חישובים ממוצעים, הוערכה בכ- 50 מיליון ש"ח. עלות מוערכת זו באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לשנת 2011 ובמקביל הוקטנו העתודות האקטואריות בהתאם להערכות ההנהלה דלעיל ולשינוי המדיניות האמור, כך שהגידול בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד לשנת 2011 הסתכם בכ- 15 מיליון ש"ח.

בשנת 2012 נכללו בדוח רווח והפסד הוצאות נוספות בסך של כ- 20 מיליון ש"ח, בגין הרחבת תוכנית הפרישה לעובדים נוספים. בסך הכל צפויים לפרוש במסגרת התוכנית 66 עובדים, רובם פרשו בשנת 2012, והיתר צפויים לפרוש במהלך שנת 2013. לפירוט ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 27 בפברואר 2012 (2012-01-052683) ומיום 28 ביוני 2012 (2012-01-170274).

מימוש התוכנית יאפשר לבנק, בין היתר, לצמצם הוצאות ולהתייעל, ובכך להתמודד עם האתגרים הניצבים לפניו על רקע ההערכות הכלכליות לגבי ביצועי המשק בשנים הקרובות.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו **מידע צופה פני עתיד** כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכנית העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

ראה פירוט נוסף בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים" תת פרק "זכויות עובדים" ובביאור 15.א.5.

• בבנק מיושמת מדיניות תגמול הכפופה להסכמי השכר החלים בבנק ולהסכמות עם העובדים והמנהלים בבנק. מדיניות זו מבוססת על הנחיות המפקח שעיקריהן כדלהלן:

- א. תמריצי התגמול יותאמו לרווחיות כלל ארגונית ולמטרות ארוכות טווח של התאגיד הבנקאי.
- ב. תמריצי התגמול לא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי.
- ג. תשלום של תמריצי תגמול יתבסס על רווח מותאם לסיכון ולעלות ההון.
- ד. תמריצים לתגמול יכללו מרכיב שישקף את השפעת התרומה של היחידה העסקית לערך הכולל של יחידות עסקיות אחרות ולא יתייחסו ליחידה העסקית במנותק מהתאגיד הבנקאי בכללותו.

ה. תמריצים לתגמול יכללו מרכיב שישקף עמידה ביעדים כלליים של התאגיד הבנקאי בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלי התאגיד הבנקאי.

ו. הסכמים המסדירים תשלומים בגין פרישה לחברי הנהלה בכירה ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן ואת סיבת הפרישה.

ביום 29 באפריל 2012 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת ביום 24 באפריל 2012 ולאחר קבלת המלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון (ועדת אד הוק המורכבת מדח"צים ודירקטורים חיצוניים (בלתי תלויים) שמונתה לצורך קביעת תגמול לנושאי המשרה הבכירים בבנק) והמלצות ועדת שכר ותגמולים, כי תכנית המענקים למנהלים הבכירים בבנק; יו"ר הדירקטוריון (בכפוף לאישור האסיפה הכללית), המנכ"ל, חברי הנהלת הבנק, היועצת המשפטית ומבקר הבנק (10 מנהלים בסה"כ) ("תכנית המענק"), כפי שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 10 באפריל 2011 ביחס לשנים 2010-2011 תחול גם בשנים 2012-2013. יובהר, כי במסגרת אישור תכנית המענק לשנים 2010-2011 הוחלט על ידי דירקטוריון הבנק, כי תכנית המענק תבחן מחדש על ידי דירקטוריון הבנק לאחר יישומה בשנים 2010-2011, וכי במסגרת הבחינה יבדקו, בין היתר, היקף המענק הכולל, מדרגות התגמול, הפרמטרים השונים והמשקלות אשר ניתנו לכל פרמטר. בהתאם לכך, שבה ובחנה ועדת התגמול של הדירקטוריון שגיבשה את תכנית המענק מלכתחילה את תכנית המענק לאחר יישומה לשנים 2010-2011 והמליצה להאריכה ולהחילה בשנים 2012-2013. ביום 11 ביוני 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק לאשר את החלטת תכנית המענק ליו"ר דירקטוריון הבנק, מר זאב אבלס, שחלה ביחס לשנים 2010-2011 גם ביחס לשנים 2012-2013. לפירוט נוסף לרבות בדבר הנימוקים לאישור החלטת תכנית המענק לשנים 2012-2013, ראה דיווח מיידי של הבנק ביום 30 באפריל 2012 (אסמכתא- 2012-01-110784). בנוסף, לעניין תנאיה המפורטים של תכנית המענק, אופן אישורה ונימוקי הדירקטוריון וועדותיו לאישור התכנית, ראה דו"ח מיידי של הבנק מיום 11 באפריל 2011 (אסמכתא 2011-01-116199). כמו כן ראה פרטים בבאור 2.ד.15.

- תיקון 20 לחוק החברות (תנאי כהונה והעסקה בחברות ציבוריות ובחברות אגרות חוב), ראה פרק "עדכוני חקיקה".
- בעניין תיקון תנאי העסקת יו"ר הדירקטוריון הבנק הבנק, מר זאב אבלס, ראה באור 15.ה.3). כמו כן, לפירוט נוסף בדבר מכלול תנאי העסקתו של יו"ר הדירקטוריון (לרבות מענק בגין 2011 כפי שאושר באסיפה הכללית של הבנק מיום 11 ביוני 2012) ופירוט הנימוקים העיקריים לעדכונים ראה דיווח מיידי שהוציא הבנק מיום 30 באפריל 2012 (אסמכתא 2012-01-110784). לעניין מכלול תנאי העסקה (לרבות מענק בגין 2011).
- בחודש יוני 2010 נחתמו הסכמי מענקים עם ועד המנהלים ומורשי החתימה ועם ועד הפקידים לשנים 2009 עד 2012. נוסחת גובה המענקים מבוססת על רווחיות הבנק וכפופה להשגת שיעור תשואה העולה על 6%. כמו כן, ראה פרק "הסכמים מהותיים".
- ראה פירוט בבאור 15.ו. בדבר מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק לגבי נוסחת חישוב פנסיה תקציבית.
- בבאור 15.א.7. ניתנו פרטים על העתודות בגין פיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה. העתודות לפנסיה ולפיצויים עודפים הכלולות ב"סכום העתודות, נטו" מחושבות לפי הערכות אקטואריות. כמו כן, בבאור 15.ב ניתן פירוט להתחייבות למענקים בגין ותק עובדים ("מענקי יובל"). גם התחייבות זו מחושבת לפי הערכה אקטוארית.

להלן פירוט התנועה בעתודות אלו בשנים 2011 ו-2012, כמו כן להלן פירוט לתנועה ב"סכום היעודות" לאותן השנים:

שינוי בערך נוכחי של ההתחייבויות האקטואריות - בשנת 2012 (במיליוני ש"ח):

<u>סך הכל</u>	<u>מענקי יובל</u>	<u>פנסיה ופיצויים</u> <u>עודפים</u>	
207.8	23.4	184.4	ערך נוכחי של ההתחייבויות 1.1.2012
12.4	2.6	9.8	עלות שירות שוטף (1)
18.0	1.1	16.9	הוצאות מימון (2)
(32.3)	(1.1)	(31.2)	הטבות ששולמו, נטו (לרבות הטבות שצפויות להיות משולמות) (3)
(7.5)	-	(7.5)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית (4)
16.7	1.3	15.4	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו (5)
<u>215.1</u>	<u>27.3</u>	<u>187.8</u>	ערך נוכחי של ההתחייבויות 31.12.2012

שינוי בערך נוכחי של ההתחייבויות האקטואריות - בשנת 2011 (במיליוני ש"ח):

<u>סך הכל</u>	<u>מענקי יובל</u>	<u>פנסיה ופיצויים</u> <u>עודפים</u>	
235.4	18.7	216.7	ערך נוכחי של ההתחייבויות 1.1.2011
14.6	3.2	11.4	עלות שירות שוטף (1)
27.8	1.2	26.6	הוצאות מימון (2)
(64.5)	(1.1)	(63.4)	הטבות ששולמו, נטו (לרבות הטבות שצפויות להיות משולמות) (3)
(11.6)	-	(11.6)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית (4)
6.1	1.4	4.7	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו (5)
<u>207.8</u>	<u>23.4</u>	<u>184.4</u>	ערך נוכחי של ההתחייבויות 31.12.2011

(1) עלות שירות שוטף הינה עלות הזכויות הפנסיוניות, עלות הפיצויים המוגדלים, ועלות מענקי היובל אותם "רכשו" העובדים תמורת שירותם בשנה השוטפת. עיקר הירידה ב-2012 מול 2011 נובע מהשלכות תוכנית הפרישה ושינוי מדיניות הפרישה.

(2) הוצאות המימון מהוות את הגידול בערך הנוכחי של העתודות, הנובע מכך שמועד סילוק "ההטבה" הפך קרוב יותר בשנה. עיקר הירידה ב-2012 מול 2011 נובע מהשלכות תוכנית הפרישה ושינוי מדיניות הפרישה.

(3) סעיף זה כולל הטבות ששולמו: תשלומי פנסיות לגמלאים, תשלומי מענקי יובל, תשלומים לעובדים שפרשו וויתרו על הפנסיה, ותשלומי פיצויים עודפים וכן תשלומים ששולמו ושצפויים להשתלם בגין תוכנית פרישה (בשנת 2011 נכלל אומדן לתשלומים אלו) - ראה פירוט בפרק "הון אנושי" לעיל ובבאור 5.א.15. כמו כן, הסעיף כולל הפקדות ומשיכות מנכסי התוכנית לרבות משיכות צפויות בגין מבצע הפרישה.

(4) התשואה החזויה על נכסי התוכנית מביאה בחשבון שינויים בשווי ההוגן על נכסי התוכנית המוחזקים במהלך התקופה כתוצאה מהפקדות בפועל והטבות בפועל ששולמו. התשואה החזויה מבוססת על תחזיות שוק בתחילת התקופה. ההפרש בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על נכסי התוכנית נכלל בהפסד/רווח אקטוארי. עיקר הירידה ב-2012 מול 2011 נובע מהשלכות תוכנית הפרישה ושינוי מדיניות הפרישה.

(5) הפסד/רווח אקטוארי נטו נובע מתיאומים על בסיס ניסיון (השפעות ההבדלים בין ההנחות האקטואריות לבין מה שהתרחש בפועל) וכן מהשפעות של שינויים בהנחות אקטואריות. ההפסד בשנת 2011 נובע בעיקר מירידות ערך של נכסי התוכנית (ההפרש בין התשואה החזויה לתשואה בפועל). ההפסד בשנת 2012 נובע בעיקר מהרחבת תוכנית הפרישה לעובדים נוספים. כמו כן כלולה בשנת 2012 השפעת עדכון לוחות התמותה שהסתכמה בכ-3 מיליון ש"ח (ראה באור 4.ג.1) והשפעת הגדלת מס שכר ב-1% שהסתכמה בכ-4 מיליון ש"ח (ראה באור 28.ג.) מנגד, נכלל רווח הנובע מעליות ערך של נכסי התוכנית מעבר לתשואה החזויה.

שינוי ביעודות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח):

<u>2011</u>	<u>2012</u>	
101	95	יתרת פתיחה
* -	* -	הפקדות
(1)	(12)	משיכות
(5)	7	רווח (הפסד) **
<u>95</u>	<u>90</u>	יתרת סגירה

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** רווח (הפסד) הנובע כתוצאה משערורך הקופה המרכזית לפיצויים, אשר נרשם בהתאם לאישור יתרה המתקבל מהגוף החיצוני בו מופקדים הכספים.

תיאור מצב המיסוי

א. לפרטים בדבר ביקורת שנערכה על ידי רשות המסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק – אגוד מערכות בע"מ ובדבר החלטת רשות המסים לשנות את סיווגה של החברה מ"עוסק" ל"מוסד כספי" – ראה באור 18.ג.(19).

ב. לפרטים בדבר עדכון שעור מס ערך מוסף מאוגוסט 2012 והשפעתו על הבנק ראה באור 28.ג.

ג. לבנק שומות סופיות או נחשבות כסופיות עד וכולל לשנת המס 2010. לחברות המאוחדות שומות סופיות (או נחשבות כסופיות) עד וכולל שנות מס 2007-2008.

ד. הבנק הינו בעל מעמד של מתווך מורשה (Q.I) כהגדרתו בכללי רשויות מס הכנסה בארה"ב. משמעות מעמד זה הינה כי הבנק התקשר בהסכם עם רשויות המס בארה"ב לעניין תהליכי דיווח וניכוי מס מסוימים המתחייבים על פי הדין האמריקאי.

ה. בחודש מרץ 2010 חוקק ה- Employment Hiring Incentives to Restore Act שמטרתו עידוד התעסוקה בארה"ב. הפרק הרביעי מתוכו הינו ה- Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) שמרחיב את חובת הדיווח הקיימת במסגרת הסדר ה- QI (Qualified Intermediary) הקיים היום. התקנות המסדירות את יישום החוק פורסמו בחודש ינואר 2013 כאשר תחילת יישום החוק הינה בינואר 2014 ובאופן הדרגתי. החוק והתקנות מחילים על מוסדות פיננסיים זרים (Foreign Financial Institutions- FFIs), לרבות בנקים ישראלים, חובות תיעוד, דיווח וניכוי מס בקשר עם "חשבון פיננסי" של מי מוגדר כאמריקאי (US Person). לקוחות אלה יתבקשו לחתום על מסמכים הנדרשים במסגרת החוק והתקנות ובמקרה של סירוב, יידרש המוסד הפיננסי לנכות מס במקור לאותם בעלי חשבונות בגין הנכסים המופקדים בחשבונותיהם אצלו והמוגדרים בחוק ובתקנות כבעלי מקור אמריקאי. הגורמים הרלוונטיים בבנק לומדים ועוקבים אחר התפתחויות החוק והתקנות וזאת במסגרת הערכות הבנק ליישום הוראות החוק והתקנות.

ו. לפרטים נוספים לגבי מדיניות רישום המסים בבנק והפרשה למיסים ראה ביאורים 1.ה.10 ובאור 28 לדוחות הכספיים.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

אפיון המגזרים נגזר בעיקר על פי תחום עיסוק הלקוחות. כללי החשבונאות שישומו בעריכת המידע הינם אלה המתוארים בבאור 30 לדוחות הכספיים.

• פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:¹

מגזר פרטי – המגזר מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות וכן כולל את פעילות המימון לדיור ומימון אשראי לרכב. כמו כן כולל המגזר עסקים קטנים אשר מנוהלים במסגרת אגף קמעונאות.

מגזר עסקי – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים ממגוון ענפי משק – כאשר ענפי הליבה בהם המגזר מתמחה הינם בניה ונדל"ן (בדגש על ליווי בניה למגורים) ולקוחות פעילים בשוק ההון.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי – מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

• להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב מעל מחיר מעבר הנקבע לכל סוג הלוואה ופקדון בהתייחס למשך חיים ממוצע, לאפיק ההצמדה הרלוונטי ותוך התחשבות ביעדים האסטרטגיים של הבנק. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המחושבת על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר. במגזר ניהול פיננסי, נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב, וכן הוצאות הנובעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

¹ יודגש כי בשל העובדה כי כל בנק מסווג את לקוחותיו למגזרים לפי פרמטרים שונים וכן מקצה הכנסות והוצאות למגזרים לפי פרמטרים שונים, בביצוע ההשוואה בין בנקים שונים, יש להתייחס לכך ולערך את ההשוואה בזהירות ראויה בהתאם לאמור לעיל.

הפרשה להפסדי אשראי – נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות – הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על פרמטרים שונים.

מיסים על ההכנסה – ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסויימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

תשואה להון – מהווה את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין האמצעים ההוניים המוקצים למגזר. האמצעים ההוניים מוקצים למגזרים על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של כל מגזר (על פי הוראות בנק ישראל בהתאם להוראות באזל 2).

סיווג מחדש – מאגר הנתונים והמתודולוגיה המשמשים לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי הפעילות של הבנק הינם בתהליך מתמשך של טיוב, ובהתאם מבוצע, במידת האפשר, סיווג מחדש של התוצאות לתקופות השוואה.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי וסך הנכסים לפי מגזרי פעילות:

א. רווח נקי (הפסד) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2011	2012	
מיליוני ש"ח		מגזר
31	32	פרטי
123	88	עסקי
16	10	יהלומים
(38)	(3)	ניהול פיננסי
*-	-	אחרים והתאמות
132	127	סך הכל

ב. סך הנכסים (יתרה ממוצעת) לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

**2011	2012	
מיליוני ש"ח		מגזר
8,002	8,651	פרטי
13,322	13,672	עסקי
1,394	1,419	יהלומים
13,203	13,429	ניהול פיננסי
1,193	1,304	אחרים והתאמות
37,113	38,475	סך הכל

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.
** סווג מחדש.

המגזר הפרטי

מבנה המגזר

המגזר הפרטי של הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות וכולל גם את פעילות המימון לדיור. כמו כן, כולל המגזר עסקים קטנים אשר מנוהלים במסגרת אגף קמעונאות (עד ליום 31 בדצמבר 2011 בעלי אובליגו של עד 400 אלף ש"ח, והחל מיום 1 בינואר 2012 עד 500 אלף ש"ח). השירותים ללקוחות המגזר ניתנים באמצעות סניפי הבנק, באמצעות מרכזי בנקאות פרטית - אגוד Premium, וכן באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה - האינטרנט והמוקד הטלפוני של הבנק (אגוד ישיר). מוצרים עיקריים של המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, יעוץ פיננסי, שירותי השקעות בניירות ערך, פקדונות, מוצרים מובנים, אשראי, כולל אשראי לרכב, כרטיסי אשראי, ומתן הלוואות לרכישה, חכירה, הרחבה, שיפוץ או בניה של דירת מגורים, ולכל מטרה, המובטחות על ידי משכון דירות מגורים. כמו כן, כלולות במגזר פעילויות חברות בנות בגין לקוחות פרטיים ועסקיים קטנים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

על פי התוכנית האסטרטגית לשנים 2013-2015, ימשיך הבנק במדיניות ההתרחבות הקמעונאית וזאת במקביל לשימור והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים, תוך שמירה על היקף תיק המשכנתאות, בהתחשב במצב השוק, במגבלות נכסי הסיכון ובמרווח.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2013:

- המשך ביסוס מעמדו ומיצובו של הבנק וחיזוק המודעות אליו בתחום הקמעונאות.
- הגדלת משקל הלקוחות הקמעונאיים בבנק תוך מיצוי פוטנציאל ההכנסות כנגד נכסי הסיכון, ותוך המשך פיתוח וטיוב הפריסה הסינפית.
- הרחבת הפעילות בתחום מוצרי הפאסיבה השונים בין השאר לצורך הגדלת הפיזור בתחום המקורות והארכת המח"מ, תוך שיפור במרווחי הבנק, וכן הרחבת תשתית הלקוחות המיועצים והעמקת הפעילות בקרב פעילי שוק ההון, ובכך גם הרחבת מקורות ההכנסה שאינם צורכים נכסי סיכון.
- הרחבת היקף האשראי הקמעונאי בדגש על הלוואות מגובות בטחונות, תוך שמירה על מסגרת נכסי הסיכון המתוכננת, בין היתר באמצעות העמקה ויצירה של שיתופי פעולה במיזמי אשראי (ראה גם פרק "הסכמים מהותיים", בנושא התקשרות הבנק עם "מימון ישיר").
- שמירה על היקף תיק המשכנתאות, שימור רמת המרווחים וחיזוק הקשר שבין לקוח מוצר המשכנתא ליתר המוצרים הבנקאיים.

המידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בתחום השיווק והמחשוב, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרויות להשיג מטרות ולבצע פעילויות בתחומים אלו. המידע בפסקה נשען בין השאר, על ההערכות המקרו כלכליות הרלוונטיות של בנק ישראל וכן של ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר בשל הגורמים שלהלן: מידת ההצלחה בגיוס לקוחות חדשים, הסיכוי להשיג שיפור ביכולת הטכנולוגית (בין השאר בתחום האינטרנט). גורמים עיקריים נוספים העשויים להשפיע על התממשות המידע הינם: שינויים מקרו כלכליים, שינויים רגולטורים, מידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות, הצלחת מאמצי השיווק והצלחת השיפורים הטכנולוגיים המתוכננים.

מגבלות חקיקה, פיקוח תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על המערכת הבנקאית בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד.

בעקבות המלצת וועדת טרכטנברג מונה בדצמבר 2011 "צוות להגברת התחרותיות", על ידי בנק ישראל ושר האוצר. מסקנות הצוות כללו המלצות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, בעיקר בתחום שרותי הבנקאות לעסקים קטנים ולמשקי בית, וזאת במטרה להגביר את התחרות על החיסכון לטווח קצר של משקי הבית, לשפר את יכולת ההשוואה בפעילות בניירות ערך, להגביר את ההוגנות ולהעניק ללקוחות הבנקים מידע רחב ונגיש יותר בכל הנוגע לעמלות הנגבות מציבור הלקוחות.

במסגרת הצעדים ליישום המלצות הצוות תוקנו בחודש נובמבר 2012 כללי הבנקאות. ראה פירוט בפרק "עדכוני חקיקה" בין היתר בדבר תיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ג-2012. אימוץ המלצות הצוות אמור להקל על חסמי מעבר של לקוחות בין בנקים, לשפר את המידע הקיים לגבי לקוחות פוטנציאליים ובכך להגביר את התשתית התחרותית בין הבנקים בתחומים בהם לדעת הצוות אין היא מספיקה. מאידך, תתכן פגיעה בהכנסות הבנק עקב הכנסת עמלות לפיקוח והפחתת שיעורן של עמלות קיימות או ביטולן. כמו כן, ראה בפרק "עדכוני חקיקה" התייחסות למכתב המפקח על הבנקים בנושא הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור מנובמבר 2012, ולטיטת עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור מפברואר 2013.

התפתחות בשווקים של המגזר

במהלך שנת 2012 נמשכה ההאטה בקצב הצמיחה של המשק הישראלי. הצמיחה בשנת 2013 צפויה להיות מושפעת בעיקר מהצמיחה העולמית הממותנת והצורך בהקפדה על מדיניות פסקלית מרסנת (ראה גם פרק "התפתחויות כלכליות"). המסחר בשווקים הפיננסיים התאפיין בירידה במחזורים אך במקביל בעלייה במדדים ועליה בחלקו של הציבור בשוק ההון. לאור המגמה השלילית בכלכלה העולמית והתחזיות לגבי המשך המגמה, ועל מנת להעניק תמיכה נוספת לפעילות הכלכלית בהעדרם של לחצים אינפלציוניים, נקט בנק ישראל מתחילת השנה במדיניות איטית ומדורגת של הורדת ריבית בשיעור מצטבר של כ- 1 נקודת האחוז עד לרמה של 1.75% בסוף ינואר 2013. תהליך זה משפיע לשלילה על מרווחי הבנקים מפקדונות.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות מקרו כלכליות של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים של הבנק. הצפי לעניין הרכב תיק הנכסים ומרווחי הבנקים מבוססים על הערכות הגורמים העסקיים בבנק. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה והערכות המקרו, כולל לגבי הצפי להורדת ריבית בנק ישראל, לא יתממשו.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2012 המשיך הבנק בהטמעת מערכות מחשוב מתקדמות, הנוגעות למרבית פעילויות הליבה הבנקאיות במטרה להביא לשיפור התהליכים מול הלקוחות, כמו גם להפחתת כמות הניירת בסניפים. במהלך שנת 2013 צפוי הבנק להמשיך בבניית תשתית מתקדמת לשילוב יישומים נוספים למתן מענה לשירותים מתקדמים ותהליכי מכירה במקביל להעמקת פתרונות ערוצים ישירים.

במסגרת מערכת ניהול קשרי הלקוחות הוטמעו בשנת 2012 כלים נוספים לשיפור ויעול תהליכי המכירה, במטרה לצמצם את חסמי המעבר לבנק. במהלך שנת 2013 יורחב השימוש במערכת ככלי תפעולי לתמיכה בהיבטים השונים של הטיפול בלקוח (גיוס, העמקת פעילות ושימור) ובנוסף יימשך שילובה של המערכת במערך המשכנתאות. הרחבת השירותים הניתנים במסגרת הערוצים הישירים של הבנק, מהלך הצפוי להמשיך גם בשנת 2013, תוך שילוב מערכת מבצעי שיווק באתר האינטרנט. בנוסף, במהלך שנת 2013 צפויה להיכנס לשימוש מערכת סגורה להפקדת פקדונות, בכפוף למגבלות הרגולטוריות והכדאיות הכלכלית.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות ולהטמיע את המערכות הטכנולוגיות השונות.

גורמי הצלחה קריטיים למגזר – מחסומי כניסה ויציאה העיקריים של המגזר

- מגוון מוצרי בנקאות והתאמתם ללקוח, ביניהם מוצרים ושירותים ייחודיים שלא מוצעים על ידי המתחרים.
- מחירים תחרותיים.
- פריסת סניפים התואמת את האסטרטגיה העסקית של הבנק ופיתוח ערוצים ישירים.
- שמירה על רמת שירות נאותה.
- גיוס והכשרת כח אדם מתאים.
- הקמה ותחזוקה של מערכות מידע וטכנולוגיה, העונות על צרכי האסטרטגיה של המגזר.
- הקצאת תקציבי שיווק ופרסום לחיזוק המותג הקמעונאי.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

במרבית המוצרים והשירותים הבנקאיים קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, חברות כרטיסי האשראי וחברות נישא נוספות בתחום ההשקעות, דוגמת בתי השקעות, ברוקרים פרטיים וחברות ביטוח. יחד עם זאת, גופים אלו אינם מתחרים בשירותי העו"ש, בשירותי מערך התשלומים ובקבלת מכלול השירותים הפיננסיים תחת קורת גג אחת. כאמור לעיל, במהלך שנת 2013 יחל ביישומן של המלצות הצוות להגברת התחרותיות, מהלך הצפוי להביא להגברת השירותים הניתנים במסגרות חוץ בנקאיות, בעיקר בתחום השירותים הפיננסיים לעסקים קטנים ולמשקי בית, כמו גם שיפור יכולת התחרות של הבנקים הקטנים.

מבנה התחרות במגזר

התחרות בתחום הלקוחות הפרטיים גברה במהלך השנים האחרונות ומקורה בעיקר בתחרות בין הבנקים כמו גם גופים חוץ בנקאיים (חברות ביטוח, בתי השקעות וכיוב'), המציעים מוצרים קמעונאיים, כמפורט לעיל. בין הצעדים בהם הגופים השונים נוקטים ניתן למנות פתיחת סניפים חדשים, מתן הטבות מגוונות והרחבת השירותים הניתנים בערוצים הישירים, בין היתר כאמצעי להגדלת הנגישות והזמינות ללקוחות. בתחום המשכנתאות התעצמה התחרות בשנים

האחרונות בעקבות ההכרה של הבנקים במוצר זה כמוצר עוגן ומנוף לגיוס לקוחות לפעילות בתחומים קמעונאיים נוספים. ההערכה היא כי מגמה זו תעמיק בשנת 2013, גם כפועל יוצא של יישום הצוות להגברת התחרותיות, שמטרתה, בין היתר, להקל על חסמי מעבר של לקוחות בין בנקים, לשפר את המידע הקיים לגבי לקוחות פוטנציאליים ולהגביר את התשתית התחרותית בין הבנקים, אשר שניים מהם מחזיקים בנתח השוק העיקרי. במהלך השנים האחרונות נקט הבנק בצעדים שיווקיים מגוונים לגיוס לקוחות כמפורט בהמשך בתת פרק "שיווק והפצה", תוך יצירת בידול לעומת המתחרים כמענה לתחרות בענף. הצפי הוא שצעדים אלו יאפשרו לבנק להגדיל את נתח פעילות המגזר בבנק.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות פנימיות של הגורמים העסקיים בבנק. המידע והצפי הללו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר עקב הגורמים שלהלן: התגברות עוצמת התחרות במגזר לקוחות זה, מידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות ומידת הצלחת הצעדים השיווקיים הננקטים על-ידי הבנק, וכן שינויים רגולטוריים.

שירותים ומוצרים חדשים במגזר

גיוס לקוחות חדשים והגדלת נתח פעילות הלקוחות מתבצעים, בין היתר, באמצעות פיתוח מוצרים חדשים והתאמת פעילות על פי צרכי הלקוחות.

• פיתוח שירותים:

הבנק פעל להרחבת הפריסה הסניפית, הרחבת פעילויות, הרחבת תשתיות ומערכות מחשוב, וכל זאת על מנת להעמיק ולהרחיב את הפעילות בקרב הלקוחות הפרטיים ומשקי הבית:

פריסת הסניפים – המשך יישום אסטרטגיית הסינוף.

אגוד Premium – בתחום הבנקאות הפרטית הבנק פועל באמצעות מרכזי Premium – ברמת גן ובחיפה. פעילות מרכזי הפרימיום תומכת בהרחבת פעילות והתמקדות בקרב לקוחות הבנקאות הפרטית בעלי עושר פיננסי מעל 1 מיליון ש"ח, תוך הענקת שירותים ברמה גבוהה ביותר ללקוחות. למרכזי הפרמיום גיוס מיטב היועצים המקצועיים להענקת שירות מקצועי, אישי וגמיש. במוקד הטיפול בלקוח עומדת תפיסה של מתן מענה מקצועי למכלול צרכיו של הלקוח. במתן שירות ללקוחות המגזר מושם דגש מיוחד על יצירת מערכת יחסים הדוקה וארוכת טווח.

פרויקט מיקוד לקוח – בשנת 2012 המשיך הבנק בפיתוח והטמעת מערכת ניהול קשרי הלקוחות המהווה נדבך משמעותי במתן תמיכה לתהליכי השיווק והמכירה. במסגרת זו, הוטמעה מערכת מבצעים המאפשרת מתן הצעות שיווקיות ללקוח בעת פניה טלפונית או פרונטלית. הבנק ממשיך בעיבוי תהליכי המכירה, השימור והשירות. בהמשך להטמעת שגרת סקרי מעקב שירות, המשמשים אחד הכלים לבחינת רמת השירות ושיפורו. כמו כן, מבוצעות בקרות שונות ומפותחים כלים מיכוניים שסייעו בהתמקדות באוכלוסיות היעד שהוגדרו בתוכנית העבודה. **אתרי האינטרנט ומערכות מסחר** – במהלך שנת 2012 נמשכה התמיכה השיווקית בהטמעת והרחבת שירותי הבנקאות הדיגיטלית באינטרנט ובסלולר, במקביל להמשך שדרוגה של תשתית המסחר. בשנת 2013 תימשך הטמעתן של אפליקציות נוספות, לצד שימוש בתשתית הדיגיטלית הקיימת (אתרי האינטרנט, הסלולר ומערכות המסחר) ככלי נוסף לחיזוק נאמנות וגיוס לקוחות, בין היתר באמצעות הגברת השימושיות.

- פיתוח מוצרים:

הבנק מפתח ומשווק **מוצרים חדשניים**, בתחומים השונים של הפעילות הבנקאית אל מול הלקוחות הפרטיים ובכלל זה בתחום הפקדונות, המאפשרים ללקוחות לגוון השקעות ולפזר סיכונים. הבנק ממשיך בתהליך רחב היקף לגיוס לקוחות פרטיים. במסגרת זו, יצא הבנק במהלך לגיוס לקוחות חדשים, במרכזו "חשבון הפוך" המציע ללקוחות המצטרפים לבנק אגוד ליהנות מתנאים מועדפים בניהול חשבונם בתקופת ההטבה. במקביל נמשכת הטמעת חבילת הטבות ללקוחות ותיקים הכוללת הטבות בנקאיות בניהול חשבון עו"ש למעבירי משכורת. להערכת הבנק חבילת "חשבון הפוך" נותנת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות מקבלי המשכורת: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית, ריבית גבוהה על פקדונות ופטור מעמלות העו"ש המרכזיות – עמלת פקיד ועמלת ערוץ ישיר. ההטבות ניתנות ללקוחות חדשים מעבירי משכורת. מסלול "חשבון חופשי" מאפשר ללקוחות ותיקים ליהנות מפטור מעמלות העו"ש המרכזיות. קבלת ההטבות מותנית בהעברת משכורת בסכום מינימלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו ייחודי ונוגע בליבת פעילות הלקוח הפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגיה העסקית של הבנק.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, הנערכות בהתאם להערכת הגורמים העסקיים בבנק וכוללות, בין השאר, הסתמכות על פילוח נתוני הבנק. המידע עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה, מידת ההצלחה של הבנק בהגשמת תוכניותיו הפנים ארגוניות ויישומן של המערכות הטכנולוגיות.

שיווק והפצה

בשנת 2012 המשיך הבנק להשקיע מאמצי שיווק ומשאבים לגיוס לקוחות חדשים, בעיקר בקרב אוכלוסיית לקוחות מקבלי המשכורת והבנקאות הפרטית. במהלך שנת 2013 ימשכו המאמצים לגיוס לקוחות משכורת חדשים, תוך מתן דגש על טיפוח נאמנות, שימור לקוחות וצמצום הנטישה, במקביל להמשך פיתוח ערוצי הבנקאות הישירה לשם הגדלת הזמינות והנגישות של שרותי הבנק.

השיווק מתבצע באמצעות פרסום באמצעי המדיה השונים ובהם שלטי חוצות, טלוויזיה, רדיו ואינטרנט, כמו גם שימוש שיווקי במסכים אלקטרוניים ועלוני מידע בסניפים תוך שמירה על תמהיל מדיה אפקטיבי ומקסום תקציב הפרסום. בנוסף ננקטות פעילויות מקומיות באזורי המיקום של הסניפים, באתר האינטרנט של הבנק, ודיוור ישיר ללקוחות. אגוד ישיר משמש כערוץ שיווקי מכירתי משלים לפריסת הסניפים של הבנק במקביל לתפקידו כערוץ תפעולי בנקאי. במהלך שנת 2012 חוזקה והורחבה פעילות המכירה היוזמת במוקד השיווקי ותמיכתו במבצעי גיוס הלקוחות והמכירות, במקביל להגדלת חלקו בטיפול בפעילות הלקוח והפעילות העסקית, כל זאת תוך התייעלות וניצול אופטימאלי של המשאב האנושי. במהלך שנת 2013 כוונת הבנק להמשיך במגמה זו, תוך חתירה לשיפור השירות והזמינות ללקוחות וכגיבוי לסניפים בשעת חירום.

המידע לגבי יעדי הבנק, המופיע בפסקה זו, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכנית העבודה של הבנק, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק. המידע עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים שלהלן: שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה, מידת ההצלחה של הבנק בהגשמת תוכניותיו הפנים ארגוניות ויישומן של המערכות הטכנולוגיות.

הון אנושי

במהלך השנה מבוצעות הכשרות שוטפות והדרכות בתחום המכירות, השיווק והשירות, וכן בתחומים מקצועיים אחרים. בשנת 2012 הושם דגש על תכנון והכשרת עתודות ניהול, העמקת הידע המקצועי ויישום תוכניות לחיזוק ידע והסמכה, וכן נמשך תהליך הטמעת ערכי הקוד האתי וחיזוק המודעות לערכי הבנק. בשנת 2012 הסתכם מספר המשורות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-611 משרות. בשנת 2013 מתכוון הבנק להמשיך בביסוס תשתית ההון האנושי, בדגש על התייעלותו וטיובו, בין היתר כפועל יוצא של תוכנית הפרישה שיושמה (לפירוט ראה פרק "הון אנושי"), במקביל לבניית מאגר עתודה ניהולית.

הליכים משפטיים

פרטים נוספים בדבר הליך משפטי הנוגע לפעילות לקוחות הפרטיים ומימון לדיור בפרט, ראה בפרק "הליכים משפטיים" ובחוות דעת רואי החשבון המבקרים.

הסכמים או הסדרים מיוחדים

ראה פירוט בפרק "הסכמים מהותיים" תת פרק "שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים" – בדבר כרטיסי אשראי, ייעוץ פנסיוני ורכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר הפרטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 *				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל	מימון לדיור	עו"ש עסקי (1)	לקוחות פרטיים	סך הכל	מימון לדיור	עו"ש עסקי (1)	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
268	67	29	172	282	77	27	178	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
136	15	16	105	127	13	15	99	- בינמיגזרי
2	-	-	2	1	-	-	1	הכנסות שאינן מריבית:
406	82	45	279	410	90	42	278	- מחיצוניים
13	5	3	5	10	3	3	4	- בינמיגזרי
357	63	39	255	362	65	36	261	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
36	14	3	19	38	22	3	13	הוצאות תפעוליות ואחרות
5	2	** -	3	6	3	1	2	- מחיצוניים
31	12	3	16	32	19	2	11	- בינמיגזרי
								רווח לפני מיסים
								הפרשה למיסים על הרווח
								רווח נקי
7.1%	6.4%	10.3%	7.8%	6.3%	8.8%	6.0%	4.3%	תשואה להון
8,002	6,539	93	1,370	8,651	6,893	294	1,464	יתרה ממוצעת של נכסים
15,769	245	2,740	12,784	16,323	291	1,677	14,355	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,247	2,337	360	2,550	6,019	2,573	395	3,051	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,318	-	3,411	7,907	11,807	-	3,324	8,483	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
308	-	-	308	246	-	-	246	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
								הכנסות ריבית נטו :
119	59	6	54	131	68	6	57	מרווח מפעילות מתן אשראי
144	-	16	128	140	-	13	127	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
5	8	7	(10)	11	9	8	(6)	אחר
268	67	29	172	282	77	27	178	סך הכל הכנסות ריבית נטו

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 5.ג.א.
 ** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח (בשנת 2011 - עד 400 אלפי ש"ח).
 (1) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 500 אלפי ש"ח (בשנת 2011 - עד 400 אלפי ש"ח).
 (2) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי הסתכם בשנת 2012 ב-32 מיליון ש"ח לעומת 31 מיליון ש"ח בשנת 2011. תשואת הרווח הנקי על ההון בשנת 2012 הייתה 6.3% לעומת 7.1% בשנת 2011.

הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2012 ב-410 מיליון ש"ח לעומת 406 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של כ-1%. הכנסות ריבית נטו הסתכמו ב-282 מיליון ש"ח לעומת 268 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ-5.2%, הנובעת בעיקרה מעליה בהכנסות ריבית בתחום האשראי, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקפים ועליה במרווחים. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-128 מיליון ש"ח לעומת 138 מיליון ש"ח בשנת 2011. הירידה נובעת בעיקר כתוצאה מירידה בהכנסות מעמלות בתחום ניירות הערך, עקב מחזורי מסחר נמוכים בשווקים. ההוצאות הסתכמו ב-362 מיליון ש"ח לעומת 357 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של כ-1.4%. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2012 ב-10 מיליון ש"ח לעומת הוצאה בסך 13 מיליון ש"ח בשנת 2011. שיעור ההפרשה למיסים בשנת 2012 הינו 15.8% לעומת שיעור של 13.8%.

ההיקף הממוצע של התחייבויות המגזר (שעיקרם פיקדונות הציבור), הסתכם בשנת 2012 בכ-16.3 מיליארד ש"ח לעומת כ-15.8 מיליארד ש"ח בשנת 2011. ההיקף הממוצע של נכסי המגזר (שעיקרם אשראי לציבור) הסתכם בשנת 2012 בכ-8.7 מיליארד ש"ח לעומת כ-8.0 מיליארד ש"ח בשנת 2011.

מימון לדיור – הרווח הנקי הסתכם בשנת 2012 ב-19 מיליון ש"ח לעומת 12 מיליון ש"ח בשנת 2011. ההכנסות הסתכמו בשנת 2012 ב-90 מיליון ש"ח לעומת 82 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של כ-9.8%, אשר נובע בעיקרו מגידול בהכנסות מאשראי, כתוצאה מעליה בהיקף התיק ובמרווח הממוצע. מנגד, חל גידול של כ-3.2% בהוצאות. ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2012 הסתכמה ב-3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5 מיליון ש"ח בשנת 2011.

יתרת האשראי המאזני להלוואות לדיור הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2012 בכ-6.9 מיליארד ש"ח (לרבות משכנתאות לקבוצות רכישה), גידול בשיעור של כ-6.6% לעומת 31 בדצמבר 2011. סך ההלוואות החדשות שהועמדו בשנת 2012 הסתכם בכ-1,605 מיליון ש"ח לעומת 1,752 מיליון ש"ח בשנת 2011.

מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בבטחון משכנתא והיקפי מיחזור הלוואות

בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
מיליוני ש"ח		
1,641	1,487	כספי הבנק
2	2	כספי האוצר
*-	*-	הלוואות עומדות
1,643	1,489	סה"כ הלוואות חדשות
109	116	הלוואות שמוחזרו
1,752	1,605	סה"כ הלוואות שבוצעו

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הרחבה נוספת בדבר סיכונים בתיק ההלוואות לדיור ראה גם בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "ניהול האשראי". כמו כן, ראה בפרק "עדכוני חקיקה" פירוט בדבר הנחיית המפקח על הבנקים המגבילה את חלק ההלוואה לדיור הניתן בריבית משתנה לשליש מסך ההלוואות לדיור שמעמיד תאגיד בנקאי ללווה.

לקוחות פרטיים – הרווח הנקי הסתכם בשנת 2012 ב-11 מיליון ש"ח לעומת 16 מיליון ש"ח בשנת 2011. ההכנסות הסתכמו ב-278 מיליון ש"ח לעומת 279 מיליון ש"ח בשנת 2011, תוך עליה בהכנסות מריבית, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקפי האשראי והפיקדונות ועליה במרווח האשראי שקוזזה חלקית על ידי ירידה במרווח הפקדונות. מנגד נרשמה ירידה בהכנסות שאינן מריבית, כתוצאה מירידה מעמלות בתחום ניירות הערך, כאמור לעיל. במקביל, חל גידול בהוצאות בשיעור של כ-2.4%. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בכ-4 מיליון ש"ח לעומת 5 מיליון ש"ח בשנת 2011.

המגזר העסקי

מבנה המגזר

המגזר העסקי של הבנק כולל לקוחות עסקיים במגוון ענפי המשק השונים. הלווים המשתייכים למגזר זה הינם לווים עסקיים בעלי היקף אשראי החל מ-500,000 ש"ח (עד ליום ה-31.12.2011 לווים עסקיים בעלי היקף אשראי החל מ-400,000 ש"ח). הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים, כאשר ענפי הליבה בהם המגזר מתמחה הינם: בניה ונדל"ן (בדגש על ליווי בניה למגורים) ולקוחות פעילי שוק הון.

כמו כן כלולות במגזר פעילויות חברות בנות בגין לקוחות עסקיים (לרבות שירותי נאמנות לקרנות).

שירותי הבנקאות ללקוחות המגזר ניתנים ברוב סניפי הבנק. המוצרים והשירותים של מגזר זה מותאמים לצרכי הלקוחות וכוללים בעיקר: מימון פעילות שוטפת, מימון השקעות, ליווי פרויקטים בענף הנדל"ן בעיקר למגורים, שירותים פיננסיים, פעילות סחר-חוץ, עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ושירותי יעוץ השקעות הניתנים בסניפים ובחדרי העסקאות של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

על פי התוכנית האסטרטגית לשנים 2013-2015, בכוונת הבנק להמשיך לשמור על רמת הפעילות בענפי הליבה ולהעמיק פעילות ביתר הענפים, במקביל לאיתור תחומים פוטנציאליים נוספים, בין השאר על ידי שיתופי פעולה עם גופים אחרים, תוך שמירה על איכותו הגבוהה של תיק האשראי והגדלת הפיזור בו, הן מההיבט הענפי והן מהיבט גודל הלווה. במקביל, יקפיד הבנק על הקשר שבין התשואה למכלול הסיכונים הנובעים מהפעילויות השונות, תוך שמירה על מסגרת נכסי הסיכון שנקבעה בתכנון ההון של הבנק, ובכפוף לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2013:

- התאמת היקף תיק האשראי העסקי והרכבו, לצורך עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו, לרבות יעדי ההון שנקבעו, תוך התאמה של המרווח לסיכון הלקוח.
- המשך התמחות בתחומי הליבה במקביל להתרחבות למגזרים עסקיים נוספים, בין היתר לשם הקטנת הריכוזיות הענפית וריכוזיות הלווים, תוך שמירה על האיכות הגבוהה של תיק האשראי.
- הטמעת מדיניות האשראי והתאמתה לדרישות הרגולטוריות המתעדכנות.
- המשך שיפור ויעול תהליכי העבודה בהתבסס על הרה-ארגון שבוצע במבנה האגף.
- המשך שיפור ניהול ובקרה של תהליכי הדירוג.

המידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרויות להשיג מטרות ולבצע פעילויות בתחומים אלו. המידע בפסקה נשען בין השאר, על ההערכות המקרו כלכליות הרלוונטיות של בנק ישראל וכן של ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר בשל הגורמים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, רמת הריבית במשק, מידת התחרות במשק, שינויים רגולטוריים המשפיעים על הכנסות מגזר זה ומידת הצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים ורשות ניירות ערך. האמור להלן משקף מגבלות ספציפיות החלות על המגזר: על פי הוראת ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לקבוצת לווים בנקאית ולסך החבות נטו הכוללת של הלווים, קבוצת הלווים וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבותם נטו עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים" לבנק ולחבות בגין עסקות למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים. כמו כן מוגבל שיעור האשראי המותר לכל ענף משק ביחס לאשראי הכולל בבנק. למגבלות אלו עלולה להיות השלכה על אופן והיקף פעילות המגזר העסקי בבנק עם אותם לקוחות.

יתרת האשראי וסיכון האשראי המיוחסים ללקוחות מגזר זה רגישים לשינויים חיצוניים כגון: רמת הצמיחה העולמית והמקומית, משברים ענפיים, תנודות בשערי חליפין, מדד המחירים לצרכן, התפתחות שיעורי הריבית, מיזוגים ורכישות של חברות, שינויים בהסכמים בין בעלי מניות לגבי מאפייני השליטה שלהם בחברות וכיוצ"ב.

היקפי הפעילות במגזר מושפעים גם מיעדי ההון ותכנון ההון של הבנק (לפרטים ראה פרק "הלימות ההון"), כמו גם מתאבון הסיכון וסיבולת הסיכון (לפרטים ראה פרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם"), כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

במהלך שנת 2012 נמשך השינוי הארגוני באגף עסקים אשר נועד לשפר את תהליכי האישור, הניהול והבקרה על האשראי בבנק ולתמוך בעדכון הסמכויות לאישור אשראים, כפי שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, בין היתר, לנוכח יישום התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 – "דירקטוריון" (המתייחסת למעורבות דירקטוריון תאגיד בנקאי באישור אשראים). במהלך שנת 2013 תימשך הטמעת מדיניות האשראי, עדכון הכללים, המדדים, הפרמטרים ותהליכים נוספים הנוגעים לאישור אשראים, לניהול תהליכי אשראי ולבקרה עליו בבנק.

לגבי מגבלות חקיקה נוספות - ראה פירוט בפרק "עדכוני חקיקה".

ההתפתחות בשווקים של המגזר

פעילות המגזר העסקי של הבנק מושפעת מקצב הצמיחה במשק, מהמדיניות המוניטארית והפיסקאלית, מרמת הביקושים בשוק המקומי והעולמי, מהתנודתיות בשוק ההון, מהמצב הביטחוני ומאירועים ביטחוניים המשפיעים על ענף התיירות בעיקר, ועל השקעות תושבי חוץ. המשך ההאטה בצמיחה העולמית במהלך שנת 2012 נתנה את אותותיה גם על ההאטה בצמיחת המשק הישראלי, כפי שבאה לידי ביטוי בפרמטרים הכלכליים המרכזיים ובהם קצב הגידול בתוצר, בצריכה הפרטית, בהשקעה בנכסים קבועים וביצוא הסחורות והשירותים, במקביל להיחלשות בשערו של השקל מול הדולר. לנוכח זאת עודכנה התחזית המאקרו-כלכלית של בנק ישראל לשנת 2013 ועל פיה הצמיחה בתוצר המקומי הגולמי תעמוד על שיעור של 3%. לפרטים נוספים ראה פרק "התפתחויות כלכליות".

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות מקרו כלכליות של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה והערכות המקרו לא יתממשו, בין השאר כתוצאה משינויים בכלכלה המקומית והעולמית.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מערכות המידע המשמשות את המגזר העסקי מיועדות לסייע בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק. המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בשיפור ועדכון המערכות הטכנולוגיות המשמשות אותו.

בבנק מתקיים תהליך מתמשך של שיפור וטיוב מערכות המידע, שמטרתו שיפור השירות, תוך מתן אפשרות לניהול הדוק יותר של נכסי הסיכון בתחום האשראי ומעקב אחר התאמת מרווח האשראי והתשואה לנכסי סיכון. במסגרת זו הוטמעה בסניפים גם מערכת חדשה לדירוג לווים.

הבנק בתהליך של בחינה, אפיון ופיתוח כלים למיצוי הפוטנציאל העסקי באמצעות בדיקת ההתאמה בין דירוג, מרווח ותשואה כוללת מהלקוח. במהלך שנת 2013 צפויה הטמעה, שיפור כלים ושדרוג מערכות נוספות לתמיכה בתהליכי הבקרה והרגולציה.

בתחום פעילות האשראי ללקוחות פעילי שוק ההון כוונת הבנק להמשיך בשיפור והתאמת המודלים, לצורכי בקרה על פעילות לקוחות אלו, ובמהלך שנת 2013 צפויה קליטתה והטמעתה של מערכת בקרה חדשה לשיפור המעקב, הפיקוח והבקרה אחר פעילות לקוחות אלה.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות, וכן בהצלחת השיפורים הטכנולוגיים המתוכננים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר / מחסומי כניסה ויציאה העיקריים של המגזר

- ניהול ובקרת סיכונים אשראי – סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי בפעילות במגזר. ניהול ובקרה מושכלים של סיכונים האשראי וקביעת דירוג הולם, הינם חיוניים למזעור הסיכונים ולהשגת רווחיות נאותה למגזר.
- השאת התשואה מלקוח בהתאמה לריתוק ההון הנדרש בגינו ולרמת הסיכון של הלקוח.
- עמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המגזר.
- מערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות.
- גיוס והכשרת כוח-אדם מתאים.
- הקמה ותחזוקה של מערכות וטכנולוגיה.
- זיהוי ואיתור מוקדמים ככל האפשר של פוטנציאל לבעייתיות בקרב לקוחות קיימים.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

לאשראי בנקאי עסקי קיימים מקורות מימון אלטרנטיביים המוצעים על ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאיים: הנפקות ציבוריות ופרטיות של מניות, אגרות חוב וניירות ערך אחרים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל וכן אשראי עסקי שמוענק על ידי חברות ביטוח וגורמים מוסדיים. לפרטים נוספים ראה פרק "התפתחויות כלכליות" תת פרק "שוק ההון".

מבנה התחרות במגזר

עיקר התחרות במגזר זה הינה מול הבנקים הפועלים בישראל אך גם מול בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים, כמפורט לעיל. בשנים האחרונות ניכרת מעורבות מוגברת של גופים מוסדיים במגזר זה כחברות ביטוח וקרנות פנסיה, וקיימת תחרות על רקע תחליפי האשראי באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות של אג"ח. במהלך שנת 2012 חל צמצום בהיצע האשראי העסקי, נוכח היערכות המערכת הבנקאית ליישום עתידי של הוראות באזל 3 ולגידול הנדרש ביעדי ההון ובנכסי הסיכון, (לפירוט ראה פרק "הלימות ההון" תת פרק "באזל 3"). על רקע זה נוצרה עלייה במרווחי הריבית, וצפוי כי מגמה זו תימשך בשנת 2013.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על הערכות פנימיות של הגורמים העסקיים בבנק. המידע והצפי הללו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר עקב הגורמים שלהלן: התגברות עוצמת התחרות במגזר לקוחות זה, מידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות ומידת הצלחת הצעדים השיווקיים הננקטים על-ידי הבנק, וכן שינויים רגולטוריים.

שיווק והפצה

פעילות המגזר העסקי מול לקוחותיו מבוצעת באגף עסקים ובסניפים, הנמצאים בקשר רצוף עם הלקוחות, לצורך התאמת פתרונות מימון לעסקות שונות, מתן מענה לצרכים הבנקאיים ושיווק מוצרי הבנק. כמו כן הבנק עורך כנסים תקופתיים ללקוחותיו העסקיים. במהלך השנה נמשכה הפעילות המשותפת של אגף עסקים ומערך השיווק, במטרה לגייס לקוחות עסקיים חדשים מתחומי פעילות מגוונים, בדגש על ענפים שאינם ענפי ליבה, לצורך הרחבת הפיזור. הפעילות התמקדה בתמיכה בהשגת שלושת היעדים המרכזיים:

- גיוס לקוחות עסקיים חדשים שאינם מענפי הליבה.
- הרחבת הפעילות בקרב אוכלוסיות היעד שנקבעו.
- העמקת פעילות עם לקוחות קיימים שזוהו כבעלי פוטנציאל

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-495 משרות. העובדים עוברים באופן שוטף הכשרה מקצועית מתאימה בבנק, ובכלל זה הכשרות בתחומים עסקיים כמו גם בנושאי הוראות רגולטוריות המתעדכנות לפרקים.

במסגרת העבודה נדרשים העובדים ליכולת אנליטית, התמודדות עם עסקות מורכבות תוך הקפדה על רמת הבקרה ושיקולי האשראי בהתאמה לטיב הלקוח, במקביל למתן רמת שירות גבוהה ללקוחות המגזר. בתחום שוק ההון ובתחום האשראי העסקי, הפעילות מצריכה ידע והיכרות מעמיקים.

על רקע ההתמקצעות הגוברת בתחום, קיימת תחרות על העובדים המתמחים המגזר, בהתאם מושקעים משאבים לטיפוחם ושימורם.

הליכים משפטיים

פרטים נוספים בדבר הליך משפטי הנוגע לפעילות לקוחות המגזר העסקי והחברה לנאמנות ראה בפרק "הליכים משפטיים" ובחוות דעת רואי החשבון המבקרים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 *				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל	שוק ההון (2)	בניה ונדל"ן (1)	עסקיים	סך הכל	שוק ההון (2)	בניה ונדל"ן (1)	עסקיים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
341	58	83	200	355	44	88	223	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
								- בינמיגזרי
143	38	38	67	133	36	33	64	הכנסות שאינן מריבית:
22	19	-	3	26	23	-	3	- מחיצוניים
								- בינמיגזרי
506	115	121	270	514	103	121	290	סך ההכנסות
12	2	8	2	52	41	(8)	19	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
								הוצאות תפעוליות ואחרות
352	67	66	219	357	64	66	227	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמיגזרי
142	46	47	49	105	(2)	63	44	רווח לפני מיסים
19	7	6	6	17	** -	10	7	הפרשה למיסים על הרווח
123	39	41	43	88	(2)	53	37	רווח נקי
10.2%	20.8%	10.5%	6.8%	7.5%	(1.2%)	14.4%	5.6%	תשואה להון
13,321	2,286	3,113	7,922	13,673	2,133	3,347	8,193	יתרה ממוצעת של נכסים
16,640	6,239	2,220	8,181	17,135	6,173	2,153	8,809	יתרה ממוצעת של התחייבויות
14,934	2,317	4,822	7,795	14,494	1,968	4,388	8,138	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
29,666	24,468	1,205	3,993	33,799	28,804	906	4,089	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
338	338	-	-	258	258	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
								הכנסות ריבית נטו :
256	30	70	156	274	21	78	175	מרווח מפעילות מתן אשראי
60	19	10	31	65	19	9	37	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
25	9	3	13	16	4	1	11	אחר
341	58	83	200	355	44	88	223	סך הכל הכנסות ריבית נטו

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 1.ג.א.5.

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

(1) לקוחות הפועלים בתחום הבניה ונדל"ן.

(2) לקוחות הפעילים בתחום שוק ההון.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי לשנת 2012 הסתכם ב-88 מיליון ש"ח, לעומת 123 מיליון ש"ח בשנת 2011. תשואת הרווח הנקי על ההון בשנת 2012 הייתה 7.5% לעומת 10.2% בשנת 2011.

הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2012 ב-514 מיליון ש"ח לעומת 506 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של כ-1.6%. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-355 מיליון ש"ח לעומת 341 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול של כ-4.1%, הנובע מעליה בהכנסות ריבית בתחום האשראי והפיקדונות, בעיקר כתוצאה מעליה במרווחי האשראי, כמפורט בהמשך. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-159 מיליון ש"ח לעומת 165 מיליון ש"ח בשנת 2011, הירידה נובעת בעיקרה כתוצאה מירידה בהכנסות מעמלות בתחום ניירות הערך, עקב מחזורי מסחר נמוכים בשווקים. הוצאות המגזר בשנת 2012 הסתכמו ב-357 מיליון ש"ח לעומת 352 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של כ-1.4%. הוצאות בגין הפסדי אשראי (נטו בניכוי גביות) הסתכמו בשנת 2012 ב-52 מיליון ש"ח (מזה הפרשה של 41 מיליון ש"ח בגין לקוח אחד), לעומת 12 מיליון ש"ח ב-2011. שיעור ההפרשה למיסים בשנת 2012 הינו 16.2% לעומת שיעור של 13.4% בשנת 2011.

ההיקף הממוצע של נכסי המגזר (שעיקרם אשראי לציבור) הסתכם בשנת 2012 ב-13.7 מיליארד ש"ח לעומת 13.3 מיליארד ש"ח בשנת 2011. ההיקף הממוצע של התחייבויות המגזר (שעיקרם פיקדונות הציבור) הסתכם בשנת 2012 ב-17.1 מיליארד ש"ח לעומת 16.6 מיליארד ש"ח בשנת 2011.

לקוחות הפועלים בתחום הבניה והנדל"ן – הרווח הנקי בפעילות תחום הבניה והנדל"ן הסתכם בשנת 2012 ב-53 מיליון ש"ח לעומת 41 מיליון ש"ח בשנת 2011. ההכנסות הסתכמו בשנת 2012 ב-121 מיליון ש"ח בדומה לשנת 2011. הכנסות מריבית הסתכמו בשנת 2012 ב-88 מיליון ש"ח לעומת 83 מיליון ש"ח בשנת 2011, בעיקר כתוצאה מעליה במרווח האשראי שקוזזה חלקית על ידי ירידה בהיקפים. מנגד נרשמה ירידה בהכנסות שאינן מריבית, כתוצאה מקיטון בעמלות הקשורות בליווי פרויקטים, עקב ירידה במספר הפרויקטים בליווי הבנק לעומת התקופה המקבילה. ההוצאות נותרו ללא שינוי לעומת השנה הקודמת. בשנת 2012 נרשמה הוצאה שלילית בגין הפסדי אשראי בסך של 8 מיליון ש"ח לעומת הוצאות בסך 8 מיליון ש"ח בשנת 2011.

היקף האשראי המאזני בענף זה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-3.4 מיליארד ש"ח לעומת 3.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011 (לא כולל אשראי לקבוצות רכישה). היקף הערבויות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-1.9 מיליארד ש"ח לעומת היקף של 2.2 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר מצב האשראי בכלל ומצב האשראי בענף הנדל"ן בפרט. הנהלת הבנק מקיימת דיונים רבעוניים בתחום ליווי הפרויקטים בנדל"ן בפורום מקצועי נרחב בראשות המנכ"ל, במסגרתם נסקרים באופן פרטני כל הפרויקטים המלווים בבנק תוך דגש על מצב הפרויקטים מהיבט המכירות ושלבי הפרויקט, עמידה בתחזית וכן מצב החשיפה. פרויקטים לגביהם מתקיימים הפרמטרים הדורשים מעקב מועברים לדיון בועדת לווים במעקב ומדווחים בוועדות הדירקטוריון השונות.

לקוחות הפעילים בתחום שוק ההון – בשנת 2012 נרשם הפסד בסך 2 מיליון ש"ח לעומת רווח של 39 מיליון ש"ח בשנת 2011. המעבר להפסד נובע בעיקרו מרישום הוצאה בגין הפסדי אשראי בסך 41 מיליון ש"ח, שבוצעה בגין לקוח בודד, לעומת 2 מיליון ש"ח בלבד בתקופה המקבילה. הכנסות המגזר הסתכמו ב-103 מיליון ש"ח לעומת 115 מיליון ש"ח בשנת 2011, ירידה בשיעור של 10.4%, הנובעת בעיקרה מקיטון בהכנסות מריבית, כתוצאה מירידה בהכנסות מאשראי. ההוצאות הסתכמו ב-64 מיליון ש"ח לעומת 67 מיליון ש"ח בשנת 2011, ירידה בשיעור של כ-4.5% שעיכרו נובע מקיטון בהוצאות הקשורות לפעילות הלקוחות בניירות ערך.

לקוחות עסקיים אחרים – הרווח הנקי הסתכם בשנת 2012 ב-37 מיליון ש"ח, לעומת 43 מיליון ש"ח בשנת 2011. הכנסות המגזר הסתכמו ב-290 מיליון ש"ח לעומת 270 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של כ-7.4%, הנובע בעיקרו מעליה בהכנסות מריבית, בעיקר כתוצאה מגידול במרווחי האשראי. מנגד חלה עליה בהוצאות בשיעור של כ-3.7%. בשנת 2012 נרשמו הוצאות להפסדי אשראי בסך של 19 מיליון ש"ח לעומת הוצאות בסך 2 מיליון ש"ח בשנת 2011.

מגזר היהלומים

מבנה המגזר

המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן, הפעילות מתבצעת בסניף הבנק ברמת גן, כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר הפעילות. המוצרים והשירותים של מגזר זה מותאמים לצורכי הלקוחות: פעילות סחר חוץ, מימון השקעות, שירותים פיננסיים במסגרת הסניף וחדרי העסקות של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

מדיניות הבנק הינה להמשיך ולהיות גורם דומיננטי בתחום מימון ענף היהלומים, תוך בחינה והתאמת מדיניות האשראי והיקף האשראי באופן שוטף בהתאם לסיכונים הנגזרים מהענף והסביבה הכלכלית בה הוא פועל, ובהתייחס למקורות המימון במט"ח.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס בין השאר, על נתוני יבוא ויצוא בענף היהלומים במהלך שנת 2012, על הערכות מקרו כלכליות של קרן המטבע הבינלאומית העולמי והתאוששות הכלכלה העולמית, ועל הערכות הגורמים העסקיים בהתאם לניסיון שנצבר בבנק בתחום זה. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה ויחולו שינויים מהותיים בתנאי המקרו של השווקים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, והמפקח על היהלומים ממשרד המסחר והתעשייה. ראה פירוט בפרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר בסקירת מגזר הלקוחות העסקיים לעיל.

התפתחויות בשווקים של המגזר

במהלך שנת 2012 נרשמה ירידה במחזורי הפעילות בענף, תוך ירידת מחירם של היהלומים (גלם ומלוטש), לנוכח ההאטה בצמיחה העולמית. עיקר הירידה בפעילות היתה במזרח, כאשר בארה"ב נמשכה המגמה החיובית. לנוכח המצב הכלכלי בעולם ובמיוחד באירופה ואסיה, ההערכות בענף הן כי בשנת 2013 תגדל בהדרגה ובאיטיות רמת הביקושים ליהלומים (גלם ומלוטש) ובמקביל תחול עליה דומה במחירים.

הירידה בהיקף הפעילות העולמית בענף באה לידי ביטוי גם בפעילות של ענף היהלומים הישראלי כך שבסיכום השנתי חלה ירידה בשיעור של כ-21.3% ביצוא נטו ו-19.7% ביבוא היהלומים המלוטשים והגולמיים לעומת שנת 2011.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס בין השאר, על נתוני יבוא ויצוא בענף היהלומים במהלך שנת 2012, על הערכות מקרו כלכליות של קרן המטבע הבינלאומית העולמי והתאוששות הכלכלה העולמית, ועל הערכות הגורמים העסקיים בהתאם לניסיון שנצבר בבנק בתחום זה. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, במידה ויחולו שינויים מהותיים בתנאי המקרו של השווקים.

הירידה בהיקף הפעילות העולמית בענף באה לידי ביטוי גם בפעילות של ענף היהלומים הישראלי כך שבסיכום השנתי חלה ירידה בשיעור של כ-18.3% ביצוא ו-19.9% ביבוא היהלומים המלוטשים והגולמיים לעומת שנת 2011.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר/ מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הכרות מעמיקה עם ענף היהלומים בארץ ובעולם,
- הכרת הלקוח וניסיון ארוך טווח בפעילות עימו.
- ניהול ובקרת סיכונים.
- גיוס והכשרת כוח-אדם מתאים.
- צמיחה כלכלית בארצות שהינן יעד הייצוא של היהלומים.
- הקמה ותחזוקה של מערכות מידע.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

לא קיימים תחליפי אשראי חוץ בנקאי למגזר.

מבנה התחרות וההתפתחויות במגזר

בתקופות שבהן נמצא הענף בשגשוג עוצמת התחרות בין הבנקים המממנים את הענף גבוהה, כאשר המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק דיסקונט ובנק לאומי.

היקף האשראי לענף ממערכת הבנקאות בישראל מוערך בסוף שנת 2012 בסך של כ-1.5 מיליארד דולר לעומת 1.6 מיליארד בסוף שנת 2011. חלקו של הבנק באשראי לענף היהלומים מתוך סך האשראי במערכת עמד על כ-25% בסוף שנת 2012 בדומה לסוף שנת 2011.

כאמור, מדיניות הבנק בתחום האשראי לענף היהלומים מותאמת באופן שוטף לסביבה העסקית בה פועל הענף, לתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעה על ידי הדירקטוריון ביחס להרכב הענפי של תיק האשראי של הבנק ולעלות מקורות המט"ח. נכון לסוף חודש דצמבר 2012 עומד שיעור האשראי הכולל ליהלומים מכלל האשראי בבנק על כ-3.2% לעומת כ-5.2% בדצמבר 2011.

שיווק והפצה

פעילות מגזר היהלומים מרוכזת בסניף רמת גן הממוקם בבורסת היהלומים. עובדי המגזר נמצאים בקשר רצוף עם הלקוחות לצורך התאמת פתרונות מימון ושירותי בנקאות משלימה. הבנק עורך ומשתתף בכנסים תקופתיים ללקוחות הענף ונמצא בקשר רצוף עם הלקוחות בארץ ובחו"ל.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב-53 משרות שעלותן הועמסה על המגזר. במסגרת העבודה נדרשים העובדים ליכולת אנליטית בניתוח בקשות ובחינת החוסן הפיננסי של הלקוחות, תוך הקפדה על בקרה שוטפת והדוקה, התמודדות עם עסקות מורכבות וכן מתן רמת שירות גבוהה מתוך שאיפה לספק ללקוח את מכלול השירותים בנקודת מגע אחת עם הסניף.

העובדים המתמחים בתחום עוברים הכשרות מתאימות, כמו גם בנושאים עסקיים ורגולטורים, כמפורט במסגרת מגזר הלקוחות העסקיים לעיל.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברוח הנקי שלו

הרווח הנקי לשנת 2012 הסתכם ב-10 מיליון ש"ח לעומת 16 מיליון ש"ח בשנת 2011. תשואת הרווח הנקי

מפעולות רגילות על ההון העצמי בשנת 2012 הייתה 9.4% לעומת 14.0% בשנת 2011.

הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2012 ב-52 מיליון ש"ח לעומת 55 מיליון ש"ח בשנת 2011. הירידה נובעת בעיקרה מירידה בעמלות יבוא יצוא ועמלות מט"ח, על רקע ירידה בפעילות הענף. יש לציין כי הכנסות המגזר מושפעות בין היתר, מתנודתיות שער החליפין של השקל מול הדולר.

בשנת 2012 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 3 מיליון ש"ח לעומת 2 מיליון ש"ח בשנת 2011.

הוצאות המגזר הסתכמו בכ-36 מיליון ש"ח לעומת 35 מיליון ש"ח בשנת 2011.

שיעור ההפרשה למיסים בשנת 2012 הינו 15.4% לעומת שיעור של 11.1% בשנת 2011.

היקף האשראי המאזני ליהלומים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-1.2 מיליארד ש"ח, לעומת 1.3 מיליארד ש"ח ביום

31 בדצמבר 2011. היקף סיכון האשראי החוץ מאזני הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-0.7 מיליארד ש"ח, לעומת

1.0 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

מגזר ניהול פיננסי

מבנה המגזר

מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים. מאידך, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות. כן כולל המגזר את פעילות הפקדונות מול בנקים, עשיית שוק, ניהול חשיפות שוק ונזילות ואת פעילות חברת הבת אגוד השקעות ויזום בע"מ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק והנזילות בהתאם לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שהוגדרו על ידי הדירקטוריון, כפי שמפורט בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם". בנוסף, המגזר מספק שירותים לבנק ולסניפים בתחומי חדרי עסקאות, שוק ההון, גיוס פקדונות וכיו"ב.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2013:

- ניהול, בחינה ומעקב שוטף אחר רמת הריכוזיות תוך הגדלת פיזור המפקידים.
- המשך שיפור וחיזוק כלי השליטה והבקרה בתחום הנזילות בכל הנוגע לניהול האיכותי והכמותי של סיכון הנזילות, בהתייחס להיערכות ליישום עתידי של הוראות באזל 3, ולשינויים הנדרשים ליישום בעקבות הוראת ניהול בנקאי תקין 342.
- במסגרת פעילות הנוסטרו – שמירה על רמת הכנסות נאותה בהתאם למצב שוק ההון בישראל ובעולם ויצירת עוגן הכנסות ארוכות טווח, תוך עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

המידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק, ועל הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרויות להשיג מטרות ולבצע פעילויות בתחומים אלו. המידע בפסקה נשען בין השאר, על ההערכות המקרו כלכליות הרלוונטיות של בנק ישראל וכן של ענף מחקר ומוצרים של הבנק. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר בשל הגורמים שלהלן: תנאי המקרו של השוק, רמת הריבית במשק, מידת התחרות במשק, שינויים רגולטורים המשפיעים על הכנסות מגזר זה ומידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות, החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. בנוסף, פעילות הבנק מתבצעת בכפוף לתאבון הסיכון וסיבולת הסיכון, כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

התפתחות בשווקים של המגזר

בשנת 2012 נרשמה התאוששות בשוקי ההון בעולם והחל מהמחצית השנייה של השנה מגמה זו ניכרה גם בשוק המקומי, בין היתר לנוכח תהליך הורדת הריבית בו נקט בנק ישראל לאורך השנה. בצד כל זאת, היקפי המסחר המקומיים עדיין נותרו ברמה נמוכה. לפרטים ראה פרק "התפתחויות כלכליות" תת פרק "שוק ההון".

בתחום המט"ח, המשבר הכלכלי העולמי גרם לאימוץ מדיניות שמרנית הכוללת, בין היתר, רמת נזילות התואמת את הצרכים והסיכונים בפניהם עומד הבנק וכן בחינה של הבנקים הזרים והמדינות מולם פועל הבנק. דירקטוריון הבנק קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות ניהול סיכון הנזילות תוך קביעת מגבלות על יחס נזילות מינימלי המחושב על פי מודל פנימי. לפרטים נוספים ראה פרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "סיכון נזילות".

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

במהלך שנת 2012 הוכנסו שיפורים במערכות השליטה והבקרה בנושא הנזילות ובמהלך שנת 2013 צפוי המשך פיתוח של מנגנוני ניהול ובקרה. בנוסף, במהלך 2013 יבוצעו שיפורים נוספים למערכות המסחר והסליקה של ניירות הערך.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק. הצפי עלול שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, בעיקר כתוצאה ממידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו הפנים ארגוניות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר/ מחסומי הכניסה העיקריים

- גיוס והכשרת כוח-אדם מתאים.
- מערכות ממוחשבות, הן בתחום ביצוע עסקות והן בתחום המידע, הניתוח ובקרת סיכונים.
- קשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם. קשרים אלו מאפשרים למגזר לשרת מגוון לקוחות ולבצע פעילויות בהיקף נרחב.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

קיימים תחליפים לרוב המוצרים והשירותים שמספק המגזר.

מבנה התחרות וההתפתחויות במגזר

המגזר מתחרה עם חדרי העסקות של בנקים הפועלים בארץ. כמו כן קיימת תחרות מצד בנקים וגורמים פיננסיים בחו"ל המאפשרים ללקוחות לפעול באופן ישיר.

כפועל יוצא של המשבר הכלכלי והפיננסי של שנת 2008, אשר חשף את פגיעותה של הכלכלה העולמית בכלל ושל ארה"ב בפרט, לסיכונים מערכתיים הנובעים מכשלים בניהול סיכונים של מוסדות פיננסיים, הסכימו מדינות ה-G20 על רפורמה רחבה בשוק הנגזרים העולמי, שמטרתה הגברת השקיפות והפיקוח על פעילות זו. רפורמה זו הינה חלק מרפורמה כוללת יותר המתייחסת לפעילות מערכת הבנקאות בארה"ב הידועה בשם Dodd Frank. רפורמה זו צפויה להיכנס לתוקף בארה"ב, בהדרגה, החל מהמחצית השנייה של שנת 2013. הגדרת הרפורמה, ובפרט החלק העוסק בנגזרים, טרם הושלמה, ובחלק מהתחומים קיימת עדיין אי בהירות משמעותית. כיוון שפעילות הבנק בנגזרים מרוכזת בעיקרה מול גופים באירופה, לא צפויה השפעה מיידית של הפעלת הרפורמה בארה"ב.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב-69 משרות. קיימת תחרות משמעותית על שירותיהם של העובדים, תחרות מהבנקים המקומיים והזרים, מגופים פיננסיים אחרים ומחברות עסקיות. בהתאם

לכך הבנק משקיע בטיפול ובפיתוח המשאב האנושי של המגזר. במהלך 2013 מתוכננות הדרכות ושדרוג תהליכי עבודה של עובדי הבנק להרחבת הפעילות במט"ח בשיתוף עם חדר עסקות.

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם הבנקים ובתי ההשקעות המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלו מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקאות (ISDA). הבנק חתום עם רוב הבנקים עמם הוא עובד על הסכמים אלו, ושואף להגדיל את מספר הבנקים עמם הוא קשור בהסכמי בטוחות נלווים דוגמת הסכמי CSA. כמו כן הבנק מיוצג במסלוקה בינ"ל (CLS) אשר מטרתה המרכזית מזעור סיכוני סליקה בעסקות במטבע חוץ. הבנק מרכז את מרבית פעילות סליקת ניירות הערך בבורסות ארה"ב בבנק אחד גדול המשמש כנותן שירותי המשמורת המרכזי. תכליתה העיקרית של התקשרות זו הינה מיזעור סיכוני סליקה תוך העלאת רמת השירות ללקוחות. בתאריך 16 בינואר 2013 הודיע המפקח על הבנקים על אימוץ המלצות הוועדה בין משרדית להסדרת שירותי קסטודי שהתפרסמו בינואר 2012 במטרה לקבוע נורמות בסיסיות בתחום פעילות זה. לפרטים נוספים ראה פרק "עדכוני חקיקה".

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברוח הנקי שלו

בשנת 2012 נרשם הפסד של כ-3 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ-38 מיליון ש"ח בשנת 2011.

חלה עליה של 41 מיליון ש"ח בהכנסות, הנובעת בעיקרה מגידול ברווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות החוב.

השפעת התאמת מכשירים פיננסיים נגזרים על פי שווים ההוגן (כנדרש על פי כללי חשבונאות) גרמה בשנת 2012 להוצאות בסך של כ-13 מיליון ש"ח לעומת הוצאות בסך של כ-22 מיליון ש"ח בשנת 2011.

היתרה הממוצעת של ניירות הערך של הבנק בשנת 2012 הסתכמה בכ-5.3 מיליארד ש"ח לעומת 4.9 מיליארד ש"ח בשנת 2011.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים האחרים. סכומים אלו זניחים – בשנת 2012 כל הכנסות הבנק הוקצו למגזרי הפעילות השונים, ובשנת 2011 הסתכמו בסכום זניח הנמוך מ-500 אלף ש"ח.

הלימות ההון

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד.

הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס שבין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל 2.

מסגרת העבודה למדידה והלימות ההון, פורסמה על ידי המפקח על הבנקים בדצמבר 2008 (להלן "הוראת באזל 2"). הוראת באזל 2 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת.

עיקרי הוראות באזל 2 - ההוראה נשענת על 3 נדבכים:

א. נדבך 1: הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית.

ב. נדבך 2: דרישת הון בגין סיכונים פוטנציאליים נוספים להם חשוף התאגיד הבנקאי, מעבר לדרישת ההון המזערית שבנדבך 1. במסגרת זו קיימת הרחבה ושכלול מנגנוני הפיקוח, הבקרה וניהול הסיכונים, ודרישה להקצאת הון פנימי בהתאם לתהליך ההערכה הפנימי של נאותות הלימות ההון - ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

ג. נדבך 3: הרחבת הדיווח והגילוי לציבור בנושא ניהול הסיכונים והבקורות.

הוראות באזל 2 כפי שאומצו על ידי בנק ישראל, מאפשרות שלוש גישות להקצאת הון בגין סיכונים אשראי: הגישה הסטנדרטית ושתי גישות דרוגים פנימיים: הבסיסית - FIRB והמתקדמת - AIRB. בגישה הסטנדרטית, הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע בנק ישראל בהתאמה לרמות הסיכון, כאשר ניתן להישען על דרוגים של סוכנויות דרוג חיצוניות מאושרות.

בגישות הדרוגים הפנימיים הבנקים אומדים את סיכון האשראי ללווה הבודד על בסיס מודלים. בגישת FIRB הבנק בונה אומדן של ההסתברות לחדלות פרעון של הלקוח (PD). בגישת AIRB הבנק בנוסף בונה אומדן של ההפסד בהינתן חדלות פרעון (LGD) והיקף החשיפה במועד חדלות הפרעון (EAD). מנתונים אלו גוזר הבנק את היקף ההון הרגולטורי שעליו להחזיק בגין חשיפת האשראי ללווה נתון.

על פי הנחיית המפקח על הבנקים, על התאגידים הבנקאיים להבטיח עמידתם בדרישות הגישות הסטנדרטיות של הנדבך הראשון ובדרישות הנדבך השני והשלישי של הוראות נוהל בנקאי תקין 201-211.

היישום בבנק - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק, וגישת האינדיקטור הבסיסי עבור סיכונים תפעוליים.

הוראות באזל 2 מיושמות על בסיס מאוחד וחלות על הבנק וחברות הבנות שלו (לפירוט בדבר החברות המוחזקות העיקריות ותחום פעילותן ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות"). כמו כן, לגבי החברות המוחזקות להן הבנק העמיד כתב שיפוי בהתאם להוראות באזל 2, לא קיים ולא חזוי מכשול להעברה מיידית של מקורות הון או לביצוע החזר התחייבויות של החברות המוחזקות על ידי הבנק.

נדבך 1 - בהתאם להוראת המפקח על הבנקים והנחיית הדירקטוריון, מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית לסיכונים אשראי, בה הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע המפקח על הבנקים בהתאמה לרמות סיכון של קבוצות נכסים.

במסגרת **נדבך 2** נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה הון מספיק כנגד מכלול הסיכונים (להלן ICAAP). במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק. כמו כן נסקרים במסגרת זו מרכיבי המדיניות והמגבלות הקיימות, כלי המדידה והניטור, מערכות הדיווח, תהליכים ומוצרים עיקריים ומרכיבי הממשל התאגידי. ההערכה מסתייעת בסקירה איכותית וניתוח הנתונים הכמותיים, תוך בחינת יכולת ההישענות על מודלים פנימיים.

התפיסה שאומצה בבנק רואה ב-ICAAP שני תהליכים עיקריים:

א. תהליך פנימי לזיהוי, מדידה, ניהול ודיווח על הסיכונים המרכזיים אליהם חשוף הבנק כיום, ועלול להיות חשוף אליהם בעתיד.

ב. תהליך פנימי לקביעת נאותות יעדי ההון, כך שיבטיח יחסי הון נאותים, בהתחשב בפרופיל הסיכון של הבנק, לרבות תכנון וניהול ההון.

תהליך ה-ICAAP הנו מקיף ונוגע לרבדים שונים של תהליכי ניהול הסיכונים וניהול ההון. תהליך ה-ICAAP משולב באסטרטגיה התלת-שנתית של הבנק לשנים 2013 עד 2015 ובתוכנית העבודה לשנת 2013.

כחלק מתהליך היישום ובהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הוגש לבנק ישראל באפריל 2012, דו"ח ICAAP על בסיס נתונים מאוחדים לסוף שנת 2011. לדו"ח זה צורפה סקירה בלתי תלויה של הביקורת הפנימית. במסגרת תהליך ה-SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) של הפיקוח על הבנקים, העביר בנק ישראל ביום 28 באוקטובר 2012 מכתב התייחסות לדו"ח זה וכן מכתב התייחסות לתהליך הסקירה וההערכה הפיקוחי. הבנק יתייחס לנושאים שהועלו במכתב במסגרת מסמך ה-ICAAP שיוגש למפקח על הבנקים עד ליום ה-30 באפריל 2013, על בסיס הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012.

מדיניות גילוי לפי **נדבך 3**, נידונה ומאושרת בהנהלה ובדירקטוריון הבנק אחת לשנה. מדיניות זו כוללת התייחסות לגישת הבנק בדבר הגילוי בדוחות הכספיים, לרבות תדירות הגילוי ומיקומו בדוחות, וכן בקרות פנימיות על תהליך הגילוי.

להלן טבלת הפניות לגילויים האיכותיים והכמותיים הנדרשים במסגרת הנדבך השלישי, בהתאם למדיניות שנקבעה, כאמור לעיל:

גילויים איכותיים:

נושא	נושא משנה	מיקום	פרק	תת פרק	עמוד
תחולת היישום	תאור תמציתי של הישויות בקבוצה	דו"ח דירקטוריון	פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו		9
	מגבלות על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה	דו"ח דירקטוריון	הלימות ההון	עיקרי הוראות באזל 2 – היישום בבנק	76-77
מבנה ההון	תנאים ותניות של מכשירי ההון	דו"ח דירקטוריון	הלימות ההון	יחסי ההון על פי באזל 2	81-82
הלימות ההון	גישת התאגיד להערכת הלימות ההון שלו	דו"ח דירקטוריון	הלימות ההון	יחסי ההון על פי באזל 2	82
חשיפת סיכון והערכתו	מדיניות ניהול הסיכונים לגבי כל תחום סיכון נפרד	דו"ח דירקטוריון	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם		92
סיכון אשראי	גילוי איכותי כללי	דו"ח דירקטוריון	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	סיכונים אשראי	94
	תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	דו"ח דירקטוריון	הלימות ההון	באזל 2	83
	הפחתת סיכון אשראי	דו"ח דירקטוריון	הלימות ההון	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	89
	סיכון אשראי של צד נגדי	דו"ח דירקטוריון	הלימות ההון	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	88
סיכון שוק	גילוי איכותי כללי	דו"ח דירקטוריון	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	סיכונים שוק	107
סיכון תפעולי	גילוי איכותי כללי, לרבות שימוש בביטוחים להפחתת הסיכון	דו"ח דירקטוריון	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	סיכון תפעולי	119
מניות בתיק הבנקאי	גילוי איכותי כללי	דו"ח דירקטוריון	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	115
	מדיניות חשבונאית להערכת שווי	דו"ח דירקטוריון	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדים חשבונאיים קריטיים	השקעות בתאגידים ריאליים	139
סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRBB)	גילוי איכותי כללי	דו"ח דירקטוריון	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	סיכונים שוק / סיכון ריבית	111

גילויים כמותיים:

עמוד	תת פרק	פרק	מיקום	נושא משנה	נושא
81-82	יחסי ההון על פי באזל 2	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	פירוט מבנה ההון על רבדיו	מבנה ההון
258		ביאור 13 – הלימות ההון	דו"ח כספי		
81-82	יחסי ההון על פי באזל 2	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	נכסי סיכון ודרישות הון	הלימות ההון
85	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	סך חשיפות וחשיפה ממוצעת	סיכון אשראי
84-85	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	התפלגות התיק לפי צד נגדי / יתרת תקופה חוזית לפרעון	
195		תוספת ו' - סקירת הנהלה	דו"ח כספי	התפלגות התיק לפי איזור גיאוגרפי	
17		התפתחות הנכסים וההתחייבויות	דו"ח דירקטוריון	מידע בנושא חובות בעייתיים	
88-89	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	הפחתת סיכוני אשראי בגישה הסטנדרטית	
88-89	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	סיכון אשראי של צד נגדי	
81-82	יחסי ההון על פי באזל 2	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	דרישת ההון	
90	סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית	הלימות ההון	דו"ח דירקטוריון	יתרת השקעה לרבות דרישת ההון	מניות בתיק הבנקאי
110	סיכוני שוק / סיכון ריבית	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	דו"ח דירקטוריון	גידול / קיטון ברווחים או בשווי הכלכלי כתוצאה משינוי בשיעורי הריבית	סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRBB)

בחודש דצמבר 2010 פורסמה על ידי ה-BIS (Bank for International Settlements) מסגרת העבודה של באזל 3. מטרת ההוראות היא להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר. הוראה זו מציבה סטנדרטים מחמירים יותר להשגת הלימות ההון וכן דרישות חדשות בתחום הנזילות, בתחומי הרכב החשיפות וההון הנדרש בגינם, הרחבת השיטות לניהול הסיכונים ועוד.

ביום ה-30 בנובמבר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תרגום של מסמך המקור – "מסגרת פיקוחית גלובאלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן "באזל 3"). ביום ה-28 במאי 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים מסמך נוסף שנושאו "באזל 3 – עמדת הפיקוח על הבנקים", הכולל הבהרות לגבי היישום בישראל של באזל 3. על בסיס המסמכים האלו, כמו גם מסמכים העוסקים בתוספות להוראת באזל 2 (התוספת הוגדרה על ידי בנק ישראל כהוראת "באזל 2.5"), הגיש הבנק ביום ה-15 ביוני 2012 סקר QIS (Quantitative Impact Study) על בסיס נתוני 31.12.2011, הבוחן השלכות כמותיות של יישום ההוראות החדשות.

ביום ה-30 בדצמבר 2012 פרסם בנק ישראל טיוטה נוספת של הוראה 202 בנושא "ההון הפיקוחי" וכן את הוראות המעבר לשנים 2013-2018. במסגרת הטיוטה הוסדרה דרישת הלימות ההון במערכת הבנקאית ונקבע כי התאגידים הבנקאיים בישראל נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימאלי בשיעור של 9% (במונחי באזל 3), וזאת עד ליום ה-1.1.2015. יחס זה כולל כרית לשימור הון בשיעור של 2.5%, כמשמעותה בבאזל 3. תאגידים בנקאיים גדולים, שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד מהווים לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימאלי של 10%, וזאת עד ליום ה-1.1.2017. דרישה זו תחליף את הדרישה הנוכחית לעמידה ביחס הון ליבה מינימאלי של 7.5% (במונחי באזל 2). כמו כן בוחן בנק ישראל את הצורך בקביעת יחס הון רובד 1 מזערי ליישום בעתיד. יצוין כי קיימת עדיין אי בהירות ביחס ליישום נושאים מסוימים בהוראה. בפרסום זה נדחה המועד בו תכנס ההוראה לתוקף למועד לא ידוע. תוכנית העבודה של הבנק לשנת 2013 התבססה על ההנחה כי הוראות באזל 3 תיכנסנה לתוקף ביום ה-1 בינואר 2013 כפי שנקבע בפרסומים קודמים.

הוראות באזל 3 מתייחסות גם לרכיבי ההון השונים בין היתר, למכשירי חוב המוכרים לבסיס ההון. ההנחיות החדשות כוללות דרישות מינימאליות נוספות, לפיהן מכשירי ההון הכלולים בהון רובד 1 או 2 יכללו מנגנון לספיגת הפסדים לפיו תתבצע המרה למניות בהתקיים תנאים מסוימים. שינויי הגדרות אלו מביא לכך שמכשירי חוב אשר מוכרים כיום לא יהיו מוכרים על פי הוראות באזל 3. על פי הוראות המעבר היתרה הנומינאלית של שטרי ההון המוכרים ביום המעבר תקובע ותהווה תקרה להכרה במכשירי הון אלו. תקרה זו תפחת בשיעור של 10% לשנה החל ממועד הכניסה לתוקף של ההוראה.

על פי חישוב שבוצע, בהתבסס על הבנת הבנק את ההוראות לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 שהיה מתקבל ליום 31 בדצמבר 2012 במונחי באזל 3, הינו בשיעור של 8.75%. יחס זה הושפע בעיקר מתוספת נכסי הסיכון הנדרשת בהוראות ומקרה ההון החיובית הגבוהה שנוצרה מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שוויים ההוגן. ללא השפעת קרן ההון, היה מתקבל יחס הון עצמי רובד 1 של 8.45%.

יעדי הלימות ההון

במרס 2012, במסגרת הדיונים על מסמך ה-ICAAP של הבנק, קבע הדירקטוריון כי יחס הון הליבה לרוף שנת 2012 יעמד על 8.25%-8.39% (במונחי באזל 2), לרוף שנת 2013 יעמוד על 8.60%-8.75% (במונחי באזל 3) ולרוף שנת 2014 יעמוד על 9.10%-9.25% (במונחי באזל 3).

באוקטובר 2012, במסגרת הדיונים בדירקטוריון על התכנית האסטרטגית לשנים 2013-2015, הוחלט כי בשנת 2015 היעד ליחס הון ליבה יעמוד על 9.10%-9.25%. יחס זה גבוה מדרישת הפיקוח המפורטת בטיטת הוראה 202 מיום ה-31 בדצמבר 2012, כאמור לעיל. כמו כן, הוחלט כי לשנים 2013-2015 היעד ליחס הון הכולל לא יפחת מ-13% ויחס הון הליבה בתרחישי קיצון יהיה בטווח של 6.50%-6.00%.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בכל הקשור לעמידה בדרישות ולשיפור יחס הלימות ההון והרכבו, לרבות הקטנת רכיבי סיכון, או הגדלת ההון הראשוני באמצעות צבירת רווחים ו/או הנפקת הון משני. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בעיקר בגורמים אלה: שינויים רגולטורים שיחולו (ככל שיחולו) בנושא דרישות יחס ההון בו על הבנק לעמוד, פגיעה ברווחיות הבנק ומידת ההצלחה של הבנק לגייס הון באמצעות ביצוע הנפקות.

יחסי ההון על פי באזל 2

בביאור 13 לדוחות הכספיים ניתן מידע מפורט בדבר מדידת ההון ושקלול הסיכונים.

להלן תמצית¹ הנתונים מתוך הביאור (במיליוני ש"ח):

31.12.2011	31.12.2012	
1,986	2,117	הון רובד 1
1,408	1,537	הון רובד 2 ¹
-	-	הון רובד 3
<u>3,394</u>	<u>3,654</u>	סה"כ הון
22,664	22,494	נכסי סיכון אשראי ²
208	213	נכסי סיכון שוק
<u>1,680</u>	<u>1,751</u>	נכסי סיכון תפעולי
<u>24,552</u>	<u>24,458</u>	סה"כ נכסי סיכון

1. לפירוט נוסף ראה ביאור 13.

2. לפני ניכוי הפרשה כללית בסך 52 מיליון ש"ח.

להלן פירוט ליחס ההון בבנק לפי באזל 2 (במיליוני ש"ח):

31.12.2011		31.12.2012		
דרישות הון (9%)	נכסי סיכון	דרישות הון (9%)	נכסי סיכון	
				סיכון אשראי
12	135	6	65	חובות של ריבוניות
19	213	19	209	חובות של ישויות סקטור ציבורי
79	880	77	857	חובות של תאגידים בנקאיים
1,501	16,675	1,445	16,053	חובות של תאגידים ¹
25	275	37	418	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
115	1,273	138	1,532	חשיפות קמעונאיות ליחידים
7	78	7	85	עסקים קטנים ²
211	2,344	226	2,509	משכנתאות לדיור
71	791	69	766	נכסים אחרים
2,040	22,664	2,024	22,494	
				סיכונים שוק
9	92	8	86	סיכון ריבית
5	57	4	49	סיכון מניות
4	46	6	70	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
1	13	1	8	סיכון אופציות
19	208	19	213	
151	1,680	157	1,751	סיכון תפעולי
2,210	24,552	2,201	24,458	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	3,394		3,654	סך בסיס ההון
	13.82%		14.94%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
	8.09%		8.66%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון

1. לפני ניכוי הפרשה כללית בסך 52 מיליון ש"ח.
2. עסקים קטנים המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות (עד ליום 31.12.2011 בעלי אובליגו עד 400 אלף ש"ח, החל מיום 1.1.2012 עד 500 אלף ש"ח).

מכשירים הנכללים בבסיס ההון

להלן הרכב מכשירי ההון המרכיבים את בסיס ההון הכשיר של הבנק:

הון רובד 2 עליון – נכון ליום 31 בדצמבר 2012 שטרי הון נדחים בסך של 375 מיליון ש"ח.

הון רובד 2 תחתון - נכון ליום 31 בדצמבר 2012 כתבי התחייבות נדחים בסך של 1,058 מיליון ש"ח לפי החלוקה הבאה:

1. כתבי התחייבות נדחים סחירים בסך של 985 מיליון ש"ח שהונפקו במספר סדרות על ידי אגוד הנפקות.
2. כתבי התחייבות נדחים לא סחירים בסך של 73 מיליון ש"ח שהונפקו במספר סדרות על ידי הבנק.

כתבי התחייבות אלו קיבלו בעבר את אישורו של המפקח על הבנקים להיכלל כחלק מהון רובד 2 של הבנק. ראה התייחסות לאישור בנק ישראל לכתבי ההתחייבויות הנדחים שהונפקו ביולי 2011, בפרק "פעילות חברות מוחזקות"- תת פרק "אגוד הנפקות בע"מ".

כמו כן, ראה התייחסות להשפעות ישום הוראות באזל 3 בתת פרק "באזל 3" לעיל.

סיכון אשראי בגישה הסטנדרטית

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של לווים אשר לא יעמדו בהתחייבויותיהם כלפי הבנק, והיעדר בטחונות נאותים לכיסוי חובות של לקוחות אלו.

הקצאת ההון בנדבך הראשון בגין סיכון האשראי בתיק מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית. סיכון ריכוזיות האשראי והביטחונות, כמו גם סיכון איכות האשראי מוערכים במסגרת הנדבך השני.

לצרכי קביעת שווי הוגן, הבנק מבצע הערכת שווי לאג"ח לא סחיר, המבוסס בין היתר, על דירוגי סוכנויות דירוג, כפי שמתפרסם במקורות מידע ציבוריים. כמו כן ראה פירוט בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

לצרכי עמידה בנדבך הראשון של הוראות באזל 2 על פי הגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בדירוגי מדינות בלבד (לרבות לצורך הערכת סיכון בנקים), מתוך מקורות מורשים המציגים דירוגי סוכנויות דירוג בינלאומיות מוכרות עפ"י ההוראה. הבנק אינו משתמש במידע מסוכנויות אשראי ליצוא.

להלן התפתחות החשיפות* בתיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון :

ליום 31 בדצמבר 2012				
סה"כ	מעל חמש שנים ¹	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה	
				במיליוני ש"ח
31,957	8,192	4,222	19,543	אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה
4,463	2,080	1,475	908	ניירות ערך ²
281	40	19	222	מכשירים פיננסיים נגזרים ³
8,933	31	1,289	7,613	מסגרות לא מנוצלות
3,710	2,078	309	1,323	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴
1,022	398	-	624	נכסים אחרים
50,366	12,819	7,314	30,233	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2011				
סה"כ	מעל חמש שנים ¹	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה	
				במיליוני ש"ח
29,959	8,060	4,169	17,730	אשראי ופקדונות בבנקים ובממשלה
5,605	3,051	1,300	1,254	ניירות ערך ²
570	214	64	292	מכשירים פיננסיים נגזרים ³
9,115	31	1,900	7,184	מסגרות לא מנוצלות
3,954	2,291	265	1,398	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴
1,037	408	-	629	נכסים אחרים
50,240	14,055	7,698	28,487	סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות יתרות ללא תקופה לפרעון.
2. ללא מניות בתיק למסחר ופריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף, הכלולה בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
3. כפי שמחושב לפי נספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203.
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.

להלן התפלגות החשיפות* בתיק לפי מוצרים וצד נגדי:

31 בדצמבר 2012

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁵	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹	
במיליוני ש"ח								
9,278	9,910	-	-	-	-	2,687	7,223	ריבוניות
494	529	-	26	80	2	292	129	ישויות סקטור ציבורי
2,325	2,278	-	62	-	165	878	1,173	תאגידים בנקאיים
26,476	25,813	-	3,524	7,343	114	606	14,226	תאגידים
479	650	-	21	-	-	-	629	בבטחון נדל"ן מסחרי
2,805	2,924	-	45	1,049	-	-	1,830	קמעונאיות ליחידים
248	251	-	32	125	-	-	94	עסקים קטנים
6,774	6,989	-	-	336	-	-	6,653	משכנתאות לדיר
1,013	1,022	1,022	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
49,892	50,366	1,022	3,710	8,933	281	4,463	31,957	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁵	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹	
במיליוני ש"ח								
8,815	9,373	-	-	-	-	3,782	5,591	ריבוניות
530	456	-	8	32	3	218	195	ישויות סקטור ציבורי
2,733	2,548	-	112	2	216	1,044	1,174	תאגידים בנקאיים
27,741	27,090	-	3,753	7,658	351	561	14,767	תאגידים
356	317	-	14	-	-	-	303	בבטחון נדל"ן מסחרי
2,405	2,610	-	41	974	-	-	1,595	קמעונאיות ליחידים
303	227	-	26	115	-	-	86	עסקים קטנים
6,394	6,582	-	-	334	-	-	6,248	משכנתאות לדיר
985	1,037	1,037	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
50,262	50,240	1,037	3,954	9,115	570	5,605	29,959	סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות אשראי לציבור ופקדונות בבנקים ובממשלה.
2. ללא מניות בתיק למסחר ופריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף הכלולה בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
3. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת Netting ולאחר הכפלה במקדם התוספת (Add-on)).
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
5. ממוצע רבעוני לתקופה.

להלן חשיפת האשראי¹ לפי הגישה הסטנדרטית בחלוקה למשקלות הסיכון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2012								
סך הכל	150% ²	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
9,910						326	9,584	ריבוניות
529				529				ישויות סקטור ציבורי
2,278		6		1,264		1,008		תאגידים בנקאיים
25,530	133	25,397						תאגידים
649		649						בבטחון נדל"ן מסחרי
2,914	3	508	2,403					קמעונאיות ליחידים
250	1	1	248					עסקים קטנים
6,950	1	132	486		6,331			משכנתאות לדיור
1,022	12	748					262	נכסים אחרים
50,032	150	27,441	3,137	1,793	6,331	1,334	9,846	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(3,495)	(28)	(3,334)	(202)	(27)		60	36	הפחתת סיכון אשראי
46,537	122	24,107	2,935	1,766	6,331	1,394	9,882	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2011								
סך הכל	150% ²	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
9,373	-	-	-	-	-	675	8,698	ריבוניות
456	-	-	-	456				ישויות סקטור ציבורי
2,548	-	10	-	1,176	-	1,362	-	תאגידים בנקאיים
26,839	172	26,667	-	-	-	-	-	תאגידים
317	-	317	-	-				בבטחון נדל"ן מסחרי
2,588	6	304	2,278	-				קמעונאיות ליחידים
226	-	-	226	-	-	-	-	עסקים קטנים
6,540	-	82	398	-	6,060	-	-	משכנתאות לדיור
1,037	13	772	-	-	-	-	252	נכסים אחרים
49,924	191	28,152	2,902	1,632	6,060	2,037	8,950	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(3,777)	(1)	(3,597)	(220)	(2)	-	43	-	הפחתת סיכון אשראי
46,147	190	24,555	2,682	1,630	6,060	2,080	8,950	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי

* חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

1. לא כולל תיק למסחר. הצגת מכשירים פיננסיים נגזרים לפי הגישה הסטנדרטית. לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי של חשיפות חוץ מאזניות.
2. לרבות הלוואות בפיגור של למעלה מ-90 יום או השקעות בקרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות (ראה גם תת פרק "מניות בתיק הבנקאי" בהמשך פרק זה).

הערכת שווי וניהול בטחונות – במסגרת באזל 2 הבנק מכיר בביטחונות על פי הגישה המקיפה, כהגדרתה בהוראה. בגישה זו, ערך הביטחון נטו מופחת בהתאם למקדמים לפי סוג הנכס, התאמת מטבע או תקופה לפירעון.

מפורטים להלן סוגי הביטחונות הפיננסיים הכשירים בהם הבנק עושה שימוש לצורך חישוב הלימות ההון ואופן הערכתם לצרכי הפחתת סיכון:

– ניירות ערך – ניירות ערך אשר שועבדו לטובת בעליהם או לטובת צד ג'. על מנת שנייר ערך יהיה כשיר לשמש כמפחית סיכון עליו להיות נייר ערך חוב שהונפק על ידי ממשלה או בנק או נייר מדורג הרשום למסחר בבורסה מוכרת כאשר על המניות להשתייך למדד מניות מוכר, כמפורט בהוראה. הערכת השווי לביטחון מבוססת על מחיר השוק של נייר הערך המשועבד ובהתאם למקדמי הפחתה משווי הביטחון המושפעים בין היתר ממספר ימי ההחזקה ואופי פעילות הלקוח. שיעור ההפחתה מיושם בבנק כך שבחלק מהמקרים השיעור הינו 50% בהתאם לחלופה בסעיף 151 א.ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203 ובחלק אחר מיושם מנגנון להפחתה בשיעורים ספציפיים לפי פעילות הלקוח, בהתאמה להסכמים, בכפוף לתנאים המצוינים בסעיף 151 א.ב' להוראה.

– פיקדונות ותוכניות חיסכון – אמצעים נזילים שניתלו כבטוחה על דרך של כתב קיזוז או שעבוד, לפי הצורך, ולא ניתן למשכם כל עוד לא הפסיקו לשמש כבטוחה. שווי הבטוחה נקבע לפי השערך בגין משיכה טרם מועד הפירעון הנקוב שלה.

– ערבויות בנקאיות (בנקים ישראלים ובנקים זרים) – ערבויות שניתנו על ידי בנקים כנגד חשיפה של לקוח. עם מתן הערבות הבנקאית, הבנק הערב הופך להיות הצד הנגדי לחשיפה כך שמשקל הסיכון בגין החשיפה משתנה. ערבות מסוג זה מאפשרת את הפחתת נכסי הסיכון הנובעים מהחשיפה, בהתאם לסיכון הבנק הערב (הנגזר מדירוג המדינה בה התאגד). לגבי ערבות שניתנה על ידי בנקים בחו"ל כנגד חשיפות הלקוח, השימוש מבוצע בכפוף לבדיקה משפטית פרטנית לגבי תקפות הערבות לפי הדין החל עליה (על פי רוב, דין מדינת התאגדות הבנק מנפיק הערבות).

להלן חשיפת האשראי* המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ו/או ערבויות או נגזרי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2012					
חשיפת אשראי ברוטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ²	סך הכל סכומים שנוספו ¹	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ¹	חשיפת אשראי נטו	
9,910	-	36	-	9,946	חובות של ריבונות
529	(6)	-	(36)	487	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,278	-	75	-	2,353	חובות של תאגידים בנקאיים
25,530	(3,063)	-	(73)	22,394	חובות של תאגידים
649	(223)	-	(2)	424	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
2,914	(166)	-	-	2,748	חשיפות קמעונאיות ליחידים
250	(37)	-	-	213	עסקים קטנים ³
6,950	-	-	-	6,950	משכנתאות לדיור
1,022	-	-	-	1,022	נכסים אחרים
50,032	(3,495)	111	(111)	46,537	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011

חשיפת אשראי נטו	סך החשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ²	סך הכל סכומים שנוספו ¹	סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות שנגרעו ¹	חשיפת אשראי ברוטו	במיליוני ש"ח
9,373	-	-	-	9,373	חובות של ריבוניות
449	(7)	-	-	456	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,596	-	48	-	2,548	חובות של תאגידים בנקאיים
23,278	(3,513)	-	(48)	26,839	חובות של תאגידים
281	(36)	-	-	317	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
2,397	(191)	-	-	2,588	חשיפות קמעונאיות ליחידים
196	(30)	-	-	226	עסקים קטנים ³
6,540	-	-	-	6,540	משכנתאות לדיור
1,037	-	-	-	1,037	נכסים אחרים
46,147	(3,777)	48	(48)	49,924	סך הכל

* חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים.

1. סכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובת הצד הנגדי שנתן את הערבות.
2. לאחר הכפלה במקדמי בטחון (haircuts), כולל התאמות חיוביות שנוספו לחשיפה.
3. עסקים קטנים בעלי אובליגו עד 400 אלף ש"ח המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות.

סיכון אשראי של צד נגדי – הבנק חשוף לסיכון אשראי, הנובע מסיכון שוק של צד נגדי, כתוצאה מפעילות לקוחותיו בנגזרים מעבר לדלפק ונגזרי בורסה (לפירוט נוסף ראה פרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם"). ההון המוקצה בדיווח מחושב בהתאם לעקרונות המפורטים בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203.

מעבר להקצאת ההון אשר בוצעה לסיכון אשראי צד נגדי בנדבך 1 בהתאמה להוראה הרגולטורית, הבנק בחן במפורט את הסיכון הכלכלי ואת הצורך לבצע הקצאת הון נוספת לסיכון זה במסגרת נדבך 2. חשיפות האשראי לצד נגדי מופו למספר מגזרים כלכליים ועבור כל מגזר נקבעה תקופת האחזקה המתאימה עד לסגירת הפוזיציה החשופה לאותו המגזר.

אמידת סיכון אשראי צד נגדי במסגרת הנדבך השני בוצעה על נתוני ה-31.12.2011 ובהתאם להפעלת תרחישים כלכליים המתחשבים בהשתנות המשותפת של נכסי הבסיס השונים במט"ח והרכב הפוזיציה של הצד הנגדי. בהתאם לחשיפת הצד הנגדי בתרחישים אלו, הוגדרה הקצאת ההון הנוספת בגין סיכון זה.

להלן חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי בגישה הסטנדרטית:

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
680		306		שווי הגון ברוטו חיובי
310		265		ערך נקוב (לאחר מקדם המרה לאשראי)
420		290		בניכוי הטבות קיזוז
570		281		סך חשיפות האשראי לאחר קיזוז
				בניכוי בטחונות
113		40		מזומנים ופקדונות
1		-		אגרות חוב ממשלתיות
9		15		מינות (לרבות אג"ח להמרה)
447		226		סך חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

להלן חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי הנובעות ממכירה או רכישה של הגנות אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012	
הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו	הגנות שנמכרו	הגנות שנרכשו
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	

:ALM

*134	-	* 131	-	חוזי החלפת כשל אשראי (CLN/CDS)
-	-	-	-	חוזי החלפה של תשואה כוללת (TRS)
-	-	-	-	אופציות אשראי
-	-	-	-	אחר
פעילות תיווך :				
-	-	-	-	חוזי החלפת כשל אשראי (CLN/CDS)
-	-	-	-	חוזי החלפה של תשואה כוללת (TRS)
-	-	-	-	אופציות אשראי
-	-	-	-	אחר
134	-	131	-	סה"כ נגזרי אשראי (ערך נקוב)

* נובע מ-CLN (Credit Linked Note) בלבד - בהם נמכרה הגנה כנגד סיכון מדינת ישראל.

קיזוז – נכון ליום 31 בדצמבר 2012 היקף הקיזוזים המאזניים (קיזוז בין נכסים להתחייבויות) אינו מהותי (בדומה ליום 31 בדצמבר 2011).

מניות בתיק הבנקאי – הבנק מחזיק במניות בתיק הבנקאי, כמפורט בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם". להלן הפוזיציות במניות בתיק הבנקאי:

ליום 31 בדצמבר 2011			ליום 31 בדצמבר 2012			
דרישות ההון (9%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	דרישות ההון (9%)	שווי הוגן	יתרה מאזנית במיליוני ש"ח	
7	73	73	6	64	64	מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
-	-	-	-	-	-	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות
-	-	-	-	-	-	אחרים
7	73	73	6	64	64	נסחרות על ידי הציבור
2	17	17	1	15	15	מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל על מניות
-	-	-	-	-	-	תעודות סל קרנות עוקבות מדד
4	35	35	2	20	20	קרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות ¹
-	1	1	-	1	1	אחרים ²
6	53	53	3	36	36	מוחזקות באופן פרטי³

1. דרישת ההון בגין קרנות הון סיכון והון פרטיות מחושבת בהתאם לנכסי סיכון בהיקף של 150% מהשווי ההוגן של האחזקה.
2. השקעה בחברה כלולה בסך של כ-1 מיליון ש"ח.
3. לא סחירים.

תכנון ההון

במסגרת הדיונים על תוכנית העבודה לשנת 2013, שהתקיימו בדירקטוריון בסוף דצמבר 2012, נקבע תכנון ההון לשנה זו. תכנון ההון השנתי נגזר מיעדי ההון שנקבעו בתכנית האסטרטגית התלת שנתית לשנים 2013-2015 (ראה פירוט נוסף בתת פרק "יעדי הלימות ההון").

תכנון ההון לשנת 2013 הושפע בעיקר מהפרמטרים הבאים:

- גידול ביעדי ההון של הבנק, בהתאם לקביעת הדירקטוריון, ובהתאמה לטיטות הוראה 202 המסדירה את דרישת הלימות ההון במערכת הבנקאית במסגרת באזל 3.
- גידול בנכסי הסיכון של הבנק כתוצאה מיישום הוראות באזל 3, הנובע משני סעיפים מרכזיים: מסים נדחים בהתאם לטיטות הוראות באזל 3 משוקללים ב-250% לעומת 100% בבאזל 2 והכללת ההפרשה הקבוצתית כחלק מהון רובד 2 ומנגד הכללתה בנכסי הסיכון.
- גידול בהון עצמי רובד 1 כתוצאה מגידול צפוי בסעיף העודפים.
- גידול בהון רובד 2 כתוצאה מהכללת ההפרשה הקבוצתית (הגבוהה מההפרשה הכללית), המהווה עד ליישום הוראות באזל 3 חלק מההון), במקביל לקיטון בכתבי ההתחייבות בשל הפחתה שנתית של תקרת ההכרה של כתבי ההתחייבות בשיעור של 10% כל שנה, החל ביום תחילת הוראות באזל 3 (אז יוכרו ב-90% מערכם).
- הנחה כי במהלך 2013 לא יהיה צורך בהנפקת הון רובד 2 מוכר לבאזל 3 (ראה פירוט בתת פרק "באזל 3 לעיל).

ביום 30 בדצמבר 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה נוספת של הוראות באזל 3 ובה הורחבה הגדרת "הלוואות בפיגור" כך שתכלול גם הלוואות המסווגות כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית. גם שינוי זה צפוי להגדיל את נכסי הסיכון של הבנק.

מתכנון ההון דלעיל עולה כי עקב יישום הוראות באזל 3, אשר אמורות היו להיכנס לתוקף החל מיום ה-1 בינואר 2013, והעלייה הצפויה ביחסי הון הליבה, כתוצאה מהוראות המפקח על הבנקים בישראל, לא תהיה לבנק אפשרות להגדיל את היקף נכסי הסיכון. על מנת למזער את השפעת היישום על פעילותו העסקית, מתכנן הבנק להמשיך את תהליך טיוב היחס שבין חשיפות לנכסי סיכון (צמצום מסגרות והגדלת בטחונות מוכרים).

בנוסף, הכין הבנק תוכנית לצמצום בנכסי הסיכון שיתכן ותידרש על מנת להתמודד עם שינויים אפשריים, כפועל יוצא של השפעות אפשריות של המצב הכלכלי במשק על בסיס ההון של הבנק (רווחיות וקרן הון) כמו גם חוסר ודאות רגולטורי הנובע מהשפעות אפשריות שאינן ודאיות בשלב זה, בין היתר בהקשר להוראות חשבונאיות חדשות שיתכן ויאומצו, אשר עלולה להיות להן השפעה מהותית על תכנון ההון העתידי.

ביום 18 בפברואר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור הכוללת החמרה במשקל הסיכון בגין הלוואות לדיור בעלות שיעור מימון של למעלה מ-45%, והקלה במקדם המרה לאשראי בגין ערבויות לפי חוק מכר לאחר מסירת הדירה – ראה פירוט בפרק "עדכוני חקיקה".

כאמור, באוקטובר 2012, אימץ הדירקטוריון אסטרטגיה עסקית תלת-שנתית לשנים 2013-2015, במסגרתה נדונו גם קווים מרכזיים בתכנון ההון לשנים אלו (ראה גם תת פרק "יעדי הלימות ההון"). תכנון ההון התלת שנתי המלא לשנים 2013-2015, יקבע במסגרת הדיונים על מסמך ה-ICAAP ליום 31 בדצמבר 2012. במסגרת זו תיבחן מידת העמידה של הבנק ביעדי ההון גם בתרחישי קיצון.

הבנק מבצע מדידה חודשית של יחסי הלימות ההון, נכסי הסיכון ובסיס ההון, וזאת במסגרת פורום תכנון הון בראשות המנכ"ל, בו חברים מנהלים בכירים בבנק, אשר מתכנס בתדירות חודשית לפחות במטרה לנהל את נכסי הסיכון ביעילות. תמצית הדיונים בו מדווחת להנהלה ולדירקטוריון. בנוסף, אחת לרבעון מתבצעת בדיקה של עמידה ביעדי ההון בהתממש תרחיש הקיצון, אשר הוגדר על ידי דירקטוריון הבנק במסגרת תהליך ה-ICAAP.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך אשר מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק ועל הערכותיו לגבי תנאי השוק, מידת היענות של הציבור להנפקה וכן לקיומם של תנאי שוק מתאימים להנפקה. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בגורמים העיקריים הבאים: תנאי השוק, מידת היענות הציבור להנפקה, אי קיום תנאי השוק התומכים בהנפקה, פגיעה ברווחיות הבנק ושינויים רגולטורים.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים ובכללם סיכונים משפטיים, סיכונים ציות וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך הטמעת תרבות ניהול הסיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, ועמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך זה מופעלות מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים.

ממשל תאגידי

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה, ועדות ההנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקרות וניהול סיכונים, המערך לייעוץ משפטי והביקורת הפנימית.

הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה והמדיניות העסקית של הבנק, מנחה ומכוון את הנהלת הבנק לגבי היעדים והקווים העקרוניים לפעילות הבנק. הדירקטוריון קובע את תאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות ואת מדיניות החשיפות לסיכונים. הדירקטוריון מפקח על יישום האסטרטגיה והמדיניות, על עמידה ביעדים שנקבעו ועל עמידה בגבולות תאבון וסיבולת הסיכון וכל זה תוך הקפדה על קיומם של 3 קווי הגנה והפרדה ברורה בהנהלה בין יוצרי הסיכון, מנהלי הסיכונים ותהליכי הבקרה הבלתי תלויים המתבצעים אודותיהם.

את מדיניות החשיפה הכוללת מבטא הדירקטוריון במסגרת הגדרת תאבון וסיבולת הסיכון ובמסגרת מסמכי מדיניות ספציפיים והמעקב אחר התפתחות הסיכונים נעשה באמצעות מסמך ה-ICAAP ומסמך החשיפות הרבעוני.

בדירקטוריון ובוועדותיו נערכים דיונים אודות אופי ומאפייני הסיכונים השונים אליהם חשופה פעילות הבנק, הדרך לאמוד אותם ומידת אפקטיביות הפיקוח עליהם, לרבות דיונים לגבי הכלים ואופן השימוש בהם, אמידה, מדידה וניטור הסיכונים.

כמו כן, הדירקטוריון קובע את מדיניות החשיפה לסיכונים של הבנק תוך דיון בתמהיל החשיפות המשקפות את פרופיל הסיכון של הבנק והיקף ההון הנדרש תוך הקצאתו לפעילויות העסקיות השונות. במסגרת תכנון פעילות הבנק לשנים הקרובות קבע דירקטוריון הבנק את תיאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות והחשיפות לסיכונים. תחומים אלו כללו: יעדי ההון, סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון נזילות, סיכונים תפעוליים ובכלל זה סיכונים משפטיים וסיכונים ציות, וסיכונים ריכוזיות. פותחו כלי מעקב לבחינה שוטפת של העמידה בתאבון וסיבולת הסיכון ובחינת התפתחות החשיפה לסיכונים לאורך זמן.

המעקב אחר עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות מבוצע באמצעות מסמך החשיפות הרבעוני הנדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון.

בנוסף, הדירקטוריון אישר מסגרת להפעלת תרחישי קיצון על החשיפות השונות והשפעותיהם על יחסי ההון תוך הגדרת העקרונות לקביעת תרחישי הקיצון והדיווח על תוצאותיהם.

הדירקטוריון הגדיר את תחומי האחריות, התפקידים והסמכות של המנכ"ל אשר אחראי בין היתר, על יישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית של הבנק שנקבעו על ידי הדירקטוריון, הניהול העסקי והארגוני השוטף של הבנק תוך

דאגה להבטחת יציבותו ורווחיותו, הכנת תכנית עבודה שנתית ותקציב שנתי ובכלל זה תקציב השקעות, הבאתם לדיון ואישור הדירקטוריון, קיום פיקוח ובקרה ניהוליים על המערכת הארגונית של הבנק ועל ביצוע תכנית העבודה בהלימה למדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ולתיאבון הסיכון שלו. תשומת לב מיוחדת מוקדשת לתחום הציות, על ענפיו השונים, תוך הקפדה על קיום מערך נהלים ראוי, טיפול במניעת הפרות דין וכשלים אחרים והפקת לקחים נדרשת.

בבנק קיימת הפרדה בין קו ההגנה הראשון של מנהלי הסיכונים ויוצרי החשיפות לבין קו ההגנה השני של האחראים על הבקרה עליהם. חלק מחברי הנהלת הבנק הינם יוצרי הסיכונים המממשים את מדיניות ותאבון הסיכון כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך מימוש תפקידם, מקבלים המנכ"ל וחברי הנהלה דיווחים יומיים ותקופתיים, המאפשרים מעקב אחר החשיפה לסיכונים בבנק, זאת בנוסף לדיונים ייעודיים בפורומים וועדות שונות העוסקים באלה. בדיונים אלו משתתפים חברים קבועים על פי קביעתו של המנכ"ל ובעלי תפקידים נוספים על פי הצורך.

ניהול חשיפות האשראי העסקי בבנק, **סיכונים סביבתיים וסיכונים ריכוזיות האשראי** הינו באחריות ראש אגף עסקים, גב' שבי שמר.

ניהול חשיפות האשראי למגזר הצרכני ולמגזר המשכנתאות, הינו באחריות ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, גב' עדנה פרס-לכיש.

ניהול החשיפות לסיכונים השוק והנזילות הינו באחריות ראש האגף לניהול פיננסי, מר אפרים אברהם. יצירת החשיפות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות, היחידה לניהול נכסים והתחייבויות, ויחידת הנוסטרו באגף. בנוסף אחראי האגף על ניהול סיכונים האשראי הנובעים מהשקעות הבנק באג"ח קונצרני וכן סיכון אשראי בגין מדינות ובנקים וסיכון הסליקה.

כמנהלת הסיכונים המשפטיים וסיכונים הציות משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק, ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד.

כמנהל סיכון המוניטין והסיכון האסטרטגי משמש מנכ"ל הבנק, מר חיים פרייליכמן.

כמנהל הסיכונים הראשי (CRO) משמש ראש אגף בקרות וניהול סיכונים, ד"ר עקיבא שטרנברג אשר משמש גם כמנהל הסיכונים התפעוליים. בדצמבר 2012, פרסם בנק ישראל את נוהל בנקאי תקין 310 "ניהול סיכונים". הוראה זו מגדירה במפורט, באופן שונה מההגדרה הנוכחית, את אחריותו ותפקידיו של מנהל סיכונים ראשי. הבנק נערך ליישום ההוראה. (ראה הרחבה בנושא בפרק "עדכוני חקיקה").

מערך ניהול הסיכונים - אחראי לזיהוי, הגדרה, מיפוי ומדידה של הסיכונים השונים וכן יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה להנהלת הבנק ולדירקטוריון. תפקידו כולל פיתוח ויישום מתודולוגיות ומודלים פנימיים למדידת והערכת הסיכונים השונים. למערך אחריות מקצועית לניתוח ויישום הוראות באזל 2, ראש מערך ניהול הסיכונים הינו מר עמי שושני, המשמש גם כסגן ראש אגף בקרות וניהול סיכונים.

תחום בקרות - אחראי על בקרת הסיכונים בבנק, בקרת סיכונים שוק ונזילות, בקרת חשיפות לחו"ל, בקרות על פעילויות היחידות הסוחרות של הבנק, בקרה ותיקוף מודלים.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2010 פרסם המפקח על הבנקים הנחיה בנושא תיקוף מודלים. מטרת הנחיה זו למזער את הסיכונים הגלומים בפיתוח ותחזוקת מודלים באמצעות תהליך מבוסס של בניית מודל ונהלים קפדניים

לתיקוף מודלים. בהנחיה זו נקבעו לוחות זמנים במסגרתם הבנקים נדרשו להשלים את תהליכי תיקוף המודלים לכלל המודלים, באופן מדורג, עד ליום ה-30 ליוני 2013. הבנק מיישם את ההנחיה על פי לוח הזמנים שנקבע.

תחום בקרת אשראי - אחראי על ביצוע בקרת אשראי המקיפה את הלווים העיקריים של הבנק תוך הערכת טיב הלווה, טיב מסמכי היסוד והבטוחות בתיק הלקוח, איכות תיק האשראי ובחינת מהימנות דירוג האשראי בבנק. יחידת בקרת האשראי פועלת במסגרת תוכנית עבודה שנתית ורב שנתית המוגשת לאישור ועדת האשראי של הדירקטוריון.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי הינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו, בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים האחרים. סיכון זה יכול לגרום לבנק הפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו.

א. סיכון איכות תיק האשראי

מדיניות האשראי הכוללת נדונה ומושרת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה. בעת הצורך מתקיימים דיונים במדיניות זו כולה או חלקה גם במהלך השנה. מטרת מדיניות האשראי הינה להגביל סיכון זה בהתאם לתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובאמצעות קביעת דרכים לניהולו.

מסמך המדיניות מתייחס לעקרונות וכללים לדירוג החייב, להעמדת אשראי, ניהולו והבקרה עליו, על מנת לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. במסגרת זו נקבעים שיעורי ההסתמכות על בטחונות המתקבלים בבנק. בנוסף מציג מסמך המדיניות את המתודולוגיה להסדרת פעילות הבנק במתן אשראי לרבות היבטי תפעול, דיווח ובקרה, תוך שימת דגש לעקרונות לניהול סיכון אשראי המפורטות בהמלצת ועדת באזל. כמו כן, מתייחסת המדיניות לאופן האיתור, הזיהוי והטיפול בלוויים אצלם אותר פוטנציאל לבעייתיות, טיפול בחובות בעייתיים, וכן למתודולוגיה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי.

במהלך השנה נבחנת העמידה במדיניות באמצעות דיווחים חודשיים ורבעוניים על מצב האשראי להנהלה ולדירקטוריון.

במקביל מושקעים אמצעים ומאמצים רבים בעדכון ופיתוח כלי בקרה ממוכנים ובשיפור מערכות המידע בתחום האשראי, על מנת להתאימם לסביבה העסקית המשתנה ולהוראות הרגולטוריות.

• ניהול האשראי

השיקולים במתן אשראי מתבססים בעיקרם על טיב הלקוח, כושר החזר, חוסנו הפיננסי, נזילותו, מהימנותו, ותק בענף, ותק בבנק, טיב הביטחונות שהוא יכול להעמיד ועוד. הבנק פועל להתאים את סוג האשראי לצרכיו ופעילותו של הלקוח.

במסגרת היערכות הבנק ליישום מודלים פנימיים לשיפור הערכת סיכוני האשראי, משכלל הבנק את תהליכי הדירוג של הלקוחות העסקיים והלוויים הקמעונאיים ופועל להתאמת המרווח הכולל לסיכון הלקוח והעסקה.

- סמכויות למתן אשראי:

מתן האשראי מבוסס על סמכויות אשראי ברמות השונות עד לדרג של ועדת האשראי של הדירקטוריון. החלטות למתן אשראי מעל סמכותם האישית של מנהלי הסניפים והנהלת אגף עסקים, מתבצעות ברמה של ועדות אשראי, במטרה למזער הסיכון של הסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד.

במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על היקף האשראי ללא בטוחות אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות. ביום ה-29 בדצמבר 2010 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 – "דירקטוריון". בין השאר מתייחסת ההוראה למעורבות דירקטוריון תאגיד בנקאי באישור אשראים. ביום ה-30 ביוני 2011 אישר דירקטוריון הבנק מתווה ליישום ההוראה על פי לוחות הזמנים הקבועים בה ובמסגרת מדיניות הבנק לשנים 2012-2013 עודכנו כללים, מדדים, פרמטרים ותהליכים הנוגעים לאישור אשראים, לניהול תהליכי אשראי ולבקרה עליו בבנק, בהתאם למתווה שאושר.

במסגרת יישום הוראה זו אישר דירקטוריון הבנק במהלך השנים 2011 ו-2012 עדכון סמכויות לאישור אשראים בבנק, החל מדרג ועדת האשראי של הדירקטוריון, המשך בדרגי ההנהלה ועד לדרגים המאשרים אשראים באגף עסקים ובסניפי הבנק. במהלך שנת 2011 בוצע שינוי ארגוני באגף עסקים שתכליתו, בין היתר, לתמוך בעדכון הסמכויות לאישור אשראים כפי שאושר על ידי דירקטוריון הבנק ולשפר את תהליכי האישור, הניהול והבקרה על האשראי בבנק. במקביל לצמצום מעורבות הדירקטוריון בניהול השוטף של האשראי הוגברו אמצעי הפיקוח והבקרה של הדירקטוריון על תיק האשראי של הבנק, באמצעות עיבוי מערך הדיווחים לדירקטוריון בתחום זה. כמו כן, שונו תהליכים ברמת ההנהלה על מנת להגביר את פיקוחה.

- בקרה על האשראי:

הבנק מפעיל כלי בקרה ממוכנים רבים ומגוונים, הן בסניפים והן במטה, במטרה לאתר מוקדם ככל האפשר שינויים בהתנהגות הלקוח, היווצרותם של פערי בטחונות, חריגה ממסגרות האשראי המאושרות וחריגה מסמכות. הבנק משלב בכלי הבקרה מידע מגורמים חיצוניים במטרה לאתר פעילויות ואירועים העשויים להשפיע על יכולתו של הלקוח להחזיר את חובו.

לצורך איתור מוקדם של בעייתיות אצל לקוחות הבנק, מופעלות בבנק מערכות ממוכנות המאתרות פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים (ראה פירוט בסעיף טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות בהמשך).

כמו כן, מתבצע ביחידת בקרת אשראי באגף בקרות וניהול סיכונים, תהליך של בדיקת לווים המתבסס על הוראות ניהול בנקאי תקין וכן נבדקות אוכלוסיות לווים נוספות המוגדרות מעת לעת.

- הדרכה:

הבנק משקיע משאבים רבים בהכשרת העובדים העוסקים בתחום האשראי, ובכלל זה הכשרת עובדים חדשים בקורסים ייעודיים, קורסים מתקדמים לעובדים ותיקים בתחום, פורום של מנהלי מחלקות עסקיות, הפקת לקחים מאירועים שונים ועוד.

כמו כן, מתבצעת הכשרה ומתקיימים מפגשי רענון בנושאי הרגולציה הקשורים לתחום האשראי.

• סיכון אשראי במתן הלוואות לדיור

מדיניות הלוואות לדיור - המדיניות מפרטת את דרכי השגתם של היעדים העסקיים הנגזרים מהתכנית האסטרטגית ואת המתודולוגיה להעמדת האשראי וניהולו. המדיניות קובעת את תאבון וסיבולת הסיכון הן לגבי העסקה הספציפית והן לגבי סיכון התיק בכללותו וזאת על מנת להגביל את החשיפה לסיכונים האשראי בסוג זה של אשראים, במטרה לשמר את איכותו של תיק האשראי ולמזער את הסיכון הגלום בו. סיכון אשראי במתן הלוואות לדיור הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שהלווה יפגר בתשלומים או לא יעמוד בהתחייבויותיו ובמקרי כשל, הסיכון הוא שהביטחונות שהועמדו להבטחת האשראי לא יכסו את החוב. מדיניות האשראי מתורגמת לנהלים והנחיות מפורטות להעמדת האשראי, לניהול תיק האשראי ולתהליכי הבקרה עליו. יישום הנהלים וההנחיות מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן הלוואות דיור. המדיניות נבחנת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה ומותאמת למציאות הכלכלית וההתפתחויות בסביבה העסקית, תוך בחינת הסיכונים, הסיכונים והשינויים בהנחיות הרגולטוריות. על מנת לתת ביטוי לשינויים אלו מעדכן הבנק מעת לעת את תמהיל המוצרים, הקריטריונים העסקיים, המגבלות ותמחור המשכנתאות.

סמכויות למתן הלוואות לדיור - תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי מתבסס על מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ברמות השונות, בסניף, במערך המשכנתאות, בועדות אשראי ועד ועדת אשראי בראשות המנכ"ל התואמות את תיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון.

כלי בקרה וניהול סיכונים - כוללים בין היתר הגדרות מפורטות של מרכיבי ניהול הסיכונים ובקרתם, קביעת תאבון סיכון וסיבולת סיכון למרכיבי הפעילות השונים, הטמעת מערכות מיכוניות התומכות הן ברמת הסניף והן ברמת המטה, פעילות הדרכה ייעודית ומתכונת לדיווח ובקרה בכל הרמות בבנק.

בחינת הסיכונים בתהליך אישור הלוואה לדיור - לבנק מדיניות הקובעת קריטריונים ברורים לבחינת איכות הלקוח וסיכונים העסקה המאפיינים את תחום המשכנתאות, כגון – זהות המוכר והקונה, שווי הנכס הנרכש, מיקום הנכס, מצבו המשפטי, שעבודים שונים, שיעור המימון משווי הנכס (LTV) ויכולת הלווה לעמוד בתנאי העסקה. קריטריונים אלו מביאים בחשבון הוראות רגולטוריות ותנאי שוק המשתנים מעת לעת. במסגרת בקשת האשראי נבחנו פרמטרים הנקבעים ומעודכנים מעת לעת, כמו גם עמידה במגבלות רגולטוריות, בין השאר בהתאם למגבלות הסיכון:

- דגש מיוחד ניתן לבחינת יכולת החזר, ההכנסה הפנויה של הלווים ועושרם הפיננסי.

- שיעור המימון ביחס לנכס (LTV).

- יחס החזר מההכנסה.

- מימון דירות להשקעה.

- נבחן מיקום הנכס ומוערכת סחירותו.

- בכל בקשת אשראי מתבצעות בדיקות תקינות אוטומטיות ממאגרי מידע שונים, המוצגות לקצין האשראי כפרמטר מקדמי לבחינת העסקה ואישורה.

- הלוואות לדיור עם מאפייני סיכון משמעותיים נבחנות על פי קריטריונים ספציפיים. לדוגמא - בהלוואות המועמדות במסלול ריבית משתנה, נבחנת יכולת החזר של הלקוח בסימולציה של עליית ריבית בשיעור העולה על הריבית המוצעת ללקוח בכל המסלולים בהם קיים רכיב ריבית משתנה.

בחינת סיכונים התיק - בחינת התיק נעשית על ידי בחינת מגזרים וחתכים שונים (לדוגמא, קבוצות רכישה, דירות להשקעה), בחינת איכות הלווים וכן בחינת הסיכונים בסדרת תרחישי קיצון. מערך המשכנתאות עוקב באופן

שוטף ורציף אחר התפתחות האשראי לדיור, כמו גם אחר התפתחות השינויים בהחזרי תשלומי המשכנתא, הן ברמת הסיכוי והן ברמת כלל התיק ובוחן את המשמעויות השונות הנגזרות מכך.

דירוג לווים – הבנק בוחן באופן תקופתי את הערכת סיכון איכות תיק המשכנתאות על פי 11 רמות סיכון. במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני, אשר מובא לדין מדי רבעון להנהלת הבנק, לוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק, נבחנים ומדווחים בתחומי האשראי למשכנתאות, כגון: התפתחות התיק, העמידה במרכיבי תיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון למשכנתא הבודדת, בחינת איכות הניהול במשכנתאות, בחינת עמידת התיק במערכת תרחישי קיצון ספציפים למגזר המשכנתאות, ניתוח התפלגות תיק המשכנתאות על פי קבוצות דרוג והשינויים למול תקופה קודמת והפרשות ונתוני חובות בעייתיים.

חשיפה לתרחישי קיצון - כל ששה חדשים נבחן תיק המשכנתאות באמצעות תרחישי קיצון על מנת לאמוד את התפתחות הסיכון בתיק.

לצורך בחינת תוצאות התרחישים הוגדר כי לווים המושפעים מהתרחיש בתחום המשכנתאות הינם לווים אשר עונים על 3 תנאים מצטברים לגבי שיעור המימון, היקף ההכנסה החודשית ויחס ההחזר החודשי מההכנסה. ההנחה הינה כי ככל שההכנסה של הלווה גבוהה יותר כך הלווה יכול לעמוד בהחזרי הלוואה בשיעור גדול לעומת ההכנסה כפונקציה של שיעור המימון מתוך שווי הנכס (LTV).

על מנת לבחון את רגישות תיק המשכנתאות לתרחישים שונים הגדיר הבנק 7 תרחישי קיצון. נבחנו מספר הלקוחות והיקף ההלוואות הצפויות להיות מושפעות כתוצאה מהתממשות של כל תרחיש.

הפעלת תרחישי הקיצון החצי שנתית נכון ליום 30 ביוני 2012 מעלה כי החשיפה לתרחישי קיצון אינה מהותית, ואינה חושפת את תיק המשכנתאות לסיכונים מהותיים.

תהליכי הפיקוח והבקרה על מרכיבי הסיכון - בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, הן פנימיות בשרשרת הניהול של מערך המשכנתאות, והן חיצוניות לתהליכי האשראי.

הפחתת סיכון האשראי – מבוצעת באמצעות התאמת סיבולת הסיכון לסביבה הכלכלית בה פועל הבנק וכן באמצעות טיפול הולם באשראי בעייתי כמפורט:

- התאמת תיאבון הסיכון – לאור התפתחות הסיכונים בשוק הנדל"ן לדיור נוספו במסגרת מדיניות האשראי לשנת 2012 מגבלות סיכון כמפורט להלן:

1. מגבלת שיעור ביצוע שנתי למשכנתאות הניתנות בשיעור העולה על 75%. אולם, החל מתאריך ה- 1.11.2012, עקב הוראות בנק ישראל, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור מימון העולה על 75%.

2. מגבלת שיעור ביצוע שנתי למשכנתאות הניתנות לדיירות להשקעה.

- טיפול באשראי בעייתי לדיור וגביית חובות – הטיפול באשראי זה דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדת. לפיכך, מרוכז הטיפול בלקוחות אלו בסקטור נפרד שאינו קשור לדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות.

משאבים - הבנק משקיע מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים למיפוי תהליכי העבודה ולשיפור ושכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות פקידי המשכנתאות ומקבלי ההחלטות בתחום.

התפתחות התיק - להלן התפתחות היתרות בתיק ההלוואות לדיור של הבנק (כספי הבנק, במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			
* 2010	2011	2012	
6,001	6,763	7,233	היקף אשראי
21.4%	12.7%	6.9%	גידול מתקופה קודמת

* נתוני פרופורמה בעקבות יישום הוראת "חובות פגומים".
הערות: 1. היקף האשראי לדיור כולל קבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

להלן התפתחות חלקו של בנק אגוד בכלל המערכת הבנקאית (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			
* 2010	2011	2012	
6,001	6,763	7,233	היקף אשראי
200,317	224,914	246,070	היקף אשראי כלל המערכת
3.0%	3.0%	2.9%	שיעור הבנק מכלל המערכת

* נתוני פרופורמה בעקבות יישום הוראת "חובות פגומים".

חלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית בשלוש השנים האחרונות עומד על כ-3%, בדומה לחלקו מהמערכת בכלל האשראי.

פריסה גיאוגרפית - כ-70% מהמשכנתאות ניתנות באזור ת"א, ירושלים והמרכז (בהם מרוכזים רוב סניפי הבנק). התפלגות גיאוגרפית זו מצביעה על סיכון נמוך יחסית, לאור רמת התעסוקה באזורים אלו, נתוני הביקוש וההיצע ולאור העובדה שמדובר באוכלוסיה מבוססת יותר.

הלוואות בשיעור מימון העולה על 60% - להלן ביצועי הלוואות לדיור בשיעור מימון העולה על 60% בשלוש מחציות השנה האחרונות:

7-12/2011	1-6/2012	7-12/2012	
186	152	174	ביצועים לתקופה בשיעור מימון גבוה מ-60%
794	731	755	סה"כ ביצועים של הלוואות לדיור לתקופה
23%	21%	23%	שעור ביצועים לדיור מעל 60% מתוך סה"כ ביצועים לדיור

נכון ליום 31 בדצמבר 2012 מתוך המשכנתאות שניתנו בשיעור מימון העולה על 60%, רובן ניתנו בשיעורים שבין 60%-70%. שיעור הביצועים בהם שיעור המימון עולה על 70% אינו מהותי.

ראה בפרק "עדכוני חקיקה" התייחסות למכתב המפקח על הבנקים בנושא הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור מנובמבר 2012, וכן לטיטת עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור מפברואר 2013 בדבר החמרת משקל הסיכון להלוואות לדיור בשיעור מימון מעל 45%.

הלוואות לתקופות ארוכות - ככלל הבנק אינו נוהג להעמיד הלוואות בהן מועדי הפירעון גבוהים מ-25 שנה, למעט במקרים חריגים באישור מערך המשכנתאות עד 30 שנה.

הלוואות בריבית משתנה - נכון לסוף שנת 2012 יתרת שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה עומד על 69.1% מכלל ההלוואות לדיור בבנק (נכון ל-31.12.2011 - 68.8%).

חשיפה למגזרי הצמדה - להלן ביצועי המשכנתאות במהלך כל שנה לפי חלוקה למגזרי הצמדה:

מט"ח	פריים*	משתנה לא צמוד	קבועה לא צמודה	משתנה צמודה למדד	קבועה צמודה למדד	
1.60%	62.58%	5.25%	5.39%	7.32%	17.86%	2009
4.36%	62.64%	1.58%	3.77%	9.39%	18.26%	2010
2.02%	40.70%	-	11.15%	30.45%	15.68%	2011
1.56%	44.17%	0.18%	18.34%	23.02%	12.73%	31.12.2012

* החל משנת 2011 ישנה מגמת ירידה בביצוע במסלול הלוואות על בסיס ריבית הפריים כתוצאה מהוראת בנק ישראל מיום ה-4 במאי 2011, בדבר הגבלת שיעור הריבית המשתנה עד חמש שנים ל-33% מההלוואה. יש לציין כי העלייה בשנת 2012 בביצוע הלוואות על בסיס ריבית הפריים נובעת מגידול בשיעור העמדת האשראי לקבוצות רכישה מסך הביצועים לתקופה, שהאשראי בגין אושר טרם הנחיית בנק ישראל בנושא. כמו כן, הביצועים המוצגים כוללים הלוואות למטרה עסקית והלוואות שמוחזרו עליהן לא חלה ההוראה.

מידע לגבי הלווים/בטוחה - כמדיניות, הבנק אינו נוהג להעמיד אשראי במשכנתאות המובטחות בשעבוד משני, כאשר זכות הביטחון של הבנק אינה מובטחת.

כמדיניות, הבנק נוהג להעמיד אשראי למשכנתאות רק במקרים בהם המידע על הלווים ועל הביטחון במועד מתן ההלוואה שלם, מעודכן ומאומת.

הפרשה להפסדי אשראי - החלטה על הפרשה להפסדי אשראי מבוצעת על בסיס סריקה של כלל תיק האשראי לדיר, על פי נוהל מובנה, הקובע בין היתר את הסמכויות לבחינה ולהחלטה על הפרשה כאמור. ההפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיר נערכת לפי עומק הפיגור, למעט הלוואות שחלות לגביהן נסיבות מיוחדות, כפי שהוגדרו בניהול בנקאי תקין, שלגביהן נערכת הפרשה על בסיס בחינה פרטנית או קבוצתית בהתאם להוראת חובות פגומים.

להלן התפתחות נתוני יתרות הפיגור וההפרשות להפסדי אשראי על פני התקופות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר			
2010 ¹	2011	2012	
43	40	36	יתרת פיגור ברוטו (כולל ריבית פיגור)
0.72%	0.59%	0.5%	שיעור מהתיק
22	² 30	29	יתרת הפרשה לפי עומק פיגור
8	14	15	יתרת הפרשה קבוצתית
12	³ -	-	יתרת הפרשה פרטנית
42	44	44	סה"כ יתרת הפרשה להפסדי אשראי
0.70%	0.65%	0.61%	שיעור מהתיק

- נתוני פרפורמה בעקבות יישום הוראת "חובות פגומים".
- כולל גידול בסך של כ-7 מיליון ש"ח הנובע מהרחבת האוכלוסייה בגינה מבוצעת הפרשה לפי עומק פיגור, בהתאם להוראות רגולטוריות מיום 28 באפריל 2011.
- הפרשה פרטנית להפסדי אשראי שהופרשה ונמחקה חשבונאית בהתאם לקריטריונים בהוראת חובות פגומים.

מבחינת נתוני יתרות הפיגור מתוך התיק על פני התקופות, עולה כי שיעורן ירד מכ-0.93% נכון לסוף שנת 2009 עד לכ-0.5% נכון לסוף שנת 2012. במסגרת בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי, כנדרש בהוראה של בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", רשם הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, מעבר לנדרש לפי עומק פיגור. ראה בפרק "עדכוני חקיקה" התייחסות לטיטות עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור בדבר דרישה להגדלת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור.

• **בטחונות**

במסגרת מדיניות האשראי נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הבטחונות והיקפם. דרישת הבטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי. דגש מיוחד ניתן לדירוג הלווים ולכושר ההחזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי בנוסף למשקל שניתן לבטחונות המקובלים. הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת השווי לביטחון של סוגי בטחונות שונים נגזרת מאופיים ונזילותם, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או צמיחה בסביבה העסקית של הלווה. הבנק נוהג לבחון את שווי הבטחונות, על פי הצורך ועל פי אופי הבטחון, על ידי קבלת הערכות שמאי או הערכות שווי עדכניות. בבנק קיימת מערכת ממוחשבת המאפשרת ניהול הבטחונות מבחינת שוויים, תוקפם, הפקת דוחות התראה למיניהם והפקת מידע אודותם.

• **טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות**

מערך אשראים מיוחדים שבאגף עסקים מרכז את הטיפול במרבית הלקוחות הבעייתיים של הבנק. מטרת הטיפול, בראש ובראשונה, היא שיפור כושר החזר של הלקוח ושיפור היכולת לשרת את חובו. בהעדר יכולת כזו פועל המערך לגביית החוב, תוך ניסיון להגיע להסדר עם החייב או הפעלת הליכי גבייה משפטיים לגביית החוב ומזעור הנזק לבנק. לצורך איתור מוקדם ככל האפשר של לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, מופעלים בבנק שני תהליכים, אשר מטרתם הינה בחינה וטיפול באוכלוסיית לקוחות נרחבת ככל האפשר, בתדירות גבוהה וביצוע מעקב וטיפול נאותים בלקוחות אלה. בתהליך הראשון נעשה שימוש במערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לווים עד סכום מסוים על פי פרמטרים שונים. הלקוחות המאתרים על ידי המערכת נבדקים באופן יסודי ומועלים לדיון בפורום פנימי, הדן בצעדים הנדרשים לטיפול בלקוחות ובוחן את הצורך בהמשך מעקב, או סיווגם כחוב בעייתי, כולל את הצורך בביצוע הפרשה להפסדי אשראי בגינם. בתהליך השני, נעשה שימוש במערכת ממוכנת המציפה לווים מסכום מסוים עם פוטנציאל להכללתם ברשימת לווים במעקב. הלקוחות אשר חובם יוגדר כחוב ברשימת מעקב בעקבות הסקירה בהתאם לכללי הסיווג שנקבעו, בתוספת לקוחות שהוכנסו לרשימה זו במסגרת דיווחים שוטפים של ועדות אשראי, יידונו בתדירות רבעונית בוועדה מיוחדת שהוקמה לצורך נושא זה. הועדה תדון בלווים הנכללים ברשימת לקוחות במעקב הן מההיבט התפעולי בקרתי והן מהיבט האשראי. הדיון בלווים אלה כולל גם דיון במבנה האשראי הקיים, החלטות לגבי סטאטוס החוב וסיווגו, בקשות אשראי של לקוחות אלה והארכת מסגרות קיימות. לקוחות במעקב שבסמכות הדירקטוריון נדונים בוועדת האשראי הדירקטוריונית. בנוסף, מובאים לדיון לקוחות בעייתיים מעל סכום מסוים אחת לרבעון לוועדת ביקורת.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי". התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי מפורטת בבאור 4.4 לדוחות

הכספיים. פירוט נוסף לעקרונות ההוראה ויישומם בבנק - ראה ביאור 1.ה.5 לדוחות הכספיים. ראה גם התייחסות לנוהל בנקאי תקין 311 בנושא ניהול סיכון אשראי בפרק "עדכוני חקיקה".

• **תרחישי קיצון**

הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון על החשיפות לסיכונים אשראי תוך התייחסות לניתוחי רגישות ומבחני תרחישים מקרו כלכליים וספציפיים לקווי עסקים שונים. תרחישי קיצון אלו מסייעים לבנק בניתוח החשיפה לסיכונים ובתהליך תכנון ההון. במסגרת זו, הבנק בוחן את מידת רגישותו לאירועים בקווי העסקים השונים וההשפעה של תרחישי הקיצון על היקף נכסי הסיכון, ההכנסות והעמידה ביעדי ההון וההון הנדרש. תכנון ההון הנכלל במסגרת התהליך המיושם של ה-ICAAP הינו תכנון תלת שנתי ובהתאם לכך תרחישי הקיצון מתייחסים אף הם לאופק של 3 שנים.

תוצאות תרחישי הקיצון מוצגות בתדירות רבעונית בהנהלה ובדירקטוריון. התרחישים המשמשים לצורך תכנון ההון, מוצגים בפירוט כדלקמן:

- הנחות היסוד בכל תרחיש
 - פירוט ההשפעה של התרחיש על הרווחיות בקווי העסקים
 - חישוב יחס ההון בתרחיש
 - מסקנות ניהוליות ועסקיות העולות מניתוח תרחישי הקיצון
- כמו כן, מוצגים נתוני רקע של הסביבה המקרו כלכלית על מנת לבחון האם מתפתחים תנאי משבר.

לצורך גיבוש הנחות היסוד בתרחישי הקיצון בוצעה בחינה של השינויים בשיעורי הצמיחה על איכות תיק האשראי וכנגזרת מכך על שיעורי הפרשה להפסדי אשראי (ברמת כלל הבנק וענפים שונים). כמו כן, הבנק מבצע תהליך של בחינת סבירות תוצאות תרחישי הקיצון אל מול מדדי benchmark שונים.

עקב אי הוודאות לגבי עיתוי התממשות תרחישי הקיצון במהלך שלוש שנות התכנון, מבוצעת הערכה לגבי יחסי ההון בתרחישים המשמשים לצורך תכנון ההון עם הנחות שונות לגבי עיתוי תחילת התממשות התרחיש בכל אחת משנות התכנון (שלוש השנים הקרובות).

בנוסף לתרחישי הקיצון הנ"ל, הבנק חישב תרחיש קיצון הופכי אשר נועד לבחון את עוצמת האירועים אשר עלולים להביא לפגיעה בתוצאות הכספיות של הבנק כך שיחס הון הליבה ירד מתחת לתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הבנק לתרחיש קיצון.

• **חשיפה לאג"ח קונצרני**

הבנק רואה בחלק מהשקעת הנוסטרו באג"ח קונצרני כתחליף למתן אשראי. מסגרת ההשקעה והכללים לביצועה נדונים ומאושרים בדירקטוריון, וכוללים את היקף החשיפה, סוגי האג"ח המותרים להשקעה, דירוגם, חשיפה מרבית למנפיק בודד, מגבלות פיזור ומרווח מינימלי לפי דירוג.

תהליך קבלת ההחלטות לגבי השקעות בתחום זה מבוצע באגף ניהול פיננסי ובהתאם למדרג סמכויות. המגבלות לגבי ההשקעה באג"ח הקונצרני מבוקרות באופן שוטף ומדיניות הבנק בתחום זה מותאמת להתפתחות בשווקים. מידע נוסף בדבר הרכב תיק האג"ח הקונצרני ראה בפרק "התפתחות הנכסים וההתייבויות" – בניתוח סעיף "ניירות ערך".

כמו כן ראה התייחסות בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

- **סיכון אשראי צד נגדי בגין סיכון שוק**

הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC (Over the Counter) יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי. חשיפות אלו מרוכזות בפעילות הבנק מול לקוחות, בנקים בארץ ובנקים בחו"ל. הפעילות מתבצעת לאחר קביעת מסגרת פעילות ללקוחות תוך מעקב שוטף אחר העמידה במסגרות אלו. מעקב זה כולל שערורך שוטף של עסקות מול הלקוחות למחיר השוק (Mark to Market), אמידת הסיכון הפוטנציאלי בהתאמה לסוגי המכשירים והסיכונים בשווקים ודרישת בטחונות מתאימה. מתבצעת בדיקה שוטפת מול מסגרות ובטחונות. נקבעו נהלים וכללים לבקרה וטיפול בלקוחות. הבנק מיישם שיטת תרחישים היסטוריים ומודלים פנימיים נוספים, ברמת העסקה והלקוח, על פיהם נקבעת דרישת הבטחונות. תרחישים אלו עוברים תהליכי תיקוף תקופתיים, כגון בחינת עמידתם בתקופות של משברים פיננסיים.

הפעילות במכשירים נגזרים מוצגת בבאור 19 לדוחות הכספיים. להלן פירוטים נוספים לסעיף "שווי הוגן ברטו של מכשירים נגזרים":

צד נגדי "בנקים", ליום 31 בדצמבר 2012:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "בנקים" הינה בסך 236 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר לגוף בודד הינה בסך 86 מיליון ש"ח.

צד נגדי "אחרים", ליום 31 בדצמבר 2012:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "אחרים" הינה בסך 179 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר לגוף בודד, הינה בסך 29 מיליון ש"ח.

- **הפעילות עם בנקים בחו"ל**

חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כבטחון ללקוחות, פעילות FX, פעילות בנגזרים, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים. פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מגבלות חשיפה המאושרות אחת לשנה הנבחנות באופן שוטף ומעודכנות בהתאם לצורך. הבנק פועל בנגזרים בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמי ISDA והסכמי CSA. לבנק הסדרי סליקה של עסקאות במטבע חוץ מול ה-CLS (Continuous Linked Settlement) באמצעות בנק בינלאומי גדול בעל דירוג גבוה.

• חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2012 (במיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
148	88	60	AAA עד AA-
637	12	625	A+ עד A-
16	-	16	BBB+ עד BBB-
13	-	13	ללא דרוג
814	100	714	סה"כ חשיפה⁴

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
391	113	278	AAA עד AA-
1,121	6	1,115	A+ עד A-
8	-	8	BBB+ עד BBB-
6	-	6	ללא דרוג
1,526	119	1,407	סה"כ חשיפה⁴

1. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.
 2. פקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, ונכסים אחרים בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המוצגים לפני קיזוז דו צדדי כהגדרתו בנספח ג' בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.
 3. ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
 4. לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.
- * הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

לפירוט לגבי היקף החשיפה לקבוצת לווים בנקאית ראה תת פרק "ריכוזיות לווים".

הערות:

- א. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור 3.א לדוחות הכספיים).
- ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 19.ב לדוחות הכספיים.

המוסדות הנכללים בטבלה לעיל כוללים בעיקר בנקים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 31 בדצמבר 2012 הינן למוסדות הפועלים בגרמניה, ארצות הברית, שוויץ וקנדה. לבנק אין חשיפה לבנקים הפועלים ביוון, אירלנד, פורטוגל וספרד. קיימת חשיפה זניחה של פחות מ-1.9 מיליון ש"ח לבנקים ומוסדות פיננסיים הפועלים באיטליה.

לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר רכיבי ההון.

הבנק עוקב אחר שינויים בדירוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג Moody's ו-S&P. לאור המשבר הפיננסי וההתפתחויות המהירות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים, הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות הפיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה, לחשיפה הנובעת ממכשירים פיננסיים נגזרים ולסיכון סליקה. מגבלות חשיפה אלו מתעדכנות לפחות אחת לשנה, ועל פי ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים ומצבם של המוסדות הפיננסיים השונים. חשיפת האשראי הישירה הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה. לאור משבר החוב במדינות אירופה והעליה במרווחי ה-CDS במדינות שונות הוחלט בשנת 2012 על התאמה נוספת של החשיפה לבנקים השונים. הבנק בוחן את מדיניות החשיפה לבנקים ומדינות בתדירות גבוהה בהתאם להתפתחויות שונות ומבצע התאמות על פי הצורך.

בתוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, בענף "שירותים פיננסיים" - לא נכללות חשיפות לבנקים. לאור זאת אין זהות בין שני הדיווחים.

• מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאפייין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. האשראי הניתן מאפשר בין היתר, מימון של מיזוגים ורכישות, התרחבות עסקית וכד'. כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והביטחונות המוצעים. מתן האשראי בכפוף למגבלות רגולטוריות ולמדיניות הבנק.

להלן התפלגות החשיפה לעסקאות מימון ממונף לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2011*			ליום 31 בדצמבר 2012			
חוץ מאזני ⁽¹⁾	ח"כ ⁽²⁾	סה"כ	חוץ מאזני ⁽¹⁾	ח"כ ⁽²⁾	סה"כ	
-	-	-	-	-	-	ישראל:
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
345	-	345	250	-	250	מסחר
135	-	135	117	-	117	תקשורת
156	-	156	200	-	200	שירותים פיננסיים
636	-	636	567	-	567	סה"כ
74	2	72	74	2	72	אירופה:
						בינוי ונדל"ן
710	2	708	641	2	639	סה"כ מימון ממונף**

(1) יתרה מאזנית נטו לאחר ניכוי ביטחונות, המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(2) יתרת חבות נטו העולה על סכום החבות המפורט בסעיף 2 (א) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323 - בסך של 25 מיליון ש"ח, צמוד למדד יוני 1998.

(3) אין חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, יוון, ספרד או איטליה.

* סווג מחדש.

** לא קיימים לקוחות, להם ניתן אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה, המסווגים כחובות פגומים, נחותים או השגחה מיוחדת.

• הפרשה להפסדי אשראי, אשראי לציבור פגום, בפיגור ומחיקות לפי צד נגדי

ליום 31 בדצמבר 2012				
סה"כ	ציבור	בנקים	ממשלות במיליוני ש"ח	
584	584	-	-	אשראי לציבור פגום
62	62	-	-	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 יום או יותר
158	158	-	-	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
334	334	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי (מאזני וחוץ מאזני)
74	74	-	-	הפרשה להפסדי אשראי פרטנית בדוח רווח והפסד
47	47	-	-	מחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה

ב. סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו.

ניתן לחלק את סיכון התיק לשני רכיבים: סיכון שיטתי (systematic risk factor) וסיכון ספציפי אקראי (idiosyncratic risk factor).

הסיכון השיטתי מייצג השפעת אירועים מקרו-כלכליים ופיננסיים על איכות תיק הנכסים של תאגיד בנקאי ובפרט על איכות תיק האשראי שלו. ייתכן כי רגישות הלווים לאירועים מקרו-כלכליים תהיה שונה, אך ההנחה הבסיסית הינה שאין לווה בעל חסינות מוחלטת בפני אירוע מהסוג הזה. כתוצאה מכך, הסיכון השיטתי הינו בהגדרה בלתי נמנע ולא ניתן להפחתה על ידי ניהול או גידור יעיל.

לעומתו, **הסיכון הספציפי** מוגדר ברמת לווה ספציפי ותלוי ברמת הניהול ובביצועים העסקיים של הפירמה. כתוצאה מכך, ככל שמשקלה היחסי של החשיפה ללווה בודד פוחתת, כך פוחת הרכיב הספציפי בסיכון התיק. ככל שתיק האשראי מפוזר יותר, חשיפת הבנק לסיכון הספציפי הולכת ופוחתת, מאידך חשיפתו לסיכון השיטתי נשארת ללא שינוי.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור סיכונים אשראי וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בחתירה לפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין מספר גדול של לוויים ובמגזרי הצמדה שונים. הבנק קבע תיאבון סיכון לריכוזיות האשראי בחתכים שונים.

• ריכוזיות ענפית

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק הינה להגדיל את הפיזור בתיק האשראי בין ענפי המשק השונים. בדירקטוריון הבנק נערכים, לפחות אחת לשנה במסגרת הדיון על מדיניות האשראי, דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בפרט אלו הרגישים לתנודות ואלו בהם הסיכון הענפי גבוה ביחס לענפי משק אחרים, ונקבעת מדיניות בהתבסס על ההתפתחויות החזויות בענפים אלה.

אשראי לענפים בהם ממקד הבנק את פעילותו, כמו נדל"ן למגורים, פיננסים ויהלומים מטופל על ידי יחידות מקצועיות המתמחות בענפים אלה. לענפים אלה נקבעו נהלי עבודה ספציפיים ובקורות מיוחדות, בנוסף לנהלים והבקורות הרגילים, המיועדים להתמודד עם סיכוני האשראי המיוחדים להם.

הבנק עומד בהוראות בנק ישראל לעניין מגבלות אשראי לענף ספציפי, ומנהל בצורה אקטיבית את ריכוזיות החשיפה לענפים, תוך התאמת היקף האשראי בכל ענף למפת הסיכונים המשתנה.

דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון למדד ריכוזיות לענפי משק.

ראה גם תוספת ג' לסקירת הנהלה בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי המשק.

• ריכוזיות לווים

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק הינה להגדיל את הפיזור בתיק האשראי בין הלווים השונים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 313 סך האשראי ללווה בודד לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לווים ולקבוצת לווים בנקאית לא יעלה על 25% מהון הבנק והחשיפה של סך כל החבויות נטו (לאחר ניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5 להוראה) של "הלווים", "קבוצת הלווים" ו"קבוצת הלווים הבנקאיות", שחבות כל אחד מהם נטו, עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על שיעור של 120% מהון הבנק. דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון הכוללים שמירת מרווח מסוים ממגבלות בנק ישראל אלה. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן.

הבנק בודק באופן שוטף את העמידה בתיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון לחשיפות ללווה בודד וקבוצת לווים לרבות עמידה במגבלות על רמת הריכוזיות באמצעות מדדים ותרמישים שונים. מגבלות אלה נמוכות כאמור מהמגבלות שנקבעו בנוהל בנקאי תקין 313. הבנק עוקב באופן שוטף אחר מצבם העסקי של הלווים ובמיוחד הלווים הגדולים. עם זאת, על רקע האירועים וההתפתחויות הכלכליות האחרונות בשווקים הריאליים והפיננסים בעולם ועל רקע התגברות אי הודאות בשווקים אלה ערך הבנק בסוף 2011 ובחודש יוני 2012 בחינות לגבי מצבם של הלווים הגדולים בבנק. בנוסף נבדקות ההשלכות האפשריות של חדלות פירעון של אחד מעשרת הלווים הגדולים בבנק. מסקנות הבדיקות לא העלו ממצאים חריגים.

ליום 31 בדצמבר 2012 לא קיימות יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לקבוצת לווים בבנק אשר חבותן נטו, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי.

קיימת חשיפה לקבוצת לווים בנקאית בסך כולל של 582 מיליון ש"ח, הנובעת בעיקרה מאג"ח.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 31 בדצמבר 2012 במיליוני ש"ח:

ענף	מספר לווים	אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ
תעשייה	1	-	220	220
בניה ונדל"ן	4	525	535	1,060
שירותים פיננסיים	5	1,602	-	1,602
אחר	2	290	163	453
סך הכל	12	2,417	918	3,335

* אשראי לציבור, ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני סווגו לפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי (יתרת חוב רשומה).
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.
3. הנתונים מוצגים לפני ניכוי הביטחונות המותרים בקיזוז לצורך מגבלות לווה בודד וקבוצת לווים.

• ריכוזיות בטחונות

סיכון ריכוזיות בטחונות מוגדר כסיכון להפסדים פוטנציאליים בתיק האשראי הנובעים מריכוז יתר או תלות של הרכב תיק בטחונות של הבנק, במספר קטן של נכסים ספציפיים או סוגי בטחונות. סיכון זה נותח במסגרת יישום הנדבך השני של באזל 2 ושולב במסמך ה-ICAAP ומסמך החשיפות הרבעוני.

• ריכוזיות גיאוגרפית

עיקר פעילות האשראי של הבנק הינה ללקוחות בישראל. לבנק אין סניפים מחוץ לישראל. הבנק לא העמיד אשראי ישיר ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות LDC (ארצות פחות מפותחות), אשר לגביו הוא נסמך על נכסים במדינות אלה כמקור סילוק לאשראים. כמו כן, לא קיימת חשיפה ישירה כאמור ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד. לפירוט נוסף לגבי החשיפה לפי אזורים גיאוגרפיים ראה גם תוספת ו' לסקירת ההנהלה בדבר חשיפה לסיכון מדינות.

סיכונים שוק

סיכונים לפגיעה בהכנסות הבנק ובהונו כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, ובעיקר שינויים בשערי הריבית, בשערי החליפין, באינפלציה, בשערי המניות וברמת התנודתיות של השערים בתחומים השונים.

דירקטוריון הבנק אישר באוגוסט 2012 מדיניות לניהול סיכונים שוק בה עודכנו בין השאר מגבלות החשיפה לסיכונים שוק הכוללים גם את תאבון הסיכון וסיבולת הסיכון לסיכונים השוק (בסיס, ריבית, אופציות ומניות) במטרה להגביל את ההפסד הפוטנציאלי העלול לנבוע מסיכונים אלו. סיבולת סיכון השוק הכולל הינה 60 מיליון ש"ח. בנוסף, אחת לרבעון מובא לדיון בועדה לניהול סיכונים ולאחר מכן בדירקטוריון מסמך החשיפות שכולל, בין היתר, התייחסות לסיכונים שוק. כמו כן מקיימת הועדה לניהול סיכונים דיון רבעוני בתוצאות מבחני BACK TEST לבחינת תקפות המודלים להערכת סיכונים שוק, בתוצאות מבחני הקיצון לסיכונים שוק ובמבחני ההכנסה לעומת הסיכון. בנוסף, הדירקטוריון מקבל דווח תקופתי על תוצאות תהליך בדיקת כלל המודלים בבנק, ובכללם המודלים לניהול סיכונים שוק.

ראש אגף ניהול פיננסי, מר אפרים אברהם, מנהל את החשיפות לסיכונים שוק של הבנק.

תמונת סיכון השוק נבחנת במפורט אחת לשבוע בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים אשר בראשותו של ראש אגף ניהול פיננסי ובהשתתפות חברי הנהלה ובעלי תפקידים נוספים רלוונטיים. במסגרת זו מתקיים דיון במכלול חשיפות השוק וחשיפות הנזילות של הבנק וכן בחינה ואישור של מוצרים פיננסיים חדשים או פעילויות חדשות. כמין כן, הפורום קובע מסגרות פנימיות למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. דיוני הפורום והחלטותיו מובאים לאישור הנהלת הבנק. ביצוע ההחלטות הינו רק לאחר דיון ואישור בפורום ההנהלה השבועי בראשות מנכ"ל הבנק ובמקרה הצורך לאחר דיון ואישור בדירקטוריון הבנק. חברי הנהלה אחראים ליישום ההחלטות (כל אחד בתחום אחריותו).

יצירת החשיפות לסיכונים שוק נעשית באגף לניהול פיננסי בעיקר על ידי חדר עסקות ועל ידי יחידת הנוסטרו, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון. כמו כן, יחידת ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק מבצעת פעולות אשר מטרתן טיפול בפוזיציות הנוצרות מהפעילות הבנקאית השוטפת של הבנק.

חדר עסקות יוצר חשיפות שוק (בסיס, ריבית, אופציות) על בסיס המגבלות שהדירקטוריון קבע, ואחראי על פרסום מחירי המעבר (Benchmark) במט"ח.

יחידת הנוסטרו באגף הינה יחידה המשפיעה בצורה מהותית על סיכונים השוק של הבנק, בעיקר לנושא פוזיצית הבסיס המדדית סיכונים ריבית וסיכונים מניות. פעולת יחידה זו נבחנת בתדירות יומית על ידי אגף בקרות וניהול סיכונים ואחת לשבוע במסגרת הפורום לעניינים פיננסיים.

יחידת הננ"ה אחראית על קביעת ופרסום מחירי המעבר (Benchmark) בשקלים במגזר הצמוד והלא צמוד וניהול הפער (חשיפה) בין הנכסים להתחייבויות הנובע מפעילויות הבנק השוטפות.

תחום הבקרות באגף בקרות וניהול סיכונים מרכז את בקרת סיכונים השוק הכוללת, בין השאר, בדיקת העמידה והתאמת הפעילות והחשיפות של אגף ניהול פיננסי במגבלות החשיפה שנקבעו ואושרו על ידי הדירקטוריון (הכוללות גם את חשיפות הננ"ה).

תוצאות המדידות מועברות למנכ"ל ולחברי הפורום לעניינים פיננסיים וחריגות, באם קיימות, מדווחות לדירקטוריון.

מערך ניהול הסיכונים אחראי לזיהוי, הגדרה ומיפוי של סיכונים השוק כולל פיתוח המודלים הפנימיים למדידת הסיכונים בכל מגזרי סיכון השוק וכן יצירת תמונת הסיכון הכוללת והדיווחים אודותיה לפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים.

הבנק מודד את סיכונים השוק, בין השאר, באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). ככלל, החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית לתקופת אחזקה של 10 ימים וברמת ביטחון של לפחות 99%.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR לכל אחד מהרכיבים של סיכון השוק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון אופציות), כמפורט בהמשך.

יודגש כי כל בדיקות ה-VAR מבוצעות ברמה יומית ובתחומים מסוימים (לרבות באופציות), העמידה במגבלות ה-VAR נמדדת ברזולוציה תוך-יומית. במהלך שנת 2012 לא נצפו חריגות ממגבלות ה-VAR.

הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון (Stress) על סיכונים השוק. תרחישי קיצון אלו נוגעים למגוון סיכונים השוק וכוללים התייחסות לסיכונים בסיס, סיכונים ריבית וסיכונים אופציות ומתבססים על תנודות במטבעות ובשווקים בהם הבנק פועל. התרחישים מתבססים גם על משברים בשווקים הפיננסיים שהתרחשו בעבר, כולל המשבר שהתרחש בשנת 2008.

בתחום סיכונים השוק הבנק מפעיל 4 תרחישים שוטפים:

1. תרחיש משבר אוקטובר 1998 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים במשך כחודש במהלך המשבר).

2. תרחיש משבר 2008 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים הפיננסיים במשך כשלושה חודשים במהלך המשבר).

3. תרחיש משבר נזילות בשווקים הפיננסיים.

4. תרחיש קיצון המבוסס על ערכים שנקבעו במהלך שנת 2011 על ידי הבנק האירופאי המרכזי (ECB) לבחינת תרחישים לסיכונים שוק (תרחיש זה נוסף בחודש דצמבר 2011).

במהלך שנת 2012 לא נצפו חריגות מערכי תרחישי הקיצון לעומת המגבלות שנקבעו, רשימת התרחישים נבחנת בתדירות של אחת לשנה לפחות, וכן מתעדכנת מעת לעת על רקע התפתחויות בשווקים. התרחישים מובאים לדיון בהנהלה ובדירקטוריון לצורך בחינה ואישור, בהתאם לצורך ולפחות אחת לשנה.

הרצת התרחישים מתבצעת בתדירות שבועית לפחות ואחת לרבעון מתקיים דיון בפורום הנהלה לעניינים פיננסיים, בהנהלת הבנק, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון על:

- רשימת תרחישי הקיצון.

- ערכי התרחישים.

- תוצאות התרחישים בפועל תוך השוואה לעומת המגבלות שנקבעו.

- מסקנות ניהוליות ועסקיות העולות מהתרחישים.

כמו כן, מוצגים נתונים על מגמות ב-market risk factors אשר יכולים להצביע על מגמות בשוק ואפשרות להתפתחות תרחיש קיצון העלול להשפיע על ערך פוזיציות השוק של הבנק.

כהשלמה לבדיקות ה-VAR וכתיקוף למודל זה, מבצע הבנק בדיקות Back test. מטרת בדיקות אלו לבחון את הלימות ואמינות מודל ה-VAR למדידת סיכונים, וזאת באמצעות התאמת תוצאות חיזוי מודל ה-VAR לשינויים שנצפו בפועל, על פני תקופה.

סיכון בסיס - מתייחס לאפשרות של הפסד הנובע משינויים בשערי המטבע, בסיס הצמדה או מניות, כאשר אין הקבלה בין הבסיס אליהם צמודים הנכסים לבין בסיס ההתחייבויות. ניהול סיכונים הבסיס נועד, בין השאר, למקסם את רווחיות הבנק תוך ניצול הזדמנויות בשווקים השונים. במסגרת זו יוצר הבנק חשיפות בשווקי המטבע המקומיים והבינלאומיים וכן חשיפות בשוק הצמוד למדד. מדיניות ההנהלה היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפות הבסיס במסגרת תאבון הסיכון שהגדיר הדירקטוריון.

סיבולת הסיכון לסך חשיפות הבסיס במגזר הצמוד מדד ובמטבעות עיקריים במט"ח עודכן לערך בסיכון בסך 20 מיליון ש"ח במהלך הרבעון הרביעי אשתקד.

א. חשיפות מט"ח: פעילות הבנק כעושה שוק בתחום המט"ח מחייבת חשיפה לסיכון שער חליפין במהלך המסחר. נקבעו נהלי עבודה ומגבלות לגבי היקפי החשיפות ואופן ניהולן במהלך המסחר. בנוסף, מעת לעת, מתקבלות החלטות להיכנס לחשיפות על פי הערכות להתפתחויות במחירים היחסיים של המטבעות השונים. החשיפות מתבצעות בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך קביעת מגבלות הפסד מרביות. לבנק מערכת ממוחשבת המצביעה על חשיפות המט"ח הכוללות בכל רגע נתון. מגבלת הדירקטוריון לסך החשיפה מט"ח/ש"ח לסוף יום נקבעה במונחי ערך בסיכון לסך של 13 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ביום 31 בדצמבר 2012 הייתה ערך בסיכון של 2.1 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2011 – 0.3 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2012 היה 8.6 מיליון ש"ח (בשנת 2011 – 4.3 מיליון ש"ח). פעילותו של הבנק במטבעות חוץ מתבצעת בעיקר במטבעות דולר ארה"ב, יורו, יין, ליש"ט ופר"ש.

בנוסף, נקבעו מגבלות נוספות לערך בסיכון למט"ח - שקל (ללא דולר) ולמטבעות שאינם עיקריים ומגבלות פוזיציה במהלך יום ובסוף יום.

כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף/חוסר נכסים על התחייבויות בהיקף של 40 מיליון דולר, מזה במט"ח ללא מטבע דולר – 15 מיליון דולר, ובמטבעות שאינם עיקריים – 10 מיליון דולר (המטבעות העיקריים על פי החלטת הבנק הינם: דולר, יורו, ליש"ט, פר"ש, יין).

ב. חשיפת מדד: מגבלת חשיפת בסיס המדד במונחי ערך בסיכון הינה 10 מיליון ש"ח. כמו כן, קיימת מגבלה כמותית של עודף/גרעון נכסים על התחייבויות בהיקף של 1000/+750- מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 נרשמה חריגה זניחה למול המגבלה הכמותית ביחס לעודף הנכסים על ההתחייבויות אשר טופלה מיד לאחר תקופת הדוח. החשיפה בפועל ליום 31 בדצמבר 2012 הייתה ערך בסיכון של 7.1 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 – 1.42 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2012 היה 7.8 מיליון ש"ח (בשנת 2011 – 5.2 מיליון ש"ח).

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד במיליוני ש"ח (סוגריים מייצגים הפסד):
(המדדיה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

							<u>ליום 31 בדצמבר 2012:</u>
<u>מט"ח אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	
1.1	(0.4)	(0.2)	1.3	1.7	2.3	41.3	עליה של 5%
2.1	(0.8)	(0.4)	2.6	5.9	2.9	82.6	עליה של 10%
(1.1)	0.4	0.2	(1.3)	(0.3)	(2.8)	(41.3)	ירידה של 5%
(2.1)	0.8	0.4	(2.6)	(2.2)	(5.9)	(82.6)	ירידה של 10%
							<u>ליום 31 בדצמבר 2011:</u>
<u>מט"ח אחר</u>	<u>פר"ש</u>	<u>יין</u>	<u>ליש"ט</u>	<u>יורו</u>	<u>דולר</u>	<u>מדד</u>	
0.1	0.1	0.8	-	2.3	(0.8)	12.5	עליה של 5%
0.2	0.3	1.5	(0.1)	5.7	(2.9)	24.9	עליה של 10%
(0.1)	(0.1)	(0.8)	-	(2.4)	3.0	(12.5)	ירידה של 5%
(0.2)	(0.3)	(1.5)	0.1	(5.1)	9.5	(24.9)	ירידה של 10%

* נמוך מ-0.1.

להלן תמצית מאזני ההצמדה במיליוני ש"ח:

					<u>ליום 31 בדצמבר 2012:</u>
<u>סה"כ</u>	<u>פריטים לא כספיים</u>	<u>מט"ח כולל צמוד מט"ח</u>	<u>צמוד מדד</u>	<u>לא צמוד</u>	
38,825	814	4,259	5,890	27,862	נכסים
36,634	1,078	7,056	4,876	23,624	התחייבויות
<u>2,191</u>	<u>(264)</u>	<u>(2,797)</u>	<u>1,014</u>	<u>4,238</u>	
		2,604	(3)	(2,601)	עסקות עתידיות, נטו
		144	-	(144)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>*(49)</u>	<u>1,011</u>	<u>1,493</u>	

* מזה: דולר – (37) מיליון ש"ח, יורו – (2) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (10) מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2011:

סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
38,915	949	6,046	5,441	26,479	נכסים
36,929	738	7,412	4,604	24,175	התחייבויות
1,986	211	(1,366)	837	2,304	
		1,308	(425)	(883)	עסקות עתידיות, נטו
		(28)	-	28	אופציות (שווי דלתא)
		*(86)	412	1,449	

* מזה: דולר – (87) מיליון ש"ח, יורו – 1 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (-) מיליון ש"ח.

פרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

ג. חשיפת בסיס מניות ותעודות סל: לבנק אחזקות במניות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. חלק מהשקעות הבנק

נמצאות בתעודות סל על מניות או ETF (קרנות עוקבות מדד).

הבנק חשוף לסיכון במידה שאירעו תנודות בשערי המניות. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

סיבולת הסיכון על מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות ישראליות הינו ערך בסיכון של 15 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 4.2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2011 – 6.2 מיליון ש"ח).

סיבולת הסיכון על תעודות סל וקרנות עוקבות מדד (ETF) בשווקי חו"ל עודכן במהלך הרבעון השלישי לשנת 2012 לערך בסיכון של 12 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 0.9 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2011 – 4.15 מיליון ש"ח).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות VAR נוספות ברמת ETF בודד וברמת תיקי ETF ובחלוקה למגזרים ולשווקים.

סך סיבולת הסיכון לחשיפת מניות בשווקים ובמכשירים אשר אושרו על ידי הדירקטוריון הינו לערך בסיכון כולל בסך 25 מיליון ש"ח.

סיכון ריבית - נובע מהשפעתם האפשרית של שינויים בעקומי ריבית על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות.

סיכוי הריבית לתיק הכולל של הבנק מהווים את סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק.

המכשירים המרכיבים את סיכון הריבית בבנק נחלקים בין מוצרים בתיק הבנקאי בהם אין לבנק כוונת מסחר ובין מוצרים בתיק למסחר, כאשר בתיק זה המכשירים המוחזקים הינם עם כוונת מסחר או במטרה לגדר רכיבים אחרים בתיק למסחר. האחזקות בתיק זה הינן ברמת נזילות גבוהה יותר מאשר בתיק הבנקאי.

הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל המשלב את המכשירים בתיק הבנקאי ובתיק למסחר תוך התייחסות לסיכונים הנובעים מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות כתוצאה מפעילות נוסטרו וחדר עסקאות.

מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי ובמגזר צמוד מדד. קיימות חשיפות ריבית שאינן מהותיות במטבעות החוץ העיקריים.

חשיפת הריבית נמדדת בתדירות יומית למטבעות הבאים: ש"ח לא צמוד, צמוד מדד, דולר, יורו, יין, פר"ש וליש"ט.

מדידת חשיפת הריבית מתבצעת בעזרת שתי טכניקות מדידה עיקריות:

- Delta Value 1% (DV1%) - מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.
- VAR (Value at Risk) - מודל "ערך בסיכון" מודד את הסיכון הפוטנציאלי בתיק ברמת בטחון 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2011, בהתאם לתוצאות התיקוף, רמת הביטחון למטבע ליש"ט נקבעה על 99.99%. כמו כן, עקב תיקוף נוסף במהלך הרבעון השלישי של שנת 2012, נקבעה גם למטבעות ש"ח צמוד מדד ואירו רמת בטחון של 99.99%.

במגזר צמוד המדד מדידת חשיפת הריבית מביאה בחשבון, בין השאר, הנחות עבודה לשיעורי הפירעונות המוקדמים במשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לשיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון. הנחות אלו מתבססות על סמך ניסיון העבר.

חשיפת הריבית במגזר השקלי מביאה בחשבון הנחות עבודה למח"מ באג"ח מסוג גילון, פירעונות מוקדמים למשכנתאות בריבית קבועה, הנחות עבודה לשיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון והנחות עבודה לעניין היקף ומח"מ מוצרי עו"ש ללא תאריך פירעון מוגדר (קיום יתרה יציבה של חלק מחשבונות העו"ש כאשר החלק האחר של חשבונות העו"ש מוגדר ללא תאריך פירעון ומחושב כבעל מח"מ של יומיים). אין התאמות ייחודיות למגזר המט"ח. ההנחות המפורטות לעיל מאושרות בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון, ומהוות מרכיב בשיטת חישוב החשיפה. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות במונחי ערך בסיכון לגבי ההשפעה האפשרית של שינויים בשיעורי הריבית. נקבעה מגבלה לגבי סה"כ סיכוני הריבית ולגבי כל בסיס הצמדה לרבות כל מטבע חוץ בנפרד. עבור מגזרי המטבעות שקל צמוד מדד ושקל לא צמוד, נקבעה, בנוסף למגבלת VAR, גם מגבלה במונחי DV1%. פירוט המגבלות והחשיפה בפועל ליום המאזן מוצג בטבלה להלן.

החשיפה בפועל ביום 31 בדצמבר 2012 הייתה ערך בסיכון (VAR כולל קורלציות) של 12.2 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2011 – 18.3 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2012 היה 25.6 מיליון ש"ח (בשנת 2011 – 29 מיליון ש"ח).

להלן תיאבון הסיכון והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח:

בפועל		מגבלה	סוג מגבלה	מגזר	*
31.12.2011	31.12.2012	31.12.2012			
18.3	12.2	60	VAR ריבית מקוזז*	סה"כ	
5.5	4.1	40	VAR	צמוד מדד	
37.8	32.8	60	DV1%		
13.9	10.2	30	VAR	לא צמוד	
39.9	42	90	DV1%		
3.9	2.6	20	VAR לכל המטבעות	מט"ח	

בחישוב הסה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכוני הריבית בגין מתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פי התקופות.

מפורט להלן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשערי ריבית):

31.12.2012					
סך הכל	אחר	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי	
		אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
37,593	450	446	3,114	5,872	27,711
35,713	7,793	2,821	14,250	490	10,359
35,901	487	1,214	5,021	5,020	24,159
35,842	7,819	2,021	12,214	494	13,294
1,563	(63)	32	129	848	617

במיליוני ש"ח

נכסים פיננסיים¹
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים³
 התחייבויות פיננסיות¹
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים³
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31.12.2011					
סך הכל	אחר	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי	
		אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד
37,238	726	1,064	3,615	5,359	26,474
38,307	9,142	2,758	15,794	227	10,386
35,665	505	1,169	5,031	4,593	24,367
38,382	9,361	2,650	14,468	652	11,251
1,498	2	3	(90)	341	1,242

במיליוני ש"ח

נכסים פיננסיים¹
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים³
 התחייבויות פיננסיות¹
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים³
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
 * סווג מחדש.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות והפרמטרים ששימשו לחישוב השווי ההוגן – ראה באור 20ג' בדוחות הכספיים.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שינוי בשווי הוגן		31.12.2012							השינוי בשיעורי הריבית
		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴							
		מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי				
סך הכל	סך הכל	סך הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
באחוזים	במיליוני ש"ח	סך הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	במיליוני ש"ח
(3.6%)	(56)	1,507	-	(66)	34	131	827	581	גידול מיידי מקביל של 1%
(0.2%)	(3)	1,560	-	(64)	31	130	847	616	גידול מיידי מקביל של 0.1%
4.5%	71	1,634	-	(64)	29	131	874	664	קיטון מיידי מקביל של 1%

שינוי בשווי הוגן		31.12.2011							השינוי בשיעורי הריבית
		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית ⁴							
		מטבע חוץ ²			מטבע ישראלי				
סך הכל	סך הכל	סך הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
באחוזים	במיליוני ש"ח	סך הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	במיליוני ש"ח
(4.7%)	(70)	1,428	-	(2)	(6)	(75)	299	1,212	גידול מיידי מקביל של 1%
(0.3%)	(5)	1,493	-	-	2	(85)	336	1,240	גידול מיידי מקביל של 0.1%
5.2%	78	1,576	-	1	12	(98)	384	1,277	קיטון מיידי מקביל של 1%

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים, לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בבאור 20 בדוחות הכספיים.
4. שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של המכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

הערה: לא ארע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון תיק אופציות - עיקר פעילות הבנק באופציות מט"ח/מט"ח נעשה תוך התכסות Back To Back במסחר וללא יצירת סיכונים שוק לאורך זמן. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים אחרים" בבאור 19 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012 (הערך הנקוב הסתכם לסך של 3,551 מיליון ש"ח ויתרת השווי ההוגן לסך של 28 מיליון ש"ח והוצגה הן תחת סעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים והן תחת סעיף התחייבויות בגין מכשירים נגזרים).

באופציות מט"ח/ש"ח, ובמידה מוגבלת באופציות מט"ח/מט"ח, הבנק מנהל את תיק האופציות ובכך נחשף גם לסיכונים של שינויים בתנודתיות בין המטבעות שונים. במסגרת תיק זה נכללת גם פעילות מסוימת באופציות לצורך התכסות על חשיפות בסיס, המהווה חלק קטן מהתיק. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים ALM" בבאור 19 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012.

להלן התפלגות התיק לפי מטבעות ליום 31 בדצמבר 2012 (במיליוני ש"ח):

ערך נקוב				
סך הכל	אחר	דולר/ש"ח	יורו/ש"ח	
1,185	428	635	122	אופציות שנקנו
1,372	442	830	100	אופציות שנכתבו
2,557	870	1,465	222	סך הכל

שווי הוגן				
סך הכל	אחר	דולר/ש"ח	יורו/ש"ח	
10	5	4	1	אופציות שנקנו
14	4	9	1	אופציות שנכתבו

בחינת הסיכונים של תיק האופציות המנוהל על ידי הבנק נעשית באמצעות מודל הערך בסיכון (VAR) המתבסס על תרחישים סימולטניים לשערי המטבעות והתנודתיות. תרחישים אלו מבוססים על סימולציה היסטורית של שינויים בתנודתיות ובשערי החליפין שנה אחורה על פני 10 ימי עסקים, ומציאת האחוזון ה-99%. ניהול תיק האופציות מבוצע באמצעות מערכת ממוחשבת המאפשרת ניתוח ובחינת הסיכונים בתיק על פי השינויים המתרחשים בשוק. המגבלה הכוללת במונחי ערך בסיכון לניהול תיק האופציות כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון בסוף הרבעון השלישי של שנת 2012 הינה 7.5 מיליון דולר. החשיפה לסיכון זה בפועל ביום 31 בדצמבר 2012 הייתה ערך בסיכון של 0.6 מיליון דולר (ביום 31 בדצמבר 2011 – 0.3 מיליון דולר). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2012 היה 1.1 מיליון דולר (בשנת 2011 – 2 מיליון דולר). כמו כן, מתוך מסגרת ה-VAR לאופציות נקבעה מסגרת פעילות באופציות אקזוטיות של 1.5 מיליון דולר במונחי VAR ומסגרת לפעילות באופציות מט"ח/מט"ח של 2 מיליון דולר. נכון לסוף שנת 2012 לא הייתה חשיפה באופציות אקזוטיות בתיק. הערך בסיכון בגין אופציות מט"ח/מט"ח הינו אפסי. הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך שנת 2012 בגין פעילות באופציות אקזוטיות היה 0.1 מיליון דולר (בשנת 2011 – 0.5 מיליון דולר) ובגין אופציות מט"ח/מט"ח היה 0.2 מיליון דולר (בשנת 2011 – 0.9 מיליון דולר).

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי - נכון ליום 31 בדצמבר 2012 לבנק שני סוגי אחזקה עיקריים במניות בתיק הבנקאי:

- א. השקעה במגוון מניות, ברובן סחירות, בבורסה הישראלית באמצעות יחידת הנוסטרו של הבנק במסגרת התיק הזמין למכירה. פעילות זו מתבצעת תחת המגבלות והיקף מסגרות שאושרו בדירקטוריון הבנק, ותכליתן שיפור בתשואת הבנק. השקעה זו רשומה במאזן ליום 31 בדצמבר 2012 בסך של 25 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 – 25 מיליון ש"ח).
- ב. השקעות דרך חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), המשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. א.ש.י. מתמקדת בשיפור התשואה על ההון של הבנק, על ידי השקעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. בהתאם, מבצעת החברה השקעות מתוך כוונה להשתתף ברווחי החברות לאורך זמן ובמקרים מסוימים לממשן ברווח תוך תקופה מסוימת (על ידי הנפקתן או מכירתן לצד שלישי). ההשקעות מתבצעות בהתאם למדיניות השקעות ותכנית העבודה, בה נקבעו מסגרות ויעדים, כולל תחומים מועדפים. המגבלות הקבועות בחוק הינן עד 20% מההון של חברה בודדת, ועד 15% מהון הבנק בהשקעות ריאליות (בחריגים מסוימים).

נכון להיום קיימת החלטת דירקטוריון לפיה השקעת חברת הבת של הבנק, א.ש.י., בתאגידים ריאליים לא תעלה על 120 מיליון ש"ח. כמו כן, כל השקעה בודדת מעל 5 מיליון ש"ח ועד 15 מיליון ש"ח טעונה אישור נוסף של וועדת ההשקעות של דירקטוריון הבנק. כל השקעה בודדת מעל לסכום זה טעונה בנוסף גם אישור דירקטוריון הבנק. סך ההשקעה בחברה כלולה הסתכם בסך של 1 מיליון ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2011. היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות אחרות באמצעות א.ש.י. (אשר מסווגות במסגרת מניות בתיק הזמין למכירה) ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה בסך 75 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 – 100 מיליון ש"ח).

לפירוט נוסף בדבר פוזיציות במניות בתיק הבנקאי ראה גם פרק "הלימות ההון".

סיכון נזילות

הסיכון שהבנק לא יוכל לממן את נכסיו בטווח הקצר או לא יוכל לאפשר ללקוחות למשוך את פקדונותיהם על פי דרישה. סיכון זה יכול להתפתח כתוצאה מתהליכי ניהול ושליטה פנימיים אשר אינם מביאים בחשבון את כל גורמי הסיכון או מעריכים בצורה לא נאותה את רמת הנזילות של נכסים או את זמינותם של מקורות ומפקידים במצבי שוק שונים. בנוסף, סיכון הנזילות יכול להתממש כתוצאה משינויים בהערכות של בעלי פקדונות באשר לסיכון הבנק או כתוצאה משינויים בהערכותיהם לגבי הסיכון של המערכת הבנקאית והפיננסית כולה.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכונים הנזילות, על בסיס הנדרש מהוראות ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכונים נזילות" בהתאמה לאמור בטיטת ההוראה במסמכי ה-BIS ובהתייחס לממצאים העולים מדוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים. בחודש ינואר 2013 הפיץ המפקח על הבנקים הוראה מעודכנת של הוראת ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכונים נזילות" שמועד יישומה נקבע ליום ה-1 ביולי 2013. באוגוסט 2012, בהמשך לבקשת הפיקוח מהמערכת הבנקאית, דיווח הבנק לבנק ישראל, דיווח על אומדן ההשפעה הכמותית של ההוראה על יחסי הנזילות בבנק (QIS).

הדירקטוריון קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות ניהול סיכון הנזילות תוך קביעת מגבלות על יחס נזילות מינימלי הנדרש על פי המודל הפנימי ומבנה המקורות.

מדיניות ניהול סיכון הנזילות המאושרת בדירקטוריון נועדה להשיג את המטרות המרכזיות המפורטות להלן:

- מימון שוטף של פעילות הבנק.
- הבטחה כי לקוחות יוכלו למשוך פקדונות במהלך עסקים רגיל ובמצבי קיצון מסוימים.
- שמירה על רמת פיזור פקדונות, הן מבחינת גודל והן מבחינת טווחי פירעון.

כמו כן, מוגדרים במסגרת המדיניות תהליכים הנדרשים בעת שינויים קיצוניים במצב הנזילות או התפתחות של משבר נזילות.

אחת לרבעון מוצג מסמך החשיפות (אשר מתייחס בין השאר לסיכון הנזילות) בפני הדירקטוריון ומתקיים דיון אודות מצב הנזילות ומבנה המקורות ביחס למגבלות שנקבעו והתפתחות יחס הנזילות במהלך הרבעון. כמו כן, הדירקטוריון מקיים דיונים על מצב הנזילות הכולל וניהול הנזילות במט"ח על פי ההתפתחויות בשווקים והצורך הנגזר מכך, כולל קביעת מסגרות כוללות ופרטניות לניהול עודפי הנזילות בבנקים במט"ח.

אגף ניהול פיננסי אחראי לניהול הנזילות היומית השוטפת, דיווח על מצב הנכסים הנזילים ובחינת מגמות במצב הנזילות על מנת לוודא החזקה של הון הולם על-ידי הבנק. במסגרת זו אחראי האגף על ניהול היתרות בבנק ישראל, גיוס מקורות והשתתפות במכרזי אשראי או מכרזי פקדונות של בנק ישראל, השקעת עודף הנזילות של הבנק (פקדונות בבנקים, בנק ישראל או רכישת אג"ח לטווח קצר) וחישוב מצב הנזילות היומי והחודשי המצטבר. כמו כן, אחראי האגף לניהול מבנה המקורות ושמירה על עמידה ביחסי פיזור המפקידים.

אגף חשבונאי ראשי אחראי לדווח על נתונים לאגף ניהול פיננסי לגבי חובת הנזילות האמורה להיות מופקדת בבנק ישראל.

אגף בקרות וניהול סיכונים אחראי על פיתוח מודל הנזילות הפנימי, לרבות תיקוף המודל ופיתוח תרחישי קיצון. באגף מבוצעת מדידה יומית של יחס הנזילות השוטף והיחס תחת תרחישי קיצון לפי המודל, תוך בחינת העמידה במגבלות הנזילות שנקבעו, וכן מעקב חודשי אחר מגמות במבנה המקורות. יחס הנזילות ומבנה המקורות מדווחים להנהלה ולפורום הנהלה לעניינים פיננסיים באופן שוטף.

• **מודל הנזילות הפנימי**

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו על פי מודל פנימי, הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. המודל מעריך את היקף ההתחייבויות הצפויות להיפרע אל מול היקף הנכסים הנזילים העומדים לרשות הבנק לצורך פירעון התחייבויות אלה. הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות באופן שמרני, תוך התייחסות ליכולת המימוש של נכסים שונים, לאחר דיון בפורום לעניינים פיננסיים, ההנהלה, הועדה לניהול סיכונים והדירקטוריון, ובחנות לפחות אחת לשנה על פי ההתפתחויות בשווקים ו/או בבנק ובמידת הצורך מובאות לדיון ואישור בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון. המודל מעודכן מעת לעת ומרכיביו מובאים לאישור דירקטוריון הבנק, כנדרש בהוראת המפקח על הבנקים. מטרת מודל הנזילות הפנימי הינה לבדוק את יכולת העמידה של הבנק בפירעון פקדונות, גם כאשר לא נוספים מפקידים חלופיים או כאשר קיים קושי במימוש נכסים. מתבצע חישוב של היחס בין הנכסים הנזילים שניתן לממשם בפועל בכל המגזרים לבין ההתחייבויות הצפויות להיפרע תוך חודש. המודל לוקח בחשבון את המזומנים בקופה, יכולת המימוש בפועל של תיק האג"ח של הבנק, את יכולת הפירעון ("קריאה") של אשראי On Call מחברות כרטיסי אשראי לפי דרישה, ומניח תחזית משיכות על סמך היסטוריית משיכות, תוך אבחנה בין סוגי האג"ח ונזילותם ותוך התחשבות ברמת הריכוזיות שבתיק הפקדונות ומאפייני הפעילות של המפקידים.

יחס הנזילות על פי המודל הפנימי נמדד ומדווח בתדירות יומית להנהלת הבנק, נבחן באופן שבועי על ידי פורום הנהלה לעניינים פיננסיים ונכלל בדיווח החודשי לדירקטוריון בנוסף לדיווח החודשי בדבר ריכוזיות הפקדונות ושינויים מהותיים במצב הנזילות. בנוסף, מבוצעות בדיקות של עמידה במגבלות לתרחישי הקיצון.

ברבעון השלישי 2012, עדכן הדירקטוריון את מדיניות ניהול סיכון הנזילות. במסגרת זו עודכנו תאבון וסיבולת הסיכון, בהתייחס לתזרימים מאזניים וחוז מאזניים, ונקבעו יחסי נזילות עבור כלל פעילות הבנק ועבור פעילות בשקלים ובמט"ח בנפרד, הן בתרחישים שוטפים והן בתרחישי קיצון, כך שתאבון הסיכון הינו 1.1 חודשי נזילות בשקלים ו-1.18 במט"ח והיחסים המינימאליים הינם בגובה 1 חודשי נזילות לפחות. במהלך שנת 2012 יחס הנזילות לא ירד מהמגבלות שנקבעו פרט למספר חריגות לא מהותיות שנסגרו תוך מספר ימים.

הבנק בוחן באופן שוטף את מגבלות החשיפה בהתאם להתפתחויות בשווקים השונים. בנוסף, מתבצע מעקב תקופתי על מבנה המקורות בהתייחס לסוג ואופי המפקידים השונים.

בנוסף לתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו ליחס הנזילות, קבע הבנק תאבון וסיבולת סיכון למבנה המקורות וכן נקבעו מגבלות של תאבון וסיבולת סיכון לעניין היקף הנזילות העסקית, ריכוזיות מפקידים, משקל פקדונות קצרי טווח, משקל מפקידים פרטיים, היקף מימון המאזן באמצעות מט"ח, מדיניות השקעת עודפי הנזילות במט"ח ועוד. מבנה המקורות והעמידה במגבלות נדון בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים בתדירות חודשית ומדווח ונדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון, במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני. במהלך הרבעון הראשון של 2012 נצפו מספר חריגות לא מהותיות בשני סוגי מגבלות.

• תרחישי קיצון

הבנק בודק את סיכון הנזילות בין היתר באמצעות בחינת השפעת תרחישי קיצון שונים על מודל הנזילות הפנימי. תרחישי הקיצון כוללים תרחישים מערכתיים, תרחישים ממוקדי בנק, תרחיש משולב ותרחיש הופכי (הבוחן את עוצמת אירוע המביא את יחס הנזילות לסיבולת הסיכון העליונה). התרחישים כוללים תיאור עסקי, כימות השפעות התרחישים על תזרימי המזומנים ויחס הנזילות, האחריות לזיהוי התפתחות מצב משברי ודרכי ההתמודדות במקרה של התממשותו של תרחיש קיצון. בנוסף, החל מתחילת שנת 2012 מבוצעת מדידה של תרחישי קיצון לתקופות של עד חודש ומעל חודש. תרחישי קיצון אלה נמדדים בתדירות יומית ומוצגים לפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים כחומר רקע בישיבתו השבועית. כמו כן, אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון על רשימת תרחישי הקיצון, ערכיהם והשוואת תוצאות התרחישים בפועל למגבלות שנקבעו.

התרחישים המערכתיים כוללים קשיים בשוק הביבנקאי ובהם חוסר מוכנות של בנקים לסחור בנזילות הביבנקאית והתערערות אמון המשקיעים ביציבות המערכת הבנקאית.

התרחישים ממוקדי הבנק כוללים ירידה בדירוג או שינוי לרעה בהערכת מצבו הפיננסי ויציבותו של הבנק. התרחיש המשולב מתייחס לשינוי לרעה בהערכת היציבות הפיננסית של מדינת ישראל וקושי בגיוס מקורות במט"ח. כמו כן, הבנק בוחן תרחיש קיצון הופכי.

בנוסף, נבחן מצב הנזילות הכולל של הבנק ומדדים המצביעים על התפתחות אפשרית של תנאי משבר ביחס לבנק או המערכת הבנקאית.

לבנק תוכנית חירום במסגרתה מתוארות דרכי הפעולה להתמודדות עם התממשות תרחישי קיצון, לרבות פעולות שונות שיינקטו על ידי הנהלת הבנק והסניפים.

בנוסף להגדרת תרחישי הקיצון, קביעת האחריות לזיהוי התפתחות תרחיש קיצון, הגדרת העקרונות לתכניות חירום ומדידת התרחישים בפועל, הבנק מבצע הערכה של עלות ההתמודדות עם תרחישי הקיצון ומשלב עלות זו בתכנון ההון העתידי של הבנק בתרחישי קיצון.

יחס הנזילות בתרחישי הקיצון, לרבות עמידה במגבלות לתרחישים אלו מדווח באופן שוטף להנהלה ולפורום לעניינים פיננסיים, ומתנהל דיון לגביהם בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון במסגרת הדיון במסמך החשיפות הרבעוני.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. ראש אגף בקורות וניהול סיכונים הינו מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק. ניהול הסיכון התפעולי כולל אחריות לגיבוש המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים, ביצוע מיפוי תקופתי של הסיכונים לפי קווי העסקים וסוגי סיכונים, הנחיית היחידות השונות וביצוע מעקב אחר תוכנית העבודה לטיפול בפערים שאותרו והסדרת נהלי מעקב, דיווח ובקרה. לאור הרגישות בתהליכים הקשורים בניהול מערכות המידע, אבטחת מידע, אבטחה כללית וגיבויים נקבע כי לאגף משאבים אחריות ישירה לניהול הסיכונים בפעילויות אלו. כמו כן, האחריות לניהול הסיכון המשפטי וסיכון הציות הינם באחריות היועצת המשפטית הראשית.

דירקטוריון הבנק אישר מסמך מדיניות ניהול הסיכון התפעולי, לרבות סיכונים מעילות והונאות על בסיס הוראת ניהול בנקאי תקין 350 שפורסמה על ידי בנק ישראל בפברואר 2012. במדיניות הוגדרו העקרונות לניהול הסיכון, חלוקת התפקידים והסמכויות לטיפול במיפוי ומזעור הסיכונים התפעוליים בבנק, ובכלל זה שימוש בכלים להפחתת הסיכונים, במידה והבקורות הפנימיים אינן נותנות מענה נאות לסיכון, ויציאה מהסיכון אינה אופציה סבירה, כגון פוליסות ביטוח. מטרת מדיניות הבנק הינה למזער את הסיכונים התפעוליים ככל שניתן, תוך הפקת לקחים מאירועי כשל בפועל לצורך הקטנת הסיכון להישנות אירועי כשל בעתיד. על בסיס המדיניות שנקבעה, מגובשים נהלי עבודה לניהול הסיכון התפעולי תוך הגדרת המבנה הארגוני, סמכויות, תהליכי הערכה ודיווח.

במסגרת הדיון על תאבון הסיכון הכולל של הבנק, הוגדרו תאבון וסיבולת הסיכון לסיכונים תפעוליים תוך התייחסות לסוגי הפעילויות והחשיפות האפשריות.

כמו כן, ההנהלה קובעת סדרי העדיפויות להפחתת הסיכונים שעלו מסקר הסיכונים. סדרי העדיפות להפחתת הסיכון הינם על פי העקרונות שנקבעו בדירקטוריון. כמו כן נקבעו סדרי עדיפויות לטיפול בסיכון השיורי ותהליך הטיפול בסיכונים עם סיכון שיורי גבוה ובינוני. ההנהלה מקבלת דיווחים על היקף הנזקים המצטברים מאירועי הכשל בפועל. אירועי כשל מעל 100 אלף ש"ח מדווחים גם לדירקטוריון הבנק.

על מנת לתת תמונה מלאה של החשיפה לסיכונים תפעוליים, בוצע במהלך השנים 2009-2010 סקר מקיף של מיפוי הסיכונים התפעוליים בבנק ובחברות הבנות, כולל פירוט התהליכים, תיאור סוגי הסיכונים, הבקורות, הערכת הסיכון השיורי (לאחר הפעלת הבקורות) והמלצות לשיפור או הוספת בקורות נוספות לצורך מזעור סיכונים. תהליך המיפוי בוצע על בסיס מתודולוגיה שגובשה יחד עם יועצים חיצוניים ואשר אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. במסגרת הסקר תועדו התהליכים העסקיים העיקריים, הבקורות והערכת חומרת הסיכונים ואיכות הבקורות. במהלך הסקר התקיימו מפגשי הדרכה על מנת להעמיק את המודעות של נציגי היחידות השונות באשר למהות הסיכון התפעולי, תהליך ביצוע הסקר ומשמעותיותו.

תוצאות הסקר רוכזו במערכת מחשב ייעודית אשר מאפשרת בחינה של מכלול הסיכונים והצגת מפת הסיכונים התפעוליים הכוללת של הבנק. התוצאות נדונו בהנהלה ובדירקטוריון ונקבעו יעדים וסדרי עדיפות לטיפול בממצאיו. הבנק נערך לביצוע עדכון לסקר.

במסגרת העמקת המודעות למניעת התממשות סיכונים תפעוליים ושיתוף אגפי הבנק בהקטנת רמת הסיכונים השיוריים, הוקם פורום לניהול הסיכון התפעולי, כאשר בפורום מועלים בתדירות חצי שנתית אירועי כשל וכמעט כשל

ממחצית השנה שהסתיימה, מוצגת התקדמות הטיפול בממצאי סקר הסיכונים ומועלות הצעות חברי הפורום להעמקת המודעות בבנק לנושא סיכונים תפעוליים.

בשנת 2007 הגדיר הבנק והתחיל לבחון מדדי KRI's (key risk indicators) בתחומי הפעילות העסקיים. Key Risk Indicators הינם מדדי ביצוע המצביעים על התפתחויות בפעילות בבנק העלולים להשפיע על החשיפה לסיכונים תפעוליים. מדדים אלו נקבעים בהתאם למגמות בפעילות העסקית תוך התייחסות לסיכונים התפעוליים האפשריים הנובעים מכך. על סמך התוצאות של מדידת ה-KRI's, מתבצעת בדיקה מדגמית של תהליכים תפעוליים. תהליך מדידת ה-KRI's עודכן ושופר במהלך 2010 בהתאמה לתוצאות סקרי הסיכונים התפעוליים שבוצעו בבנק. על בסיס נתוני עמידה ביעדים שוטפים בסניפי הבנק נערך ברבעון הראשון של 2012 מיפוי המתייחס לרמת פעילות חריגה מעבר ליעדים שנקבעו בנושאי הפעילות. כמו כן, לכל נושא הוגדרו הסיכונים התפעוליים הרלוונטיים מתוך סקר הסיכונים התפעוליים. סניפי הבנק ביצעו בדיקה מדגמית לממצאי פעילות חריגה שאותרו והסיכונים התפעוליים הרלוונטיים שהוגדרו עבור כל נושא.

מיפוי הסיכונים של התהליכים העסקיים ושל מערכות ה-IT שבניהול הבנק הסתיים במהלך הרבעון השני של 2010. לאחריו טיפל הבנק בהפחתת כמות הסיכונים ברמת סיכון גבוה ובינוני במערכות ה-IT ובאיכות הניהול הכולל של מערך טכנולוגיית המידע. בנוסף לסקר זה, אושרו במהלך 2009 תוצאות סקר סיכונים לאבטחת מידע במערכות העצמאיות של הבנק. מאז ביצוע סקר אבטחת מידע, מבוצעים באופן תדיר תהליכי סקירה נוספים, בדגש על מערכות בסיכון גבוה, המעדכנים את מיפוי הסיכונים. זאת, בנוסף לתהליכי סגירת פערים בנוגע לסיכונים שזוהו בעבר. ניהול האיכות של מערכות המידע הותאמו לתקן ISO 9001, ונבחנו על ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. כמו כן, מתקיים בבנק תהליך של איסוף נתונים לגבי התממשות בפועל של סיכונים תפעוליים תוך בחינת מהות האירוע, הנזקים הכספיים ובחינת הסיבות להתממשות אירועים. במהלך הרבעון השני השנה, השלים הבנק, באמצעות חברת ייעוץ מקצועית, סקר מקיף בנושא איומי אבטחת מידע במרחב הקיברנטי. במסגרת הסקר נבחנה התאמת מערך ניהול אבטחת המידע (מנא"מ) לדינמיקה של מתאר איומי הסייבר ונמצאה מתאימה לצרכים המקצועיים ולדרישות הרגולטוריות.

תוצאות סקר הסיכונים התפעוליים מסייעות להנהלת הבנק להעריך את מידת החשיפה לסיכונים אלו וכן לקבוע את היקף ההון הנדרש במסגרת תהליך ה-ICAAP והערכת ההון הנדרש בנדבך ה-2. בנוסף, בוצעו במהלך השנים האחרונות סקרי אבטחת מידע שנועדו לבחון את מידת החשיפה של המערכות של הבנק לסיכונים (פנימיים וחיצוניים). כמו כן, בוצע סקר לגבי היתכנות להמשכיות עסקית במקרה של פגיעה במטה הבנק (תכנית התאוששות מאסון), לרבות מיפוי התהליכים והמערכות המרכזיות של הבנק תוך קביעת סדרי עדיפויות להתאוששות מאסון.

הבנק בוחן את החשיפה לסיכון תפעולי גם באמצעות **תרחישי קיצון** אשר עודכנו על מנת להתייחס למגוון אירועים תוך הסתמכות על היסטוריית נתונים פנימית ודיווח על התממשות אירועי כשל תפעוליים במערכת הבנקאית המקומית והבינלאומית.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבש ואימץ הבנק **קוד אתי**. הקוד האתי כולל ערכים ותרגומם להתנהגויות כלפי מחזיקי העניין, אשר מנחים את הבנק בכל פעילותו.

הקודד האתי מביא לידי ביטוי את ערכי הליבה המנחים את הבנק בפעילותו העסקית לאורך שנות קיומו. הקודד מהווה מצפן לעבודה היומית, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד מול מחזיקי העניין, במצבים של דילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והנכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום - אירועים מסוגים שונים עלולים לפגוע או להשבית פעילויות מהותיות של הבנק ולקוחותיו, לפגוע בהמשכיות עסקיו, לחשוף את הבנק לסיכונים שונים ולגרום לבנק ו/או ללקוחותיו נזקים משמעותיים.

בנק ישראל, המתאם את פעילות המערכת הפיננסית בשעת חרום במסגרת מל"ח (משק לשעת חרום), הציב קווים מנחים חדשים לגיבוש מדיניות שתאפשר המשכיות עסקית של מערכת הבנקאות בקרות אירוע אסון. קווים אלה מפורטים בהוראות 355 ו-357 לניהול בנקאי תקין, ובדרישות ספציפיות המופצות לבנקים על ידי בנק ישראל מעת לעת. הבנק נמצא בתהליך של היערכות להתמודדות עם אירועים מעין אלו, ובכלל זה: היערכות למצבי אסון פוטנציאליים מסוגים שונים כך שתאפשר המשכיות עסקית מוגדרת גם כאשר מתרחש אירוע חרום, היערכות לתהליך התאוששות מאסון כאשר האסון מתרחש, על-מנת לחזור ביעילות ובלו"ז קצר לשגרת עבודה רגילה, וניהול תקין של נכסי טכנולוגיית המידע אשר תומכים בתהליכים בעלי השפעה מהותית על התנהלות עסקי הבנק.

מר חמי מורג, סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים, נקבע כאחראי לפעילות בחרום ובמסגרת זו עומד בראש צוות ניהול משבר, אשר מורכב מחברי הנהלת הבנק. ניהול ההמשכיות העסקית, היערכות החירום והקשר מול גורמי הרגולציה השונים מבוצעים במסגרת מערך אבטחת מידע ולוגיסטיקה באגף משאבים. במסגרת זו הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא המשכיות העסקית. היחידה פועלת ליישום הדרישות החדשות של המפקח על הבנקים, לניהול המשכיות עסקית כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 355, ולהכנת הבנק להסמכה לתקן הבינלאומי לניהול המשכיות עסקית. הבנק השלים בסוף הרבעון השני של שנת 2010, תוך הסתייעות ביעוץ חיצוני, עריכת סקר מקיף למיפוי הפערים המרכזיים במוכנות הבנק. בדצמבר 2010 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות עדכנית להיערכות להמשכיות עסקית בחרום. כמו כן, נקבע מתווה עבודה, לוחות זמנים נקבעים עבור כל פרויקט בהערכות הכוללת. בשנת 2011 החל פרויקט של התאמת תכניות התאוששות הבנק מאסון להנחיות החדשות של המפקח על הבנקים אשר נכנסו לתוקף ביולי 2012:

בינואר 2012 הושלם תהליך כלל ארגוני לבחינת ההשלכות העסקיות של התרחישים הנוגעים למצבי חרום. במסגרת התהליך בוצעו מיפוי וניתוח של כלל השירותים הניתנים על-ידי יחידות הבנק השונות, וכן בוצעה הערכת סיכונים לשירותים.

במהלך הרבעון השני של שנת 2012 גובשה אסטרטגיית המשכיות עסקית על בסיס תוצרי ניתוח ההשלכות העסקיות ותוך ניתוח התנהגות משתני סביבה כדוגמת עובדים, לקוחות, רשויות, תשתיות לאומיות וכדומה, בהתייחס לתרחישים שונים.

במסגרת זו תועדפו השירותים הבנקאיים ונקבעו יעדי אישוש בפרמטרים של זמן והיקף.

במהלך המחצית השנייה של שנת 2012 גיבש הבנק תכניות התאוששות בהתאם לתרחישי החירום אשר הוגדרו באסטרטגיית המשכיות העסקית. התכניות מפרטות את אופן הפעלת השירותים בחירום ואת המשאבים הנדרשים לשם כך.

בימים אלה מבוצעת השלמה של פערים במערכי הגיבוי הקיימים לצורך התאמתם לתוכניות.

בד בבד עם כתיבת תכניות ההתאוששות, נקבעה מסגרת תרגול מקיפה שמטרתה להטמיע את תוכנית החירום בקרב עובדי הבנק ולבחון את יעילותן.

בנוסף להקמת המסגרת לניהול המשכיות העסקית, מתבצעים פרויקטים לשיפור מוכנות הבנק למצבי חרום ובכללם, מוגנו כל סניפי הגרעין וסניפים נוספים והותאמו לעבודה רציפה בעיתות חרום. בנוסף, הבנק נערך מול ספקים התומכים

בשירותים ותהליכים חיוניים לצורך הבטחת שרידות השירותים המתקבלים מהם בעימות חירום, וכן נבחן מיגון המחשב המרכזי של הבנק.

דירקטוריון הבנק אישר להנהלת הבנק להתקשר בהסכם לגבי שכירת שטח למחשב הגיבוי של הבנק במתחם ממוגן המרוחק ממשרדי מטה הבנק ולשכירת שטח נוסף למטה הבנק בחירום.

בכוונת הבנק להעביר את מטה הבנק והמחשב המרכזי לבניין אחר כחלק מהתוכנית להמשכיות עסקית בחירום, זאת על מנת לצמצם פערים בין ההערכות הקיימת לנדרשת בתרחישי האיום החדשים.

החלה הגדרת פרוגרמה במטרה למפות ולאפיין את היקפי השטחים הנדרשים ומבוצעת בחינה של אתרים רלבנטיים.

הבנק מיישם **מדיניות אבטחת מידע** ובכלל זה מקיים מגוון רחב של פעילויות בתחומים טכנולוגיים, תפעוליים ותהליכיים. מדיניות אבטחת המידע הותאמה לתקן אבטחת מידע ISO 27001 ונבחנה על-ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. מכלול פעילות אבטחת המידע בא לתת מענה למתאר האיומים הדינאמי, המאפיין את הסביבה הטכנולוגית בה פועלות מערכות מידע בנקאיות מודרניות וכן לאפשר עמידה בהוראות רגולטוריות. מערך אבטחת המידע של הבנק מתבסס על המרכיבים הבאים:

- מיפוי וניהול סיכונים אבטחת מידע באופן רציף ומתמשך - המתודולוגיה של הבנק בנושא נגזרת במישרין מההוראות הרגולטוריות החלות על הבנק לעניין זה, ובעיקר מהוראה 357 להוראות המפקח;
- פיתוח, התקנה ותחזוקה של מגוון כלים ממוכנים לאבטחת מערך המחשוב והנתונים של הבנק (הן ברמת התוכנה והן ברמת החומרה), באמצעות כלים לניתוח, בקרה ואיתור אירועים חריגים בתחום אבטחת המידע;
- הגברת והטמעת המודעות לאבטחת מידע בקרב הבנק באמצעות הדרכות לעובדי הבנק ולקוחותיו;
- ביצוע תהליך רציף של הערכה והפחתת סיכונים אבטחת מידע באמצעות טיפול הדרגתי בליקויים וביצוע סקרי בטיחות על-ידי גורמים מקצועיים חיצוניים, בחינה מחודשת וטיפול בליקויים אלה לאורך זמן.
- בחינה תקופתית של עמידות מערכות המידע של הבנק במתקפות קיברנטיות מסוגים שונים ועדכון מערכי ההגנה על פי הצורך. בחינה זו כוללת סקרי בטיחות, מבדקי חדירות והתייעצות מקצועית להבטחת קדימות טכנולוגית.
- בהמשך לבדיקה שנעשתה על ידי מומחה חיצוני, החליטה הנהלת הבנק להקים מרכז בקרת אבטחת מידע (SOC). הקמת המרכז תשפר את יכולות הבנק בתחום, ומהווה נדבך נוסף בשדרוג המוכנות למניעת התקפות קיברנטיות.

לאחרונה חל גידול במספר ובעוצמת ניסיונות תקיפה מסוגים שונים, ובכלל זה התקפות קיברנטיות, על מערכות מידע של ארגונים עסקיים, ארגונים פיננסיים ואחרים, שנועדו להשיג גישה לא מורשית למערכות ממוחשבות על מנת לבצע שימוש שלא כדין בנכסים או במידע רגיש, חבלה במידע או שיבושים בפעילות ועוד. בעקבות זאת פרסם בנק ישראל הנחיות שמטרתן להתגונן מפני התקפות קיברנטיות, לחזק את מנגנוני הבקרה והאבטחה, על מנת למנוע או לאתר בהקדם האפשרי חדירות של קוד עוין למערכותיהם ולדווח לציבור, כאשר הנושא מהותי, על ההשלכות של סיכונים אלה על הבנק.

השלכות שליליות פוטנציאליות מהן עלול לסבול תאגיד בנקאי כפועל יוצא של התקפות קיברנטיות, כוללות בין היתר: גניבת נכסים פיננסיים, קניין רוחני או מידע רגיש אחר של הבנק, של הלקוחות או של שותפיו העסקיים; שיבוש הפעילות של התאגיד הבנקאי; עלויות שיקום; עלויות מוגדלות בגין הגנה ואבטחת מידע; אובדן של הכנסות בשל שימוש לא מורשה במידע קנייני או בשל כישלון לשמר או לגייס לקוחות בעקבות התקפות קיברנטיות; תביעות משפטיות; פגיעה במוניטין. הבנק נשען על שני סוגים של מערכות מידע:

האחד- מערכות מידע המתקבלות כמיקור חוץ מבנק לאומי התומכות במרבית פעילויות הליבה העסקיות (להלן: "מערכות לאומי").

השני – מערכות מידע עצמאיות, שחלקן פותח באמצעים עצמיים ובחלקן פותח על ידי ספקים שונים בניהול של הבנק (להלן: "מערכות עצמאיות").

בהיבט המערכות העצמאיות, הבנק נערך להתגוננות מפני התקפות קיברנטיות וחיזק את מנגנוני הבקרה והאבטחה ובכלל זה מבצע גם את הפעילויות שנתבקשו על ידי בנק ישראל. זאת, על מנת לצמצם את החשיפות הפוטנציאליות ולחזק את ההתגוננות מול חדירת קוד עוין למערכות המחשוב העצמאיות שלו. הבנק מבצע באופן שוטף סקרי בטיחות והערכת סיכונים למערכותיו העצמאיות. הסקרים ותהליכי הערכת הסיכונים נעשים בתדירות ובמחזוריות התואמות את הנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל בנושא ניהול טכנולוגיית המידע. במהלך שנת 2012 נערך, בסיוע של יועצים חיצוניים, סקר הערכת סיכונים משלים, אל מול מתאר איומי סייבר שהיו ידועים לאותו מועד. הממצאים העלו כי סקרי הבטיחות והערכת הסיכונים והפעולות שננקטו בעקבותיהם נותנים כיסוי לנושא ההתקפות הקיברנטיות למועד עריכת הסקר.

להערכת הבנק, בין היתר בהסתמך על היועצים החיצוניים, הבנק פועל באופן שוטף ליישום הבקורות והאמצעים שיש לנקוט על מנת לזהות את הסיכונים, להעריך את מידת השפעתם הפוטנציאלית ולצמצמם עד כמה שניתן.

עם זאת, סיכונים קיברנטיים מופיעים חדשות לבקרים ולכן, בכל נקודת זמן סקרי הבטיחות והערכת הסיכונים שעורך הבנק מעודכנים לאותם סיכונים וחשיפות שהיו ידועים במועד הביצוע של הסקרים. הפערים בין מתאר האיומים למועד ביצוע הסקר המשלים בשנת 2012 לבין מתאר האיומים שהיה ידוע למועד עריכת הסקרים בבנק, לא היה גדול ונראה בסבירות גבוהה שאינו משפיע מהותית על הערכת הסיכונים של הבנק ובכלל זה בנושא ההתקפות הקיברנטיות.

הבנק ממשיך לפעול לזיהוי חשיפות פוטנציאליות בכל מערכותיו העצמאיות, וממשיך לשדרג את אמצעי האבטחה ואת אמצעי הבקרה שיאפשרו לו לזהות בסבירות גבוהה תקריות קיברנטיות בסמוך להתרחשותן, במהלכן או בטרם התרחשותן.

לבנק לא ידוע על תקרית אבטחת מידע או סייבר מהותית שהתרחשו ובכלל זה אירוע או אירועים קיברנטיים שהשפיעו/ על מערכותיו העצמאיות באופן מהותי וכפועל יוצא על מגזרי הפעילויות הנתמכים על ידי מערכות אלה. כמו כן, הבנק לא זיהה אירוע שמנע ממנו לבצע רישום, עיבוד, סיכום ודיווח מידע באופן נאות. להערכת הבנק לא הייתה לנושא אבטחת המידע וההתקפות הקיברנטיות, בכל הקשור למערכותיו העצמאיות, השפעה מהותית על הדוחות הכספיים לשנת 2012.

בהיבט מערכות לאומי, נמסר לנו מלאומי כי בשנת 2012 לא אירעה בלאומי תקרית אבטחת מידע או סייבר מהותית. להערכת לאומי כפי שנמסרה לנו, טכנולוגיות חדשות המשולבות בליבה הבנקאית כמו גם במערכות קצה בלאומי ובקרב הלקוחות יוצרות חוסר ודאות ומעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר.

כמו כן, להערכת לאומי הוא מהווה מטרה אטרקטיבית לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת ומכשירי לקוחותיו הותקפו וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר, וירוסים ותוכנות זדוניות, התקפות דיג (Phishing) וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירות, גניבה או פגיעה בנתונים.

כפי שנמסר לנו מלאומי הוא משקיע מאמצים ביישום מנגנוני ותהליכי בקרה והגנה, עוקב אחר אירועי סייבר שקרו בעולם ומעדכן את היערכותו בהתאם.

בנק אגוד מקבל בסוף כל שנה מבנק לאומי דוח על הבקורות ששולבו במערכת התפעול (כולל המחשוב) של לאומי ובדיקות על אפקטיביות הבקורות (ISAE 3402 TYPE 2). הדוח כולל, בין היתר, חוות דעת של רואה חשבון (להלן: "חוות הדעת") האם הבקורות ויעדי הבקרה שהוגדרו על ידי בנק לאומי תוכננו כיאות ופועלות באפקטיביות מספקת על מנת לתת בטחון סביר כי יעדי הבקרה אשר הוגדרו על ידי לאומי הושגו במשך השנה שלגביה מופק הדוח. בנוסף, מצויינים חריגים הרלוונטיים לבנק אגוד או לסביבת הבקרה בלאומי אשר משרתת את בנק אגוד בלבד. בהתאם לחוות

הדעת לדוח לשנת 2012, הבקרות שנבדקו, אשר רואה החשבון סבר שהן הכרחיות להשגת יעדי הבקרה שהוגדרו פעלו במהלך שנת 2012 באופן אפקטיבי. חוות הדעת מתייחסת בין היתר לבקרות שישומו על מנת לצמצם את החשיפות הפוטנציאליות ולחזק את ההתגוננות מול התקפות קיברנטיות על מערכות המידע של לאומי באמצעות מספק לאומי שירותים לבנק אגוד וללקוחותיו.

ציות - בשנת 2011 החליט דירקטוריון הבנק להקים ועדת דירקטוריון ייעודית לנושא ציות ורגולציה, להגברת הפיקוח על ניהול תהליכי הציות בבנק, וזאת לאור חשיבות הנושא על רקע ההתפתחויות הרגולטוריות. כן הוחלט לערוך שינוי במבנה הארגוני של פונקציית הציות בבנק, במסגרתו הוקם ענף ציות, הכפוף למערך לייעוץ משפטי. בראש הענף עומד קצין הציות והוא כפוף ליועצת המשפטית הראשית של הבנק. טרם השינוי האמור, פעלה פונקציית הציות תחת אגף בקרות וניהול סיכונים של הבנק.

ענף הציות אמון על סיוע לעובדי הבנק ולמנהליו לציית ולשמור על הוראות הדין החלות על הבנק, הן במישור יחסי בנק-לקוח והן במישורים אחרים הרלבנטיים לעבודת הבנק. במסגרת תפקידיו, שוקד ענף הציות על בחינה וטיוב של תהליכי עבודת הציות בבנק על בסיס רחבי, בממשק שוטף עם יתר יחידות ואגפי הבנק.

לענף הציות כפופות:

1. **היחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור** - פועלת לאכיפת החובות המוטלות על הבנק בתחום זה ולפיקוח על

מיליון, תוך יישום מדיניות הבנק בנושא זה. היחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מעניקה ייעוץ שוטף לסניפי הבנק ולחברות הבנות שלו ומקיימת מעקב רצוף אחר פעילות בנקאית בחשבונות הלקוחות במטרה לאתר פעולות הנחזות להיות בלתי-רגילות ולנקוט לגביהן את הצעדים הנדרשים על פי דין. נושא איסור הלבנת הון ומימון טרור משולב בתכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית, אשר מבצעת ביקורות בסניפים השונים על מנת לוודא עמידה בהוראות הדין. כאחראית על יישום חוק **איסור הלבנת הון** וחוק איסור מימון טרור בבנק משמשת היועצת המשפטית הראשית ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד.

בחודש אוקטובר 2011 נמסר לבנק דוח ביקורת שנערך על ידי הפיקוח על הבנקים בנושא איסור הלבנת הון, ביחס לתקופה שבין השנים 2004-2008, וחלק משנת 2009. הדוח כולל רשימת ממצאים ודרישות לביצוע פעולות על ידי הבנק. הבנק השיב על הדוח בלוח הזמנים שנקבע לכך והציג מתווה לטיפול בנושאים הנדרשים. ביום 18 ביולי 2012 הוגשה לוועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידים בנקאיים בבנק ישראל, בקשה להטיל על הבנק עיצום כספי לפי סעיף 14 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

ביום 30 בדצמבר 2012 פורסמה החלטת הוועדה לפיה הוטל על הבנק עיצום כספי בסך של 2.1 מיליון ש"ח. בוצעה הפרשה מתאימה בדוח השנתי של 2012. כמפורט בדוח מיידי של הבנק מיום 31 בדצמבר 2012 (אסמכתא 2012-01-191487).

גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר הבנק חשוף להם עקב קשריו, במישורין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, ואשר עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד – במסגרת פעילותו השוטפת כפוף הבנק לאיסורים שונים הקבועים בהוראות דין שונות, כדוגמת פקודת המסחר עם האויב-1939, צו המסחר עם האויב (אויב לצורך הפקודה), התשע"א-2011, חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן - תשס"ח-2008 והתקנות מכוחו וחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 26.12.11 לעניין מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות, שעיקרם הוא איסור על קיום קשרים כלכליים או מסחריים עם איראן או עם גורמים המוכרזים ברשימות בינלאומיות כגורמים המעורבים או המסייעים לתכנית הגרעין שלה והתכניות הנלוות לה.

בהתאם להוראות דין אלה הטמיע הבנק במערכתיו הממוכנות את רשימת הגורמים המוכרזים ברשימות הבינלאומיות דלעיל וחסם מיכונית את האפשרות לבצע פעילות בנקאית מול גורמים אלה. פעילות זו, כמו גם היערכויות אחרות שבהן נקט הבנק כדוגמת עדכון מסמך מדיניות דירקטוריון הבנק בעניין זה, עדכון נהלי הבנק הרלבנטיים ופיתוח בקורות התומכות ביצירת תשתית ציות הולמת לדרישות אלה, הביאה את מידת החשיפה של הבנק לגורמים אלה לרמה נמוכה.

2. **יחידת הציות** - אמונה על קיום הנדרש לשם ציות להוראות הדין החלות על הבנק, כאמור לעיל, לרבות דרישות הדין הנובעות מחוק יעול הליכי אכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011) (להלן: "**חוק יעול הליכי אכיפה**") אשר חלות על הבנק כתאגיד הפעיל בתחום ניירות ערך וכחברה ציבורית. בתוך כך, דירקטוריון הבנק, קיבל החלטה לגבש תכנית אכיפה פנימית, בהלימה לדרישות הדין העולות מחוק יעול הליכי אכיפה ולקריטריונים כפי שגובשו על-ידי הרשות לניירות ערך עבור הבנק וחברות הבנות הכפופים לתחולת החוק והוא פועל ליישום החלטה זו.

ביום 29 במרס 2012, אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות ניהול סיכון הציות בתחום ניירות הערך, הכוללת בחובה גם תכנית אכיפה פנימית בתחום דיני ניירות הערך (ובראש ובראשונה חוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968, חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות, התשנ"ה- 1995 וחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד- 1994 והוראות והנחיות מחייבות של רשות שלטונית מכוחם). בחודש נובמבר 2012 אימצו הדירקטוריונים של חברות הבנות של הבנק העוסקות בניהול תיקים, בחיתום, בנאמנות ובהנפקות ניירות ערך, לפי העניין, מדיניות ניהול ציות בתחומי ניירות ערך הרלוונטיים לגבי כל אחת מהן ותוכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך ומינו את הממונה על האכיפה בבנק כממונה על האכיפה הפנימית גם בחברות אלה. תכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות הערך מהווה מנגנון וולונטרי המיועד, בין היתר, לאתר ולמנוע הפרות ועבירות בתחום דיני ניירות הערך, לטפל בהפרות ובמפרים ולעודד ולוודא ציות של הבנק וחברות הבנות, נושאי המשרה בהן ושל היחידים המועסקים בהן לדיני ניירות הערך, ועל ידי כך למזער את הסיכונים הכרוכים בהפרת הוראות הדין בתחום דיני ניירות הערך. תכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות הערך מהווה נדבך של הממשל התאגידי התקין בבנק ובחברות הבנות, משתלבת במנגנוני הפיקוח והבקרה הקיימים בהן וגיבושה ואימוצה נעשים על בסיס "הקריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך וניהול ההשקעות" שפרסמה רשות ניירות ערך בחודש אוגוסט 2011.

3. **היחידה לפניות הציבור** - עוסקת בטיפול בפניות לקוחות בכל נושא הקשור ליחסי בנק-לקוח.

סיכון משפטי

על פי הגדרות בנק ישראל, סיכון משפטי הוא סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. העדר אפשרות זו, כאמור, יכולה לנבוע מסיבות שונות כדוגמת העדר פרטים מהותיים ונחוצים בהסכמים, חוסר סמכות של צד להסכם וליקויים משפטיים נוספים.

המקורות העיקריים להיווצרותם של סיכונים משפטיים הינם פעילות של הבנק, ככל שאינה תואמת הוראות דין ורגולציה לסוגיהן, ולרבות פסיקת ערכאות שיפוטיות מוסמכות, פעילות של הבנק מול צדדים עמם לבנק התקשרויות חוזיות, ובכלל זה, לקוחות, מתקשרים עסקיים אחרים, ספקים, יועצים ונותני שירותים שונים, אם הפעילות אינה נתמכת ביעוץ משפטי, או בהסכם הניתן לאכיפה מלאה.

מדיניות ניהול הסיכון המשפטי של הבנק נדונה ואושרה בדירקטוריון הבנק בתחילת שנת 2011. בהתאם לנוהל הדירקטוריון מובא המסמך לדיון מדי שנה, והשנה אושרר ועודכן המסמך בהתאם למסמך מדיניות ניהול הסיכון התפעול העדכני.

המערך המשפטי של הבנק אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק וקבוצתו, והיעצת המשפטית הראשית משמשת כמנהלת הסיכון המשפטי של הבנק.

במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף מאת המערך לייעוץ משפטי לאורגנים המוסמכים בבנק, ליחידות השונות ולחברות הבנות שלו בנושאים השונים הכרוכים בפעילות הבנק, בהכנת מסמכי התקשרות והסכמים בנקאיים, בכתיבתם של נהלים בתחומים המצויים באחריותו של המערך לייעוץ משפטי, ובתמיכה משפטית בהכנתם ובעדכוןם של נהלים המצויים באחריות אחרים בבנק, בניהול הידע המשפטי בבנק, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בארגון בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת הבנק, במתן הדרכה שוטפת בנושאים משפטיים מגוונים, לרבות הפקת לקחים מאירועים שונים, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה, ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש הבנק ככלל, ובריכוז התביעות נגד הבנק והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם הבנק.

התייחסות הבנק לסיכונים המשפטיים הינה על דרך ההרחבה ולפיכך נוקט הבנק, לרבות בקרב חברות הבת שלו, פעולות על מנת למזער סיכונים הנובעים מן המקורות השונים, על מנת למנוע את התממשותם של סיכונים אלה.

במערך לייעוץ משפטי קיימת ועדה לניהול סיכונים משפטיים המתכנסת על בסיס תקופתי. תפקידיה כוללים בחינה שוטפת של הסיכונים והחשיפות המשפטיות המהותיות, קביעת מדיניות משפטית בסוגיות שונות, הפקת לקחים מהאירועים והנושאים השונים, מתן המלצות לקביעת תיאבון הסיכון של הבנק בנושאים המשפטיים המהותיים וקביעת מדיניות משפטית והנחלתה לעורכי הדין במערך לייעוץ משפטי וביחידות הבנק השונות.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין מוגדר כסיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח). סיכון מוניטין מאופיין ברב ממדיות ומשקף את תפיסתם של משתתפים אחרים בשוק. יתרה מכך, הוא מתקיים בכל רוחב הארגון ובמהותו הוא פונקציה של הלימות תהליכי ניהול הסיכונים הפנימיים של הבנק, כמו גם של האופן והיעילות של תגובות ההנהלה להשפעות חיצוניות על עסקאות הקשורות לבנק. מנכ"ל הבנק אחראי לניהול סיכון המוניטין. הבנק עושה כל מאמץ לשמר את המוניטין החיובי הקיים. תיאבון סיכון המוניטין הוא אפס וסיבולת הסיכון קטנה במיוחד.

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי מוגדר כסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו, איכות היישום והבקורות על תהליכי העבודה בבנק.

דירקטוריון הבנק מאמץ מדי שנה תכנית אסטרטגית לשלוש השנים הבאות תוך דיון ביעדי ההון של הבנק ותיאבון וסיבולת הסיכון לסוגי החשיפות ומרכיבי הסיכון השונים. יעדי ההון שמוצגים לוקחים בחשבון את הצורך בשמירה על יציבות ונזילות והשגת רווחיות לבעלי המניות לאורך זמן תוך התייחסות למגבלות תיאבון וסיבולת הסיכון המאושרים. הדירקטוריון מתווה קווים עיקריים ומנחים לקביעת התוכנית האסטרטגית. קווים אלה, שהופכים לתוכנית מפורטת בידי ההנהלה על בסיס דיונים פנימיים שמתקיימים. התוכנית המפורטת מובאת לדיון ולאישור הדירקטוריון וממנה נגזרת תוכנית העבודה השנתית.

מנכ"ל הבנק אחראי לניהול הסיכון האסטרטגי. במסגרת אחריות זו, התוכנית האסטרטגית נדונה על בסיס דיונים פנימיים שהתקיימו בפורום אסטרטגיה בראשות המנכ"ל ובשיתוף נציגים של מרבית האגפים בבנק. גיבוש התוכנית התבסס על הערכת העוצמות והחולשות של הבנק מול המתחרים וכן הערכת ההתפתחויות הצפויות במערכת הבנקאית בשנים הקרובות.

התוכנית האסטרטגית של הבנק אינה כוללת פעילויות החורגות ממהלך העסקים הנוכחי, כך שהסיכונים האסטרטגיים הגלומים ביעדי התוכנית הנם נמוכים, כמו גם הסיכון האסטרטגי הנגזר מתוכנית זו.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. בנקים יכולים להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותם וסיכונים אלו עלולים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כמו: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון הנזילות) תיתכן גם חשיפה לסיכון מוניטין כתוצאה מהאפשרות שיוחס לבנק קשר לגורם היוצר מפגע סביבתי.

סיכון אשראי הנובע מסיכון סביבתי מוגדר כסיכון לפגיעה ביכולת החזר האשראי של הלווה עקב הפרת חוק המביאה להטלת קנסות כספיים משמעותיים, עלויות בלתי צפויות לשם עמידה בדרישות הדין, פגיעה ברווחיות הלווה ובמוניטין שלו עקב תוצאות פעילותו בהיבט הסביבתי, חשיפה לתביעות משפטיות וכו'. במסגרת סיכון האשראי נכלל גם סיכון לחשיפה בביטחונות - חשיפה לפגיעה בערך בטוחה כתוצאה ממפגעים סביבתיים שונים.

בשנים האחרונות הולכת וגוברת המודעות בעולם ובארץ לפוטנציאל חשיפתם של מוסדות פיננסיים לסיכון הנובע ממפגעים סביבתיים ומאי קיום הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה.

בחודש יוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לעניין הסיכונים הסביבתיים בתאגידים בנקאיים ועל פיו על התאגיד הבנקאי לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים.

הבנק מכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים להם חשוף הבנק. האחריות לניהול החשיפה לסיכונים סביבתיים בהיבטי אשראי בבנק הינה של ראש אגף עסקים. ההיבטים של הסיכונים הסביבתיים הכרוכים בתפעול הבנק הינם באחריות אגף משאבים.

על רקע זה קיימת בבנק ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, אשר הגדירה את היעדים המרכזיים להשגה במהלך השנים הקרובות תוך פירוט המשימות בתוכנית העבודה השנתית. מאז מינויה הועדה מגישה דיווח חצי שנתי להנהלת הבנק בו היא סוקרת את פעילותה במהלך התקופה.

להלן מפורטת הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 31 בדצמבר 2012:

השפעת הסיכון (גדולה, בינונית, קטנה)	גורם הסיכון	
בינונית	השפעה כוללת של סיכונים האשראי*	1
קטנה	סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	1.1
בינונית	סיכון בגין ריכוזיות ענפית	1.2
בינונית	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	1.3
קטנה	השפעה כוללת של סיכונים שוק	2
קטנה	סיכון ריבית	2.1
קטנה	סיכון אינפלציה	2.2
קטנה	סיכון שערי חליפין	2.3
קטנה	סיכון מחירי מניות	2.4
קטנה	סיכון נזילות	3
קטנה	סיכון תפעולי	4
קטנה	סיכון משפטי	5
קטנה	סיכון מוניטין	6
קטנה	סיכון סליקה	7
קטנה	סיכון אסטרטגי	8
קטנה	ממשל תאגידי	9

* השפעה כוללת של סיכונים האשראי נקבעה על פי הערכת הסיכון הגבוהה ביותר מבין סיכון בגין איכות לווים ובטחונות, סיכון בגין ריכוזיות ענפית וסיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים.

הערה: הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים איננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

הערכת הסיכון מתבססת על שאלונים מובנים לפי קווי עסקים בהם מוצגים בכל קו עסקים נושאים המשקפים את הסיכונים הגלומים בקו העסקים.

גיבוש השאלות נעשה במסגרת דיונים אשר התקיימו עם האחראים לניהול הסיכונים בקווי העסקים השונים. התשובות לשאלות התבססו על המידע הקיים בבנק ונסקרו אף הם על ידי המנהלים בקווי העסקים השונים.

הערכת הסיכון הכוללת לכל גורם סיכון ברמת הבנק שוקללה בהתאם לסוג הסיכון. בספטמבר 2011 עודכנה מתודולוגיית שקלול התשובות בשאלוני הערכת הסיכון.

עדכון התשובות לשאלונים מבוצע בתדירות רבעונית, ומהווה בסיס גם להערכת הסיכון במסמך החשיפות של הבנק וכן כבסיס לקביעת תוכנית העבודה ולהערכת הסיכון במסמך ה-ICAAP.

לא חל שינוי בטבלת גורמי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2012 לעומת 30 בספטמבר 2012.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים של הבנק מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. ישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) והתוצאות העסקיות של הבנק. כל הנחה, הערכה ואומדן, הינם מטבעם "מידע הצופה פני עתיד", קיימת אפשרות, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. להלן יפורטו נושאים אשר האומדנים וההערכות לגבי משתנים שונים ששימשו בהכנתם רגישים לשינויים העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות. הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שיושמו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את ההוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההפרשה להפסדי אשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה המוערכת על בסיס פרטני והפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי. ראה פירוט לעקרונות ההוראה ויישומן בבנק בביאור 1.ה.5. הבנק עדכן את המתודולוגיה, במסגרת עדכון מדיניות האשראי, לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים, לסיווגם ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי בגינם, וזאת על מנת לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו ובהתייחס להפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים.

ההפרשה להפסדי אשראי הינה אומדן אשר בקביעתו נעשה שימוש במשתנים שונים ובהנחות עבודה שהשפעתם הינה מהותית. אומדנים אלו כוללים, בין היתר: אופן סיווג חובות (טוב, או בעייתי: השגחה מיוחדת, נחות, פגום), קביעת תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים להתקבל, קביעת שווי הוגן של בטחונות, קביעת מועד המחיקות החשבונאיות, שיעור המקדמים להפרשה הקבוצתית וכו'. ישום ההוראה חייב גיבוש מתודולוגיה בנושאים אלה על בסיס ההוראה והפרשנויות שנלוו לה,

זיהוי וסיווג אוכלוסיית החובות הבעייתיים - נעשה בחלקו על בסיס פרמטרים בהתאם להגדרות של ההוראה, וחלקו על פי כללים שקבע הבנק לזיהוי ואיתור של חובות בעייתיים.

הבנק בוחן באופן שוטף את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל האפשר, לווים לגביהם עלתה רמת הסיכון. בנוסף מופעלים בבנק מספר תהליכים לאיתור לווים עם פוטנציאל לבעייתיות, הכללתם ברשימת מעקב וקביעת אופן הטיפול בהם. לפירוט נוסף ראה פרק "ניהול סיכונים" תת פרק "טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות".

הערכה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח, ואם החוב מסווג כפגום מבוצעת לגביו הערכה פרטנית שמטרתה לבחון את הצורך בהפרשה להפסדי אשראי. הבנק מסווג חוב כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. כמו כן מסווגים חובות כפגומים באופן אינטגרטיבי על ידי המערכות הממוכנות כאשר קיימות סיבות אובייקטיביות לסיווגם (כגון: חוב שאורגן מחדש ואו כשהקרן או הריבית בגינו מצויים בפגור של 90 ימים או יותר).

כאשר חוב שנבחן פרטנית סווג כפגום, ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגינו מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מפעילותו השוטפת של החייב, מקבלת כספים ממקורות אחרים או ממימוש בטוחות, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר גביית החוב מותנית בביטחון, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב. אם הערך הנוכחי של התזרימים העתידיים או השווי ההוגן של הנכס המשועבד נמוך מיתרת החוב הרשומה, הבנק רושם את ההפרשה כהפרשה פרטנית להפסדי אשראי. חובות שנבחנו פרטנית ולא הוגדרו כפגומים (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) תחושב בגינם הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כמפורט בהמשך. לבנק מתודולוגיה למדידת תזרימים מזומנים של חוב שגבייתו אינה מותנית בביטחון המבוססת על קריטריונים לבחינת רמת הוודאות לקבלת כספים והמקדם שיש להכיל על רמת וודאות זו. המקדם תלוי ברמת הוודאות ופרק הזמן המוערך לקבלת הכספים. צפי התקבולים לגבייה נקבע על ידי מנהלי היחידות השונות בהתאם לעקרונות שנקבעו. קביעת סכומי ההפרשה להפסדי אשראי ועדכון הפרשות שנעשו בעבר מבוצעים באופן שוטף ועל סמך הערכות מחודשות (הנעשות אחת לרבעון), של החובות הפגומים בבנק. החלטות אלה נדונות אחת לרבעון בפורום בהשתתפות מנכ"ל הבנק וראש אגף עסקים וכן בועדת הביקורת ובמליאת הדירקטוריון.

יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי במאזן ליום 31 בדצמבר 2012 הינה 118 מיליון ש"ח.

הערכה קבוצתית להפסדי אשראי – על פי ההוראה יש לבצע הפרשה קבוצתית לגבי כל חוב שאינו פגום (למעט הלוואות לדיור לגביהם מחושבת הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור). ההפרשה הקבוצתית מחושבת על פי ממוצע שיעורי הפסדי אשראי היסטוריים בשנים 2008-2010 בענף המשק אליו מתייחסת ההפרשה, תוך הבחנה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. החל משנת 2011 יש להוסיף לנוסחת ההפרשה הקבוצתית ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל. שימוש בשיעורי המחיקות החשבונאיות נטו החל משנת 2011, בשילוב עם המדיניות שאומצה בבנק, היה מביא לקיטון בשיעורי מקדמי ההפרשה הקבוצתית, על כן החליט הבנק, בשלב זה, להמשיך להשתמש במקדמי ההפרשה של השנים 2008-2010 בלבד. בנוסף, במקרים בהם מצב ענף כל שהוא ו/או מצב המשק מורע, נבחן הצורך בשימוש במקדם גבוה יותר. לאור המצב בשוקים ממשיך הבנק במעקב שוטף אחר מצב האשראי בכלל ובענף הנדל"ן בפרט. בהתאם למדיניות הבנק בעניין הפרשות קבוצתיות, הבנק משתמש במקדמים גבוהים יותר לחישוב הפרשה קבוצתית בגין היקף החשיפות לאשראי שאינו מסווג כבעייתי לליווי פרויקטים לבניה למגורים- תת ענף קבלנות כללית ולנדל"ן מניב. המקדם לחישוב ההפרשה הקבוצתית שבו משתמש הבנק מייצג להערכת הבנק נאמנה את פוטנציאל הסיכון הקיים בענף באותו מועד.

חישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים, מבוסס על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש הצפוי לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית.

לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיור, במסגרת בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי רשם הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, מעבר לנדרש לפי עומק הפיגור. בחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין האשראי לציבור הביא הבנק בחשבון, בין היתר, אי ודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכים הנובעים מיישום לראשונה של הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשר הטיפול בהם נמצא בשלבים סופיים.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי במאזן ליום 31 בדצמבר 2012 (לרבות הפרשה לפי עומק הפיגור) הינה 216 מיליון ש"ח.

מחיקות חשבונאיות – סכומי חוב שנחשבים ככאלו שאינם ברי גביה ו/או בעלי ערך נמוך כך שהותרתם כנכסים אינה מוצדקת, נמחקים חשבונאית. חוב אשר מוערך פרטנית והינו פגום והבנק מנהל מאמצי גבייה ארוכי טווח (יותר משנתיים מתחילת נקיטת הליכים כאשר החוב טרם ניגבה) נמחק חשבונאית באמצעות מערכת ממוכנת אשר מונה את הזמן שחלף מיום סיווג החוב כפגום, וזאת כנדרש בהוראה. ביתר המקרים המחיקות החשבונאיות מבוצעות בהתאם לבחינה ספציפית. בחובות שגבייתם מותנית בביטחון נמחק באופן מיידי הפרש שבין יתרת החוב לבין השווי ההוגן של הביטחון. לגבי חובות אשר מוערכים על בסיס קבוצתי, מערכת ממוכנת מבצעת מחיקה חשבונאית בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם ועל פרמטרים נוספים.

הכרה בהכנסה – במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לרשום בגינו הכנסות ריבית, למעט חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו בעבר כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. כל זמן שקיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו כרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי. הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כארגון מחדש מוכרות רק לאחר פירעון של 6 תשלומים רצופים ללא פיגור בהלוואות הנפרעות בתשלומים חודשיים או לאחר פירעון חלק מהותי מקרן החוב (20%) בהלוואות הנפרעות בתשלומים שאינם חודשיים.

לפירוט נוסף של סכומי הפרשות והמחיקות ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

ב. הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה

לגבי אגרות חוב המסווגות כזמינות למכירה, ההפרש בין שוויין ההוגן לבין העלות המופחתת שלהן נזקף, בהתאם לכללי החשבונאות, לקרן הון. כאשר מדובר בקרן הון שלילית, הבנק בוחן את הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך לרווח והפסד, על פי כללי חשבונאות מקובלים, לרבות בהתייחס לפרסומים של התקינה האמריקאית בנושא (115 FAS).

כללים אלה מחייבים את הבנק לבחון האם ירידת הערך של אגרות החוב הינה בעלת אופי אחר מזמני. בהתאם למדיניות הבנק, שהינה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מוכרת ירידת ערך של ניירות ערך כבעלת אופי אחר מזמני לגבי כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

1. נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
 2. נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 3. נייר ערך אשר חלה לגביו ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה לבין דירוגה במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג משמעותית תחשב ירידה של לפחות 3 דרגות כאשר הדרגה החדשה הינה מתחת (BBB) Investment Grade.
 4. נייר ערך אשר סווג על ידי הבנק לאחר רכישתו כבעייתי.
 5. נייר ערך אשר לגביו חל כשל בתשלום שהתרחש לאחר הרכישה.
 6. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו נמוך משמעותית מהעלות המתואמת, זאת אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- לצורך כך נקבעו בבנק קריטריונים שונים, שכאשר הם מתקיימים, מבוצעת לגבי אותם ניירות ערך בחינה מעמיקה שלאחריה נערך דיון ספציפי לגביהם בועדות פנימיות בבנק. הקריטריונים העיקריים הנבחנו הינם:
- ניירות ערך אשר ירידת השווי ההוגן הינה מעל 20% ומעבר לשנה של ירידה מתחת לעלות המתואמת.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה 30% ומעלה והתשואה לפדיון עולה על 10%.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה בין 20% ל 30%, בתנאי שסכום ירידת הערך עולה על 5 מיליון ש"ח והתשואה לפדיון עולה על 10%.

הבדיקה המעמיקה מבוססת על מתודולוגיה פנימית שאושרה על ידי הדירקטוריון. הדיונים בדבר הצורך בביצוע הפרשות מתקיימים במסגרת ועדות פנימיות שהוקמו לצורך כך: ועדת משנה בראשות ראש אגף ניהול פיננסי, אשר ממליצה על ביצוע הפרשות בהתבסס בין היתר, על מתודולוגיה פנימית לניתוח פרטני של החברה המנפיקה. ההמלצות מוגשות לוועדה בראשות מנכ"ל הבנק. המלצות מובאות לדיון בועדת הביקורת של הדירקטוריון. כחומר רקע לדיון מוגש כל המידע הרלוונטי לגבי אגרות החוב, כולל תמצית הניתוח הפרטני שנעשה על בסיס המתודולוגיה הפנימית.

סך הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בשנת 2012 הסתכם ב- 18 מיליון ש"ח, שנזקפו כהוצאה להכנסות מימון שאינן מריבית (שנת 2011 – 23 מיליון ש"ח).

ג. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 מדידת השווי ההוגן הינה על פי עקרונות תקן חשבונאות FAS 157 (ASC 820-10) המגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם בעבור התחייבות (להלן- "מחיר יציאה") בעסקה רגילה, כלומר בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק, בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בהתאם לעקרונות התקן על התאגיד הבנקאי לעשות שימוש מקסימאלי בנתונים נצפים, המייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ושימוש מינימאלי בנתונים לא נצפים המשקפים את הנחות הבנק בעת קביעת מחיר היציאה. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. ראה פירוט לעקרונות ההוראה החדשה ויישומן בבנק בביאור 6.1.ה.

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פעיל הבנק - ניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ומכשירים פיננסיים נגזרים, נרשמים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן.

בקביעת ההנחות והאומדנים שמשמשים את הבנק בתהליך מדידת השווי ההוגן של מכשירים אלו ובתהליך תיקופם נעשה שימוש בפרמטרים רבים, הן בנתונים נצפים מהשוק המתקבלים ממקורות בלתי תלויים והן בנתונים לא נצפים המשקפים הנחות של הבנק. פרמטרים אלה יכולים להשתנות עקב שינויים אפשריים, בעיקר בשיעורי הריבית וסטיות תקן בשווקים השונים. הבנק קבע מתודולוגיה לאופן המדידה, נהלים לבקרה הפנימית והגילוי לגבי תהליך קביעת השווי ההוגן של מכשירים אלו.

בשלב הראשון נערך מיפוי של המכשירים הפיננסיים הנמדדים לפי שווי הוגן תוך הפרדה בין:

- מכשירים פיננסיים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1);
- מכשירים פיננסיים מצוטטים משוק לא פעיל אך הנתונים המשמשים לקביעת השווי ההוגן הינם נתונים נצפים (רמה 2).
- מכשירים פיננסיים ששוויים ההוגן נמדד על ידי נתונים לא נצפים אשר משקפים הנחות הבנק (רמה 3).

שוק פעיל הינו בורסות פעילות בארץ ובעולם בהן נסחרים מכשירים פיננסיים, כאשר השווי ההוגן מצוטט וניתן לציטוט בכל מועד מדידה. תהליך זיהוי השוק הפעיל, לצורך קבלת נתונים נצפים למכשירים אשר אינם סחירים, מבוצע באמצעות שאלות מנחות לאגף ניהול פיננסי וזאת בהתאם לקריטריונים של נפח עסקאות בשוק, גודל מרווח ASK/BID ועוד. על פי התשובות נקבעת מידת ההסתמכות על הנתונים הנצפים של המכשיר מתוך השוק בו המכשיר הפיננסי פועל.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים אשר מחירים נקבע על פי הנחות הבנק נעשה רק לאחר שנעשו מאמצים מקסימאליים למציאת נתונים נצפים אשר ישמשו לקביעת השווי ההוגן לתאריך המדידה או כאשר המודל לתמחור השווי ההוגן הינו מודל מורכב אשר מבוסס על הנחות הבנק ולא קיים מודל כלכלי אחר המאפשר שימוש בו והינו תחת הנחות משתתפי השוק.

להלן יתרות המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן, הכלולים במאזן ליום 31 בדצמבר 2012:

ליום 31 בדצמבר 2012			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים	נתונים נצפים משמעותיים	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
יתרה מאזנית	משמעותיים (רמה 3)	אחרים (רמה 2)	בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
1,192	-	-	1,192
4,527	185	721	3,621
377	-	2	375
476	96	211	169
789	-	-	789
<u>7,361</u>	<u>281</u>	<u>934</u>	<u>6,146</u>
נכסים פיננסיים			
אשראי לציבור			
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה			
סך כל ניירות ערך למסחר			
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
סך כל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות פיננסיות			
פקדונות הציבור			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
התחייבויות אחרות			
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות			
1,135	-	-	1,135
605	18	417	170
789	-	-	789
334	-	-	334
<u>2,863</u>	<u>18</u>	<u>417</u>	<u>2,428</u>

ליום 31 בדצמבר 2011			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים	נתונים נצפים משמעותיים	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
יתרה מאזנית	משמעותיים (רמה 3)	אחרים (רמה 2)	בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
1,041	-	-	1,041
5,677	216	1,056	4,405
1,055	-	2	1,053
846	16	657	173
739	-	-	739
<u>9,358</u>	<u>232</u>	<u>1,715</u>	<u>7,411</u>
נכסים פיננסיים			
אשראי לציבור			
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה			
סך כל ניירות ערך למסחר			
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
סך כל הנכסים הפיננסיים			
התחייבויות פיננסיות			
פקדונות הציבור			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
התחייבויות אחרות			
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות			
1,005	-	-	1,005
919	16	730	173
739	-	-	739
123	-	-	123
<u>2,786</u>	<u>16</u>	<u>730</u>	<u>2,040</u>

שיעור הנכסים אשר שווים ההוגן מוגדר ברמה 3 מתוך סך הנכסים הנמדדים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה במאזן או ברווח והפסד הינו 3.8%. לפירוט נוסף ראה באור 20א לדוחות הכספיים.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים בהם פועל הבנק ששוויים ההוגן אינו נקבע לפי מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 2 ו-3), נקבעת באמצעות אחת משתי הטכניקות שלהלן:

גישת ההכנסה – גישה הכוללת מדידת ערך נוכחי של תזרימי מזומנים או מודלים לתמחור אופציות (B&S). טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מקובל/סטנדרטי".

גישת השוק – גישה המשתמשת במחירים ובמידע רלבנטי אחר שמקורו בעסקאות שוק שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות זהים או בני השוואה. טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מורכב".

קביעת השווי ההוגן על פי תמחור מקובל/סטנדרטי:

מעריך ניהול הסיכונים באגף בקרות וניהול סיכונים אחראי לבחירת המודל המתאים בו יש לעשות שימוש בכל אחד מסוגי המכשירים בקבוצה זו, ואילו חישוב ערכי השווי ההוגן בפועל מתבצע באגף החשבונאי הראשי או ביחידת הבקרה בענף בקרות באגף בקרות וניהול סיכונים, לרבות בדיקות סבירות ובדיקות מדגמיות לגבי ערכי השווי ההוגן. תיקוף קביעת מעריך ניהול הסיכונים בדבר המודל המתאים הינו באחריות ענף בקרות.

קביעת השווי ההוגן על פי התמחור המורכב:

קביעת מתודולוגית התמחור וחישוב ערכי השווי ההוגן מבוצעים על ידי המערך לניהול סיכונים. אשר לוקח בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי כגון סיכוני שוק, סיכוני אשראי וחוסר נזילות (תלות בהיקף הסחירות של המכשיר הפיננסי). המתודולוגיה נבחנת על ידי ענף בקרות, שמהווה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה והינו גורם בלתי תלוי בפונקצית החישוב. כמו כן ענף בקרות מעיר את הערותיו לגבי סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל. מתודולוגיית התמחור של אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות מבוססת היכן שניתן על עסקאות אחרונות בשוק, ולאחר מכן על עסקאות אחרונות של אגרות חוב דומות. במידה ולא קיימות עסקאות כאלו, משתמש הבנק בשירותי תמחור מחברת "שערי ריבית" לחישוב ערכי השווי ההוגן. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 ערכי השווי ההוגן בו הבנק השתמש בשירותי תמחור אלו הסתכמו בסך של 96 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 144 מיליון ש"ח). ערכי השווי ההוגן שחושבו על פי המתודולוגיה לעיל על ידי מערך ניהול הסיכונים מועברים לבחינה נוספת במסגרת ועדה פנימית המייעצת בנושא השווי ההוגן, אשר דנה בתוצאות ערכי השווי ההוגן המתקבלים כתוצאה מהפעלת המודל המורכב. ועדה זו כוללת נציגים מאגפים שונים בבנק, בעלי רמה מקצועית נאותה לתיקוף האמידה של ערכי השווי ההוגן.

- במקרים בהם לא ניתן לקבוע ברמה סבירה של בטחון את השווי ההוגן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, המערך לניהול סיכונים בוחן את מהותיות היקף המכשירים הפיננסיים הללו. קביעת המהותיות נעשית הן ביחס לערך הנקוב והן ביחס לשווי ההוגן ונמדדת אחת לרבעון. בהתאם לתוצאות בחינת המהותיות נקבעות מגבלות לפעילות הבנק בתחומים האלו. נכון ליום 31 בדצמבר 2012, היקף המכשירים הפיננסיים הנ"ל הוערך כלא מהותי, כמו כן נתקבלה החלטה להימנע מהגדלת היקף הפעילות במכשירים אלו בשלב זה.

- במידה ונוצרת מחלוקת בין מערך ניהול הסיכונים לבין הגורם המתקף (ענף בקרות), היא מועלית לדיון עם ראש אגף בקרות וניהול סיכונים ובמידת הצורך, להכרעה למנכ"ל הבנק. לגבי אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות - באם קיימת מחלוקת היא מובאת תחילה לדיון לוועדה המייעצת בדבר השווי ההוגן שהוזכרה לעיל, ובמידה ובכל זאת לא התקבלה החלטה, מובא הנושא לראש אגף בקרות וניהול סיכונים ולאחר מכן להכרעה למנכ"ל. סיכום דיון מהליך בירור זה מועבר לוועדת הביקורת בעת הדיון על השווי ההוגן.

- המדיניות ותהליך העבודה המתוארים לעיל, כולל מודלים פנימיים שבשימוש, אושרו על ידי הועדת הביקורת והדירקטוריון.

- תהליך קביעת השווי ההוגן למוצרים חדשים אשר נמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן נבחן על ידי המערך לניהול סיכונים ומתוקף על ידי ענף הבקורת, באופן שוטף ומובא לאישור הועדת הביקורת והדירקטוריון.

על פי התקן יש לשקף את סיכון האשראי במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם סחירים בשוק פעיל. יש לשקף את סיכון האשראי הן בפוזיציות בצד הנכסים בגין סיכון הצד הנגדי לעסקה והן בפוזיציות בצד ההתחייבות בגין סיכון הבנק. סיכון הבנק נגזר מהדירוג של הבנק. סיכון הצד הנגדי נגזר בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הביטחונות הנזילים שהבנק דורש מצד נגדי אינם מיוחסים ספציפית לפעילות במכשיר נגזר בודד אלא לכלל הפעילות של הצד הנגדי ולכן הבנק נדרש לבצע התאמות לשווי ההוגן בגין איכות הצד הנגדי. האינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, מחושבות התאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים שקבע הבנק (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). עבור צדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים כאמור, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 התאמת הנכסים וההתחייבויות בגין סיכון האשראי למכשירים פיננסיים נגזרים אינה מהותית.

על פי הוראות המעבר לשנת 2011 של הפיקוח על הבנקים נקבע כי תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדד את רכיב סיכון האשראי. הוראות מעבר אלו הוארכו בהמשך גם לשנים 2012 ו-2013. הבנק אימץ את הוראות המעבר הנ"ל. ביום 28 ביוני 2012 פרסם בנק ישראל הבהרה כי שווי הוגן של מכשיר נגזר כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, לא קיימים ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז שמבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי כגון: CDS או אגרות חוב של הצד הנגד, תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3- ראה באור 20.ג. לדוחות הכספיים. הבנק פנה לבנק ישראל וקיבל דחייה ליישום הנחיה זו לגבי הגילוי על השינויים בשווי ההוגן של כל המכשירים הנגזרים למעט נגזרי IRS- לרבעון הראשון של שנת 2013, ולנגזרי IRS לדוח השנתי של 2013.

ד. זכויות עובדים

- במסגרת חישוב התחייבויות הבנק הקשורות לזכויות עובדים, נעזר הבנק באקטואר חיצוני בשלושה נושאים עיקריים (פרטים בדבר זכויות העובדים נמצאים בביאור 15 לדוחות הכספיים):

1. זכויות פנסיה – מתייחסות הן לאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה (להלן: "מו"חים") הותיקים של הבנק הזכאים לפנסיה תקציבית בפרישה (להלן: "פעילים"), והן למנהלים שכבר פרשו ובחרו במסלול פנסיוני (להלן: "גמלאים"). ראה גם ביאור 4.א.15 ופרק "הון אנושי" בדו"ח הדירקטוריון.
2. מענקים בגין ותק עובדים (מענקי יובל) – חלים על כל העובדים הקבועים בבנק מוח"ם, מנהלים ופקידים. ראה גם באור 15.ב.

3. פיצויים עודפים – פיצויים בעת הפרישה מעבר למחויבות חוזית. מיושם החל מיום 30 ביוני 2011, על בסיס הנחיות שפרסם בנק ישראל. יצוין כי, להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים. ראה גם באור 3.א.15 לדוחות הכספיים.

- החישובים האקטואריים נערכו בשיטת "הערכת הטבות נצברות צפויות" (Accrued Benefit Cost Method) המשקפת את סה"כ ההטבה שנצברה עד למועד המאזן, כאשר סה"כ ההטבה הצפויה בעת הזכאות העתידית נפרסת ליניארית על פני תקופת העבודה.

- החישובים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: שיעור עליית השכר הראלית, לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים, שיעורי הפיצויים העודפים, שיעורי הבוחרים בפנסיה, שיעורי ניצול הפנסיה, וכו'. המספר הנמוך יחסית של אוכלוסיית עובדי הבנק לעיתים לא מאפשר להסיק מסקנות סטטיסטיות לצורך שימוש במודל אקטוארי. בהתאם לכך, במקרים מסוימים מתבסס האקטואר על הנחות ההנהלה ובמקרים מסוימים מפעיל שיקול דעת תוך שימוש בהתאמות לסקרים אותם הוא מבצע. על אף שהנחות אלו נקבעות בשמרנות ובמקצועיות ראויה, שינוי בכל אחת מהן או בכמה מהן, ו/או שינוי בשיעור ההיוון יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

- ביום 26 בפברואר 2012 אישר דירקטוריון הבנק מסגרת לתוכנית פרישה בתנאים מועדפים. כמו כן אישר דירקטוריון הבנק כי בד בבד עם אישור המסגרת לתוכנית הפרישה תיכנס לתוקף מדיניות לפיה בשנים 2012 עד 2018 לא תתאפשר פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים. בשנת 2011 הערכת ההנהלה הייתה כי יפרשו במסגרת מבצע הפרישה כ- 40 עובדים בתוספת עלות של כ- 15 מיליון ש"ח.

בשנת 2012 נכללו בדוח רווח והפסד הוצאות נוספות בסך של כ- 20 מיליון ש"ח, בגין הרחבת תוכנית הפרישה לעובדים נוספים. בסך הכל צפויים לפרוש במסגרת התוכנית 66 עובדים, מרביתם פרשו נכון לסוף שנת 2012, והיתר צפויים לפרוש במהלך שנת 2013. לפירוט ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 27 בפברואר 2012 (2012-01-052683) ומיום 28 ביוני 2012 (2012-01-170274). וכן ראה פירוט נוסף בפרק "הון אנושי" ובביאור 5.א.15.

נציין, כי לפורשים מאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הותיקים הזכאים לפנסיה, מתאפשרת ביום פרישתם בפועל בחירה בין פנסיה מוקדמת לבין פיצויים מוגדלים. בדוחות הכספיים ההתחייבות בגינם נכללה במסגרת עתודה לפיצויים עודפים (ולא עתודה אקטוארית), כאשר הנחת העבודה היא שהערך הנוכחי של הפנסיה המוקדמת שקול לפיצויים המוגדלים. עד סוף 2013, עם סיום הפרישות, צפוי עדכון של העתודות האקטואריות בהתאם להתממשות בפועל של בחירה במסלול פנסיה מוקדמת.

- ביום 11 ביולי 2012, פורסמה על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר טיוטת נייר עמדה שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון אפשרי ללוחות התמותה (כתוצאה ממחקר חדש המצביע על עלייה בתוחלת החיים). בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, במדידת התחייבויות בגין זכויות עובדים יש לעדכן את ההנחות לגבי תמותה ונכות בדוחות לרבעון השני של שנת 2012 לפי המידע הטוב ביותר שקיים בידי התאגיד הבנקאי, כאשר לצורך כך, יש להיעזר, בין היתר, בטיטה האמורה לעיל. בהתאם לכך, בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2012 עדכן הבנק את לוחות התמותה המשמשים לצורך חישוב ההתחייבויות האקטואריות, על בסיס טיוטת נייר העמדה האמורה. נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ומרווח ביטחון בגין סיכון אריכות ימים (בהקבלה לאופן השימוש שנעשה בלוחות הקודמים). כפועל יוצא מכך, חל ברבעון השני של 2012 גידול בהוצאות השכר בסך של כ- 3

מיליון ש"ח (לפני מס) כנגד גידול בעתודות האקטואריות. יצוין כי יתכנו שינויים נוספים עם פרסום האומדנים הסופיים בנדון (כאמור מדובר בטיטה בשלב זה). טרם פרסומה של טיוטת נייר עמדה זו, נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ועם מרווח בגין סיכון תוחלת החיים, על פי הנחיות אגף שוק ההון במשרד האוצר משנת 2007.

- החישובים האקטואריים רגישים בעיקר לשינוי בשיעור ההיוון, בשיעור החזוי של תוספות השכר הריאליות, בשיעורי העזיבה, בשיעור הפיצויים העודפים, בשיעור הבוחרים בפנסיה ובלוחות תוחלת החיים. להלן דוגמאות בדבר השפעת שינויים בשיעורים אלו, על כל העתודות האקטואריות:

- הערך הנוכחי של העתודות הנ"ל מחושב על ידי האקטואר לפי שיעור היוון של 4%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. לדוגמא: גידול/קיטון) בשיעור של חצי נקודת האחוז בשיעור ההיוון היה מקטין/מגדיל את העתודות לסוף 2012 בהתאמה בהיקף של כ- 23 מיליון ש"ח.

- בחישוב הערך הנוכחי נלקחת בחשבון תחזית עליית השכר הריאלית העתידית של העובדים, בזכויות פנסיה – 2%, בפיצויים עודפים - 3%, במענקי יובל – 3%, על פי הערכת הנהלת הבנק ובהתאם לשונות בין האוכלוסיות הללו. לדוגמא: גידול/קיטון) בשיעור של חצי נקודת האחוז בשיעור עליית השכר הריאלית היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2012 בהתאמה בהיקף של כ- 14 מיליון ש"ח.

- בחישוב הערך הנוכחי נלקחת בחשבון תחזית לשיעורי עזיבה עתידיים של העובדים לפני גיל פרישה, הן בפיצויים רגילים והן בפיצויים עודפים. תחזית זו מבוססת על סקר שערך אקטואר הבנק בתחילת שנת 2011, על נתוני פורשים בשנים הרלוונטיות להערכת ההנהלה כבסיס לחישוב אקטוארי של פיצויים עודפים (שנים 2007-2010). בהתבסס על ממצאי סקר זה, ובהתחשב בגודל האוכלוסיות האופייני לבנק, העריך האקטואר את שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים. שיעורי העזיבה בפיצויים עודפים רלוונטיים החל משנת 2019 ואילך בלבד, היות ועל פי מדיניות הבנק לא תתאפשר פרישה בתנאים מועדפים עד סוף 2018. יודגש כי על פי הערכת ההנהלה, החל מ-2019 ואילך צפויה פרישה בהתאם למדיניות הפרישות בשנים 2007-2010. לדוגמא: גידול/קיטון) של 10% בשיעורי העזיבה עם פיצויים רגילים ועם פיצויים עודפים (שיעורי העזיבה הכוללים הוכפלו ב- 0.9/1.1, בהתאמה) היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2012 בהתאמה בהיקף של כ- 3 מיליון ש"ח.

- בחישוב העתודה לפיצויים עודפים והעתודה בגין זכויות פנסיה "פעילים" נלקחת בחשבון תחזית של שיעורי הפיצויים העודפים בהתאם להערכת הנהלת הבנק. לדוגמא: גידול/קיטון) ב- 10% בשיעורי הפיצויים המוגדלים היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2012 בהתאמה בהיקף של כ- 4 מיליון ש"ח.

- בחישוב הערך הנוכחי בעתודה בגין זכויות פנסיה "פעילים" נלקחת בחשבון תחזית לשיעור ניצול זכויות הפנסיה (72% בוחרים בפנסיה, כאשר אלה מנצלים 61% מזכויות הפנסיה שלהם, בהתבסס על הנתונים בבנק בשנים האחרונות). לדוגמא: גידול/קיטון) של 10% בשיעור ניצול זכות הפנסיה (שעור ניצול זכות הפנסיה הוכפלו ב- 0.9/1.1, בהתאמה) היה מגדיל/מקטין את העתודות לסוף 2012 בהתאמה בהיקף של כ- 3 מיליון ש"ח.

- החישובים האקטואריים רגישים גם ללוחות תוחלת החיים. ראה פירוט לעיל בדבר השפעת אימוץ טיוטת לוחות תמותה חדשים בשנת 2012.

- ראה פירוט ליתרות ולתנועות בהתחייבויות הנ"ל בשנים 2012 ו-2011 בפרק "הון אנושי".

- פרטים בדבר ההערכה האקטוארית עליה מתבסס הבנק לגבי זכויות העובדים כמפורט לעיל, ראה בהערכת האקטואר מר דן הרשקוביץ שצורפה למערכת גילוי נאות אלקטרוני (מגנ"א) של רשות ניירות ערך.

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים

לבנק פעילות ענפה במכשירים פיננסיים נגזרים, הן במסגרת פעילותו עבור לקוחותיו והן במסגרת מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות (סגירת או יצירת חשיפות שוק). מכשירים אלה כוללים בין השאר: forward, futures, swaps ואופציות, בגין: ריבית, מטבע, מניות, סחורות ואחרים. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים נמדדים כל הנגזרים לפי שווי הוגן. בביאור 19 לדוחות הכספיים ניתן מידע מקיף לפעילות הבנק במכשירים פיננסיים אלו. בסעיף א.2 לביאור 19 ניתן מידע בדבר השווי ההוגן של מכשירים אלו, לפי סוגי מכשירים. החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק חשבונאות גידור שווי הוגן. השינויים בשווי ההוגן הן של המכשיר הפיננסי הנגזר שיועד לגידור והן של הפריט המגודר נזקפים לדוח רווח והפסד (ראה באור 2.1 ד.2). נכון ליום 31 בדצמבר 2012 פעילות הגידור החשבונאי בבנק אינה מהותית. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים אשר מבוצעת במסגרת מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות ואשר אינה מטופלת חשבונאית בדרך של גידור שווי הוגן, יוצרת פערי מדידה בין המדידה הכלכלית מצד אחד, המשמשת לצורכי ניהול סיכונים, לבין המדידה החשבונאית מצד שני שאינה עונה על כללי הגידור החשבונאי. בשנת 2012 פערי מדידה אלו יצרו הוצאות בסך 13 מיליון ש"ח, לעומת הוצאות של כ- 22 מיליון ש"ח בשנת 2011.

ו. תביעות תלויות

הטיפול בתביעות התלויות מתבצע על פי הוראות בנק ישראל בנושא. על פי הנחיות אלה מסווגות התביעות התלויות בהתאם להסתברות החשיפות לסיכון של הפסד בתביעה, בהתבסס על חוות דעת של היועצים המשפטיים של הבנק, כלהלן: סיכון צפוי (Probable) - ההסתברות מעל 70% - נדרשת הפרשה מלאה. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - ההסתברות מעל 20% וקטנה או שווה ל-70% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי אם התביעות מצטברות לסכום מהותי. למידע נוסף ראה פירוט בביאור 18.ג.18 א. לדוחות הכספיים. סיכון קלוש (Remote) - ההסתברות קטנה או שווה ל-20% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי של ההפסד המירבי באם הוא מהותי ביותר. למידע נוסף ראה פירוט בביאור 18.ג.18 (ב'ה') לדוחות הכספיים. הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, וזאת בהתבסס על הערכות של היועצים המשפטיים. ההערכות של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים ובנסיון המשפטי שנצבר. יחד עם זאת יש לקחת בחשבון כי ייתכן שתוצאות התביעה בפועל תהיינה שונות מההערכות שנקבעו כאמור לעיל ואשר על פיהן נבחן הצורך בביצוע הפרשה בדוחות הכספיים וכי ההשפעה עלולה להיות מהותית.

ז. השקעות בתאגידים ריאליים

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים מתבצעות באמצעות חברת הבת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ. השקעה בחברות ששיעור ההחזקה בהן נמוך מ-20% מוצגות על בסיס שווי הוגן ובמקרים בהם לא קיים שווי הוגן זמין הן מוצגות על בסיס עלות. השקעה בחברות כלולות מוצגת על בסיס שיטת השווי המאזני בהתבסס על הדוחות הכספיים של חברות אלה.. בכדי להבטיח שההשקעות הריאליות אינן מוצגות בסכום העולה על סכום בר ההשבה

שלחן, מיישמת א.ש.י את הנהלים כנדרש בתקן בינלאומי מספר 36 ובעת הצורך נרשמת ירידת ערך. פרטים נוספים ראה בבאור 1.ה.14 לדוחות הכספיים. סך ההפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בשנת 2012 הסתכם ב- 3 מיליון ש"ח, שנזקפו כהפסד מהשקעה במניות (שנת 2011 – 5 מיליון ש"ח) - למידע נוסף ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

ח. בניינים וציוד

בניינים וציוד במאזן מוצגים לפי עלות בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפרשות לירידת ערך, באם קיימות. החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את תקני הדיווח הכספי הבינלאומי IAS 16 (רכוש קבוע) IAS 38 (נכסים בלתי מוחשיים) ו-IAS 36 (ירידת ערך נכסים) לרבות הפרשנויות המחייבות והעדכונים שפורסמו, למעט בנושאים בהם קבע המפקח על הבנקים הוראות ספציפיות. ליישום לראשונה של תקן זה לא הייתה השפעה על תוצאות פעילות הבנק. ראה פירוט בבאור 1.ה.11 לדוחות הכספיים. אחוזי הפחת מבוססים על אומדן אורך החיים הכלכלי של הנכס. לצורך כך נעזר הבנק במידע הטוב ביותר הזמין העומד לרשותו, כולל התבססות על ניסיון העבר. עלויות פיתוח תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוות להשקעות בציוד לאחר סיום שלב התכנון ההתחלתי, ומופחתות ממועד הפעלתן בהתאם להערכת משך השימוש בהן. לפירוט נוסף ראה פרק "רכוש קבוע ומתקנים".

הבנק מיישם נהלים על מנת להבטיח שערך הנכסים במאזן אינו עולה על ערכם הנאות. במידת הצורך רושם הבנק ירידת ערך. המבחן לירידת ערך הנכסים הינו השוואת עלות הנכס בספרים לשווי בר ההשבה שלו, שהינו הגבוה מבין מחיר המכירה (בניכוי עלויות מכירה) של הנכס לבין שווי השימוש שלו (שהינו הערך הנוכחי לאומדן תזרימי מזומנים העתידיים הצפויים מהשימוש בנכס), ראה פירוט בבאור 1.ה.14 לדוחות הכספיים בדבר יישום תקן בינלאומי IAS 36 (ירידת ערך נכסים). בשנים 2012 ו- 2011 לא נרשמו ירידות ערך בגין בניינים וציוד. לפירוט ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

ט. מיסים נדחים

מיסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות במאזן לבין ערכם לצורכי מס. במקרים בהם מועד ההכרה בהכנסה או בהוצאה לצורכי מס מאוחר ממועד רישום ההכנסה או ההוצאה בספרים, מחושבות יתרות המיסים הנדחים לפי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר תוכר ההכנסה או ההוצאה לצרכי מס, כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים. לפיכך בעת רישום מיסים נדחים לקבל נדרש הבנק להעריך את מועדי מימושם בעתיד. החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את תקן הדיווח הכספי הבינלאומי IAS 12 (מיסים על הכנסה) לרבות הפרשנויות המחייבות והעדכונים שפורסמו. לפירוט ראה באור 1.ה.10 לדוחות הכספיים. ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011, אשר בהתאם לו תבוטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25% - לפירוט נוסף ראה באור 28.ד.

ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם צו מס ערך מוסף אשר מעדכן את שיעור המס ערך מוסף, בגין עסקה ויבוא טובין, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. לפירוט נוסף ראה באור 28.ג.

יתרת המסים נדחים, נטו, ליום 31 בדצמבר 2012 הינה בסכום של כ- 213 מיליון ש"ח לעומת 219 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011. לפירוט נוסף ראה באור 28.ח.

עדכוני חקיקה

האמור בפרק זה הינו מבלי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת לעדכוני החקיקה שלהלן ולעדכוני חקיקה אחרים. עדכוני חקיקה אשר התקבלו במהלך שנת 2012 ואשר פורסמו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2011, אינם מופיעים בפרק זה.

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

מכתב המפקח על הבנקים בדבר אימוץ המלצות הוועדה הבין משרדית להסדרת שירותי קסטודי

בתאריך 16 בינואר 2013 הודיע המפקח על הבנקים על אימוץ המלצות הוועדה בין משרדית להסדרת שירותי קסטודי שהתפרסמו בינואר 2012 במטרה לקבוע נורמות בסיסיות בתחום פעילות זה.

הנושאים העיקריים בהם עוסקות המלצות הינם:

1. הגדרת שירותי קסטודי ונותני שירותי קסטודי.
 2. הגדרת חובות בסיסיות של נותן שירותי קסטודי דוגמת הבטחת זכויות הבעלות בנכסים ובמזומנים של הלקוח, והבטחת הזכויות הנילוות לבעלות בנכסים.
 3. הגדרת חובות לעניין הפרדת נכסים של לקוחות, מעקב אחר קיום הנכסים ואחר רישום זכויות הבעלות בהם.
 4. הטלת חובות על המתווך, לעניין הסדרת המשמורת על הנכסים עבור הלקוח אצל גורם שלישי.
 5. הסדרת מערכת היחסים המשפטיים בין המתווך לקסטודיאן בהסכם בכתב.
 6. הקמת ביקורת חיצונית ובלתי תלויה אצל הקסטודיאן או המתווך שתבצע לפחות אחת לשנה.
- מרבית ההוראות שבמכתב המפקח תכנסנה לתוקפן ביום 1 באוקטובר 2013, ומקצתן ביום 1 ביולי 2014. הבנק לומד את ההוראה והחל להיערך ליישומה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות"

בתאריך 13 בינואר 2013 עדכן המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי 342 בנושא סיכון נזילות.

העדכון עוסק, בין היתר, בנושאים הבאים:

1. חידוד ההגדרות הקיימות לרבות הוספת המונח "כרית נזילות" והוספת הבהרות לגבי הדרישות האיכותיות מנכסים נזילים.
 2. חוודדה הדרישה לקיים מעקב אחר מצב הנזילות בשלושה מגזרים: שקלים ומט"ח יחידיו, שקלים ומט"ח.
 3. הוספה דרישה לניטור, לניהול ולבקרה אחר פוזיציות הנזילות התוך יומית.
 4. נקבע כי תאגיד בנקאי יחזיק יחס נזילות מזערי שווה או גדול מ- 1 בכל עת מחושב בהתאם להגדרות ולהנחיות חישובו בהוראה גופה.
 5. נוספה דרישה לעקוב אחר יחס המימון היציב.
 6. פורטו הכלים והמדדים שעל תאגיד בנקאי להפעיל על מנת לקיים מנגנון למדידה שוטפת ולבקרה אחר מצב הנזילות.
 7. נקבע כי רק תאגיד בנקאי שקיבל אישור מראש ובכתב של המפקח, רשאי יהיה שלא לקיים את הדרישה להחזיק יחס נזילות מזערי.
- נקבע כי תחילת התיקונים להוראה היא ביום 1 ביולי 2013 למעט הדרישה לנהל מעקב אחר יחס המימון היציב (סעיף 16 להוראה) שתחילתה ביום 31 בדצמבר 2013. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים"

בתאריך 27 בדצמבר 2012 קבע המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 310 מטרה להסדיר את ניהול הסיכונים מתוך נקודת מבט כלל תאגידית. ההוראה מתבססת בעיקר על עקרונות באזל לניהול סיכונים.

ההוראה מתווה חמישה עקרונות יסוד בתחומי ניהול הסיכון בתאגיד הבנקאי: כלל תאגידי בראיה חוצת ארגון, שוטף על בסיס קבוצתי, צופה פני עתיד, דינאמי ומקיף.

כמו כן מפרטת ההוראה מהלכים להטמעת תרבות ארגונית נאותה לניהול הסיכונים.

בנוסף מבהירה ההוראה מהם התהליכים הנדרשים מהדירקטוריון, מההנהלה הבכירה, מהועדה הדירקטוריונית לניהול סיכונים ומפונקציית ניהול הסיכונים ובראשה מנהל הסיכונים הראשי.

נקבע בהוראה, כי למנהל הסיכונים הראשי יהיה מעמד ועצמאות שיבואו לידי ביטוי בהיבטים הבאים: עליו להיות בעל ניסיון בנקאי בתחום רחב של סיכונים, עליו להימנע, ככלל, מלעסוק בתפקידים נוספים בקווי העסקים או במטה. כמו כן למנהל הסיכונים הראשי יהיה מעמד וסמכות מספקים בתאגיד הבנקאי שישתקפו ביכולתו להשפיע על החלטות התאגיד המשליכות על החשיפה של התאגיד הבנקאי לסיכון כאשר מחובתו לדווח ישירות ובאופן סדיר למנכ"ל ולדירקטוריון בדבר ריכוזי סיכון או מצבים שעלולה להיות בהם הפרה של תיאבון הסיכון שנקבע.

עוד נקבע בהוראה כי תפקיד פונקציית ניהול הסיכונים אשר תוקם על ידי ההנהלה, יהיה לזהות סיכונים, להעריך אותם על בסיס ראייה רוחבית של הארגון, ולוודא כי אלו מטופלים בצורה שלמה יעילה ועקבית. וכן תידרש פונקציה זו לספק סיוע מקצועי בפיתוח מתודולוגיות, כלים ושיטות עבודה לניהול סיכונים לרבות, מעורבות בתהליכי אישור חשיפות אשראי מהותיות, אישור מוצרים חדשים, אמידת סיכונים במיזוגים ורכישות, ובחינת ההשלכות של שינויים ארגוניים מהותיים בתאגיד הבנקאי.

ההוראה קובעת הנחיות לקיום מערך דיווח אפקטיבי על סיכונים לרבות הדרישה למסמך סיכונים שיציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא כי עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ומסרת הסיכון שאושרה.

תחילת התיקונים להוראה היא ביום 1 בינואר 2014. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי"

בתאריך 27 בדצמבר 2012 קבע המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 311 המבוססת בעיקרה על מסמך Principles For The Management Of Credit Risk של ועדת באזל מספטמבר 2000.

בהוראה מוגדרים מבנה ניהול סיכון האשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות בנוגע לניהול סיכונים האשראי בין הגורמים השונים בבנק וזאת בהתפרס על 16 עקרונות מנחים. בין היתר נקבע בהוראה כי האחראיות לסיווג אשראי ולקביעת הפרשות להפסדי אשראי תוטל על גורם בהנהלת התאגיד הבנקאי, שאינו אחראי לפעילות העסקית.

נקבע כי תחילת ההוראה היא ביום 1 בינואר 2014.

עד לתאריך 1 ביולי 2013 נדרש הבנק להציג בפני הפיקוח על הבנקים תכנית יישום שתכלול לוחות זמנים ותוכניות עבודה מפורטות לעניין ההתאמות הנדרשות בניהול סיכון האשראי (לדוגמה במבנה הארגוני, במערכות המידע ושיטות הניתוח, בדיווחים, במסמכי האסטרטגיה). הבנק נערך ליישום ההוראה.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשס"ח-2008

התקנות אושרו על ידי ועדת העבודה והרווחה של הכנסת ביום 18 בדצמבר 2012 אך טרם פורסמו ברשומות. התקנות קובעות כיצד יש להגיש ולהתאים את השירות במקומות ציבוריים לבעלי מוגבלויות שונות והן חלות על הבנק. התקנות תכנסנה לתוקף חצי שנה לאחר פרסומן כאשר הביצוע בפועל יחול בהדרגה בין השנים 2014-2018 בהתאם לקבוע בתקנות.

הבנק נערך לפעול בכל ההיבטים הנדרשים, בהתאם להוראות התקנות.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ג-2012

התיקון לכללים פורסם ברשומות ביום 28 בנובמבר 2012.

התיקון הינו אחד הצעדים הננקטים על-ידי בנק ישראל ליישום המלצות הצוות לבחינת התחרותיות בענף הבנקאות, ומטרתו להגביר את התחרות על החיסכון לטווח קצר של משקי הבית, לשפר את יכולת ההשוואה של משקי הבית בפעילות בניירות ערך, להגביר את ההוגנות ולהעניק ללקוחות הבנקים מידע רחב ונגיש יותר בכל הנוגע לעמלות הנגבות מציבור הלקוחות.

התיקון עוסק, בין היתר, בנושאים הבאים:

1. ביטול ושינוי עמלות שונות – כדוגמת, עמלה כרטיס מידע, עמלה כרטיס משיכת מזומן, עמלות טיפול באשראי ובביטחונות – העלאת הפטור מתקרה של 50,000 ש"ח לתקרה של 100,000 ש"ח, דמי ניהול לעסק קטן.
 2. פעילות לקוחות בניירות ערך – תמחור דיפרנציאלי בגין פעילות בניירות ערך בערוצים שונים, ביטול עמלות המינימום בגין ניהול פיקדון ניירות ערך והרחבת הפיקוח על עמלת העברת פיקדון ניירות ערך להעברתו גם מחוץ למערכת הבנקאית.
 3. תיקון ההגדרה של "אזרח ותיק" – נקבע, כי לצורך קבלת 4 פעולות פקיד בחודש במחיר של פעולה בערוץ ישיר, לא יהיה יותר צורך בהצגת תעודת אזרח ותיק. די בהגיע הלקוח לגיל הקבוע בחוק כדי לקבל את ההטבה.
 4. פרסום תעריפון עמלות באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי – חלה חובה לפרסם בדף הבית של אתר הבנק קישור ישיר לתעריפוני העמלות שלו. התיקון לכללים נכנס לתוקף ביום 1.1.13, למעט נושאים מסוימים אשר ייכנסו לתוקפם ב-1.3.13.
- הבנק ערוך לפעול בהתאם לכללים.

חוק החברות (תיקון מס' 20) (תנאי כהונה והעסקה בחברות ציבוריות ובחברות אגרות חוב), התשע"ג-2012

התיקון לחוק פורסם ברשומות ביום 12 בנובמבר 2012. התיקון לחוק קובע בין היתר, כי חברה ציבורית וחברת אגרות חוב תהיינה חייבות לאמץ מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל, הדירקטורים ויתר נושאי המשרה בה (להלן: "מדיניות תגמול"). מדיניות התגמול תגובש ותקבע על-ידי ועדת תגמול אשר תהיה מורכבת ברובה מדירקטורים חיצוניים. ועדת התגמול תביא את המלצותיה בפני הדירקטוריון ואישור סופי של מדיניות התגמול יעשה על-ידי רוב בעלי מניות המיעוט באסיפה הכללית. על-פי התיקון לחוק בקביעת מדיניות התגמול קיימת חובה להתייחס לרשימה של שיקולים ואמות מידה, בין היתר, קידום מטרות החברה, יצירת תמריצים ראויים לנושאי משרה בהתחשב במדיניות ניהול הסיכונים, גודל החברה ואופי פעילותה, השכלה וניסיון מקצועי. החוק נכנס לתוקפו 30 ימים מיום פרסומו ברשומות, ועל החברה לקבוע לראשונה מדיניות תגמול בתוך 9 חודשים מיום תחילת התיקון לחוק. הבנק נערך לפעול בהתאם להוראות החוק.

מכתב המפקח על הבנקים לתאגידי הבנקאיים בנושא הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור

ביום 1 בנובמבר 2012 שלח המפקח על הבנקים לתאגידי הבנקאיים מכתב בנושא הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור. במכתב נקבע, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור העולה על שיעור של 75% במימון של דירת מגורים יחידה ועל שיעור של 50% במימון של דירת מגורים להשקעה. יתר ההלוואות לדיור לא תאושרנה במימון העולה על שיעור של 70%.

האמור במכתב חל על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בנובמבר 2012.

הבנק פועל בהתאם להוראות המכתב.

חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012

החוק, העוסק במאבק בתכנית הגרעין של איראן, פורסם ברשומות ביום 5 באוגוסט 2012. החוק מסדיר ומרחיב את הסנקציות שתוטלנה בישראל על גורמים המקיימים פעילות הפצה, כהגדרתה בחוק, עם איראן, והוא קובע סנקציות מוגברות על תאגידי המקיימים קשר עסקי עימה. בין היתר, נקבע בחוק, כי על גורם אשר יקיים פעילות כלכלית עם גורמים המופיעים ברשימת הגורמים שהוכרזו כעוסקים בהפצת פרויקט הגרעין האיראני, יוטלו 3 שנות מאסר. כמו כן, החוק מטיל על כל סוג של פעילות אסורה בהתאם לו, את משטר הדיווח הקיים בחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000. חובות דיווח אלה יחייבו גם את התאגידי הבנקאיים לדווח על אפשרות קיומה של פעילות כלכלית עם גורמים שהוכרזו בהתאם להוראות החוק, כאשר התאגידי הבנקאיים יחייבו בכינון משטר אכיפה פנימי בעניין זה. זאת ועוד, החוק אף מחיל את משטר העיצומים הכספיים הקבוע בחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 על משטר הדיווח המוחל, כלפי מי שכשלו במילוי חובותיהם על-פי החוק והחובות הנגזרות ממנו. יודגש, כי נגיד בנק ישראל ושר המשפטים הוסמכו להוציא צווים מנחים לתאגידי הבנקאיים בדבר בדיקת פרטי זיהוי של צדדים לפעילות כלכלית אל מול פרטי הזיהוי של גורמים מוכרזים העוסקים בהפצה. במסגרת החוק נאסר אף להשקיע בתאגידי שהוכרזו כמקיימים "קשר עסקי עם איראן", כמוגדר בחוק, כאשר האיסור חל אף על תאגידי בנקאיים. מועד תחילתו של חלקו הארי של החוק נקבע למועד שבו יתקין שר האוצר, הממונה על ביצועו של החוק, תקנות הנוגעות לאופן ביצועו ויישומו של החוק.

חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 4) (קביעת שער מזערי להצמדה כתנאי מקפח), התשע"ב-2012

החוק אושר בקריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת ביום 9 ליולי 2012 ופורסם ברשומות ביום 12 ביולי 2012. בתיקון לחוק נקבע, כי תנאי הקובע הצמדה של מחיר או תשלום אחר, לפי חוזה, למדד כלשהו, כך שירידה של המדד או עלייה שלו לא תזכה את הלקוח הוא תנאי מקפח. מבחינת המערכת הבנקאית הרי שחוזים כדוגמת חוזי הלוואה, משכנתא, ערבויות וכו' הכוללים מנגנון הצמדה הכולל שער רצפה יחשבו לחוזים הכוללים תניה מקפחת. מועד התחילה של החוק נקבע ל-12 בנובמבר 2012. הבנק נערך ליישום.

תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התשע"א-2011

התקנות פורסמו ברשומות ביום 14 ביוני 2012. התקנות מרחיבות את חובת הדיווח הקיימת בתחום הייעוץ, השיווק וניהול תיקי השקעות הן ללקוח, הן לציבור והן לרשות ני"ע עצמה. התקנות קובעות חובה של תאגידי מנהלי תיקים להמציא ללקוחותיהם, אחת לרבעון, דוח הכולל פרטים ונתונים שונים, כמפורט בתקנות (בין היתר נתונים אודות תשואה, הוצאות, דמי ניהול, חשיפה וכדומה).

דוח נוסף שנדרשים מנהלי התיקים למסור הינו דוח שנתי לכלל הציבור המהווה מעין תשקיף קטן על מנהל התיקים וכולל, בין היתר, נתונים על שיטת ניהול התיקים, מבנה התמריצים, דמי הניהול הנגבים, החזרי עמלות, שיעור הניהול עבור לקוחות מוסדיים, שיעור עזיבה של לקוחות ועוד.

קבוצה שלישית של דיווחים במסגרת התקנות הינה דיווחים הנמסרים לרשות ני"ע בלבד ואינם חשופים לעיני הציבור.

דיווחים אלה כוללים דיווחים מידיים, דיווחים רבעוניים, דיווחים שנתיים ולגבי תאגידים בנקאיים גם דיווחים חודשיים הכוללים נתונים על כל העסקאות שבוצעו במהלך החודש הקודם לדוח בניירות ערך ובנכסים פיננסיים, באמצעות יועצי ההשקעות המועסקים בבנק, בחשבונות לקוחות החתומים על הסכם ייעוץ. התקנות נכנסו לתוקפן ב- 14 בדצמבר 2012. הבנק פועל על פי התקנות.

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 9), התשע"ב-2012

תיקון לחוק שפורסם ביום 14 במאי 2012. בהתאם לתיקון יחויבו הבנקים להודיע לאדם המצטרף לחשבון קיים, כבעל חשבון או כמיופה כח, אם נמשכו מהחשבון צ'קים ללא כיסוי במהלך השנה שקדמה למועד הצטרפותו. הדיווח יכלול את מספר השיקים והסכומים שהיו נקובים בהם ובנוסף את המידע אם בנק ישראל הטיל הגבלות על החשבון או על בעליו ב- 3 השנים שקדמו למועד ההצטרפות. החוק נכנס לתוקף ב- 14 לספטמבר 2012. הבנק פועל בהתאם להוראות החוק.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 10), התשע"ב-2012

תיקון לחוק שפורסם ביום 14 במאי 2012. התיקון נוגע ברובו לסוחרים באבנים יקרות (בעיקר יהלומנים), שעסקאותיהם מתנהלות באנונימיות הנובעת ממסורת של אמון אישי. בחוק החדש מוטלת על הסוחרים חובת דיווח על עסקאות שנעשות במזומנים תוך זיהוי הצדדים לעסקה ורישום פרטיהם. חובות הדיווח הנ"ל תיכנסנה לתוקף רק עם פרסום הצו בעניינם של הסוחרים באבנים יקרות, צו אשר טרם פורסם. הבנק עוקב אחר פרסום הצו האמור ולאחריו ישקול את השלכותיו או השפעתו על סדרי עבודתו במסגרת מגזר היהלומים שלו מעניק הבנק שירותים בנקאיים.

עדכון החלטה מספר 4-99 בענין קווים מנחים לבחינת מהותיות של טעות בדוחות הכספיים והנחיה בדבר הצגה מחדש של דוחות כספיים

- ביום 12 במרס 2012 פרסמה רשות ניירות ערך עדכון להחלטה מס' 4-99 מחודש דצמבר 2005 בנושא מהותיות לצורך תיקון טעות בדוחות הכספיים, אשר קובעת קווים מנחים לבחינת מהותיות כאמור. להלן עיקרי העדכונים:
- העלאת הסף הכמותי לבחינת הטעות ביחס להון והשוואתו לסף הכמותי לבחינת הטעות ביחס לרווח והפסד (הסף שנקבע 5%).
 - הוספת קווים מנחים לבחינת הפן האיכותני, הן בהתייחס לבחינת טעות שהינה מתחת לסף הכמותי וייתכן והיא מהותית והן בהתייחס לבחינת טעות שהינה מעל לסף הכמותי אך ייתכן שאינה מהותית לתיקון.
 - הוספת קווים מנחים לבחינת מהותיות של טעויות בדוחות הכספיים לתקופת הביניים.
 - הוספת קווים מנחים לאופן תיקון דוחות כספיים בגין קיומה של טעות מהותית.

ביום 11 במרס 2012 פרסמה הרשות הנחיה בדבר הגילוי בגין הצגה מחדש של דוחות כספיים בעת קיומה של טעות מהותית בדוחות הכספיים המחייב את תיקונם וזאת על מנת לייצר אחידות בפרטי הגילוי שעל חברות לתת במסגרת הדיווחים על תיקון טעות. קיומה של טעות מהותית בדוחות הכספיים המחייבת את תיקונם, הינה בגדר "אירוע או עניין" שיש לדווח עליו בדוח מידי בהתאם לתקנה 36(א) לתקנות דוחות תקופתיים ומידיים. במסגרת דוח מידי זה, יכלול כל פרט החשוב למשקיע לצורך הבנת הטעות המהותית, השלכותיה על הדוחות והשפעת תיקונה, ולרבות פרטים בדבר המועד בו נודע לראשונה לתאגיד על דבר קיומה, זיהוי כל התקופות אשר הדוחות הכספיים לגביהן כוללים טעות מהותית, תיאור תיקון הטעות, לרבות סכומי התיקון ואופן תיקון הדוחות הכספיים הכוללים טעות מהותית תוך פירוט לוח הזמנים לפרסומם. בהתאם להנחיה, הדוחות המתוקנים יפורסמו מחדש לא יאוחר מחלוף עשרה ימי עסקים מן המועד בו קמה החובה לפרסם דיווח מידי בדבר קיומה של הטעות המהותית. בנוסף, יכלול התאגיד במסגרת דוח

הדירקטוריון המצורף לדוח התקופתי או הרבעוני בו בוצע תיקון הטעות המהותית, התייחסות של הדירקטוריון להצגה מחדש של הדוחות לרבות מסקנות הדירקטוריון והנהלת התאגיד בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי, פירוט מנגנונים אותם החליט הדירקטוריון ליישם וכלים בהם החליט לנקוט בעקבות הטעות, בכדי למנוע הישנותן של טעויות בדיווח הכספי.
הבנק למד את עיקרי ההוראות ונערך בהתאם.

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012

ביום 12 במרס 2012 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012. החוק כולל תיקונים לחוק הבנקאות (רישוי) ולפקודת הבנקאות, וייעודו העיקרי הינו השלמת ההסדרים הקבועים בחוקים הנ"ל הנוגעים לאופן הצעת המועמדים לכהונה כדירקטורים בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, מינויים וכהונתם, וזאת במטרה למנוע שליטה בפועל בתאגיד בנקאי כאמור בלא קבלת היתר שליטה מבנק ישראל.
בנוסף, החוק כולל גם מספר תיקונים החלים על כלל התאגידים הבנקאיים שהינם חברות ציבוריות, כדוגמת האיסור על דירקטוריון התאגיד הבנקאי למנות דירקטורים לדירקטוריון. תיקונים נוספים נעשו אף בהליך ה-Fit & Proper. הבנק, שהינו תאגיד בנקאי בעל גרעין שליטה וחברה ציבורית, ערוך לפעול בהתאם להוראות החוק החדשות.

יוזמות חקיקה והסדרה:

הצעת חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה (תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג-2012

הצעת חוק ממשלתית שפורסמה ברשומות ביום 5 לנובמבר 2012. בהצעת החוק מוצע, בין היתר, לתקן את חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 כך שיתווספו לעבירות המקור המופיעות בו, גם עבירות מס עם יסוד נפשי של כוונה לפי חוקי המס השונים. בנוסף, מוצע לתקן את החוק כך שתתאפשר העברה ישירה של מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון אל רשות המיסים. מטרת התיקון הינה לייעל ולהגביר את האכיפה ולצמצם את תופעת ההון השחור במדינת ישראל.
הבנק עוקב אחר התקדמות הליכי החקיקה בקשר עם הצעת חוק זו.

טיוטת עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור

המפקח על הבנקים פרסם טיוטת הנחיות מיום 18 בפברואר 2013, להלן עיקריה:

א. לעניין חישוב הלימות ההון:

- משקל הסיכון להלוואות המובטחות על ידי משכנתאות על נכס למגורים, ששיעור המימון בהן הוא עד 45% יוותר ללא שינוי, קרי 35%.

- משקל הסיכון להלוואות המובטחות על ידי משכנתאות על נכס למגורים, שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2013 ואילך, ששיעור המימון בהן גבוה מ- 45% ועד 60% ישוקלל ב- 50% (במקום ב- 35%).

- משקל הסיכון להלוואות המובטחות על ידי משכנתאות על נכס למגורים, שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2013 ואילך, ששיעור המימון בהן גבוה מ- 60% ישוקלל ב 75% (במקום ב- 35% או ב- 100%).

מכתב המפקח על הבנקים מיום 28 באוקטובר 2010 בנושא "הלוואות ממונפות לדיור בריבית משתנה", לא יחול על הלוואות שיבוצעו החל מיום 1 בינואר 2013 (דרישת המפקח על הבנקים באוקטובר 2010 עיקרה היה שקלול ב- 100% הלוואות בהן שיעור המימון עלה על 60% ובסכום של מעל 800,000 ש"ח ואשר שיעור הריבית המשתנה בהן 25%).

- מקדם ההמרה לאשראי בגין ערבויות לפי חוק המכר לאחר מסירת הדירה יוקטן מ- 20% ל-10%. תיקון זה יוחל רטרואקטיבית.
הבנק יבחן את הצורך בשינוי מדיניותו בתחום הלוואות לדיור.

ב. החל מהדוח לרבעון הראשון של שנת 2013, יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות ליום הדיווח. על פי אומדן ראשוני שבוצע, ההשפעה נאמדת בגידול של כ- 12 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית.

עסקאות עם בעלי שליטה

א. הגדרת עסקאות חריגות וזניחות עם בעלי שליטה:

הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה"

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים), תש"ל-1970 ("התיקון"), במסגרתו, בין היתר, הוחלה החובה לדווח דיווח מידי ולכלול בדוחות התקופתיים, פרטים בדבר כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה ("עסקאות עם בעלי שליטה"). בהתאם לתיקון, חובת הדיווח אינה חלה ביחס לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים של הבנק כי הן זניחות.

1. "עסקה חריגה" -

בהתאם לדין, הבנק ידווח דיווח מידי ותקופתי על כל עסקה חריגה שתבוצע על-ידו. לפי עמדת הבנק "עסקה חריגה" עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי תוגדר כעסקה העונה לקריטריונים המפורטים להלן:

עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, או שאינה בתנאי שוק, או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו. עסקה העשויה להשפיע על הרווחיות, הרכוש או ההתחייבויות תחשב "עסקה מהותית" בהתאם לקריטריונים המפורטים להלן.

לעניין זה – "תנאי שוק" – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, על-ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. לעניין תנאי שוק בעסקאות בנקאיות, תבחן העסקה ביחס לעסקאות או פעולות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות המפקח ("הוראה 312"). לעניין תנאי שוק בעסקאות שאינן בנקאיות תבחן העסקה ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים או צדדים שלישיים אחרים לפי העניין, או ביחס לתנאי ההצעות להתקשרות של ספקים או צדדים שלישיים מולם נבחנים תנאי ההתקשרות בעסקה. במקרה בו קיים לבנק קושי לקבל הצעות מקבילות לתנאי ההתקשרות בעסקה יבחנו תנאי השוק על סמך חוות דעת יועץ מקצועי בתחום נשוא ההתקשרות, שישווה את תנאי העסקה או ההצעה להתקשרות לעסקאות דומות בהן ניתן להתקשר בשוק הרלוונטי באותו מועד. יובהר, כי ההתייחסות הינה לעסקה הנעשית במהלך העסקים הרגיל של הבנק וכי לעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

הקריטריונים של תנאי שוק, המפורטים ברישא של ההגדרה של "תנאי שוק", כפי שאומצו על-ידי הבנק, נקבעו על-ידי המפקח במסגרת הוראה 312 לעניין אנשים קשורים לבנק וחלים גם ביחס לבעלי השליטה בבנק. בנוסף, עסקאות עם אנשים קשורים מאושרות בועדת הביקורת של הבנק, ועל ועדת הביקורת לקבוע כי העסקה היא בתנאי שוק, על-פי הקריטריונים שפורטו לעיל.

הקריטריונים שנקבעו על-ידי המפקח מתאימים לבחינת עמידתן של עסקאות בתנאי שוק בניסבות דנן.

היקף כספי לעניין "עסקה חריגה" - לפי עמדת הבנק, עסקה שהיקפה הכספי שווה או עולה על ההיקף הכספי המפורט להלן, לפי העניין, תחשב "עסקה מהותית".

2.

לעניין עסקאות בנקאיות -

- 2.1 **עסקת אשראי, לרבות אשראי חוץ מאזני, שהינה עסקה מהותית:**
לעניין זה "עסקה מהותית" תהווה עסקת אשראי העולה על 3.33% מהון התאגיד הבנקאי כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים - יחס הון מזערי; "עסקת אשראי" הינה העמדת אשראי או מסגרת אשראי (כולל עסקאות הכרוכות באשראי והמהוות סעיפים חוץ מאזניים, כגון: עסקאות בנגזרות, ערבויות, התחייבות למתן אשראי), ולרבות רכישת אג"ח המהווה תחליף אשראי, אשר היקפה לצורך זה נקבע לפי הגדרת "חבות" בהוראה 312. המדידה לעניין זה נעשית לפי סך האשראי הכולל של כל אחד מבעלי השליטה (לעניין בעל השליטה הרלוונטי יילקחו בחשבון סך האשראי הכולל גם אשראי לחברות שלבעל השליטה החזקות של מעל 10% בהן ואשראי לקרובי אותו בעל השליטה).
- 2.2 **עסקת הפקדת פקדון שהינה עסקה מהותית:**
כל הפקדת פקדון או חידושו תהווה לעניין זה עסקה נפרדת.
לעניין זה "עסקה מהותית" תהווה עסקה שסכומה שווה או עולה על 2% מסך פקדונות הציבור לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני ביצוע העסקה ("הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים").
- 2.3 **עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקאות אשראי או עסקאות הפקדת פקדון כמפורט לעיל) שהינה עסקה מהותית:**
לעניין זה "עסקה מהותית" הינה עסקה בניירות ערך או עסקת מט"ח שסכום העמלה הנגבית בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.
- 2.4 **"עסקה זניחה" – בהתאם להנחיית רשות ניירות ערך שניתנה לבנק (לקראת אישור התשקיף בספטמבר 2009) - לעניין עסקאות בנקאיות שאינן חריגות עם בעלי שליטה, הבנק ידווח במסגרת התשקיף וכן בדיווח תקופתי בלבד שיתייחס אך ורק ליתרות האשראי וליתרות הפקדונות, על-פי המתכונת המופיעה בטבלאות להלן, נכון ליום הדיווח המצוין לצד כל אחת מהטבלאות. בנוסף, יידרש הבנק, החל מהדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2009, לגלות את היתרה הגבוהה לתקופה, של פקדונות כל אחד מבעלי השליטה (לעניין זה, בעל שליטה לרבות חברות המוחזקות על-ידו בשיעור העולה על 10% וקרובי בעל השליטה ("קבוצת בעל השליטה") וכן, ככל שהדבר יידרש על-ידי רשות ניירות ערך, יפוצל בטבלת האשראי הגילוי של יתרת האשראי של קרובי בעל השליטה (במצטבר).**

3.

לעניין עסקאות שאינן בנקאיות -

- 3.1 **"עסקה מהותית" – שאינה בנקאית הינה עסקה חד פעמית; או עסקה מתמשכת (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה) או מספר עסקאות המבוצעות בהתאם להסכם מסגרת, אשר סכומן המצטבר במשך שנה קלנדרית שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים.**

3.2 "עסקה זניחה" לפי הגדרת הבנק הינה עסקה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק שסכומה אינו עולה על הסכומים שלהלן:

עסקה חד פעמית שסכומה אינו עולה על 0.1% מהון הבנק כהגדרתו בהוראה 312, בהתאם לדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה; או עסקה מתמשכת (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה) או מספר עסקאות המבוצעות בהתאם להסכם מסגרת, אשר סכומן המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ב. פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעת ההגדרות והפרמטרים לעניין "עסקה זניחה":

באשר להיקף הכספי של עסקאות לא בנקאיות, הרי לעניין עסקאות חד פעמיות, ההיקף שנקבע תואם את הסכום המזערי שנקבע בהוראה 312. לעניין עסקאות שיש להביאן לאישור ועדת הביקורת או לאישור הועדה לעסקאות עם אנשים קשורים, ולעניין עסקאות מתמשכות או עסקאות על פי הסכם מסגרת, נוכח העובדה כי מדובר בעסקאות במהלך העסקים הרגיל, ולא בעסקאות ייחודיות, השוואת משקלן או חלקן ביחס לסך ההוצאות הרלוונטיות על פני תקופה בבנק הינה הקריטריון הרלוונטי ביותר לעניין זה, לגישת הבנק.

ג. בהמשך לאמור לעיל, להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם בעלי שליטה:

1. עסקאות אשראי

נתונים ליום 31 בדצמבר 2012 (באלפי ש"ח)¹

פרטים	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות בנקאיות	השקעות הנוסטרו של הבנק באג"ח שהונפק על-ידי חברה שבשליטת בעל שליטה	סך הכל חבות	ערבויות לצד ג' שהוציא בעל שליטה לטובת חברות שבשליטתו
קבוצת לנדאו ישעיהו וחברות פרטיות בשליטתו	111,631	-	-	-	-	111,631	44,231
סה"כ קבוצת לנדאו ישעיהו	111,631	-	-	-	-	111,631	44,231
קבוצת מנור וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	5,208	5,208	-
חברות ציבוריות ופרטיות בשליטתה (קבוצת אי.די.בי)	1,041**	18,836	1,548	95	58,131	79,651	-
סה"כ קבוצת מנור	1,041	18,836	1,548	95	63,339	84,859	-

* כולל חשיפה חוץ מאזנית בגין מכשירים נגזרים.
** לאחר הפרשה להפסדי אשראי בסך כ- 5 מיליון ש"ח.

- יצוין, כי מסגרת האשראי או האשראי הספציפי מאושרים פרטנית לכל בעל שליטה והתנאים נקבעים, בין היתר, לפי סוג העסקה והיקפה.
- הנתונים המפורטים לעיל, הינם בהתאם להגדרת "חבות" בהוראה 313.

2. עסקאות בפקדונות

יתרות הפקדונות בבנק של כלל בעלי השליטה הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 366 מיליוני ש"ח. היתרה הגבוהה במהלך שנת 2012 כדלקמן: קבוצה א' 757 מיליוני ש"ח, קבוצה ב' - 0.1 מיליוני ש"ח.

הסכומים אינם כוללים את הפקדונות שמתנהלים על-ידי גופים מוסדיים בשליטת בעלי השליטה בבנק עבור מבוטחים, קופות גמל וקרנות נאמנות.

¹ החל מיום 29.10.12, ה"ה שלמה אליהו ווחיה אליהו חדלו להיות בעלי שליטה בבנק – ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

עיקרי הסכומים של הפקדונות מתוך היתרות הנקובות לעיל ליום 31 בדצמבר 2012 מופקדים בפקדונות מהסוגים המפורטים להלן ובטווחי הריביות המינימאליים והמקסימאליים המצוינים לצידם:

סוגי הפקדונות המשמעותיים ביותר

ריבית שנתית מקסימאלית	ריבית שנתית מינימאלית	סוג הפיקדון
3.055	0.47%	פקדון שבועי שקלי בריבית קבועה
2.4%	1.92%	פקדון יומי שקלי בריבית קבועה
1.96%	1.96%	פק"מ בריבית משתנה

3. עסקאות בנקאיות אחרות

להלן הטבות בשיעורי העמלות המרכזיות בגין קבוצות בעלי השליטה¹:

ריכוז העמלות המרכזיות

שם העמלה	גובה העמלה נכון ליום 31 בדצמבר 2011 (בהתאם לתעריפון הבנק)	שיעור הטבה מינימ' שיעור הטבה מקס'
רישום פעולות בחשבון	תשלום של 1.42 ש"ח לפעולה	100%
העברה/הפקדה לחשבון בבנק אחר	תשלום של 43 ש"ח להעברה/הפקדה	100%
דמי ניהול פקדון (דמי משמרת ני"ע) הנסחרים בבורסה בת"א (כולל ני"ע בלתי סחירים, תעודות בקרנות נאמנות ובונדס)	תשלום 0.15% לרבעון מינימום 6 ש"ח לני"ע 39 ש"ח לפקדון	100%

1. שיעורי ההטבה אינם בתנאים עדיפים על שיעורי ההטבה הניתנים ללקוחות דומים אחרים שאינם נמנים על קבוצות בעלי השליטה. הבנק מאשר אישור תקופתי את שיעורי ההטבות בעמלות. שיעורי ההטבות המאושרים נכון למועד הדיווח מופיעים בטבלת העמלות לעיל.

ד. פירוט עסקאות חריגות עם בעלי שליטה ועסקאות נוספות שנעשו עם בעלי השליטה :

1. לפירוט בדבר רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות - ביום 31 באוקטובר 2012 ראו דוחות מיידים שפרסם הבנק ביום 10 בספטמבר 2012 (אסמכתא -2012-01-235236), דוח מיידים על זימון אסיפה כללית מיום 11 בספטמבר 2012 (אסמכתא 2012-01-235350) ודוח מיידים על תוצאות האסיפה מיום 31 באוקטובר 2012 (אסמכתא 2012-01-268728) וביאור ג.18 (17) בדוחות הכספיים.
2. ביום 22 ביוני 2009 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי שניתנה למי שיכהנו, מעת לעת, כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק (להלן: "נושאי המשרה"), במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005. לפרטים נוספים בדבר עסקה זו ראה באור ג.18 (14) וכן, ראה דוח מיידים מיום 14 במאי 2009 ודוח מיידים בדבר תוצאות האסיפה מיום 22 ביוני 2009.
3. ביום 31 באוקטובר 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, ובכלל זה לדירקטורים שבעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכהנים, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות בנות שלו. לפירוט ראה באור ג.18 (13). ודיווחים מיידים מיום 5 באוגוסט 2012 (2012-01-201465) כמו כן, בדבר פרטים נוספים בדבר תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי ותיקון התקנון ראו דוח מיידים על זימון אסיפה כללית מיום 11 בספטמבר 2012 (אסמכתא 2012-01-235350) ודוח מיידים על תוצאות האסיפה מיום 31 באוקטובר 2012 (אסמכתא 2012-01-268728) ודיווח מיידים על שינוי בתקנון הבנק מיום 1 בנובמבר 2012 הכולל תיקונים שונים, ובין היתר, את התיקונים המפורטים לעיל (אסמכתא 2012-01-268998). כמו כן, ראה דוח מיידים על תוצאות אסיפה מיום 6 בפברואר 2013 (אסמכתא 2013-01-032061) ודיווח מיידים על שינוי בתקנון הבנק מיום 7 בפברואר 2013 (אסמכתא 2013-01-032415).
4. עסקאות בנקאיות שנתוניהן מופיעים במצטבר ולפי קבוצת בעל שליטה – ראה בסעיף ג' לפרק זה לעיל.

פעילות למען הקהילה ותרומות

עובדי הבנק, ההנהלה והדירקטוריון רואים חשיבות במעורבות הבנק בקהילה ומחויבים לפעילות חברתית וקהילתית. פעילות זו, המושתתת על ערכי הקוד האתי אותו אימץ הבנק, באה לידי ביטוי במגוון פעילויות ומיזמים ובהם פעילות קהילתית באמצעות סניפי הבנק, מיזמי התנדבות, מעורבות וקידום פעילויות חברתיות, בעיקר בקרב אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים ורבדיה החלשים של החברה בישראל.

כן קבע הדירקטוריון מדיניות למתן תרומות. ועדת התרומות בראשות המנכ"ל פועלת ליישום המדיניות ומקצה תרומות למגוון גופים וארגונים, ככלי לסיוע בתחומי חברה וקהילה, חינוך ובריאות. בשנת 2012 הוכפל תקציב התרומות של הבנק והועמד על סך של 1 מיליון ש"ח. תוספת התקציב אפשרה לבנק להעמיק בתחומי הפעילות הקהילתיים בהם עסק הבנק בעבר ולהוסיף על כך פעילויות נוספות. הבנק תמך בעמותות וארגונים שונים, מקומיים וכאלו הפועלים בפריסה ארצית, בתרומה לנזקקים. מעורבותו של הבנק בקהילה באה לידי ביטוי גם השנה במגוון של מיזמים ופעילויות, להן שותפים עובדים, מנהלים ואף לקוחות. במסגרת זו, המשכנו לקיים את מיזם "גלריית אגוד" – סדרה של תערוכות אמנות מתחלפות המוצגות בחלק מסניפי הבנק ונותנות במה לאמנים מקומיים החיים בסביבת הסניף. גלריית אגוד מהווה חיבור ייחודי בין אמנים, רשויות מקומיות (על פי רוב התערוכות מוצגות בברכת הרשות המקומית), לקוחות, עובדים והקהל הרחב המגיע להתרשם מן התצוגות בין כתלי הסניפים.

בנוסף, מקיימים הבנק ועובדיו פעילויות קהילתיות הכוללות מעורבות של עובדים ומנהלים בכל הדרגים. הבנק חבר לגופי התנדבות שונים ויחד עמם ביצע פעילויות קהילתיות שמחד היטיבו עם אוכלוסיות חלשות ומאידך נתנו במה לאוכלוסיות חזקות יותר לתרום ולסייע וכן תמך בסטודנטים מצטיינים המגיעים מרקע סוציו-אקונומי נמוך.

תחום מרכזי נוסף לו מקדיש הבנק תשומת לב רבה מזה שנים מספר הנו עידוד הצלחה בקרב ילדים וסיוע בלימודי מתמטיקה לילדים בסיכון. פעילות זו מהווה עבור ילדים רבים מנוף להצלחתם בעתיד ופותחת בפניהם חלון הזדמנויות להצלחה בחייהם.

בשנת 2012 חבר הבנק לעמותת ציונות 2000 לצורך תכנון ארוך טווח של פעילות ממוסדת בקהילה, בתוך כך חבר הבנק לעמותת המטפחת מנהיגות בקרב אוכלוסיות מוחלשות ובנה תוכנית ארוכת טווח לסיוע בקידום מנהיגות בחברה תוך שיתוף העובדים בפעילות.

מעבר למעורבות הבנק בתרומה ישירה של כספים לגופים שונים, מסייע הבנק למוסדות ועמותות העוסקות בקידום אוכלוסיות מיוחדות תוך שהן מעסיקות ומייצרות מוצרים לצריכה, הבנק מקדם רכישת מוצרים המיוצרים על ידי גופים המסייעים בשיקום ומתן תעסוקה לנזקקים שונים, על מנת לסייע בידם להיות גורם תורם ומועיל ולהשתלב בחברה.

התרומה הכספית הישירה בשנת 2012 הסתכמה כאמור ב- 1 מיליון ש"ח.

גילוי בדבר המבקר הפנימי

המבקר הפנימי הראשי של הבנק וחברות הבנות הוא מר יהודה אורבך, רואה חשבון. מר אורבך, המכהן בתפקידו החל מחודש נובמבר 2000, הינו בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים בכלכלה וחשבונאות ובעל ניסיון של למעלה מ-20 שנים בביקורת. בתפקידו הקודמים: מבקר פנימי בבנק הדואר (1988 – 1990) ומבקר מטעם רואה חשבון המבקר בבנק ישראל באותן שנים, המשנה לממונה על הכנסות המדינה במשרד האוצר, חבר הנהלה באגף מס הכנסה ומס רכוש (כיום רשות המיסים) ומנהל שע"מ – יחידת המחשב של מערכות המיסים (1990 – 1993), מנכ"ל חברה לשירותי ניהול באחד ממשרדי ר"ח המובילים בארץ (1993), סמנכ"ל, מנהל מחלקת חברים ופיקוח בבורסה לניירות ערך בתל אביב (1994 – 2000). מר אורבך מרצה בתחום ביקורת מערכות מידע ממוחשבות באוניברסיטת תל אביב ובבית הספר הגבוה לטכנולוגיה, פרסם מאמרים וספרים בהם ספר על ביקורת טכנולוגיית המידע בהוצאת האוניברסיטה הפתוחה בשנת 2012. בנוסף משמש כיו"ר ועדת המשנה בנושא תקני ונהלי ביקורת במערכות מידע ממוחשבות בלשכת רואי חשבון בישראל.

המבקר הפנימי הראשי הינו עובד הבנק ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) בחוק הביקורת הפנימית, סעיף 146(ב) בחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לכללי בנקאות ואין לו קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף קשור אליו. עובדי הביקורת הפנימית עומדים אף הם בהוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות.

המבקר הפנימי פועל מכוח כתב מינוי (צ'ארטר) של דירקטוריון הבנק. כתב המינוי מסדיר את עבודתו וסמכויותיו.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

וועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק והחברות הבנות של הבנק אישרו את מינויו של מר אורבך בשנת 2000. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר דירקטוריון הבנק.

תכנית עבודת הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתאם לתוכנית עבודה רב שנתית בה מוצגים הגופים והנושאים שיבוקרו במהלך השנתיים הקרובות והשוואתם לביקורות שבוצעו בחמש השנים שקדמו. תוכנית העבודה הרב שנתית נסמכת על סקר סיכונים מקיף שערכה הביקורת הפנימית על כל יחידות הבנק. הסקר מעודכן באופן שוטף על ידי הביקורת הפנימית ומושווה גם עם סקרי סיכונים אותם עורכת הנהלת הבנק. תוכנית העבודה השנתית נגזרת מהתוכנית רב שנתית של הביקורת, מתוכנית העבודה השנתית של הבנק, מנושאים שנמסרו לבדיקה על ידי הדירקטוריון, ועדת הביקורת והנהלת הבנק וכן מדרישות רשויות ובהם בנק ישראל. תוכנית העבודה כוללת גם את החברות המאוחדות של הבנק. בנוסף לאמור לעיל עורכת הביקורת הפנימית סקירה בלתי תלויה על מסמך ה- ICAAP, במסגרת זו מכסה הביקורת מגוון רחב מאוד של תחומים אותם יש לסקור ולבקר. חלק מתחומים אלו נבדקים מדי תקופה. חלק אחר של התחומים משולב במסגרת תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית (בעיקר אלה שקשורים לממשל תאגידי).

תוכנית העבודה נדונה ומאושרת בדירקטוריון הבנק לאחר שוועדת הביקורת דנה והמליצה לדירקטוריון הבנק לאשרה. אישור תוכניות העבודה מתבצע גם בחברות המאוחדות בהתאמה. תוכנית העבודה מותירה בפני המבקר הפנימי הראשי, שיקול דעת לסטות ממנה בכפוף לאישור מראש של ועדת הביקורת.

במסגרת הסכם למתן שירותי מחשוב ותפעול בין בנק לאומי לבנק אגוד, הביקורת הפנימית של הבנק מעיינת בדוחות הביקורת של בנק לאומי הנוגעים לשירותים הניתנים לבנק. כן נקבע תהליך של העברת מידע המתייחס לבנק באופן מיידי במקרים חריגים בהם הביקורת הפנימית של בנק לאומי מעבירה דיווח על כשלים וליקויים מהותיים לוועדת הביקורת של בנק לאומי.

מספר המשרות המקצועיות הממוצעות בשנת 2012

מבקר פנימי ראשי	1
עובדי הביקורת הפנימית בבנק	17
מיקור חוץ	1.25

בחישוב זה לא נספרו המשאבים המוקצים לביקורות בתחום טכנולוגיית המידע אשר מבוצעות על ידי לאומי על מערכות המופעלות על ידי לאומי והמשמשות את בנק אגוד.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי בנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות ניהול בנקאי תקין ולרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בנושא פונקצית הביקורת הפנימית שפורסמה לאחרונה, הנחיות פרטניות של הפיקוח על הבנקים והנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, הנחיות המושתתות על הנחיות בינלאומיות למבקרים פנימיים. ועדת הביקורת מקיימת, מעת לעת, דיונים במיפוי סיכונים ובנוהלי עבודת הביקורת הפנימית במטרה לוודא כי הביקורת מבוצעת בהיקפים ובתדירויות הנדרשים תוך עמידה בתקנים מקצועיים.

גישה למידע

למבקר הפנימי ניתנת גישה חופשית למידע הקיים בבנק, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב–1992 ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכת המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

כל דוח ביקורת מוגש בכתב ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת ולמנכ"ל. תמצית כל דוח מועלית לדיון בוועדת הביקורת המתכנסת בדרך כלל, אחת לחודש. במקרים של דוחות מהותיים או בעלי ממצאים חמורים במיוחד מובא הדוח במלואו לוועדה. כמו כן מובאים למליאת הדירקטוריון דוחות ביקורת אשר ועדת הביקורת סבורה, לאחר קבלת המלצה של המבקר הפנימי, בדבר חשיבותן, להביאן לידיעת מליאת הדירקטוריון.

לאחר סיום הדיון בוועדת הביקורת עוקב המבקר הפנימי הראשי אחר הליקויים עד לסיום הטיפול בהם. במסגרת המעקב נבחנים הליקויים הפתוחים מדי כחצי שנה בהנהלת הבנק ולאחר מכן גם בוועדת הביקורת במטרה לוודא כי הליקויים מתוקנים כהלכה ובפרקי זמן נאותים. כמו כן, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 307, מדווח המבקר הפנימי לוועדת הביקורת דוח ביצוע חצי שנתי ושנתי של תוכנית עבודת הביקורת, רשימה חצי שנתי ושנתית של כל דוחות הביקורת בשנה המדווחת ודוח סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית. הדיונים בדוחות החצי שנתיים של 2012 נערכו בתאריכים: 19.7.2012 ו 18.2.2013.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי הראשי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי הראשי וצוותו ותוכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בבנק ובחברות המאחדות שלו.

תגמול

להלן פירוט התגמולים למבקר הפנימי הראשי לשנת 2012 (לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי התגמול הגבוה בבנק):

<u>אלפי ש"ח</u>	
821	תגמולים עבור שירותים ⁽¹⁾ , ⁽²⁾ :
	שכר - משכורת
193	- פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי ושווי שימוש
15	- השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
139	מענק ⁽³⁾
<u>1,168</u>	סה"כ שכר

(1) סכומי התגמולים הינם במונחי עלות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים - דמי ניהול, דמי יעוץ, עמלה ואחר.

(2) לא קיימים תגמולים אחרים שאינם עבור שירותים. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ושיעורי הריבית אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקידים פקדונות בסדרי גודל, תנאי הצמדה ותנאי פרעון דומים. לא נכללו הטבות בגין עסקאות בנקאיות אחרות, מאחר וסכומם של הטבות אלה אינו מהותי ואינו עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה והן מוענקות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.

(3) נכלל אומדן למענק בגין שנת 2012 - ראה פירוט בסעיף (ו)(4) בפרק "תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה". יובהר כי מענקים ששולמו בשנת 2012 בגין שנים קודמות (2010-2011) בהתאם לפריסת תשלומים על פי תוכנית התגמול, לא נכללו במספר לעיל. סך המענק בגין שנת 2010 שנקבע בהתאם לתוכנית המענקים, עמד על 210 אלפי ש"ח. בשנת 2011 שולמה מחציתו, ובשנת 2012 שולם עוד רבע. הרבע האחרון מותנה נכון ל-31.12.12 - ראה באור 15.ד. סך המענק בגין שנת 2011, שנקבע בהתאם לתוכנית המענקים, עמד על 195 אלפי ש"ח. בשנת 2012 שולמה מחצית מהסכום. המחצית השנייה הינה מותנית נכון ליום 31.12.12 - ראה באור 15.ד.

(4) מר אורבך מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 1 בנובמבר 2000. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 ימים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה.

עם סיום העסקתו זכאי מר אורבך לתשלום בגין הגבלת תחרות בגובה 3 משכורות במקרה של פיטורין, ו-1.5 משכורות במקרה של התפטרות, למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורין, באופן מלא או חלקי, או נסיבות בהן הבנק יוותר על תקופת הגבלת התחרות.

משכורתו של מר אורבך מתעדכנת מידי רבעון בגובה 80% מעליית מדד המחירים לצרכן. בשנת 2011, מעבר להצמדה, קיבל מר אורבך תוספת שכר של 3.4%. בשנת 2012, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרו של מר אורבך.

לדעת הדירקטוריון לתגמולים למבקר הפנימי הראשי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

הדירקטוריון

שם הדירקטור:	זאב אבלס	ישעיהו לנדאו	חיים אלמוג
מספר זיהוי:	4333126	4968657	50708684
תאריך לידה:	8.3.1947	8.8.1929	19.7.1951
מען להמצאת כתבי-בידין:	סוקולוב 15 רעננה	דניאל פריש 4 תל-אביב	בית צרפת דלדר, תובל 5, תל-אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
תפקיד:	יו"ר דירקטוריון	דירקטור, סגן יו"ר דירקטוריון	דירקטור
חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדות הדירקטוריון כדלקמן: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדת ביטוח, הועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת שכר ותגמולים, ועדת אשראים ליהלומנים, הועדה לניהול סיכונים, הועדה למעקב תקציבי, ועדת ציות ורגולציה והועדה להשקעות ריאליות.	יו"ר הועדה לעסקאות בנכסים קבועים, חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, הועדה לאישור אשראים דחופים, הועדה למעקב תקציבי, ועדת שכר ותגמולים.	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדת ביטוח, הועדה למעקב תקציבי וועדת ציות ורגולציה.
דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא	לא	לא
דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא	לא	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	בעל כשירות מקצועית.	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	מועסק בתאגיד כיו"ר הדירקטוריון.	לא	לא
היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	1.11.1999	15.6.1993	25.9.2001
השכלה:	ר"ח, בעל תואר B.A בכלכלה מהאוניברסיטה העברית ב-ם ותואר B.A בחשבונאות מאוניברסיטת ת"א.	תיכונית	בעל תואר B.A בכלכלה מאוניברסיטת ת"א.

שם הדירקטור:	זאב אבלס	ישעיהו לנדאו	חיים אלמוג	
עיסוק בחמש השנים האחרונות:	יו"ר דירקטוריון בנק אגוד לישראל בע"מ ודירקטור בצפנת ייעוץ נכסים וניהול (2002) בע"מ, החברה לפיתוח חוף התכלת (ת"א-הרצליה) בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, מליסרון בע"מ (עד ל-31.3.12), הרשות לפיתוח כלכלי תל - אביב יפו בע"מ, יו"ר הוועד המנהל של האוניברסיטה הפתוחה (בהתנדבות).	מנהל חברות וסגן יו"ר דירקטוריון בנק אגוד לישראל בע"מ. יו"ר דירקטוריון חירם לנדאו בע"מ. מנכ"ל ודירקטור בחברות: ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, ישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ, ריברטון קורפוריישן (שוויץ) בע"מ וקרלטון טריידינג (שוויץ). דירקטור בחברות: ברטורא פיתוח בע"מ, קרלטון טריידינג (אוקראינה), לנדלן בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ, חירם אפסילון בע"מ, רציו חיפוש נפט בע"מ, גרנית הכרמל בע"מ וחברות הבת שלה ובחברות זרות בחו"ל.	מנהל עסקים ודירקטור בחברות: נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרודר בע"מ ואלמוזלינו בע"מ.	
תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור בחברות: צפנת ייעוץ נכסים וניהול (2002) בע"מ, החברה לפיתוח חוף התכלת (ת"א-הרצליה) בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, הרשות לפיתוח כלכלי תל - אביב יפו בע"מ, יו"ר הוועד המנהל של האוניברסיטה הפתוחה (בהתנדבות).	יו"ר דירקטוריון חירם לנדאו בע"מ. מנכ"ל ודירקטור בחברות: ישעיהו לנדאו אחזקות נכסים (1998) בע"מ, ריברטון קורפוריישן (שוויץ) בע"מ וקרלטון טריידינג (שוויץ). דירקטור בחברות: ברטורא פיתוח בע"מ, קרלטון טריידינג (אוקראינה), לנדלן בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ, חירם אפסילון בע"מ ורציו חיפוש נפט בע"מ. חבר בקב"ר הנאמנים של הטכניון.	מנכ"ל ודירקטור בחברות: ק.ו.ר.ל. החזקות (ח.א.) 2007 בע"מ. דירקטור בחברות: נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרודר בע"מ ואלמוזלינו בע"מ.	
בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא	כן	לא	
דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשובונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן	לא	כן	

שם הדירקטור:	עוזי ורדי- זר	יגאל לנדאו	מירי לנט שריר
מספר זיהוי:	010019156	56467665	054075239
תאריך לידה:	11.11.1938	13.5.1960	28.8.1956
מען להמצאת כתבי בי-דין:	אדם הכהן 3, תל אביב	דניאל פריש 4 תל-אביב	צביה לובטקין 2, כפר סבא
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
תפקיד:	דירקטור	דירקטור	דירקטורית
חברות בוועדות דירקטוריות:	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדת ביקורת, הועדה לבחינת דוחות כספיים (עד ל- 31.12.12), הועדה לאישור אשראים דחופים ועדת השקעות ריאליות וועדת תגמול.	חבר בוועדות: הועדה לניהול סיכונים, ועדת אשראים ליהלומנים, ועדה לעסקאות בנכסים קבועים, ועדת השקעות ריאליות.	חברה בוועדות: הועדה למעקב תקציבי, הועדה לבחינת דוחות כספיים (עד ל- 31.12.12), ועדת ביטוח, ועדת ציות ורגולציה, ועדה לניהול סיכונים, ועדת השקעות ריאליות וועדת תגמול.
דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין /או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.	לא	דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.
דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן	לא	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.
עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	משמש כמנכ"ל בחברות חירם לנדאו בע"מ ורציו חיפושי נפט בע"מ, חברות שישעיהו לנדאו, בעל שליטה בבנק הינו בעל עניין בהן.	לא
היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	21.08.2005	15.06.1993	31.01.2006
השכלה:	בעל תואר B.A. בכלכלה ויחסים בינלאומיים מהאוניברסיטה העברית ב-ם ודיפלומה במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ב-ם.	בעל תואר M.B.A. במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב ותואר BSC בהנדסה אזרחית מהטכניון בחיפה.	בעלת תואר B.A. בכלכלה ו-M.B.A. במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב.
עיסוק בחמש השנים האחרונות:	יו"ר דירקטוריון בחברות: אחזקות ליגת בע"מ וליגת תעשיות בע"מ. דירקטור בחברות: גמול חברה להשקעות בע"מ, גמול נדל"ן בע"מ, קבוצת א. דורי בע"מ, א. דורי בנייה בע"מ ורום גבס חיפוי וקירוי (1997) בע"מ, חירון - מסחר השקעות ומבני תעשייה בע"מ, חבר בוועדת השקעות של קרן ריאלטי מאגד השקעות, חבר בחקר הנאמנים וועדת קרנות של האוניברסיטה העברית ב-ם, חבר בחקר הנאמנים, ועד הפועל וועדת הכספים של האוניברסיטה הפתוחה.	מהנדס, מנהל חברות. דירקטור בחברות: פרוסיד קרן הון סיכון ניהול בע"מ, רציו חיפושי נפט בע"מ, פרוסיד ניהול הון סיכון (1999) בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, חירם אפסילון בע"מ, לנגת בע"מ, לאנדלן בע"מ ודליה אנרגיות כוח ע"מ.	דירקטורית בחברות שונות ועוסקת בפעילות השקעות כמשקיע פרטי.

שם הדירקטור:	עוזי ורדי- זר	יגאל לנדאו	מירי לנט שריר
תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	משמש כיו"ר דירקטוריון בחברות: אחזקות ליגת בע"מ וליגת תעשיות בע"מ. דירקטור בחברות: א. דורי בנייה בע"מ ורום גבס חיפוי וקירוי (1997) בע"מ, חירון- מסחר השקעות ומבני תעשייה בע"מ, חבר בועדת השקעות של קרן ריאליטי מאגד השקעות, חבר בחבר הנאמנים וועדת קרנות של האוניברסיטה העברית ב-ם, חבר בחבר הנאמנים, ועד הפועל וועדת הכספים של האוניברסיטה הפתוחה.	מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ ומנכ"ל ודירקטור בחברת רציו חיפושי נפט בע"מ. משמש כדירקטור בחברות: פרוסיד קרן הון סיכון ניהול בע"מ, פרוסיד ניהול הון סיכון (1999) בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, חירם אפסילון בע"מ, לנגת בע"מ ולאנדלן בע"מ.	משמשת כדירקטורית בחברות: תיא חברה להשקעות בע"מ, שומרה חברה לביטוח בע"מ, רוזבאד נדל"ן בע"מ, גפן השקעות ביומד בע"מ, אינטרגאמא חברה להשקעות בע"מ ומ. א. שריר ניהול בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא	כן	לא
דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשובונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן	כן	כן

שם הדירקטור:	יעקב ליפשיץ	ג'ורא מורג	זלמן סגל
מספר זיהוי:	007848047	010906709	01387596
תאריך לידה:	16.7.1944	27.2.1945	23.2.1937
מען להמצאת כתבי בי-דין:	המרי 49 גבעתיים	אבשלום חביב 4 תל-אביב	אדם הכהן 3, תל אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
תפקיד:	דירקטור	דירקטור	דירקטור
חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר הועדה לבחינת דוחות כספיים (עד ל- 31.12.12), חבר בוועדות: הועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת, ועדת ביטוח, ועדת אשראים ליהלומנים וועדת תגמול.	חבר בוועדות: ועדת בקורת, הועדה למעקב תקציבי, ועדה לבחינת דוחות כספיים (עד ל- 31.12.12), ועדת שכר ותגמולים וועדת ציות ורגולציה.	יו"ר ועדת ביקורת ויו"ר ועדת תגמול וחבר בוועדות: הועדה לבחינת דוחות כספיים (עד ל- 31.12.12), ועדת אשראים ליהלומנים, ועדת ביטוח, ועדת ציות ורגולציה, ועדה לנושא שכר ותגמולים.
דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	2.11.2008	29.10.2006	8.2.2010
השכלה:	בעל תואר B.A. בכלכלה ומדע המדינה ו-M.A. בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. בעל תואר PhD מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.	לימודי כלכלה ומדעי המדינה באוניברסיטה העברית ב-ים.	בעל תואר B.A. בכלכלה ומדעי המדינה ודיפלומה במנהל עסקים באוניברסיטה העברית שלוחת ת"א, M.B.A. במימון ו-Ph.D. בבנקאות ושיווק באוניברסיטת ניו יורק.
עיסוק בחמש השנים האחרונות:	דירקטור בחברות: קבוצת כרמל השקעות בע"מ, אלביט מערכות בע"מ, קלי - ניהול הסדרים פיננסיים סוכנות ביטוח בע"מ, פועלים אי.בי.אי - ניהול וחיתום בע"מ. חבר בוועדה הממנה בחברה לאיתור והשבת נכסים של נספי השואה בע"מ, מורה מן החוץ באוניברסיטת בן-גוריון בנושא כלכלה ומדיניות ציבורית, מורה מן החוץ באוניברסיטת בר-אילן בנושא מדע המדינה, מורה מן החוץ בבית ספר למינהל עסקים ובמחלקה לכלכלה של המסלול האקדמי, המכללה למינהל.	דירקטור בחברת דלתא טקסטיל בע"מ.	דירקטור ויו"ר ועדת ביקורת ב- ALON USA {NYSEC}; דח"צ בפיתקית מפעלי הדפסה בע"מ, יו"ר בנק לאומי רומניה, חבר בחבר הנאמנים של מכללת תל חי.

שם הדירקטור:	יעקב ליפשיץ	גירא מורג	זלמן סגל
תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור או נושא משרה בתאגידים הבאים: פועלים אי.בי.אי - ניהול וחיתום בע"מ, קלי - ניהול הסדרים פיננסיים סוכנות ביטוח בע"מ. חבר בועדה הממנה בחברה לאיתור והשבת נכסים של נספי השואה בע"מ ומורה מן החוץ באוניברסיטת בן-גוריון בנושא כלכלה ומדיניות ציבורית.	אין	דירקטור ויו"ר ועדת ביקורת ALON USA { ב- .NYSEC}
בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא	לא	לא
דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשובה ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן	כן	כן

שם הדירקטור:	אלברטו גרפונקל	יצחק זיסמן
מספר זיהוי:	012592424	10605103
תאריך לידה:	7.9.1955	12.10.37
מען להמצאת כתבי בי-דין:	שפירא 11/69 רמת גן	ברקוביץ' 4, מגדל המוזיאון, תל אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית
תפקיד:	דירקטור	דירקטור
חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת ביקורת, הועדה לניהול סיכונים ועדה לעסקאות בנכסים קבועים ועדת השקעות ריאליות וועדת תגמול.	חבר בוועדת אשראים ליהלומנים וועדת שכר ותגמולים.
דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.	לא
דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	בעל כשירות מקצועית.
עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	7.12.2010	30.1.2012
השכלה:	בעל תואר BA בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.	בעל תואר במשפטים באוניברסיטה העברית ירושלים.
עיסוק בחמש השנים האחרונות:	יועץ פיננסי. י"ר דירקטוריון בחברות: Bank Hapoalim (Switzerland) LTD, Bank Hapoalim (Cyman) LTD, Poalim Asset Management (Ireland) Limited, Poalim Asset Management (Uk) Limited, Bank Hapolim (Luxemburg) S.A. דירקטור וסגן יו"ר דירקטוריון בחברות: Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi דירקטור בחברות: JSC Demir Kazakhstan Bank, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, ביצור בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, תרשיש – החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, אופז בע"מ, זהר השמש להשקעות בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ, בנעד חברה להשקעות בע"מ, שריון חברה להשקעות בע"מ, תובל חברה להשקעות בע"מ.	שותף בשבלת ושות', משרד עו"ד.
תאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	אין	משמש כדירקטור בחברת יצחק זיסמן עו"ד.
בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא	לא

שם הדירקטור:	אלברטו גרפונקל	יצחק זיסמן
דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן	לא

- במהלך שנת 2012 קיים הדירקטוריון 18 ישיבות במליאתו, וכן 107 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.
- הדירקטוריון מינה ועדות בהתאם לנוהל עבודת הדירקטוריון לנושאים הבאים:
 - א. ועדת אשראי דירקטוריונית - עוסקת באישור אשראים על פי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק.
 - ב. ועדת אשראים ליהלומנים - עוסקת באישור אשראים ליהלומנים על פי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק.
 - ג. ועדת ביקורת – דנה, בין היתר, בתכנית העבודה של המבקר הפנימי של הבנק וממליצה לדירקטוריון על אישורה ומקיימת מעקב אחר ביצועה. כמו כן, דנה בדוחות הביקורת של רשויות מוסמכות שונות, של רואה החשבון המבקר ושל המבקר הפנימי ומנהלת מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה וכן אחראית לפיקוח על עבודת המבקר הפנימי. בנוסף, דנה בעסקאות עם "בעלי עניין" בהתאם לפרק החמישי לחוק החברות, תשנ"ט 1999 ובעסקאות עם "אנשים קשורים", בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ועוסקת בנושאים נוספים כמתחייב מהדין ומהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין. כמו כן, החל משנת 2013 ובהתאם למתחייב מהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין, כוללים תפקידי ועדת הביקורת בחינה של הדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור של הבנק והעברת המלצותיה בנוגע לאישורם לדירקטוריון הבנק.
 - ד. הועדה לבחינת דוחות כספיים – שדנה עד סוף שנת 2012 במכלול הנושאים הקשורים לדוחות הכספיים ומעבירה לדירקטוריון המלצותיה לעניין אישור הדו"חות הכספיים, בוטלה החל מיום 1.1.13, וזאת במסגרת יישום הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין, לפיה ועדת הביקורת תשמש כועדה שתדון בדו"חות הכספיים של הבנק ותמליץ לדירקטוריון על אישורם.
 - ה. ועדת תגמול – הוקמה ביום 29.11.12 סמכויותיה ותפקידיה של ועדת התגמול, הינם התפקידים המוגדרים בסעיף 118 ב לחוק החברות, התשנ"ט – 1999 (להלן "חוק החברות"), ובכלל זה להמליץ לדירקטוריון על מדיניות התגמול לנושאי משרה ועל עדכונה כמתחייב מחוק החברות, ולהחליט על אישור עסקאות באשר לתנאי כהונה והעסקה לנושאי משרה אשר טעונות אישור ועדת תגמול או על אישור לפטור עסקה מאישור האסיפה הכללית, הכל בהתאם לכללים הקבועים בחוק החברות.
- ועדת שכר ותגמולים – דנה, במדיניות והחלטות בנוגע לשכר ותעסוקה, שהינם בסמכות הדירקטוריון בהתאם לנוהל עבודת הדירקטוריון או בהתאם לדין, ואשר אינם כלולים בתפקידיה וסמכויותיה של ועדת התגמול, כמפורט לעיל.
- ו. ועדת ביטוח- דנה בהצעות לביטוחי הבנק ולביטוח נושאי משרה.
- ז. ועדה לאישור אשראים דחופים – עוסקת באישור אשראים שנקבע לגביהם שהם עניין דחוף, לפי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק.
- ח. ועדה לניהול סיכונים - דנה בנושאים השונים בתחום ניהול הסיכונים, ובין היתר במסמך החשיפות, אישור מודלים, דיון בתוצאות מבחני BACK TEST, דיון במגבלות על תרחישי קיצון ומעקב אחר העמידה במגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, וזאת בכפוף לאמור להלן. למרות האמור לעיל, בנושאים לגביהם מחוייב הדירקטוריון לדון ו/או להחליט בהתאם לנוהל עבודת דירקטוריון הבנק, הוראות המפקח על הבנקים או כל דין, יתקיים דיון ו/או תתקבל החלטה בהתאם במליאת הדירקטוריון לאחר שהועדה תדון באותו נושא ותעביר המלצתה לגבי ההחלטה לדירקטוריון.
- ט. ועדה למעקב תקציבי - דנה בנושאים הקשורים למעקב אחר עמידה בתקציב וביעדי הבנק ובנושאים הנגזרים או הקשורים לכך.
- י. ועדת ציות ורגולציה- הועדה דנה וממליצה לדירקטוריון בנושאים שרלבנטיים לתחום הציות והרגולציה והינם בעלי השליכה מהותית על הבנק והתנהלותו, בעניין גיבוש אימוץ, הטמעה וישום של תכניות אכיפה פנימיות על ידי הבנק ומעקב שוטף אחר אלו, בכל הנוגע לגיבוש ועדכון נהלי עבודת הדירקטוריון ובעניינים הקשורים לממשל תאגידי.
- יא. ועדה לעסקאות בנכסים קבועים- מאשרת עסקאות בנכסים קבועים המבוצעות על ידי הבנק או חברות בשליטתו בסך העולה על הסכום שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין.

יב. ועדה להשקעות ריאליות- מאשרת עסקאות השקעה ריאלית של הבנק ו/או חברות בשליטתו או מימוש עסקאות כאמור בסך העולה על סכום שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת בכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין.

כמו כן, מוקמות מידי פעם ועדות אד-הוק.

• דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי של דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בהתאם להוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ועל פי הקריטריונים הקבועים בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005 יעמוד על 25% ממספרם הכולל של הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון (להלן: "השיעור המזערי"). מספרם הנוכחי הכולל של חברי דירקטוריון הבנק, הינו אחד עשר ולכן בהתייחס לנתון זה, מסתכם מספר הדירקטורים המינימאלי הנדרש שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בשלושה. עוד קבע הדירקטוריון בין היתר, כי לכל חברי ועדת הביקורת תהיה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות שניים מחבריה יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

בדירקטוריון מכהנים כיום תשעה דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: ה"ה זאב אבולס, חיים אלמוג, עוזי ורדי-זר, יעקב ליפשיץ, יגאל לנדאו, מירי לנט-שריר, גיורא מורג, זלמן סגל ואלברטו גרפונקל.

העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הינם כדלהלן:

מר זאב אבולס - ניסיונו המקצועי של מר אבולס כמפקח על הבנקים, חבר ההנהלה הבכירה בבנק ישראל, חבר הרשות לניירות ערך, חבר המוסד לתקינה חשבונאית, יו"ר החברה המרכזית לניירות ערך ויו"ר דירקטוריון הבנק מאז חודש נובמבר 1999. חברותו בדירקטוריונים של חברות שונות וכן השכלתו בכלכלה וחשבונאות והיותו רואה חשבון, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

מר חיים אלמוג - ניסיונו המקצועי של מר אלמוג כמנהל בחברות שונות, וכדירקטור בחברות שונות כמו גם השכלתו הכוללת תואר בכלכלה, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

מר יגאל לנדאו - ניסיונו המקצועי של מר לנדאו כמנהל חברות שונות, כגון היותו מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ, רציו חיפוש נפט בע"מ, וכדירקטור בחברות שונות כמו גם השכלתו הכוללת תואר מוסמך במנהל עסקים, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

מר עוזי ורדי-זר - ניסיונו המקצועי של מר ורדי זר כמשנה למנכ"ל בנק הפועלים בע"מ וכמנכ"ל שיוכן ובינוי אחזקות בע"מ ויו"ר הדירקטוריון שלה ושל חברות נוספות, כמו גם השכלתו הכוללת תואר בכלכלה ובמינהל עסקים, מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

גב' מירי לנט-שריר - ניסיונה המקצועי של גב' לנט-שריר כמנכ"ל בחברת אמפל בע"מ (חברת השקעות), כעוזרת מנכ"ל בשיוכן ובינוי אחזקות בע"מ וכדירקטורית בחברות אחדות בתחום הפיננסים כמו גם השכלתה הכוללת תואר ראשון בכלכלה ותואר מוסמך במנהל עסקים, מקנים לה את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

מר גיורא מורג - ניסיונו המקצועי של מר מורג בקבוצת בנק הפועלים, בין היתר כמנכ"ל סניפי הבנק באנגליה וכמנכ"ל בנק אמריקאי ישראלי, וכדירקטור בחברת דלתא תעשיות גליל בע"מ (עד אוקטובר 2009) וכיו"ר ועדת הביקורת שלה, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ד"ר יעקב ליפשיץ - ניסיונו המקצועי של ד"ר ליפשיץ כמנכ"ל משרד האוצר, סמנכ"ל בכיר, הממונה על האשראי בבנק דיסקונט לישראל, חבר דירקטוריון בבנק דיסקונט למימון תעשייה וכן כיו"ר דירקטוריון וכחבר דירקטוריון בחברות נוספות, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ד"ר זלמן סגל - ניסיונו המקצועי של ד"ר זלמן סגל כסגן יו"ר ומנכ"ל בנק לאומי USA, כיו"ר בנק לאומי רומניה ובתפקידי ניהול בכירים בקבוצת בנק לאומי וכן כחבר דירקטוריון בחברות שונות, כמו גם השכלתו בתחומי כלכלה ומנהל עסקים מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

מר אלברטו גרפונקל - ניסיונו המקצועי של מר אלברטו גרפונקל כמנכ"ל בנק הפועלים שוויץ וכיו"ר דירקטוריון ודירקטור של בנקים וחברות בקבוצת בנק הפועלים, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

השיעור המזערי שנקבע על ידי הדירקטוריון מאפשר לבנק לעמוד בחובות המוטלות עליו בכלל ובחובות לעניין בדיקת מצבו הכספי של הבנק, לבדיקת הדוחות הכספיים ואישורם, וזאת נוכח הנימוקים הבאים:

יתר חברי דירקטוריון הבנק, אשר לא נכללו במנין הדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הינם בעלי ניסיון, כישורים ו/או השכלה כנדרש לגבי דירקטור בעל כשירות מקצועית - בהתאם להגדרות בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התסס"ו – 2005.

הואיל וכל חברי ועדת ביקורת בתפקידה כועדה לבחינת דוחות כספיים הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ו- 9 מתוך חברי הדירקטוריון הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, בדירקטוריון מספר דירקטורים מספק לצורך בחינה עניינית ומקצועית של הדוחות הכספיים. מספר זה מאפשר לקיים דיון ולקבל החלטה גם במקרה של חילוקי דעות.

חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה

חברי הנהלה

- מר חיים פרייליכמן - מנהל כללי ראשי
- גב' עדנה פרס-לכיש - סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ בבנק
- מר אפרים אברהם - סמנכ"ל, ראש אגף ניהול פיננסי
- גב' נטע אברהמוב ביטן - סמנכ"ל, ראש אגף החשבונאי הראשי
- ד"ר עקיבא שטרנברג - סמנכ"ל בכיר, ראש אגף בקורות וניהול סיכונים
- מר חמי מורג - סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים
- גב' שבי שמר - סמנכ"ל, ראש אגף עסקים

נושאי משרה בכירה אחרים:

- ד"ר מוריה הופטמן-דורון, עו"ד - סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית
- מר יהודה אורבך - סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי
- גב' עירית מקוב ירושלמי, עו"ד - סגנית היועצת המשפטית ומזכירת הבנק

להלן פרטים בדבר חברי ההנהלה:

- מר חיים פרייליכמן - מנהל כללי** - מונה בשנת 2006.
- מכהן כיו"ר חברת הבת אגוד מערכות בע"מ וכיו"ר בחברת הבת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ.
- אינו בן משפחה של בעל עניין בתאגיד.
- רו"ח, בעל תואר B.A בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בר-אילן בר"ג, תואר M.A במנהל עסקים באוניברסיטת בר-אילן בר"ג.
- עיסוקו ב-5 השנים האחרונות: מנכ"ל התאגיד.

גב' עדנה פרס-לכיש - סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ – מונתה בשנת 2010. מכהנת כיו"ר חברת הבת אגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ, ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ, ודירקטורית בחברות הבת: אגודים בע"מ, אחוזת יהודה בע"מ וכיכר ציון 23 בנתניה בע"מ.

אינה בת משפחה של בעל עניין בתאגיד.

בעלת תואר M.A במנהל עסקים ותואר B.A בכלכלה מאוניברסיטת ת"א.

עיסוקה ב-5 השנים האחרונות: ראש אגף עסקים של התאגיד וראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ של התאגיד.

מר אפרים אברהם - סמנכ"ל, ראש אגף ניהול פיננסי - מונה בשנת 2007.

מכהן כיו"ר חברת הבת אגוד כספים בע"מ (א.ק.ן לשעבר) וכדירקטור בחברות הבת: אגוד הנפקות בע"מ החברה

לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ואגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ

דירקטור בדירקטוריון הבורסה ודירקטור חליף במסלקת המעו"ף של הבורסה.

אינו בן משפחה של בעל עניין בתאגיד.

בעל השכלה תיכונית.

עיסוקו ב-5 השנים האחרונות: ראש אגף ניהול פיננסי של התאגיד.

גב' נטע אברהמוב ביטן - סמנכ"ל, ראש אגף חשבונאי ראשי - מונתה בשנת 2007.

מכהנת כיו"ר בחברת הבת: אגוד הנפקות בע"מ, ודירקטורית בחברות הבת: אגוד מערכות בע"מ, ורישומי בנק אגוד בע"מ.

אינה בת משפחה של בעל עניין בתאגיד.

רו"ח ובעלת תואר B.A במנהל עסקים מהמכללה למנהל בת"א.

עיסוקה ב-5 השנים האחרונות: ראש אגף חשבונאי ראשי של התאגיד.

ד"ר עקיבא שטרנברג, סמנכ"ל בכיר, ראש אגף בקורות וניהול סיכונים, מנהל סיכונים ראשי (CRO) – מונה בשנת 2007.

מכהן כדירקטור בחברות הבת: אגוד עודפים בע"מ, דירקטור במסלקת מעו"ף של הבורסה ודירקטור חליף בדירקטוריון הבורסה.

אינו בן משפחה של בעל עניין בתאגיד.

בעל תואר Ph.D במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן ר"ג, תואר M.S.M במנהל עסקים מ-BOSTON BEN GURION UNIVERSITY ותואר B.A בכלכלה מ-THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY.

עיסוקו ב-5 השנים האחרונות: ראש אגף בקורות וניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי של התאגיד.

מר חמי מורג - סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים – מונה בשנת 2006.

מכהן כיו"ר בחברת הבת אגוד עודפים בע"מ (אגוד קופ"ג לשעבר) ובחברת הבת אגודים בע"מ. ודירקטור בחברות הבת: אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ, כיכר ציון 23 בנתניה בע"מ ואגוד מערכות בע"מ.

אינו בן משפחה של בעל עניין בתאגיד.

בעל תואר M.A במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה, תואר B.A במדעי החברה מהאוניברסיטה הפתוחה, בוגר ביקורת פנימית במכללה למנהל ת"א ולימודי כלכלה וחשבונאות ב-MONTGOMERY MD. עיסוקו ב-5 השנים האחרונות: ראש אגף משאבים של התאגיד.

גב' שבי שמר - סמנכ"ל, ראש אגף עסקים – מונתה בשנת 2010 מכהנת כדירקטורית בחברות הבת: אגוד ליסינג בע"מ ואגודים בע"מ. אינה בת משפחה של בעל עניין בתאגיד. בעלת תואר M.A במנהל עסקים ותואר B.A בהנדסת תעשייה וניהול - מוסמך במדעים (B.S.C) באוניברסיטת בן גוריון, באר שבע. עיסוקה ב-5 השנים האחרונות: מנהלת מרכז עסקים הנגב, אגף מסחרי בבנק הפועלים בע"מ, מנהלת מרכז עסקים המרכז, אגף מסחרי בבנק הפועלים וראש אגף עסקים של התאגיד.

להלן פרטים בדבר נושאי משרה בכירה אחרים:

ד"ר מוריה הופטמן-דורון, סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית – מונתה בשנת 2009. אינה בעלת עניין בתאגיד ואינה בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד. עו"ד, בעלת תואר B.A במשפטים מאוניברסיטת בר אילן ובעלת תואר Ph.D במשפטים באוניברסיטת בר אילן. עיסוקה ב-5 השנים האחרונות: יועצת משפטית לפעילות הבינלאומית מיזוגים ורכישות בבנק הפועלים בע"מ, יועצת משפטית ראשית של התאגיד, אחראית על איסור הלבנת הון וממונה על האכיפה בתחום ניירות ערך.

מר יהודה אורבך, סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי – מונה בשנת 2000. אינו בעל עניין בתאגיד ואינו בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד. רו"ח, בעל תואר B.A בכלכלה וחשבונאות מהאוניברסיטה העברית ב-ים. עיסוקו ב-5 השנים האחרונות: מבקר פנימי ראשי של התאגיד ושל חברות הבת שלו.

גב' עירית מקוב-ירושלמי - סגנית יועצת משפטית ומזכירת הבנק - מונתה בשנת 2007. אינה בעלת עניין בתאגיד ואינה בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד. עו"ד, בעלת תואר B.A במשפטים מאוניברסיטת ת"א ותואר M.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן. עיסוקה ב-5 השנים האחרונות: עורכת דין בכירה במערך לייעוץ משפטי בתאגיד, סגנית יועצת משפטית ראשית של התאגיד, מזכירת התאגיד.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו.

הדוחות הכספיים נערכים על ידי אגף חשבונאי ראשי בראשותה של גב' נטע אברהמוב ביטן, החשבונאית הראשית. במסגרת עריכת הדוחות הכספיים נערכים דיונים מקדימים עם חברי הנהלת הבנק ועובדים בכירים אחרים, ביחס לנושאים שבאחריותם. כמו כן, מתקיימים דיונים בטיטת הדוחות עם המנכ"ל, מר חיים פרייליכמן ועם יושב ראש הדירקטוריון, מר זאב אבליס.

במסגרת יישום סעיף 302 של חוק "Sarbanes Oxley" (להלן: SOX) מופו תהליכי העיבוד והעריכה העיקריים של הדוחות הכספיים, וכן מופו הסיכונים והבקורות ביחס לתהליכים שמופו. החל מהדוחות השנתיים של 2008 נכנס לתוקף סעיף 404 של ה-SOX. סעיף זה קובע הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (ראה פרק "בקורות ונהלים"). בסוף כל רבעון כל מבצעי הבקורות מאשרים למנהל ה-SOX באגף חשבונאי ראשי את ביצוע הבקורות. בנוסף, נושאי המשרה הרלוונטיים חותמים על הצהרה מול המנכ"ל והחשבונאית הראשית, כי בהתבסס על ידיעתם, הדיווחים שבתחום אחריותם אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסרים בהם מצגים של עובדות מהותיות הנחוצות כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדיווחים, וכי הדיווחים משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות את הנושאים הנכללים בהם.

בהתאם לצורך מתקיימות בתקופת עריכת הדוחות התייעצויות שוטפות עם רואי החשבון המבקרים. בנוסף, בכל רבעון מתקיימים דיונים בנוכחות רואי החשבון המבקרים, המנכ"ל, החשבונאית הראשית, ראש אגף עסקים וראש אגף ניהול פיננסי (לפי הצורך), בסוגיות מהותיות הרלוונטיות לרבעון.

עם סיום עריכת הדוחות מתכנסת "ועדת גילוי" המורכבת מחברי הנהלת הבנק ובכירים נוספים, אשר במסגרתה מתקיימים דיונים מקדמיים בטיטת הדוחות. סיכומי דיונים משיבות אלו מוגשים לוועדת הביקורת¹ בעת הדיון המקדמי המפורט בטיטת הדוחות הכספיים כמפורט להלן.

מידי רבעון, לפני הדיון בדוחות במסגרת הדירקטוריון, מתכנסת ועדת הביקורת¹ של הדירקטוריון לשתי ישיבות לפחות. הישיבה הראשונה מוקדשת בעיקר לדיון בהפרשות להפסדי אשראי, בהיקף החובות הבעייתיים, בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ובהפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני של אג"ח קונצרניות בתיק הזמין למכירה. דיון זה נערך בהשתתפות המנכ"ל, ראש אגף עסקים, ראש מערך אשראים מיוחדים, ראש אגף ניהול פיננסי, ראש מערך ניהול סיכונים, יו"ר הדירקטוריון ורואי החשבון המבקרים. כמו כן, אחת לשנה נדונה בוועדה זו גם המדיניות החשבונאית בנושאים הקריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים ומדיניות הגילוי לפי נדבך 3 של באזל (כאשר יש שינוי מהותי מתקיים דיון ברבעון בו חל השינוי).

ועדת הביקורת¹ מתכנסת פעם נוספת לדיון מפורט בטיטת הדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון, בבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי ובשלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים. הדיון נערך בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאית הראשית, רואי החשבון המבקרים וגורמים נוספים על פי הצורך.

¹ עד סוף שנת 2012 הועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת¹ והדירקטוריון, מועברות טיטות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם והערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

בועדת הביקורת¹ חברים חמישה דירקטורים, כאשר כולם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. הערות הועדה, באם ישנן, מיושמות והמלצותיה לאישור הטיטה הסופית מובאות לדיון ואישור בדירקטוריון. לפרטים בדבר הדירקטורים וחברותם בועדות השונות ראה בפרק "הדירקטוריון".

בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים הרבעוניים, משתתפים מלבד חברי הדירקטוריון גם המנכ"ל, החשבונאית הראשית, היועצת המשפטית ורואי החשבון המבקרים. בישיבה הדנה בדוחות הכספיים השנתיים משתתפים בנוסף גם כל חברי פורום ישיבות ההנהלה.

בתום הדיון מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאית הראשית לחתום על הדוחות הכספיים. בדוחות השנתיים מוסמך מר לנדאו, במסגרת תפקידו כסגן יו"ר הדירקטוריון.

¹ עד סוף שנת 2012 הועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, חותמים מנכ"ל הבנק והחשבונאית הראשית, כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא "הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי" בהתאם להוראות סעיף 302 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות הברית (להלן "הצהרה על הגילוי"). הוראה זו מתייחסת לאחריות ההנהלה על הגילוי בדוחות הכספיים ותחולתה היא מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2005. הצהרה על הגילוי כאמור מתייחסת לבקורות ונהלים לגבי גילוי אשר נקבעו במטרה להבטיח, שמידע אשר הבנק נדרש לגלות בדוחותיו הכספיים נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאם להוראות דיווח נוספות. "בקורות ונהלים לגבי גילוי" נועדו בין השאר להבטיח שמידע זה, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד באופן הולם, על מנת לאפשר קבלת החלטת במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

סעיף 404 של ה-Sox Act אומץ על ידי המפקח על הבנקים בחוזר מחודש דצמבר 2005. בסעיף 404 נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו.
- החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 יכללו התאגידים הבנקאיים בדוחותיהם הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוקה של מערך נהלי בקרה פנימיים נאותים על הדיווח הכספי, וכן הערכה לסוף השנה של אפקטיביות נהלי בקרה אלו על הדיווח הכספי.
- במקביל, רואי החשבון המבקרים של התאגידים הבנקאיים יידרשו להמציא חוות דעת תוך יישום התקנים הרלוונטיים של ה-PCAOB.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מגודרת ומוכרת, ומודל COSO עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
- יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקורות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.

הבנק יישם הוראה זו לראשונה בדוחות הכספיים ל-31 בדצמבר 2008 וזאת בסיוע של יועצים שנשכרו לביצוע הפרויקט. במסגרת יישום זה תועדו התהליכים המשפיעים על הדיווח הכספי, התקיימו דיונים מעמיקים בתוצרי התיעוד של כל תהליך במסגרת מינהלת SOX שהוקמה לצורך כך בבנק, הכוללת נציגים בכירים מכל האגפים בבנק במסגרת דיונים אלו.

במסגרת דיונים אלו כל תיעוד התהליכים אומת ותוקף על ידי אחראי התהליכים, הגורמים המעורבים בתהליכים וכל חברי המנהלת.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון דאגה להקמה ולתחזוקה של מערך בקרה פנימית על דיווח כספי וזו בין היתר על ידי הקמת מחלקת SOX בבנק, אישור תוכנית העבודה השנתית של מחלקת ה-SOX על ידי דירקטוריון הבנק וכן מעקב רבעוני שוטף הן של ההנהלה והן של הדירקטוריון על ההתקדמות ביישום תוכנית העבודה השנתית.

בנוסף נרכשה והוטמעה מערכת ממוחשבת ייעודית בבנק שמכילה את כל המידע שנצבר לגבי התהליכים העסקיים שנסקרו כאמור, לרבות: תיאור התהליך, הסיכונים האפשריים בתהליך, הבקורות הקיימות לגביו, ודירוג החשיפה

השיורית בהתחשב בבקורות הקיימות. המערכת משמשת ככלי מרכזי ליישום ההוראות והמעקב השוטף לגבי אפקטיביות הבקורות הפנימיות על דיווח כספי.

לדוחות הכספיים צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי. הבנק מבצע בדיקות אפקטיביות שוטפות במהלך השנה, ובנוסף בסמוך למועד חתימת הדוחות הכספיים השנתיים מבוצעות בדיקות אפקטיביות נוספות. כמו כן, מיושם מהלך רבעוני של "מפל חתימות" בבנק לגבי כל בקרה המתועדת בתהליכים, החל ממבצע הבקרה דרך המנהל הישיר של מבצע הבקרה, ואחראי תהליך, הממונה על אחראי התהליך, חברי המנהלת הרלוונטים, חברי הנהלה ובכירים נוספים עד החשבונאית הראשית והמנכ"ל. מטרת מפל זה הינה להבטיח את יעילות הבקורות, שלמות ונכונות התהליכים.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאית הראשית של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק לשנת 2012, באלפי ש"ח:

סה"כ	תגמולים אחרים ²		תגמולים עבור שירותים ¹					פירוט מקבלי התגמולים		
	ריבית	סה"כ שכר	השלמת עתודות בגין הזאות גליות עקב שינויים בשכר ובתנאי פרישה בשנת החשבון	תגמולים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, יובלות, בטוח לאומי, שווי שימוש	משכורת	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם	
3,582	-	3,582	529	733	2,208	40.01%	75%	יו"ר הדירקטוריון - (א)	ג. אבילס	
3,697	-	3,697	592	834	2,230	5	100%	מונ"ל ראשי - (ב)	ח. פרייליכמן	
1,821	5	1,816	189	364	1,148	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויועץ - (ג)	ע. פרס לניש	
1,757	2	1,755	177	424	1,074	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף בקרנות וניהול סיכונים - (ד)	ע. שטרנברג	
1,610	3	1,607	212	349	1,031	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים - (ה)	ח. מודג	

1. סכומי התגמולים הינם במונחי עלות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות גלויות". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים – דמי ניהול, דמי ייעוץ, עמלה ואחר.
2. טור הריבית כולל סכומי החזות בשעור הריבית על הלוואות שיתנו לנושאי המשרה הי"ל. תנאיהן ושעוריהן של הטבות אלה זהים לאלה של כלל עובדי הבנק. ראה גם סעיף (ח) להלן. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ששעור הריבית הניתנים לנושאי המשרה בקשר עם פקדונותיהם אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקידים פקדונות בסדרי גודל, תנאי הצמדה ותנאי פירעון דומים. הטבלה אינה כוללת הטבות בגין עסקאות בקלאות אחרות להן זכאים נושאי המשרה הי"ל מאחר וסכומן של הטבות אלה איננו מהותי, ואינו עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה לעובד, והן מוקנות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.

3. הסכומים המוצגים בטור זה הינם אומדנים למענקים בגין שנת 2012 - ראה פירוט בסעיף (ו) (4) להלן. יובהר כי מענקים ששולמו בשנת 2012 בגין שנים קודמות (2010-2011) בהתאם לפריסת תשלומים על פי תוכנית התגמול, לא נכללים בטבלה לעיל. ראה פירוט בגינם בסעיפים (ו) (2) ו-(ו) (3) להלן.
4. מחזיק ב-3,500 מניות רגילות.
5. בדבר אופיצות שהוענקו למנכ"ל, אשר פקעו במהלך שנת 2012, ראה באור 15א.

הערות נוספות:

- לגבי פירוט הלוואות בתנאי הטבה ובתנאים רגילים – ראה סעיף (ז) להלן.
- לגבי תגמולים לבעלי עניין – ראה סעיף (ח) להלן.
- לגבי תגמולים למבקר הפנימי – ראה פירוט בדוח הדירקטוריון בפרק הון במבקר הפנימי.

תנאי העסקת בכירים

א. מר זאב אבלס - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי מיום 1 בנובמבר 1999 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ולפי שיקול דעתו המוחלט, בהודעה מראש בת שישה חודשים. בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 11 ביוני 2012 עם סיום העסקתו בבנק (למעט בנסיבות בהן תישלל זכאותו לפיצויי פיטורין), יהיה מר אבלס זכאי לפיצויים כקבוע בדין בסך המהווה 100% ממשכורתו האחרונה של היו"ר נכון למועד סיום העסקתו בבנק כפול מספר שנות עבודתו של היו"ר בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי, להלן - "100% פיצויים") וזאת חלק הסכומים שהיו צריכים להיות מופקדים עבורו לקופת גמל לפיצויים אישית על שמו לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים התשכ"ג-1964. לפיכך, בעת סיום העסקתו של היו"ר, יהיה זכאי מר אבלס לכל הכספים והזכויות שנצברו ויצברו בקופת הפיצויים האישית, והבנק יוסיף וישלם ליו"ר כספים בגובה ההפרש שבין זכאותו ל- 100% פיצויים לבין הכספים והזכויות בקופת הפיצויים האישית. בנוסף, זכאי מר אבלס בעת סיום העסקתו בבנק, גם לפיצויים נוספים בסכום של 100% ממשכורתו האחרונה כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי), כפי שאושר באסיפה הכללית של הבנק מיום 30 באפריל 2006. תקופת הגבלת תחרות – 6 חודשים מהמועד בו יפסיק היו"ר את עבודתו בפועל בבנק (בין בפיטורין ובין בהתפטרות). משכורתו של מר אבלס צמודה למדד המחירים לצרכן (מעודכנת אחת לשנה). למעט הצמדה זו לא חל שינוי בשכרו במהלך השנים 2012 ו- 2011. לעניין זכאות למענקים ראה פירוט בסעיף ו' בהמשך.

ב. מר חיים פרייליכמן - מועסק בבנק מיום 2 באפריל 2006, על-פי הסכם העסקה אישי, כאשר תקופת ההסכם מוארכת באופן אוטומטי בכל שנה. ביום 8 בספטמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון מיום 18 ביולי 2011, תיקון הסכם העסקה עם מנכ"ל הבנק (להלן: "התיקון") לפיו עם סיום העסקתו של מנכ"ל הבנק, מכל סיבה שהיא, למעט בנסיבות בהן ניתן לשלול מן המנכ"ל פיצוי פיטורין על פי דין, יהיה המנכ"ל זכאי לפיצוי פיטורין בשיעור של 100% ממשכורתו החודשית ברוטו במועד סיום עבודתו כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה – באופן יחסי), וזאת בנוסף לזכאות המנכ"ל לכספים שמפריש הבנק עבור המנכ"ל לרכיב פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, תשכ"ג-1963 ולאישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורין, המגיעים לו בהתאם להסכם ההעסקה הקיים עימו. כמו כן, בהתאם לתיקון, תקופת ההודעה המוקדמת של המנכ"ל, אשר על המנכ"ל ליתן לבנק במקרה בו יפסיק עבודתו בבנק מיוזמתו, תקוצר מ-6 חודשים ל-3 חודשים. עם סיום העסקתו זכאי מר פרייליכמן למענק הסתגלות של 6 משכורות חודשיות. תקופת הגבלת התחרות – 6 חודשים מהמועד בו יפסיק המנכ"ל את עבודתו בפועל בבנק (בין בפיטורין ובין בהתפטרות). משכורתו החודשית של מר פרייליכמן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. למעט הצמדה זו לא חל שינוי בשכרו במהלך השנים 2012 ו- 2011. לעניין הזכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ו' בהמשך. לעניין אופציות שהוענקו למנכ"ל, אשר פקעו במהלך שנת 2012 – ראה באור 15 לדוחות הכספיים.

ג. גב' עדנה פרס-לכיש - מועסקת בבנק מיום 22 ביוני 1980. החל מיום 31 בדצמבר 2003, מועסקת על-פי הסכם העסקה אישי, בתוקף מאותו מועד, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב 3 חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. עם סיום העסקתה בבנק זכאית גב' פרס-לכיש לפיצויי פיטורין מוגדלים בסך של 250% בפיטורין ובסך של 150% בהתפטרות. מסכומים אלו יופחת ערך פדיון הפיצויים בקרן

הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתה. בנוסף, גב' פרס-לכיש זכאית למענק הסתגלות בגובה 3 משכורות, הן בפיטורין והן בהתפטרות, אשר ישולמו במסגרת תשלום בגין הגבלת תחרות כמפורט להלן: תשלום בגין הגבלת תחרות – 6 תשלומים חודשיים בגובה משכורת, בתום כל חודש מניתוק יחסי העבודה (בין 10 חודשים בפיטורין ובין 6- בהתפטרות), ובלבד שבחודש הקודם עמדה בהגבלת התחרות. כל הנ"ל – למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים, באופן מלא או חלקי. משכורתה החודשית של גב' פרס לכיש צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. בשנת 2011, מעבר להצמדה, קיבלה גברת לכיש תוספת שכר של 3.9%. בשנת 2012, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרה. לעניין זכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ו' בהמשך.

ד.

ד"ר עקיבא שטרנברג – מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1987. החל מיום 16 בדצמבר 2003 מועסק על-פי הסכם העסקה אישי, בתוקף מאותו מועד, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב שלושה חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. עם סיום העסקתו בבנק זכאי ד"ר שטרנברג לפיצויי פיטורין מוגדלים בסך של 250% בפיטורין, ובסך של 100% בהתפטרות. מסכומים אלו יופחת ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. בנוסף, ד"ר שטרנברג זכאי למענק הסתגלות בגובה 3 משכורות, הן בפיטורין והן בהתפטרות, תוך חפיפה בין מענק הסתגלות לבין התשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהבנק ינתק יחסי העבודה לפני תום תקופת ההודעה המוקדמת ויפדה את יתרתה. מענק זה ישולם במסגרת תשלום בגין הגבלת תחרות, כמפורט להלן: תשלום בגין הגבלת תחרות – 6 תשלומים חודשיים בגובה משכורת, בתום כל חודש מניתוק יחסי העבודה (בין בפיטורין ובין בהתפטרות) ואילך, ובלבד שבחודש הקודם עמד בהגבלת התחרות. כל הנ"ל – למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים, באופן מלא או חלקי. משכורתו החודשית של ד"ר שטרנברג צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. בשנת 2011, מעבר להצמדה, קיבל ד"ר שטרנברג תוספת שכר של 4%. בשנת 2012, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרו. לעניין זכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ו' בהמשך.

ה.

מר חמי מורג – מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי מיום 23 במאי 2006 בתוקף מיום 1 ביוני 2006, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב שישה חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה (הכוללים 3 חודשי הודעה מוקדמת ולאחריהם 3 חודשי הגבלת תחרות, כמפורט להלן). עם סיום העסקתו בבנק, בין בפיטורים ובין בהתפטרות, זכאי מר מורג לקבל לבעלותו את פוליסת ביטוח המנהלים ולשחרור כל הסכומים שנצברו לזכותו בקרן ההשתלמות, זאת למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים, באופן מלא או חלקי, על פי דין, במקרה זה יהיה מר מורג זכאי לשחרור סכומי התגמולים הנובעים מתשלומיו בלבד לפוליסה ולקרן ההשתלמות ולחלק היחסי של תשלומי הבנק (אם בכלל, לפי העניין) לפיצויים ולתגמולים ולקרן ההשתלמות. כל התשלומים שעשה הבנק לפיצויים, על כל הרווחים שאותם תשלומים נשאו, יבואו על חשבון פיצויי הפיטורים, אם ובמידה בה יגיעו למר מורג פיצויים כאלו לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963. בגין הגבלת תחרות (בין בפיטורין ובין בהתפטרות), זכאי מר מורג ל-3 תשלומים חודשיים בגובה משכורת החל מראשית החודש השני הסמוך לאחר חודש סיום תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שבחודש הקודם עמד בהגבלת התחרות. בנסיבות בהן יסתיימו יחסי העבודה ביוזמת הבנק, זכאי מר מורג בגין הגבלת תחרות, אף לכל התשלומים (והניכויים) לפוליסת ביטוח המנהלים ולקרן ההשתלמות. משכורתו החודשית של מר מורג צמודה למדד המחירים לצרכן. בשנת 2011, מעבר להצמדה זו,

מר מורג קיבל תוספת שכר של 4%. בשנת 2012, מעבר להצמדה זו, לא חל שינוי בשכרו של מר מורג. לעניין זכאות למענקים – ראה פירוט בסעיף ו' בהמשך.

ו. מענקים:

1. תוכנית מענקים -

בדבר תוכנית מענקים שאושרה למנהלים בכירים בבנק ראה פירוט בבאור 1.ד.15 ו- 2.ד.15 לדוחות הכספיים. כמו כן ראה דיווח מיידי שהוציא הבנק מיום 11 באפריל 2011 (אסמכתא מספר 01-2011-116199).

2. מענקים בגין שנת 2010 -

בהתאם לתוכנית מענקים זו, אישר דירקטוריון הבנק ביום 10 באפריל 2011, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון, תשלום מענקים בגין שנת 2010, למנכ"ל הבנק מר חיים פרייליכמן, בסך 1,334 אלפי ש"ח, וכן לחברי הנהלת הבנק, היועצת המשפטית ולמבקר הבנק. סכום המענקים לשלושת הבכירים המדווחים: גברת עדנה פרס- לכיש 335 אלפי ש"ח, ד"ר עקיבא שטרנברג- 300 אלפי ש"ח, מר אפרים אברהם- 220 אלפי ש"ח. כמו כן, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 22 במאי 2011, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 ואישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 10 באפריל 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר של הדירקטוריון, מתן מענק ליו"ר דירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס, בסך 1,191 אלפי ש"ח. יצוין כי בשנת 2011 שולמה מחצית מהמענקים הנ"ל ובשנת 2012 שולם עוד רבע. תשלום הרבע האחרון נכון ל- 31.12.12 מותנה בהתאם לתוכנית המענקים – ראה באור 2.ד.15.

3. מענקים בגין שנת 2011 -

בהתאם לתוכנית מענקים זו, אישר דירקטוריון הבנק ביום 29 באפריל 2012, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 24 באפריל 2012 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון, תשלום מענקים בגין שנת 2011, למנכ"ל הבנק מר חיים פרייליכמן, בסך 1,071 אלפי ש"ח, וכן לחברי הנהלת הבנק, היועצת המשפטית ולמבקר הבנק. סכום המענקים לשלושת הבכירים המדווחים: גברת עדנה פרס- לכיש 245 אלפי ש"ח, ד"ר עקיבא שטרנברג- 245 אלפי ש"ח, מר אפרים אברהם- 190 אלפי ש"ח. כמו כן, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 11 ביוני 2012, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 24 באפריל 2012 ואישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 29 באפריל 2012 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר של הדירקטוריון, מתן מענק ליו"ר הדירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס, בסך 956 אלפי ש"ח. יצוין כי בשנת 2012 שולמה מחצית מהמענקים הנ"ל. תשלום המחצית השנייה נכון ל- 31.12.12 מותנה בהתאם לתוכנית המענקים – ראה באור 2.ד.15.

דירקטוריון הבנק דן ואישר ביום 28 בפברואר 2013 את סכומי המענקים¹ לנושאי המשרה הבכירים הנזכרים בסעיף 1 לעיל בגין שנת 2012, לאחר שהובאה בפניו המלצת ועדת התיגמול של הדירקטוריון שדנה ואישרה את סכומי המענקים² לנושאי המשרה הבכירים ביום 18 בפברואר 2013 בהתאם לתכנית המענק שאושרה על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק בשנת 2011. החלטה של תכנית זו גם על השנים 2012-2013 אושרה, כאמור לעיל, בשנת 2012, על ידי ועדת הביקורת לאחר המלצת ועדת תגמול ולאחר מכן על ידי דירקטוריון הבנק (ולעניין התכנית ליו"ר הדירקטוריון גם על ידי האסיפה הכללית).

בפני הדירקטוריון וועדת התגמול, הוצגו הנתונים והפרמטרים הרלוונטיים לקביעת המענק לנושאי המשרה בגין שנת 2012, על פי הקבוע בתוכנית המענק (ראה פירוט במסגרת תאור תכנית המענק לבכירים בבאור 2.ד.15 לדוחות הכספיים). בין היתר, הוצגו בפני הדירקטוריון והועדה, התוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2012, שיעור התשואה השנתי של הבנק לאחר מס, ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שאושרו על ידי הדירקטוריון, יחס הלימות ההון של הבנק וכן נתונים ומידע משווה פומביים ביחס לתשואות הקבוצות הבנקאיות במערכת הבנקאית¹. בנוסף, הוצגו בפני ועדת התגמול והדירקטוריון מכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה ונתונים המתייחסים לביצועי נושאי המשרה בשנת 2012 בהתאם לפרמטרים שנקבעו בתכנית המענקים.

סכומי המענקים אושרו לאחר שועדת התיגמול והדירקטוריון החליטו כי חישוב ואישור סכומי המענקים בגין שנת 2012, בהתאם לתכנית המענק למנכ"ל וליו"ר הדירקטוריון יעשו על בסיס ציוני הפרמטרים המדידים בלבד שנכללים ב-BSC של הבנק (Balance score card) כפי שנקבעו ואושרו מראש במסגרת תכנית המענק, ותוך ניטרול כל רכיב של שיקול דעת הקיים בתכנית המענק. בהתאם לכך, רכיב ההערכה האישית בשיעור של 30% מתוך סכום המענק שהוקצה ליו"ר הדירקטוריון (25%) ולמנכ"ל (28%) מתוך סך המענק לכלל נושאי המשרה בבנק קיבל לצורך חישוב ויישום תכנית המענק למנכ"ל וליו"ר בגין שנת 2012 ציון 0, והופחת בפועל מתוך סכומי המענקים שהוקצו למנכ"ל וליו"ר כאמור. כפועל יוצא מכך, סכומי המענקים למנכ"ל וליו"ר חושבו על בסיס ציוני הפרמטרים המדידים שנכללו ב-BSC של הבנק בלבד.

חישוב ואישור סכומי המענקים בגין שנת 2012 לנושאי המשרה, שאינם מנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון, נעשה לפי הפרמטרים שנקבעו ואושרו במסגרת תכנית המענקים לגבי כל אחד מנושאי המשרה האמורים, ובכלל זה ציון ההערכה האישית של כל אחד מנושאי המשרה האמורים וציון ה-BSC (Balance Score Card) האישית של כל אחד מהם. זאת, לאחר שועדת התיגמול והדירקטוריון בחנו והתייחסו לשיקולים ולעניינים שיש להתייחס אליהם בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות, הכוללים את השיקולים המנויים בסעיף 267 ב (א) לחוק החברות, תשנ"ט-1999 ("חוק החברות") והתייחסו לעניינים המפורטים בחלק א' לתוספת הראשונה לחוק החברות, ווידאו כי התקיימו, ככל הניתן, ההוראות המפורטות בחלק ב' לתוספת האמורה לחוק החברות, וזאת בהתאם להוראות המעבר של תיקון 20 לחוק החברות.

ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק סברו כי לאור הערכת הביצועים של כל אחד מנושאי המשרה תפקודו ותרומתו לבנק, כמו גם מכלול תנאי העסקתו, כי היקף המענקים המשולם לבכירים במסגרת תכנית המענק הינו סביר, ומתיישב עם מצבו העסקי של הבנק ואישורו את סכומי המענקים¹, בין היתר, לאחר שבחנו את

¹ הסכומים שאושרו על ידי הדירקטוריון אינם סופיים, שכן הפרמטר בדבר השוואת נתוני הבנק לנתוני בנקים אחרים חושב על בסיס נתוני שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2012. עם פרסום הדוחות הכספיים של הבנקים האחרים בסוף חודש מרס 2013, יערך חישוב סופי של הפרמטר האמור וחישוב סכומי המענקים יותאם בהתאם.

² החלטות ועדת התגמול התבססו על נתונים לא סופיים (ובכלל זה נתוני הדוחות הכספיים) שהיו ידועים בעת קיום הדיון בועדה. לא הייתה סטייה מהותית בין תוצאות סכומי המענקים כפי שהוצגו בועדה לבין התוצאות שהוצגו בדירקטוריון.

ביצועיו ותרומתם של כל אחד מנושאי המשרה, תפקודו ותרומתו לפעילות הבנק, וכן לאור מכלול תנאי העסקתו.

5. ראה בפרק "עדכוני חקיקה"- חוק החברות (תיקון מס' 20) (תנאי כהונה והעסקה בחברות ציבוריות ובחברות אגרות חוב), התשע"ג-2012.

ז. להלן פירוט הלוואות בתנאי הטבה והלוואות שניתנו בתנאים רגילים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק, באלפי ש"ח:

הלוואות* וערבויות שניתנו בתנאים רגילים	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה (תנאי הטבה לכלל עובדי הבנק)			שם
	הטבה שניתנה במהלך השנה	תקופת ממוצעת לפרעון- בשנים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	
-	-	-	-	ז. אבלס
1,119	-	-	-	ח. פרייליכמן
29	5	2	127	ע. פרס לכיש
1,001	2	2	132	ע. שטרנברג
4	3	1	49	ח. מורג

* לרבות משכנתאות וכרטיסי אשראי

ח. פירוט תגמולים לבעלי עניין

להלן פירוט תגמולים שניתנו לכל בעלי העניין בבנק, שאינם נמנים על מקבלי התגמולים כמפורט לעיל, על-ידי הבנק או על-ידי חברה בשליטתו בשנת 2012:

בסך הכל שולם לדירקטורים בבנק סך של 3,757 אלפי ש"ח בגין השתתפות בישיבות הדירקטוריון וועדותיו. סכום זה נכלל בדו"ח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. הסכום המשולם לדירקטורים שהם בעלי שליטה או קרוביהם של בעלי שליטה זהה לגמול המשולם לכל יתר הדירקטורים בבנק (למעט היו"ר).

מתוך הסכום הנ"ל שולמו לכל אחד מבעלי השליטה המכהנים כדירקטורים בבנק (או שקרוביהם מכהנים כדירקטורים בה) סכומים כדלקמן:

1. למר ישעיהו לנדאו – בעל שליטה בנק – סך של 320 אלפי ש"ח;

2. למר יגאל לנדאו (בנו של מר ישעיהו לנדאו, בעל שליטה בבנק) – סך של 195 אלפי ש"ח;

שכר רואה החשבון המבקר

להלן פרטים בדבר שכר רואי החשבון המבקרים של הבנק:

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,175	4,264	4,430	4,511	עבור פעולות ביקורת: (1) (2) (3)
-	-	178	170	רואה החשבון המבקר
4,175	4,264	4,608	4,681	רואה חשבון מבקר אחר
				סה"כ
				עבור שירותים נוספים: (3)
				שירותים הקשורים לביקורת:
664	425	664	425	רואה החשבון המבקר
				שירותי מס:
161	114	253	177	רואה החשבון המבקר
				שירותים אחרים:
93	188	(4)151	188	רואה החשבון המבקר
-	-	16	6	רואה חשבון מבקר אחר
918	727	1,084	796	סה"כ
5,093	4,991	5,692	5,477	

(1) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתו וכן תשלומים על פי חוק מע"מ.

(2) כולל ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) כולל שכר טירחה בגין תשקיף מדף של חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק, למנהלים ולכל צוות העובדים על עבודתם המסורה והמאמץ שהשקיעו לקידום הבנק ותרומתם לתוצאות העסקיות של הבנק.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 28 בפברואר 2013.

הנתונים והתוספות המצורפים מבוססים על הדוחות הכספיים של הבנק.

להלן פירוט הנתונים והתוספות הכלולים בסקירה:

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים	
תוספת א'	- מאזנים מאוחדים לסוף השנים 2008 - 2012
תוספת ב'	- דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2008 - 2012
תוספת ג'	- שיעורי הכנסה והוצאה
תוספת ד'	- החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
תוספת ה'	- סיכון אשראי לפי ענפי משק
תוספת ו'	- חשיפות למדינות זרות
תוספת ז'	- מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני
תוספת ח'	- דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח)

שיעור השינוי %	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2011	2012	
			רווחיות
1.5	650	660	הכנסות ריבית, נטו
140.7	27	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(4.5)	623	595	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
13.0	316	357	הכנסות שאינן מריבית
1,525.0	4	65	מזה: הכנסות מימון שאינן מריבית
1.7	787	800	הוצאות תפעוליות ואחרות
(3.8)	132	127	רווח נקי
	6.7%	6.2%	תשואת הרווח הנקי לסך הון ממוצע

שיעור השינוי %	31 בדצמבר		
	2011	2012	
			מאזן
3.1	22,868	23,573	אשראי לציבור, נטו
(27.2)	6,785	4,940	ניירות ערך
(0.9)	31,158	30,890	פקדונות הציבור
10.3	1,986	2,191	סך ההון
(0.2)	38,915	38,825	סך כל המאזן

יחסים פיננסיים		
2011	2012	
%	%	
5.1	5.6	הון לסך כל המאזן
81.5	78.7	הוצאות תפעוליות ואחרות לסך כל ההכנסות (הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית)
0.1	0.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו
13.8	14.9	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
8.1	8.7	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון

תוספת א'

מאזנים מאוחדים לסוף השנים סכומים מדווחים

2008	2009	2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח					
					נכסים
5,146	4,188	7,132	6,961	8,246	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,920	5,545	4,553	6,785	4,940	ניירות ערך
11	274	415	5	68	ניירות ערך שנשאלו
* 19,535	* 20,054	* 22,749	23,140	23,858	אשראי לציבור (1)
* (996)	* (1,002)	* (1,036)	(272)	(285)	הפרשה להפסדי אשראי (1)
18,539	19,052	21,713	22,868	23,573	אשראי לציבור, נטו
-	188	-	-	-	אשראי לממשלה
16	1	1	1	1	השקעה בחברות מוחזקות
356	364	380	408	398	בנינים וציוד
2,528	521	562	846	476	נכסים בגין מכשירים נגזרים
612	210	556	1,041	1,123	נכסים אחרים
34,128	30,343	35,312	38,915	38,825	סך כל הנכסים

2008	2009	2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח					
					התחייבויות והון
27,799	24,884	28,844	31,158	30,890	פקדונות הציבור
177	276	271	392	244	פקדונות מבנקים
1	2	2	1	1	פקדונות מממשלה
1,323	1,709	2,344	2,761	2,929	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
2,677	611	737	907	592	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
* 628	* 968	* 1,108	1,710	1,978	התחייבויות אחרות (1)
32,605	28,450	33,306	36,929	36,634	סך כל ההתחייבויות
					הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד
1,523	1,893	2,005	1,985	2,191	הבנקאי
-	-	1	1	-	זכויות שאינן מקנות שליטה (2)
1,523	1,893	2,006	1,986	2,191	סך כל ההון
34,128	30,343	35,312	38,915	38,825	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לימים 31 בדצמבר 2011 ו-31 בדצמבר 2012 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-* בשנים 2010-2008.

(2) ישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה. ראה באור 1.ה.1.ב.

תוספת ב'

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים

סכומים מדווחים

* 2008	* 2009	* 2010	* 2011	2012	
במיליוני ש"ח					
1,625	1,010	1,128	1,488	1,416	הכנסות ריבית
1,099	504	525	838	756	הוצאות ריבית
526	506	603	650	660	הכנסות ריבית, נטו
** 94	** 95	** 87	27	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
432	411	516	623	595	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית :
24	150	88	4	65	הכנסות מימון שאינן מריבית
276	292	311	310	288	עמלות
5	2	2	2	4	הכנסות אחרות
305	444	401	316	357	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות אחרות:
361	362	396	459	455	משכורות והוצאות נלוות
105	116	127	135	147	פחת ואחזקת בנינים וציוד
163	167	175	193	198	הוצאות אחרות
629	645	698	787	800	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
108	210	219	152	152	רווח לפני מיסים
56	101	70	20	25	הפרשה למיסים על הרווח
52	109	149	132	127	רווח לאחר מיסים
2	**** -	**** -	**** -	**** -	חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות
					רווח נקי:
54	109	149	132	127	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	**** -	**** -	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה***
54	109	149	132	127	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
					רווח למניה רגילה (ש"ח)
					רווח בסיסי ומדולל:
0.86	1.64	2.02	1.79	1.73	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 5.ג.1 א.
 ** ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לשנים 2011-2012 אינם ברי השוואה לנתונים המקבילים בתקופות שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2008-2010.
 *** יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1 ב.
 **** סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)
 סכומים מדווחים

* 2011				2012				
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	
ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	
ב- %	ב- %		במיליוני ש"ח	ב- %	ב- %		במיליוני ש"ח	
	4.10	1,029	25,124		3.68	973	26,446	מטבע ישראלי לא צמוד
		71	2,676			97	4,431	נכסים (4)
3.96		1,100	27,800	3.47		1,070	30,877	השפעת נגזרים (3)
	(2.51)	(567)	22,580		(2.30)	(532)	23,144	התחייבויות
		(84)	2,986			(134)	5,947	השפעת נגזרים (3)
(2.55)		(651)	25,566	(2.29)		(666)	29,091	סה"כ
1.41	1.59			1.18	1.38			פער ריבית
	5.52	303	5,493		5.03	284	5,649	מטבע ישראלי צמוד למדד
		50	184			19	337	נכסים (4)
6.22		353	5,677	5.06		303	5,986	השפעת נגזרים (3)
	(5.13)	(223)	4,350		(4.47)	(203)	4,542	התחייבויות
		(43)	763			(19)	628	השפעת נגזרים (3)
(5.20)		(266)	5,113	(4.29)		(222)	5,170	סה"כ
1.02	0.39			0.77	0.56			פער ריבית (7)
	9.75	536	5,496		0.90	45	4,998	מטבע חוץ (5)
		-	-			-	9	נכסים (4)
		** 407	** 14,725			285	12,028	השפעת נגזרים: (3)
4.66		943	20,221	1.94		330	17,035	נגזרים מגדרים
	(8.53)	(546)	6,402		0.53	36	6,791	נגזרים משובצים ו-ALM
		-	-			-	10	התחייבויות
		** (330)	** 13,973			(289)	10,196	השפעת נגזרים: (3)
(4.30)		(876)	20,375	(1.49)		(253)	16,997	נגזרים מגדרים
0.36	1.22			0.45	1.43			נגזרים משובצים ו-ALM
								סה"כ
								פער ריבית (7)

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

* 2011				2012				
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	
ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	ללא השפעת נגזרים (3)	כולל השפעת נגזרים (3)	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	
ב- %	ב- %		במיליוני \$	ב- %	ב- %		במיליוני \$	
	2.66	41	1,544		3.45	45	1,305	מטבע חוץ (5)
		-	-			-	2	נכסים (4)
		** 45	** 4,098			58	3,123	השפעת נגזרים: (3)
1.52		86	5,642	2.33		103	4,430	נגזרים מגדרים
	(0.78)	(14)	1,796		(0.74)	(13)	1,764	נגזרים משובצים ו-ALM
		-	-			-	3	התחייבויות
		** (56)	** 3,887			(63)	2,734	השפעת נגזרים: (3)
(1.23)		(70)	5,683	(1.69)		(76)	4,501	נגזרים מגדרים
0.29	1.88			0.64	2.71			נגזרים משובצים ו-ALM
								סה"כ
								פער ריבית (7)

- הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
 - על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה להפסדי אשראי.
 - מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
 - א. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב.
 ב. שנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 במגזר הלא צמוד נוכה סך של 14.7 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 5.2 מיליוני ש"ח, ובמגזר מטבע חוץ נוכה סך של 20.5 מיליוני ש"ח. (בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 8 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוכה סך של 31 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוכה סך של 8 מיליוני ש"ח).
 - למעט מכשירים נגזרים.
 - רבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 - יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
 - התנדויות נובעת בחלקה ממדידת מכשירים נגזרים על פי שוים ההוגן.

תוספת ג' (המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)
סכומים מדווחים

* 2011				2012				
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה	
כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	ממוצעת (2)	כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים	(הוצאות) מימון	(2) ממוצעת	
ב- %	ב- %		במיליוני ש"ח	ב- %	ב- %		במיליוני ש"ח	
	5.17	1,868	36,113		3.51	1,302	37,093	סך הכל
		-	-			-	9	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
		528	17,585			401	16,796	השפעת נגזרים: (3)
4.46		2,396	53,698	3.16		1,703	53,898	נגזרים מגדרים
								נגזרים משובצים ו-ALM
								סה"כ נכסים
	(4.01)	(1,336)	33,332		(2.03)	(699)	34,477	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
								השפעת נגזרים: (3)
		(457)	17,722			(442)	16,771	נגזרים מגדרים
(3.51)		(1,793)	51,054	(2.23)		(1,141)	51,258	נגזרים משובצים ו-ALM
								סה"כ התחייבויות
<u>0.95</u>	<u>1.16</u>			<u>0.93</u>	<u>1.48</u>			פער ריבית
			36,113				37,093	סך הכל
			556				461	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
			154				874	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (6)
			(309)				(275)	נכסים כספיים אחרים
			<u>36,514</u>				<u>38,153</u>	הפרשה להפסדי אשראי
								סך כל הנכסים הכספיים
			33,332				34,477	סך הכל
			689				568	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
			1,059				1,605	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (6)
			<u>35,080</u>				<u>36,650</u>	התחייבויות כספיות אחרות
								סך כל ההתחייבויות הכספיות
			1,434				1,503	סך הכל עודף נכסים כספיים
			720				728	על התחייבויות כספיות
			218				193	נכסים לא כספיים
			<u>1,936</u>				<u>2,038</u>	התחייבויות לא כספיות
								סך כל האמצעים הנוניים

* מתכונת הצגת שיעורי הכנסה והוצאה לא הותאמה ליישום לראשונה של הוראה בדבר מתכונת חדשה של דוחות רווח והפסד ולפיכך אינה כוללת את הסיווגים מחדש. חלק מהנתונים אינם ברי השוואה לנתוני דוח רווח והפסד ולביאורים 22 ו-23.

** סווג מחדש, ראה באור 1.ג.5.ב.

תוספת ד' (המשך)

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2012 - מאוחד
סכומים מדרוזים

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012		ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012	
מטר	סך הכל	מטר	סך הכל	מטר	סך הכל	מטר	סך הכל
חיים	שיוי הוגן	חיים	שיוי הוגן	חיים	שיוי הוגן	חיים	שיוי הוגן
מכשירים	18,512	0.4	22,238	0.6	4,010	0.4	2,626
מאוצע	9,182	*	2,626	*	2,626	*	2,626
אפקטיבי	33,099	0.4	28,874	0.4	28,874	0.4	28,874
שנים	0.3	(ב)	0.3	(ב)	0.3	(ב)	0.3
מטר	6,705	0.1	6,722	0.53	6,722	0.1	6,722
חיים	17,268	0.5	19,572	0.5	19,572	0.5	19,572
מאוצע	9,211	*	2,482	*	2,482	*	2,482
אפקטיבי	33,184	0.4	28,776	0.4	28,776	0.4	28,776
שנים	0.3	(ב)	0.3	(ב)	0.3	(ב)	0.3
מטר	37,238	0.8	37,593	4.25	37,593	0.8	37,593
חיים	22,530	0.2	26,308	0.3	26,308	0.2	26,308
מאוצע	15,777	*	9,405	*	9,405	*	9,405
אפקטיבי	75,545	0.5	73,306	0.5	73,306	0.5	73,306
שנים	0.5	(א)	0.5	(א)	0.5	(א)	0.5
מטר	35,665	0.6	35,901	1.87	35,901	0.6	35,901
חיים	22,605	0.4	26,430	0.4	26,430	0.4	26,430
מאוצע	15,777	*	9,412	*	9,412	*	9,412
אפקטיבי	74,047	0.5	71,743	0.5	71,743	0.5	71,743
שנים	0.4	(ב)	0.4	(ב)	0.4	(ב)	0.4

במיליוני ש"ח

מקבע חוץ (ב)

נכסים פיננסיים וסכומים לקבלת בדיקת מכשירים נגזרים

נכסים פיננסיים (א)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שיוי הוגן

התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בדיקת מכשירים נגזרים
התחייבויות פיננסיות (א)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שיוי הוגן

מכשירים פיננסיים נטו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במזר
החשיפה המצטברת במזר

תשיפה מוללת לשינויים בשיעורי הריבית
נכסים פיננסיים וסכומים לקבלת בדיקת מכשירים נגזרים
נכסים פיננסיים (א)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שיוי הוגן

התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בדיקת מכשירים נגזרים
התחייבויות פיננסיות (א)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במנותי נכס הבסיס)

סך הכל שיוי הוגן

מכשירים פיננסיים נטו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במזר
החשיפה המצטברת במזר

מכשירים פיננסיים נטו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במזר
החשיפה המצטברת במזר

* מנור - 0.05 שנים

הערות ספציפיות:
(א) למעט יתרונות מאזנות של מכשירים פיננסיים נגזרים שיווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
(ב) ממצג משוקלל לפי שווי הוגן של מטר החיים הממוצע האפקטיבי.
(ג) מכל מיני המוצגות בסך "ללא פירש".
(ד) לכות מטבע ישראלי צמוד למט"ח.

הערות כלליות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות לפי סעיפי המאזן השונים, יימסו לכל מקרה.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מוצגים את הערך המקורי של דומי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכס אותם אל השווי הנוגן הכלול בגן המכשיר הפיננסי. במקובות להנחות לפי חשב השווי הנוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות שישמשו לזיכוב השווי הנוגן של המכשירים הפיננסיים ראה באור 20 בהנחות הכספיים.
3. שער השואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את דדוקציה הממוננת הפאזים ממכשיר פיננסי אל השווי הנוגן.
4. מטר חיים ממצג אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים חוץ לקבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרו כותאה משתיו קיטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
5. מכשירים המגלמים אופציות שלא הופדו מהחוזר המארח, בהתאם לכלל החשבונות, נכללים בפרסות המכשירים הפיננסיים.

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2012

		סיכון אשראי כולל (1)		חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני (3)		הפסדי אשראי (4)	
סך הכל	בעייתי (5)	סך הכל	מזה: חובות (2)	מזה: פגום	מזה: פגום	הוצאות (הכנסות) הפסדי	מחיקות
סך הכל	בעייתי (5)	סך הכל	מזה: חובות (2)	מזה: פגום	מזה: פגום	בגין הפסדי	ייתר הפרשה
סך הכל	בעייתי (5)	סך הכל	מזה: חובות (2)	מזה: פגום	מזה: פגום	אשראי	לפסדי אשראי
242	7	242	207	7	-	2	-
2,721	85	2,573	1,361	84	39	(11)	22
1,959	49	1,958	1,211	49	16	3	13
6,840	351	6,840	2,369	338	90	(13)	(3)
1,853	31	1,695	1,270	31	20	6	3
363	-	120	28	-	-	-	-
3,019	39	2,904	2,194	33	2	2	(5)
295	77	246	246	77	76	2	-
364	11	354	191	11	11	(1)	2
370	27	364	267	27	4	2	-
5,506	345	4,786	4,355	336	330	65	17
1,436	35	1,253	999	13	3	-	(8)
764	9	697	455	9	-	-	-
25,732	1,066	24,081	15,153	1,015	591	57	41
6,979	58	6,979	6,652	58	-	3	3
3,341	11	3,329	2,037	11	10	5	3
36,052	1,135	34,389	23,842	1,084	601	65	47
9,278	-	7,737	7,737	-	-	-	-
2,690	-	-	-	-	-	-	-
48,020	1,135	42,126	31,579	1,084	601	65	47
22	-	19	16	-	-	-	-
22	-	19	16	-	-	-	-
825	-	319	319	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
847	-	338	335	-	-	-	-
48,867	1,135	42,464	31,914	1,084	601	65	47

פעילות לווים בישראל:

ציבור- מסחרי

חקלאות
תעשייה
יהלומים
בינוי ונדל"ן - בינוי
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
חשמל ומים
מסחר
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
תחבורה ואחסנה
תקשורת ושרותי מחשב
שרותים פיננסיים
שרותים עסקיים אחרים
שרותים ציבוריים וקהילתיים
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל ציבור - פעילות בישראל
בנקים בישראל
ממשלת ישראל
סך הכל פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

ציבור- מסחרי

סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
בנקים בחו"ל
ממשלות חו"ל
סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות- על סך 31,914 מיליון ש"ח, אגרות חוב- על סך 4,487 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים ואחרים- 1,265 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים- 11,201 מיליון ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) ראה באור 18.א.- הערה (3).

תוספת ה' (המשך)

(6)
סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד
סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2011

סיכון אשראי כולל (1) חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני (3)

הפסדי אשראי (4)
הוצאות (הכנסות)
בגין הפסדי

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	אשראי	פגום	(5) בעייתי	מזה: חובות (2)	סך הכל	(5) בעייתי	סך הכל
1	* -	* -	-	-	183	235	-	235
82	38	7	66	166	1,545	2,616	166	2,954
22	8	2	27	94	1,277	2,333	94	2,335
80	(1)	18	55	150	2,434	6,555	170	6,555
6	10	(1)	20	29	1,304	1,646	30	1,782
-	-	-	-	-	5	81	-	264
10	(3)	(2)	6	11	1,605	2,376	12	2,481
19	* -	(7)	1	79	318	339	79	339
4	-	1	5	15	372	436	15	442
1	* -	* -	4	30	230	448	30	452
33	(1)	* -	325	359	4,437	5,063	378	6,011
3	* -	* -	6	12	917	1,293	12	1,454
3	-	3	1	11	385	636	11	683
264	51	21	516	956	15,012	24,057	997	25,987
39	3	* -	-	61	6,248	6,489	61	6,489
13	9	6	11	18	1,857	3,297	18	3,329
316	63	27	527	1,035	23,117	33,843	1,076	35,805
-	-	-	-	-	6,215	6,215	-	7,771
-	-	-	-	-	-	-	-	4,656
316	63	27	527	1,035	29,332	40,058	1,076	48,232
-	-	-	-	-	22	24	-	29
-	-	-	-	-	545	545	-	1,176
-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	567	569	-	1,208
316	63	27	527	1,035	29,899	40,627	1,076	49,440

פעילות לווים בישראל:

ציבור- מסחרי:

חקלאות
תעשייה
יהלומים
בינוי ונדל"ן - בינוי
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
חשמל ומים
מסחר
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
תחבורה ואחסנה
תקשורת ושרותי מחשב
שרותים פיננסיים
שרותים עסקיים אחרים
שרותים ציבוריים וקהילתיים
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל ציבור - פעילות בישראל
בנקים בישראל
ממשלת ישראל
סך הכל פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל:

ציבור- מסחרי

סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
בנקים בחו"ל
ממשלות חו"ל
סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות- על סך 29,899 מיליון ש"ח, אגרות חוב- על סך 6,508 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים ואחרים- 1,585 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים- 11,448 מיליון ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) סווג מחדש- מתכונת הגילוי הותאמה למתכונת שנקבעה ביום 25 במרס 2012 בדבר "עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי".

תוספת ו'

חשיפות למדיניות זרות ליום 31 בדצמבר 2012 - מאוחד (1)
 סכומים מדוחות

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדיניות זרות ובדבר חשיפות למדיניות זרות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁶⁾

חשיפה מאזנית מעבר	חשיפה חוץ מאזנית (2),(4)		חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד		חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	לממשלות (3) לבנקים	למדינות זרות
	לגבול (4)	מזדה:	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	לפני ניכוי	ניכוי בגין			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (4)			חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	לפני ניכוי	ניכוי בגין	חשיפה מאזנית	לממשלות (3) לבנקים	למדינות זרות
לפרטון	לפרטון	סיכון אשראי	סך חשיפה	חובות	סך כל החשיפה	נטו לאחר ניכוי	חשיפה מאזנית	לממשלות (3) לבנקים	למדינות זרות
מעל	עד	חוץ מאזני	חוץ	פגמים (4)	החשיפה	התחייבויות	התחייבויות	לממשלות (3) לבנקים	למדינות זרות
שנה	שנה	בעיית (4)	מאזנית	מאזנית	המאזנית	מקומיות	מקומיות	לממשלות (3) לבנקים	למדינות זרות
5	3	-	1	-	8	-	-	-	איטליה (8)
510	898	-	343	12	1,408	-	605	803	אחרות (7)
515	901	-	344	12	1,416	-	613	803	סך כל החשיפות למדינות זרות
17	57	-	54	1	74	-	68	6	סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדיניות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקיף מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה שלולת חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרד התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבי המדינה הזרה. למעט החשיפה המאזנית של שלוחות באותה מדינה זרה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות חזילים.
- (2) סיכון אשראי בממשלתיים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) ממשלתי, מוסדות רשמיים ונכסים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי וחוזי מאזני, סיכון אשראי, בעיית, וחובות פגמים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים ליניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לזויים.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- (6) לאגי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות אחרים מולל בטחונות אחרים שילום, הבנק אינו נתן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.
- (7) הוא מהדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקיף מספר 202 בדבר "מידדה והלמות ההון - רכיבי ההון".
- (8) ליום 31 בדצמבר 2012 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.
- (9) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלזויים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי.

הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם חזילים. הבנק אינו נתן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIGS. * סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

תוספת ו' (המשך)

חשיפות למדיניות זרות ליום 31 בדצמבר 2011 - מאוחד (1)

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדיניות זרות ובדבר חשיפות למדיניות זרות לסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מן נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁹⁾

חשיפה מאזנית מעבר	חשיפה מאזנית (2),(4)	חשיפה מאזנית (4)		חשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
		חשיפה מאזנית (4)	חשיפה מאזנית (2)	הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים	חשיפה מאזנית	לפני ניכוי	ניכוי
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽⁴⁾	מזדה:	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית
לפרעון	סיכון אשראי	סך חשיפה	חובות	סך כל	נטו לאחר ניכוי	ניכוי בגין	לפני ניכוי
מעל	חוק מאזני	חוק	פגמים (4)	החשיפה	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות
שנה	בעייתי (4)	מאזנית	מאזנית	המאזנית	מקומיות	מקומיות	מקומיות
					לאחרים	לאחרים	לממשלות (3) לבנקים
							במיליוני ש"ח

119	520	-	269	-	639	-	91	548	-	ארה"ב
15	497	-	21	-	512	-	92	420	-	שווייץ
7	1	-	2	-	8	-	8	*	-	איטליה (9)(7)
507	596	-	267	5	1,103	-	552	547	4	אחרות (7)
648	1,614	-	549	5	2,262	-	743	1,515	4	סך כל החשיפות למדיניות זרות
20	41	-	115	*	61	-	(5) 53	8	-	סך החשיפות למדיניות LDC

שורת "סך הכל מדיניות LDC" כוללת את סך החשיפה למדיניות המוגדרות כמדיניות פחות מפותחות (LDC) בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרטה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד הבנקאי. במדינה זרה לתושבים מקומיים: חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה, למטת החשיפה המאזנית של שולחות באותה מדינה זרה. חשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שולחות של התאגיד הבנקאי. בניכוי התחייבויות אותן שולחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות חזילים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוק מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרטה להפסד אשראי, ולפי השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכלל בסכום זה חברת ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- (6) לגבי מדיניות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם חזילים. הבנק אינו נתן באופן ישיר אשראי או מממן פריימיטיבים של מדינות LDC.
- (7) הון מהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר "מדידה והלימות הון - רכיבי ההון".
- (8) ליום 31 בדצמבר 2011 אין לבנק חשיפה למדיניות פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.
- (9) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי.

הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם חזילים. הבנק אינו נתן באופן ישיר אשראי או מממן פריימיטיבים של מדינות PIIOS.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

תוספת ו' (המשך)

חשיפות למדינות זרות - מאוחד

סכומים מדוחים

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנוכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון⁽³⁾, לפי הנמון

ליום 31 בדצמבר 2012:

מדינת חשיפה: ארצות הברית

סך החשיפה המאזנית המצרפית בחלק זה הינה 304 מיליון ש"ח (מזה סך של 241 מיליון ש"ח לבנקים).

ליום 31 בדצמבר 2011:

מדינת חשיפה: בריטניה.

סך החשיפה המאזנית המצרפית בחלק זה הינה 301 מיליון ש"ח (מזה סך של 251 מיליון ש"ח לבנקים).

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (ז), (2):

יתרות מאזניות	
ליום 31 בדצמבר 2012	ליום 31 בדצמבר 2011
טורקיה	הודו
2	42
1	20
- *	(3)
3	59
2	42

סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

(1) במסגרת הגילוי האמור נכללו מדינות העונות על הקריטריונים המפורטים להלן:

- מדינות שקילביל סיוע מקרן המטבע הבינלאומית - (IMF).

- המדינות מדורגות CCC ומטה בסוכנות דירוג בינלאומית S&P.

- המדינה מסווגת על ידי הבנק העולמי בקבוצת הנכסה מנוכה או בינונית.

(2) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחובן (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.

לגבי מדינות עם בעיות נזילות, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נתן באופן ישיר אשראי או מתמן פרייזינגים של מדינות עם בעיות נזילות.

(3) הון מהגדרת בהוראות ינהל בקאי תקיף מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון - רכיבי ההון".

(4) ליום 31 בדצמבר 2012 וליום 31 בדצמבר 2011 - אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

תוספת ז'

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2012 - 2011
סכומים מדווחים

	2011				2012				שנה רבעון	
	1	2	3	4 במיליוני ש"ח	1	2	3	4 במיליוני ש"ח		
	5,708	9,567	8,123	6,961	6,833	7,644	7,067	8,246	מזומנים ופקדונות בבנקים	
	5,519	4,231	5,383	6,785	6,044	6,313	4,927	4,940	ניירות ערך	
	405	347	335	5	5	86	51	68	ניירות ערך שנשאלו	
	23,018	22,749	23,095	23,140	24,087	24,329	22,979	23,858	אשראי לציבור	
	(315)	(300)	(267)	(272)	(272)	(278)	(265)	(285)	הפרשה להפסדי אשראי	
	22,703	22,449	22,828	22,868	23,815	24,051	22,714	23,573	אשראי לציבור, נטו	
	-	-	1	-	-	-	-	-	אשראי לממשלה	
	1	1	1	1	1	1	1	1	השקעה בחברות מוחזקות	
	373	376	381	408	388	386	387	398	בניינים וציוד	
	596	508	1,050	846	514	544	480	476	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
	293	290	487	1,041	893	706	769	1,123	נכסים אחרים	
	-	-	-	-	9	9	9	-	נכסים המוחזקים למכירה	
	35,598	37,769	38,589	38,915	38,502	39,740	36,405	38,825	סך כל הנכסים	

תוספת ז' (המשך)

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2011 - 2012

סכומים מדווחים

	2011				2012			
	1	2	3	4 במיליוני ש"ח	1	2	3	4 במיליוני ש"ח
שנה								
רבעון								
התחייבויות והון								
פקדונות הציבור	28,825	30,722	30,954	31,158	31,131	32,643	29,076	30,890
פקדונות מבנקים	384	618	432	392	202	278	107	244
פקדונות הממשלה	1	8	-	1	7	1	-	1
כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון	2,320	2,464	2,757	2,761	2,750	2,572	2,925	2,929
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	717	645	1,108	907	586	609	571	592
התחייבויות אחרות	1,395	1,353	1,388	1,710	1,775	1,590	1,617	1,978
סך כל ההתחייבויות	33,642	35,810	36,639	36,929	36,451	37,693	34,296	36,634
הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד	1,955	1,958	1,949	1,985	2,051	2,047	2,109	2,191
הבנקאי	1	1	1	1	-	-	-	-
זכויות שאינן מקנות שליטה*	1,956	1,959	1,950	1,986	2,051	2,047	2,109	2,191
סך כל ההון	35,598	37,769	38,589	38,915	38,502	39,740	36,405	38,825
סך כל ההתחייבויות והון								

* יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מוכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1.ב.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנים 2012 - 2011

סכומים מדווחים

2011				2012				
* 1	* 2	* 3	* 4	1	2	3	4	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
337	** 404	** 392	355	348	410	373	285	הכנסות ריבית
177	235	230	196	188	235	205	128	הוצאות ריבית
160	169	162	159	160	175	168	157	הכנסות ריבית, נטו
18	** (8)	** (9)	26	8	5	3	49	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
142	177	171	133	152	170	165	108	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
30	(8)	(22)	4	25	(10)	23	27	הכנסות שאינן מריבית:
80	79	77	74	73	70	72	73	הכנסות(הוצאות) מימון שאינן מריבית
2	(1)	*** -	1	-	1	*** -	3	עמלות
112	70	55	79	98	61	95	103	הכנסות אחרות
112	107	112	128	112	116	114	113	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
34	32	34	35	37	35	37	38	הוצאות תפעוליות ואחרות:
45	51	45	52	46	50	46	56	משכורות והוצאות גלוות
191	190	191	215	195	201	197	207	פחת ואחזקת בנינים וציוד
63	57	35	(3)	55	30	63	4	הוצאות אחרות
24	22	11	(37)	20	9	19	(23)	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
39	35	24	34	35	21	44	27	רווח לפני מיסים
*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	הפרשה למיסים על הרווח
39	35	24	34	35	21	44	27	רווח לאחר מיסים
*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	*** -	חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות כלולות
39	35	24	34	35	21	44	27	רווח נקי:
*** -	*** -	*** -	*** -	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
39	35	24	34	35	21	44	27	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ****
								רווח נקי לבעלי מניות הבנק
								רווח למניה לרגילה (ש"ח)
0.54	0.47	0.33	0.45	0.48	0.28	0.60	0.37	רווח בסיסי ומדולל:
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 5.ג.1.א.

** סווג מחדש בגין גביית חובות שנמחקו בגין שנים קודמות בין הכנסות ריבית להפרשה להפסדי אשראי.

*** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

**** יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1.ב.

הצהרה (Certification)

אני, חיים פרייליכמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיענו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "הדוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

28 בפברואר 2013

הצהרה (Certification)

אני, נטע אברהמוב ביטן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיענו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נטע אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית, סמנכ"ל

28 בפברואר 2013

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2012, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 209 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012.

נטע אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית, סמנכ"ל

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח לפרסום: 28 בפברואר 2013.

עמוד	תוכן העניינים
209	דוחות רואי החשבון המבקרים
	הדוחות הכספיים
212	מאזנים
214	דוחות רווח והפסד
215	דוח על השינויים בהון
216	דוחות על תזרימי המזומנים
218	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - הבנק) ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 והדוח שלנו, מיום 28 בפברואר 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת הלב לאמור בביאור 18.ה. לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בפברואר 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-0.24% וכ-0.23% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהווים כ-1.01%, כ-1.13% וכ-1.21% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2012, 2011 ו-2010, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 18.ג(18).ה. לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-COSO, והדוח שלנו מיום 28 בפברואר 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בפברואר 2013

מאזנים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק		מאוחד		באור	
2011	2012	2011	2012		
					במיליוני ש"ח
6,961	8,246	6,961	8,246	2	נכסים
6,651	4,862	6,785	4,940	3	מזומנים ופקדונות בבנקים
5	68	5	68		ניירות ערך (1)
23,082	23,795	23,140	23,858	4	ניירות ערך שנשאלו
(269)	(282)	(272)	(285)		אשראי לציבור
22,813	23,513	22,868	23,573		הפרשה להפסדי אשראי
519	545	1	1	5	אשראי לציבור, נטו
408	398	408	398	6	השקעות בחברות מוחזקות
846	476	846	476	19	בנינים וציוד
1,034	1,119	1,041	1,123	7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
					נכסים אחרים (2)
39,237	39,227	38,915	38,825		סך כל הנכסים

יושב ראש הדירקטוריון **זאב אבלס**

סגן יושב ראש הדירקטוריון **ישעיהו לנדאו**

מנהל כללי ראשי **חיים פרייליכמן**

חשבונאית ראשית, סמנכ"ל **נטע אברהמוב ביטן**

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 28 בפברואר 2013

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

<u>הבנק</u>		<u>מאוחד</u>		<u>באור</u>	
<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>		
				<u>במיליוני ש"ח</u>	
33,873	33,876	31,158	30,890	8	התחייבויות והון
					פקדונות הציבור
392	244	392	244	9	פקדונות מבנקים
1	1	1	1		פקדונות מממשלה
222	197	2,761	2,929	10	כתבי התחייבויות נדחים ותעודות פקדון
907	592	907	592	19	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,857	2,126	1,710	1,978	11	התחייבויות אחרות (3) (4)
37,252	37,036	36,929	36,634		סך כל ההתחייבויות
1,985	2,191	1,985	2,191	12	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	1	-		זכויות שאינן מקנות שליטה (5)
1,985	2,191	1,986	2,191		סך כל ההון
39,237	39,227	38,915	38,825		סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) מזה: ניירות ערך ששועבדו לבורסה ולמסלקת המעוף בסך 690 מיליון ש"ח (31.12.2011 - 837 מיליון ש"ח).
- (2) מזה: נכסים אחרים בשווי הוגן בסך 789 מיליון ש"ח (31.12.2011 - 739 מיליון ש"ח).
- (3) מזה: התחייבויות אחרות בשווי הוגן בסך 1,123 מיליון ש"ח (31.12.2011 - 862 מיליון ש"ח).
- (4) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 49 מיליון ש"ח (31.12.2011 - 44 מיליון ש"ח).
- (5) ישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה. ראה באור 1.ה.1.ב.

דוחות רווח והפסד לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			באור	
* 2010	* 2011	2012	* 2010	* 2011	2012		
במיליוני ש"ח							
1,113	1,473	1,402	1,128	1,488	1,416	22	הכנסות ריבית
537	855	772	525	838	756	22	הוצאות ריבית
576	618	630	603	650	660		הכנסות ריבית, נטו
** 84	25	63	** 87	27	65	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הכנסות ריבית נטו לאחר
492	593	567	516	623	595		הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הכנסות שאינן מריבית:
80	(2)	59	88	4	65	23	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
294	293	272	311	310	288	24	עמלות
1	1	3	2	2	4	25	הכנסות אחרות
375	292	334	401	316	357		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
389	451	448	396	459	455	26	משכורות והוצאות נלוות
126	134	146	127	135	147		פחת ואחזקת בנינים וציוד
173	191	194	175	193	198	27	הוצאות אחרות
688	776	788	698	787	800		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
179	109	113	219	152	152		רווח לפני מיסים
59	8	19	70	20	25	28	הפרשה למיסים על הרווח
120	101	94	149	132	127		רווח לאחר מיסים
29	31	33	**** -	**** -	**** -	5	חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות
149	132	127	149	132	127		רווח נקי:
**** -	**** -	-	**** -	**** -	-		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
149	132	127	149	132	127		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה***
149	132	127	149	132	127		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
						29	רווח למניה רגילה (ש"ח)
							רווח בסיסי ומדולל:
2.02	1.79	1.73	2.02	1.79	1.73		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 1.5.א.
 ** ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לשנת 2010 אינם ברי השוואה לנתונים המקבילים בתקופות שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011.
 *** יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מחר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.1.ה.ב.
 **** סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

סכומים מדווחים

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים (2)	התאמות בגין	הטבות בשל	הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח
				הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן (1)	עסקאות תשלום מבוססות מניות	
1,893	-	1,893	856	59	26	952
1	1	-	-	-	-	-
149	*	149	149	-	-	-
(60)	-	(60)	(60)	-	-	-
130	-	130	-	130	-	-
(97)	-	(97)	-	(97)	-	-
(10)	-	(10)	-	(10)	-	-
2,006	1	2,005	945	82	26	952
(65)	-	(65)	(65)	-	-	-
1,941	1	1,940	880	82	26	952
132	-	132	132	-	-	-
(105)	-	(105)	-	(105)	-	-
(27)	-	(27)	-	(27)	-	-
45	-	45	-	45	-	-
1,986	1	1,985	1,012	(5)	26	952
(1)	(1)	-	-	-	-	-
127	-	127	127	-	-	-
203	-	203	-	203	-	-
(81)	-	(81)	-	(81)	-	-
(43)	-	(43)	-	(43)	-	-
2,191	-	2,191	1,139	74	26	952

יתרה ליום 1 בינואר 2010

הנפקת מניות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח נקי בשנת החשבון
דיבידנד ששולם
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
ססוגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

השפעה מצטברת, נטו ממס של יישום לראשונה
ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות
פגומים והפרשה להפסדי אשראי ותיקון בנושא
טיפול בחובות בעייתיים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010 לאחר התיאומים

מיישום לראשונה של הוראות חדשות
רווח נקי בשנת החשבון
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
ססוגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

אופציות מכר שאינן מקנות שליטה**
רווח נקי בשנת החשבון
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
ססוגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

(1) ראה באור 1.ה.4.א.2.

(2) בהתייחס להגבלה בחלוקת דיבידנד ראה באור 12.ב.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1.ב.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			
* 2010	* 2011	2012	* 2010	* 2011	2012	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
149	132	127	149	132	127	רווח נקי לתקופה
התאמות:						
						חלקו של הבנק (ברווחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
(29)	(31)	(33)	** -	** -	** -	
51	58	65	51	58	65	פחות על בנינים וציוד (לרבות ירידת ערך) הוצאות בגין הפסדי אשראי
84	25	63	87	27	65	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה, נטו רווח (הפסד) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו רווח ממימוש בנינים וציוד מיסים נדחים, נטו פצווי פרישה - קיטון (גידול) בעודף העתודה על היעודה הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון התאמה בגין הפרשי שער על יתרות מזומנים
(94)	(19)	(79)	(93)	(22)	(80)	
(8)	12	(4)	(8)	12	(4)	
-	(1)	(2)	-	(1)	(2)	
(16)	(45)	5	(16)	(48)	6	
7	41	(7)	7	41	(7)	
37	(25)	47	64	19	69	
(65)	(8)	(1)	(65)	(8)	(1)	
שינוי נטו בנכסים שוטפים:						
20	46	(140)	20	47	(140)	פקדונות בבנקים
(2,780)	(1,468)	(742)	(2,773)	(1,469)	(749)	אשראי לציבור
188	-	-	188	-	-	אשראי לממשלה
(141)	410	(63)	(141)	410	(63)	קיטון (גידול) בניירות ערך שנשאלו
(41)	(284)	370	(41)	(284)	370	קיטון (גידול) בנכסים בגין מכשירים נגזרים
210	(293)	682	210	(293)	682	ניירות ערך למסחר
(343)	(326)	(133)	(340)	(332)	(131)	קיטון (גידול) בנכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:						
(5)	121	(148)	(5)	121	(148)	פקדונות מבנקים, נטו
4,802	2,793	3	3,960	2,314	(268)	פקדונות הציבור, נטו
-	(1)	-	-	(1)	-	פקדונות הממשלה, נטו
126	170	(315)	126	170	(315)	גידול (קיטון) בהתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו
115	561	286	120	559	284	גידול (קיטון) בהתחייבויות אחרות, נטו
2,267	1,868	(19)	1,500	1,452	(240)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
(4,299)	(5,862)	(10,608)	(4,345)	(5,916)	(10,617)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
4,705	3,593	7,332	4,734	3,639	7,386	תמורה ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה
434	394	4,521	493	400	4,536	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(53)	(85)	(74)	(53)	(85)	(74)	רכישת בנינים וציוד
** -	2	11	** -	2	11	תמורה ממימוש בנינים וציוד
9	7	7	-	-	-	קבלת דיבידנד מחברה מאוחדת
796	(1,951)	1,189	829	(1,960)	1,242	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

* בשל אימוץ לראשונה של תקן חשבונאות בינלאומי מס' 7, נתוני השוואה סווגו מחדש כדי להתאים להגדרות החדשות, לכתרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת (ראה באור 1.ג.א.5).

** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד		
* 2010	* 2011	2012	* 2010	* 2011	2012
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
25	-	-	759	515	366
(129)	(49)	(26)	(129)	(139)	(224)
(60)	-	-	(60)	-	-
<u>(164)</u>	<u>(49)</u>	<u>(26)</u>	<u>570</u>	<u>376</u>	<u>142</u>
2,899	(132)	1,144	2,899	(132)	1,144
3,910	6,874	6,750	3,910	6,874	6,750
65	8	1	65	8	1
<u>6,874</u>	<u>6,750</u>	<u>7,895</u>	<u>6,874</u>	<u>6,750</u>	<u>7,895</u>

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

הנפקת כתבי התחייבות ותעודות פקדון
פדיון כתבי התחייבות ותעודות פקדון
דיבידנד ששולם לבעלי מניות

מזומנים נטו מפעילות מימון

גידול (קטוון) במזומנים

יתרת מזומנים לתחילת תקופה

השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים

יתרת מזומנים לסוף תקופה

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:

1,134	1,600	1,270	1,134	1,600	1,270	ריבית שהתקבלה
(438)	(804)	(728)	(506)	(900)	(832)	ריבית ששולמה
1	1	** -	8	5	5	דיבידנדים שהתקבלו
(110)	(44)	(98)	(127)	(83)	(111)	מסים על הכנסה ששולמו
9	14	44	16	20	54	מסים על הכנסה שהתקבלו

נספח א' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן:

שנת 2012

- א. הועברו ניירות ערך בסך 21 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
ב. נרכשו נכסים בסך של 12 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

שנת 2011

- א. הועברו ניירות ערך בסך 162 מיליון ש"ח, נטו, מאשראי לציבור לתיק הזמין למכירה עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
ב. נרכשו נכסים בסך של 22 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

שנת 2010

- א. הועברו ניירות ערך בסך 25 מיליון ש"ח, נטו, מאשראי לציבור לתיק הזמין למכירה עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק.
ב. נרכשו נכסים בסך של 19 מיליון ש"ח כנגד התחייבות לספקים.

* בשל אימוץ לראשונה של תקן חשבונאות בינלאומי מס' 7, נתוני השוואה סווגו מחדש כדי להתאים להגדרות החדשות, לכתרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת (ראה באור 1.5.א).
** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

- (1) בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ושל החברות הבנות שלו ליום 31 בדצמבר 2012 ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- (2) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צויין בביאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
- (3) הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2013.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
- (2) כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים ע"י רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.
- (3) חברות מאוחדות - חברות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
- (4) חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים של הבנק על בסיס השווי המאזני.
- (5) חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.
- (6) צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS-24, גילויים בהקשר לצד קשור למעט בעלי עניין.
- (7) בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968.
- (8) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (9) סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.
- (10) סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
- (11) דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.
- (12) עלות - עלות בסכום מדווח.
- (13) דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:
 - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
 - במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי ההוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
 - הפרשות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

לפירוט בדבר עדכון לוחות התמורה המשמשים את הבנק במדידת התחייבויותיו האקטואריות – ראה באור 15.א.(3).

(5) שינוי סיווג

א. בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ד' ו-ה' להלן) סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש לרבות בביאורים הרלוונטיים כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

פריטים שנכללו בדוח רווח והפסד - יישום לראשונה של ההוראות בנושא מתכונת רווח והפסד
בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית, מיישם הבנק את ההוראות הקשורות לאופן ההצגה של דוח רווח והפסד (לעניין אימוץ כללי מדידת הכנסות ריבית-ראה סעיף 1.1 להלן).
בהתאם להוראות, התאים הבנק את אופן ההצגה של דוח רווח והפסד ושל הביאורים הנלווים באופן המפורט להלן:

- סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" פוצל לשלושה סעיפים נפרדים "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" וכן "הכנסות מימון שאינן מריבית" שהוצגו בשורות נפרדות.
- מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי שאינן מריבית וכן מרכיבי רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות סווגו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" תוך אבחנה בין פעילויות למטרות מסחר לבין פעילויות שאינן למטרות מסחר.
- בוטלה האבחנה בין עמלות מעסקי מימון, שבעבר נכללו במסגרת הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לבין עמלות תפעוליות. לאור זאת, כל ההכנסות מעמלות, למעט עמלות הקצאת אשראי, נכללו בסעיף "עמלות" בדוח רווח והפסד (בעבר סעיף "עמלות תפעוליות").
- בוטל הסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ואומצה הגישה הנהוגה בארה"ב לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים". לאור זאת, הסיווג של אירוע כלשהו כפריט מיוחד (בלתי רגיל) בדוח רווח והפסד יבוצע רק באישור מראש של המפקח על הבנקים.

הבנק יישם את ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע, בעקבות זאת, בוצעו סיווגים מחדש המפורטים להלן בדוחות הכספיים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 וביום 31 בדצמבר 2010:

- פריטים המפורטים להלן שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" סווגו מחדש ונכללו במסגרת "הכנסות מימון שאינן מריבית" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר:
 - הכנסות (הוצאות) מימון בגין הפרשי שער חליפין של מטבע חוץ שנצברו בגין נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות שלא נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: אשראי לציבור ולמשלוחות, פיקדונות בבנקים, איגרות חוב זמינות למכירה, פיקדונות הציבור, פיקדונות מבנקים או פיקדונות הממשלה, איגרות חוב)
 - הכנסות (הוצאות) בגין מכשירים נגזרים ששימשו לפעילות ALM
 - רווחים (הפסדים) ממכירת איגרות זמינות למכירה
- פריטים המפורטים להלן שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" כחלק מפעילויות למטרות מסחר:
 - רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר;
 - הכנסות (הוצאות) ממכשירים נגזרים אחרים (שאינם משמשים לגידור חשבונאי או

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לפעילות (ALM).

- הכנסות מעמלות מעסקי מימון שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי", למעט עמלות הקצאת אשראי, סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "עמלות" (לשעבר סעיף "עמלות תפעוליות").
- כתוצאה משינויי הסיווגים כאמור, הכנסות (הוצאות) שנכללו ב"רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" בסך של (2) מיליוני ש"ח ושל 75 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו- 2010, בהתאמה, סווגו מחדש לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". כמו כן, סכום של 40 מיליוני ש"ח ושל 37 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו- 2010, בהתאמה, סווגו מחדש ונכללו בסעיף "עמלות".
- רווחים (הפסדים) שנכללו בעבר במסגרת הסעיף "רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו" סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" כחלק מפעילויות למטרות מסחר או כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר בהתאם לסיווג המניות בתיק למסחר או בתיק הזמין למכירה. כתוצאה משינויי הסיווגים כאמור, "רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו" בסך של 6 מיליוני ש"ח ושל 13 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו- 2010, בהתאמה, סווגו לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
- רווחים (הפסדים) שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים" סווגו מחדש. כתוצאה משינויי הסיווג כאמור "רווחים (הפסדים) מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים" בסך של 1 מיליון ש"ח שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2010, סווגו לסעיף "הכנסות אחרות".

פריטים שנכללו בדוח על תזרימי מזומנים - יישום לראשונה של IAS 7 בנושא דוח על תזרימי מזומנים

בעקבות יישום לראשונה של IAS 7 בנושא דוח על תזרימי מזומנים, אשר קובע כללי סיווג של הפריטים השונים במסגרת הדוח בהתאם למהות הפעילות, בוצע סיווג מחדש המפורט להלן:

- שינויים נטו בתזרים בגין נכסים שוטפים (כגון: פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך למסחר) שנכללו בעבר במסגרת פעילות השקעה (לשעבר פעילות בנכסים) בסך של (1,305) מיליוני ש"ח ושל (2,496) מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו- 2010, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת.
- שינויים נטו בתזרים בגין התחייבויות שוטפות (כגון: פיקדונות מבנקים, פיקדונות מהציבור, פיקדונות הממשלה) שנכללו בעבר במסגרת פעילות מימון (לשעבר פעילות בהתחייבויות ובהון) בסך של 2,434 מיליוני ש"ח ושל 3,955 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו- 2010, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת.

ב. שינוי סיווג אחר כולל בין היתר:

- חל סיווג מחדש של תוצאות המגזרים לתקופות השוואה. מאגר הנתונים והמתודולוגיה המשמשים להכנת הביאור הינם בתהליך מתמשך של טיוב, ובהתאם מבוצע, במידת האפשר, סיווג מחדש של התוצאות לתקופות השוואה.
- בבאור 19 חל שינוי סיווג במספרי השוואה בין המכשירים הנגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM) לבין המכשירים הנגזרים האחרים. שינוי הסיווג הינו הן בהיקף המכשירים הנגזרים והן בשווי ההוגן.
- בבאור 6 חל שינוי סיווג במספרי השוואה של יתרת העלות והעלות מופחתת בין עלויות חומרה (המוצגות במסגרת סעיף ציוד, ריהוט וכלי רכב) לבין עלויות תוכנה, בשל טיוב של הנתונים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

- (1) החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:
- א. הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד שנקבעו במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב- לפירוט ראה 1.5.ג.א. כמו כן, לעניין אימוץ כללי מדידת הכנסות ריבית – ראה סעיף 1.1.1.
 - ב. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות ליישום תקנים אלו, כמפורט להלן:
 - IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים- ראה 1.5.ג.א;
 - IAS 12, מיסים על הכנסה- ראה 1.10.ה.1;
 - IAS 23, עלויות אשראי;
 - IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור- ראה באור 1.21.ה.1;
 - ג. הבהרות הפיקוח על הבנקים בדבר אופן היישום של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים – טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה- ראה 1.1.ה.1.ב.
 - ד. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי- ראה 1.20.ה.1.
 - ה. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב- FAS 166 (ASC 860)- ראה 1.9.ה.1.
 - ו. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבות בהוראות הדיווח לציבור את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב- U.S GAAP וב- IFRS- ראה 1.6.ה.1.
 - ז. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20- ראה 1.5.ה.1.

(2) החל מהתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק חשבונאות גידור שווי הוגן. הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים בין היתר לצרכי גידור סיכוני ריבית. באם מכשיר יועד לגידור, במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך. שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. בשנת 2012 השפעת יישום חשבונאות גידור אינה מהותית.

המדיניות החשבונאית של הבנק, כפי שמפורטת בסעיף ה' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנ"ל ומציגה את אופן ההשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) בסיס האיחוד

הבנק מיישם את התקנים הבינלאומיים בדבר צירופי עסקים IFRS 3 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים IAS 27 (2008) והשקעות בחברות כלולות IAS 28.

א. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. השליטה מתקיימת כאשר לבנק קיימת היכולת לקבוע את המדיניות הכספית והתפעולית של הישות בכדי להשיג הטבות ממשאביה ומפעילויותיה. השליטה מתקיימת כאשר הבנק מחזיק, במישרין או בעקיפין, מניות המקנות יותר מ- 50% מזכויות הצבעה בחברת הבת והזכויות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון שלה, אלא אם כן קיימות נסיבות המונעות בעליל מהבנק יישום השליטה בפועל. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק ושל ישויות בהן מתקיימת שליטה של הבנק. הדוחות הכספיים הנפרדים של הבנק כוללים בדרך של איחוד את הדוחות הכספיים של חברות נכסים ושירותים בבעלות מלאה של הבנק.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברת בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק, נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה (הייחוס נעשה גם כאשר יתרת הזכות שאינן מקנות שליטה שלילית).

אופציות מכר (PUT) לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה- בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 במרץ 2012 בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2012 את הנחיות IFRS בנושא. לפיכך, אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזומן או במכשיר פיננסי אחר (לרבות האופציות שהונפקו לפני 1 בינואר 2012) מוכרות כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה הבת כולל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר. ליישום ההנחיות לראשונה, לא הייתה השפעה מהותית.

ג. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאלית, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות ביצוע העסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

כאשר חלקו של התאגיד הבנקאי בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הבנק בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והבנק אינה מכיר בהפסדים נוספים, אלא אם לבנק יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילם סכומים בעבורה.

באשר לירידת ערך השקעות בחברות כלולות - ראה סעיף 14.ה.1 להלן ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים.

ד. עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הבנק בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(2) מטבע חוץ והצמדה

הבנק מיישם את תקן בינלאומי IAS 21, בדבר השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ.

א. עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום (שער יציג המפורסם על ידי בנק ישראל אחת ליום). הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע פעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא כספיים המסווגים כזמנים למכירה אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ועל מדד המחירים לצרכן ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר	31 בדצמבר	31 בדצמבר	שער החליפין של- הדולר של ארה"ב האירו
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
%	%	%	שקל חדש	שקל חדש	שקל חדש	
(6.0)	7.7	(2.3)	3.549	3.821	3.733	
(12.9)	4.2	(0.3)	4.738	4.938	4.921	
			נקודות	נקודות	נקודות	
						מדד המחירים לצרכן - לחודש נובמבר (מדד "ידוע")
2.3	2.5	1.5	107.6	110.34	111.94	לחודש דצמבר (מדד "בגין")
2.7	2.2	1.6	108.0	110.34	112.15	

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

(3) בסיס הכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצטברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים, נרשמות לפי השינויים בשווי ההוגן.
- בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות ריבית מהשקעות במכשירי חוב מוכרות על בסיס מזומן.
- הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללו בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.

ב. עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה וסחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

ג. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית, עודכנה ההגדרה של "ריבית" כך שתכלול הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הריבית, הפרשי שער על הריבית והפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הקרן (מרכיב שקודם לכן לא נחשב כחלק מריבית). ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת ריבית יושמו למפרע מיום 1 בינואר 2012 ואילך. עם זאת, ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגומים יושמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד. לפירוט לגבי ההוראות הקשורות לאופן ההצגה של דוח רווח והפסד והסיווגים מחדש שהקבוצה ערכה בעקבות כך בדוח רווח והפסד ראה ביאור 5.ג.1.

(4) ניירות ערך

א. ניירות הערך של הבנק סווג לשני תיקים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים כדלקמן:

1. "אגרות חוב מוחזקות לפדיון" - אגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד לפדיון, למעט אגרות

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל

השקעתו הרשומה. אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלותן ליום הדיווח המהווה את הערך הנקוב בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה או שער שנצברו וכן מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצר ברכישה וטרם הופחת ובניכוי הפסדים לירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. ההכנסות מאגרות החוב לפדיון נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

2. "ניירות ערך למסחר" - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות הערך מוצגים לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. "ניירות ערך זמינים למכירה" - ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות האחרות. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד במסגרת ההון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.

ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב- העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי אג"ח – עלות המפוחתת);
- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

ד. לענין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף 1.ה.6. להלן.

ה. בחישוב רווחי מימוש ניירות ערך מחושבת העלות על בסיס ממוצע משקולל נע.

ו. השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלות אופי אחר

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

(5) חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (ASC 310) והוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על בנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלה, וכו'. יתרת החוב הרשומה במאזן מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב), לא חל שינוי בכלליהן.

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים על מנת לקיים (כחשבון התחייבותי נפרד) הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות). הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס הערכה פרטני, והפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי. כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הערכה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו החוזית הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות). הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נערכת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית כאמור, אשר סווג כפגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח וגם נמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות". כאשר חוב שנבחן פרטנית סווג כפגום כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגינו מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זיהרים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים. לבנק מתודולוגיה למדידת תזרים מזומנים של חוב שגבייתו אינה מותנית בביטחון המבוססת על קריטריונים לבחינת רמת הוודאות לקבלת כספים והמקדם שיש להכיל על רמת וודאות זו. המקדם תלוי ברמת הוודאות ופרק הזמן המוערך לקבלת הכספים. קביעת סכומי ההפרשה להפסדי אשראי ועדכון הפרשות שנעשו בעבר מבוצעים באופן שוטף ועל סמך הערכות מחודשות (הנעשות אחת לרבעון), של הלווים הפגומים בבנק.

הערכה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי (למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל ליום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008-2010.

החל משנת 2011 יש להוסיף לנוסחת ההפרשה הקבוצתית ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל. שימוש בשיעורי המחיקות החשבונאיות נטו החל משנת 2011, בשילוב עם המדיניות שאומצה בבנק, היה מביא לקיטון בשיעורי מקדמי ההפרשה הקבוצתית, על כן החליט הבנק, בשלב זה, להמשיך להשתמש במקדמי ההפרשה של השנים 2008-2010 בלבד. בנוסף, במקרים בהם מצב ענף כל שהוא ו/או מצב המשק מורע, נבחן הצורך בשימוש במקדם גבוה יותר. לאור המצב בשווקים ממשיך הבנק במעקב שוטף אחר מצב האשראי בכלל ובענף הנדל"ן בפרט. בהתאם למדיניות הבנק בעניין הפרשות קבוצתיות, החל מהרבעון השני לשנת 2011 הוחלט להשתמש במקדם גבוה יותר לחישוב הפרשה קבוצתית בגין היקף החשיפות לאשראי שאינו מסווג כבעייתי לליווי פרויקטים לבניה למגורים- תת ענף קבלנות כללית. המקדם לחישוב ההפרשה הקבוצתית שבו משתמש הבנק מייצג להערכת הבנק נאמנה את פוטנציאל הסיכון הקיים בענף באותו מועד.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

לנוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיר, במסגרת בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי רשם הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיר, וזאת על מנת להביא בחשבון את פוטנציאל ההפרשה הקיים בהלוואות חדשות ושעדיין לא בא לידי ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור. השיטה בה נעשה שימוש בחישוב ההפרשה קבוצתית זו מביאה בחשבון, בין היתר, שיעורי הפרשה היסטוריים לפי עומק הפיגור.

בחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין האשראי לציבור הביא הבנק בחשבון, בין היתר, אי ודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכים הנובעים מיישום לראשונה של הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשר הטיפול בהם נמצא בשלבים סופיים.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית הנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיר - מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיר בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיר, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

הכרה בהכנסה - במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה בעבר ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. כל זמן שקיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו בסעיף הכנסות מריבית.

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כארגון מחדש מוכרות רק לאחר פירעון של 6 תשלומים רצופים ללא פיגור בהלוואות הנפרעות בתשלומים חודשיים או לאחר פירעון חלק מהותי מקרן החוב (20%) בהלוואות הנפרעות בתשלומים שאינם חודשיים.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

ארגון מחדש של חוב בעייתי -

בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלי ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1)

החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן: למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל; לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה יקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב; החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר וכל שינוי אחר בתנאי ההחזר, שלדעת הבנק יש בו משום ויתור.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

מחיקה חשבונאית - הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו נכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. בחובות שגבייתם מותנית בביטחון נמחק באופן מיידי ההפרש שבין יתרת החוב לבין השווי ההוגן של הביטחון. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים - ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת באופן ספציפי, ובנוסף נכללות הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכת בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק אינן נרשמות מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמות הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות. מחיקת חובות אבודים נעשית כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שננקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מבוססת על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.

השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20 - ביום 25 במרס 2012 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ביתרת הפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי. הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מאכן

ולהבא, עבור נתונים מאזניים שנדרשים לראשונה לפי הוראה זו תוך סיווג מחדש, ככל האפשר, של מספרי ההשוואה. על פי הוראות המעבר לשנת 2012 של הפיקוח על הבנקים נקבע כי בדוחות הכספיים לשנת

2012 לא נדרש לתת גילויים חדשים בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי. יתר הגילויים הנדרשים לפי הוראה זו ייושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2013 ואילך. ליישום ההוראה לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי.

(6) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב- FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן ונקובת מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידת שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב- U.S. GAAP וב- IFRS.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. 157 FAS מפרט מדרג של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או להתחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או להתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

מדרג זה דורש שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה- bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן, כאמור לעיל, אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר (השוק שבו המחיר בהעברת הנכס הינו המחיר המקסימאלי או המחיר בהעברת ההתחייבות הינו המחיר המינימאלי, בניכוי עלויות עסקה). מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתיבת התחייבות נדחים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. מכשירים אלה מוצגים לפי שווי ההוגן

במסגרת באור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים בלבד והשפעתם לא חלה על היתרות המאזניות ו/או על הרווח והפסד. להרחבה לגבי השיטות והנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 20 בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע (The credit valuation adjustment- CVA)

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הביטחונות הנזילים שהבנק דורש מצד נגדי אינם מיוחסים ספציפית לפעילות במכשיר נגזר בודד אלא לכלל הפעילות של הצד הנגדי ולכן הבנק נדרש לבצע התאמות לשווי ההוגן בגין איכות הצד הנגדי. האינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). עבור צדדים נגדיים, החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז. כאשר החשיפה היא התחייבותו של הבנק כלפי צד נגדי, הבנק משקף בשווי ההוגן את ההסתברות לחדלות פירעון של הבנק (סיכון הבנק נגזר מהדירוג של הבנק). על פי הוראות המעבר לשנת 2011 של הפיקוח על הבנקים נקבע כי תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדד את רכיב סיכון האשראי. הוראות מעבר אלו הוארכו בהמשך גם לשנים 2012 ו-2013. הבנק אימץ את הוראות המעבר הנ"ל.

דרישות הגילוי

ביום 20 בנובמבר 2012 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן. התיקונים המפורטים בחוזר נועדו להתאים את הוראות הדיווח לציבור בנושא מדידות שווי הוגן לנוסח המעודכן של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה. בפרט, התיקון משלב בהוראות הדיווח לציבור את כללי מדידת שווי הוגן כפי שנקבעו ב-ASU 2011-04. בנוסף, בחוזר נקבעה מתכונת גילוי אחידה חדשה בנוגע לדרישות גילוי מסוימות בנושא שווי הוגן שנכללו ב-ASU 2011-04.

בפרט, העדכון קובע דרישות גילוי משמעותיות נוספות בנוגע למפורט להלן:

- לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכיית השווי הוגן במסגרת רמה 3 (level 3):
 - גילוי כמותי בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים ותיאור טכניקת ההערכה המיושמת על ידי הבנק הן ביחס לפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה והן על בסיס שאינו חוזר ונשנה;
 - דיון איכותי לגבי ניתוח רגישות של מדידת השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים משמעותיים ותיאור יחסי הגומלין בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים;
 - סיווג לרמות במסגרת היררכיית השווי ההוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שווי ההוגן;
- לגבי כל העברה מרמה 1 לרמה 2 ולהיפך של פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה, יש לתאר את הפריט, את סכום ההעברה, את הסיבה להעברה ואת מדיניות התאגיד הבנקאי
- שימוש בנכס לא פיננסי באופן השונה מהשימוש המיטבי (highest and best use) כאשר הנכס נמדד לפי שווי הוגן במאזן או כאשר שווי ההוגן נכלל במסגרת הגילויים בהתאם להנחת השימוש המיטבי.
- מתן פילוח מפורט להיררכיית השווי הוגן (חלוקה ל-3 הרמות) בגין יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

הבנק מיישם את התיקונים שנקבעו ב-ASU 2011-04 וחוזר המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מאזן ולהבא. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים. ליישום לראשונה של ASU 2011-04 וחוזר המפקח על הבנקים לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי בשל דרישות הגילוי החדשות.

ביום 28 ביוני 2012 פרסם בנק ישראל הבהרה כי שווי הוגן של מכשיר נגזר כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, לא קיימים ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז שמבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי כגון: CDS או אגרות חוב של הצד הנגד, תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3. הבנק פנה לבנק ישראל וקיבל דחייה ליישום הנחיה זו לגבי הגילוי על השינויים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בשווי ההוגן (ביאור 20.ב.) של כל המכשירים הנגזרים ברמה 3 למעט נגזרי IRS- לרבעון הראשון של שנת 2013 ונגזרי IRS לדוח השנתי של 2013.

(7) קיזוז מכשירים פיננסיים

- א. הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- ב. הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

(8) מכשירים פיננסיים נגזרים

- א. הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו. בין השאר: עסקאות עתידיות, החלפות פיננסיות, אופציות וכו'.
- ב. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "חשבונאות מכשירים נגזרים ופעילות גידור", מוצגים כל הנגזרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזרים לרבות מכשירים המשמשים לגידור חשבונאי (גידור שווי הוגן) נזקפים מיידית בדוח רווח והפסד.
- ג. בדבר יישום לראשונה של חשבונאות גידור שווי הוגן ראה סעיף 2.ד לעיל. חשבונאות גידור זו אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM).
- ד. נגזרים משובצים- מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(9) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים שנקבעו בתקן.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן השאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס.

החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון:

- קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר.
- הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.
- בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:
- הנכסים שייכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לקביעה.

- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה; הבנק מיישם את הכללים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. במועד המעבר לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים.

(10) מיסים על ההכנסה

הוצאת מיסים על הכנסה כוללת מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון.

א. מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר של מוסדות כספיים נכלל בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

ב. מיסים נדחים

הבנק מכיר במיסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. ואולם, הבנק לא מכיר במיסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתפכו בעתיד הנראה לעין. המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות בנות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

ג. פוזיציות מס לא וודאיות - הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(11) בניינים וציוד

הבנק מיישום תקן בינלאומי IAS 16 בדבר רכוש קבוע.

א. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף 13 להלן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

ב. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריט רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

ג. פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות שבבעלות הבנק אינן מופחתות.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 50 שנים (קרקע בבעלות אינה מופחתת)
- ריהוט וציוד 6.7-14.3 שנים
- שיפורים במושכר ובעלות 10-15.4 שנים
- עלויות תוכנה 4-7 שנים
- עלויות חומרה 3-4 שנים

ד. לעניין ירידת ערך נכסים לא פיננסיים ראה סעיף 14 להלן.

(12) חכירות

הבנק מיישם את התקן הבינלאומי IAS 17.

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים.

תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם חכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

יתר החכירות מסווגות כחכירה תפעולית, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק- לפירוש בדבר דמי חכירה תפעולית ששולמה מראש, ראה באור 1.ג.18.

(13) עלויות תוכנה

הבנק מיישם את תקן בינלאומי IAS 38 בנושא עלויות תוכנה.

א. תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

ב. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות;

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס תוכנה כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

ג. עלויות עוקבות
עלויות עוקבות מוכרות כעלויות תוכנה אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

ד. הפחתה
הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסי תוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, נכסי התוכנה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה בגין עלויות תוכנה שזוהו כמערכות ליבה הינו ל- 7 שנים ולעלויות תוכנה אחרות הינו ל- 4 שנים. האומדנים בדבר שיטת ההפחתה, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בסוף כל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

(14) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הבנק יישם את תקן הבינלאומי IAS 36 בדבר ירידת ערך נכסים.

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים במאוחד, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, יש להוון את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, יש לקבץ את הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת, ולפיכך יש להקצותם ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ולבחון לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות מזומנים להן הם מוקצים. נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, יש להקצותם לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייר למטה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות המניבות מזומנים. במקרה זה יש לקבוע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- ד. עלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתייקים סימן אחד או יותר מהסימנים שצינו לעיל, נדרש לבחון את הצורך בביצוע ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

(15) תשלומים מבוססי מניות

הבנק מיישם IFRS 2, תשלום מבוסס מניות, השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

(16) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי על פי הוראות המפקח על הבנקים באופן שהתביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. צפוי (Probable) ההסתברות מעל ל- 70% - נדרשת הפרשה מלאה.
- ב. אפשרי (Reasonably possible) ההסתברות מעל 20% וקטנה או שווה ל- 70% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי אם התביעות מצטברות לסכום מהותי.
- ג. קלוש (Remote) ההסתברות קטנה או שווה ל- 20% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי של ההפסד המירבי באם הוא מהותי ביותר.

במקרים חריגים קובע הבנק בדוח הכספי שלדעת הנהלת הבנק בהסתמך על יועציה המשפטיות, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה, וזאת בארבעה דוחות כספיים שפורסמו לאחר שהוגשה תביעה הכוללת בקשה להכרתה כתביעה ייצוגית. הבנק נתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות מאוחדות. בביאור 18 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ- 1% מהון הבנק.

(17) רווח למניה

הבנק מיישם את תקן הבינלאומי IAS 33, רווח למניה ומציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין השפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, בין היתר, כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

(18) דוח על תזרימי המזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה (בעבר- פעילות בנכסים) ומפעילות מימון (בעבר- פעילות בהתחייבויות ובהון). תזרימי המזומנים הנובעים מפעילויות עיקריות של הבנק מסווגים לפעילות שוטפת. סעיף המזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

הבנק מיישם את ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא דוח תזרימי מזומנים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישם התקן לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי. לפירוט לגבי הסיווגים מחדש ראה 5.ג.1.

(19) זכויות עובדים

א. בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין פנסיה, פיצויים עודפים ומענקי יובל מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בין היתר על בסיס הסתברויות על בסיס ניסיון העבר והערכת הנהלה. לפירוט בדבר ההנחות האקטואריות ראה באור 15.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי ההתחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ראה באור 15.

ג. רווחים והפסדים שנצברו בגין קופה מרכזית לפיצויים וקופות גמל לקצבה ופיצויים נזקפים לרווח והפסד.

ד. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים - הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא פיצויים מעבר למחויבות חוזית לפי הנחיות חוזר בנק ישראל בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" (להלן: "פיצויים עודפים"). לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל. יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים.

(20) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את הפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון. החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות באופן של מאכן ולהבא לגבי כל העסקאות בין הבנק לבין בעל השליטה בו שבוצעו לאחר 1 בינואר 2012 וכן לגבי הלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל מבעל שליטה לפני מועד תחילת יישום ההוראה, החל ממועד תחילתן. ליישום ההוראה לראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים.

(21) גילויים בהקשר לצד קשור

תקן בינלאומי IAS 24 בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל הבנק לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. בנוסף נדרש, מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הבנק, להכוונה ושליטה עליה או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של הבנק. במסגרת האימוץ של התקן על ידי הפיקוח על הבנקים, הותאמה מתכונת הגילוי הנדרשת בדוחות הכספיים על מנת לענות על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנוספים הנדרשים מכוח תקנות ניירות ערך התש"ע-2010. החל מיום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק את התקן IAS 24 על דרך של יישום למפרע. לצורך יישום התקן לראשונה, ערך הבנק מיפוי של יחסי הצדדים הקשורים. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי.

ו. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות. ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה, לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה. בנוסף, ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי,

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה. ביום 25 ביולי 2012 התפרסם חוזר על פיו יישום ההוראה לעיל יחול מיום 1 בינואר 2014 ואילך. הבנק בוחן את השלכות אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים.

(2) תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS):

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדוח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים.

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:
א. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

ב. נושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012. יחד עם זאת, IAS 19 - הטבות עובדים, טרם נכנס לתוקף והוא יאומץ בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים לכשיפורסמו.

(3) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים

בחודש מאי 2011 פורסמה על ידי ה- IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרויקט האיחוד המשותף של ה- IASB וה- FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקאות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות.

3.1 תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים- התקן מציג מודל שליטה חדש. לקביעה האם יש לאחד מוחזקת, שיישם לכל הישויות המוחזקות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים כאמור, בנקים יישמו את IFRS 10 למעט הכללים המתייחסים לטיפול בישויות בעלות זכויות משתנות (VIE's) אשר ימשיכו להיות מטופלים לפי FAS 167. כמו כן, הובהר כי בשלב זה IAS 27 (המתקן) לא יאומץ בהוראות הדיווח לציבור.

3.2 תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 11, הסדרים משותפים ותיקון ל- IAS 28, השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות- התקן מסווג הסדרים משותפים ("Joint arrangement") כפעילויות משותפות ("Joint operations") או עסקאות משותפות ("Joint venture") בהתבסס על הזכויות והמחויבויות של הצדדים להסדר. בנוסף, התקן מתקן את IAS 28 *השקעות נטו בחברות כלולות*. בהתאם לתיקון בוטל השערוך של הזכויות הקיימות או הנותרות בהשקעה לשווי הוגן בעת מעבר מהשפעה מהותית לשליטה משותפת ולהפך וכן נקבע כי IFRS 5 חל על השקעה או על חלק ממנה העונה לקריטריונים לסיווג כמוחזקת למכירה. בהתאם להנחיות הפיקוח כאמור, בנקים יישמו את הכללים שנקבעו ב- IFRS 11 וב- IAS 28 (המתקן), החל מתחילת 2013.

3.3 תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 12, גילוי של זכויות בישויות אחרות- התקן מכיל דרישות גילוי מקיפות ביחס לזכויות בחברות בנות, בהסדרים משותפים בחברות כלולות ובישויות מובנות (entities structured) שאינן מאוחדות. ליישום החל מתחילת 2013.

להערכת הבנק ליישום מערכת התקנים לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(4) הוראה בנושא דוח על הרווח הכולל

ביום 9 בדצמבר 2012 פורסם החוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. מטרת החוזר הינה התאמת אופן ההצגה של הדוח על הרווח הכולל לדרישות בכללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (ASU 2011-05 ו-ASU 2011-12) וכן לאופן ההצגה המקובל של הדוח על הרווח הכולל בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארה"ב. החוזר משנה את אופן ההצגה של פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים (הכוללים רווח נקי והתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמנים למכירה לפי שווי הוגן נטו בניכוי השפעת המס המתייחס), כך שפריטי רווח כולל אחר ידווחו בדוח נפרד שיקרא "דוח על הרווח הכולל" אשר

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יוצג מייד לאחר דוח רווח והפסד. כמו כן, פירוט ההרכב והתנועה של "רווח כולל אחר מצטבר" יוצג בביאור חדש על רווח כולל אחר מצטבר. התיקונים בהוראה זו יחולו על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2013 ואילך ויושמו בדרך של יישום למפרע. מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתו.

(5) הוראה בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות

ביום 12 בדצמבר 2012 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

בנוגע לקיזוז מכשירים נגזרים נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- (1) בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- (2) בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- (3) גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, נקבע כי בתנאים מסוימים תאגיד בנקאי רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement), גם אם תנאי הכוונה לפרוע על בסיס נטו או בו זמנית אינו מתקיים. תאגיד בנקאי נדרש לקבוע מדיניות חשבונאית אשר תיושם בעקביות לגבי קיזוז סכומי שווי הוגן כאמור.

בחוזר הובהרו שיקולים מסוימים שהבנקים נדרשים להביא בחשבון בכדי לקבוע האם קיים ספק לגבי קיום התנאים לקיזוז. בין היתר, לעניין זכות הקיזוז, נוספה דרישה כי רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי יבחן אם קיימת זכות קיזוז חוזית בת אכיפה (לצורך קיזוז), בשינויים המתחייבים, באותו אופן שבו הוא בוחן כיום האם נכסים פיננסיים שהועברו בודדו מעבר להישג ידו של המעביר ושל נושיו (לצורך גריעת נכסים פיננסיים).

בנוסף, בחוזר נכללו דרישות גילוי רחבות, לרבות גילוי לגבי מדיניות התאגיד הבנקאי שקובעת האם לקזז או לא לקזז מכשירים נגזרים כאמור.

התיקונים בהוראה זו יחולו על דוחות כספיים לתקופות דיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ויושמו בדרך של יישום למפרע. עם זאת, בדוחות הרבעוניים בשנת 2013 תאגידים בנקאיים רשאים לא לתת גילוי שנדרש לראשונה כתוצאה מיישום הוראה זו, לגבי מספרי השוואה מתייחסים לרבעונים המקבילים בשנת 2012.

לא קיימת השפעה על הבנק מיישום החוזר.

(6) הוראה בנושא גילוי על פיקדונות

ביום 13 בינואר 2013 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא גילוי על פיקדונות, אשר מטרתו הינה להתאים את דרישות הגילוי על פיקדונות לדרישות הגילוי המקובלות בדוחות כספיים של תאגידים בנקאיים בארה"ב.

על פי החוזר נקבעו דרישות גילוי רחבות יותר בנוגע לפיקדונות הציבור, פיקדונות מבנקים ופיקדונות הממשלה כגון: דרישה לגילוי על פיקדונות שגויסו בישראל בנפרד מפיקדונות שגויסו בחו"ל, בכפוף למהותיות.

בנוסף, בביאור על פיקדונות הציבור:

- נוספה דרישה לגילוי על יתרת הפיקדונות הנושאים ריבית בנפרד מיתרת הפיקדונות שאינם נושאים ריבית;
- בוטלה הדרישה לגילוי על פיקדונות בתוכניות חיסכון ועל פיקדונות אחרים;
- הגילוי על פיקדונות הציבור יכלול גילוי על פיקדונות לזמן קצוב ועל פיקדונות לפי דרישה;
- נוספה דרישה לדיווח לפי גודל; וכן
- נוספה דרישה לדיווח על זהות המפקידים פיקדונות בישראל בהבחנה בין אנשים פרטיים, גופים מוסדיים, תאגידים ואחרים.

התיקונים בחוזר הוראה זו ייושמו למפרע החל מהדוח לציבור לשנת 2013 ואילך, למעט הדרישה לגילוי על יתרת הפיקדונות של גופים מוסדיים שנכללו בפיקדונות הציבור שגויסו בישראל, שתחול החל מהדוח לציבור ליום 31.3.2013 ואילך. כמו כן, בדוחות הרבעוניים בשנת 2013, הבנק רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לסוף כל רבעון בשנת 2012, המתחייבים ליתרת הפיקדונות של גופים מוסדיים כאמור. מיישום התיקונים לראשונה לא צפויה השפעה על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתו.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 2 - מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

מאוחד		
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		
5,788	7,345	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
1,031	751	פקדונות בבנקים מסחריים (2)
142	150	פקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים בישראל
<u>6,961</u>	<u>8,246</u>	סך הכל
		מזה - מזומנים, פקדונות בבנקים
		ופקדונות בבנק ישראל לתקופה
		מקורית של עד שלושה חודשים
<u>6,750</u>	<u>7,895</u>	

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) מזה: יתרת הפיקדונות בבנקים בישראל ליום 31 בדצמבר 2012 הינה בסך 425 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 43 מיליוני ש"ח) והיתרה בגין מסלקת הבנקים הינה בסך של כ- 158 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 99 מיליוני ש"ח).
- (3) בדבר שעבודים ראה באור 14.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 3 - ניירות ערך

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (3)
		רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח				
2,687	2,624	63	* -	2,687
726	715	12	(1)	726
166	164	2	* -	166
58	51	7	* -	58
821	803	35	(17)	821
5	5	-	-	5
4,463	4,362 (4)	119	(18)	4,463
100 (6)	89 (5)	13	(2)	100
4,563	4,451	132 (7)	(20) (7)	4,563
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (3)
במיליוני ש"ח				
337	326	11	* -	337
8	8	-	* -	8
14	17	-	(3)	14
359	351	11	(3)	359
18	21	1	(4)	18
377	372	12 (8)	(7) (8)	377
4,940	4,823			4,940
<p>א. ניירות ערך זמינים למכירה</p> <p>אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של מוסדות פיננסיים זרים מגובי נכסים (ABS) של אחרים בישראל של אחרים זרים</p> <p>מניות וניירות ערך אחרים</p> <p>סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה</p>				
<p>ב. ניירות ערך למסחר</p> <p>אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל</p> <p>מניות וניירות ערך אחרים</p> <p>סך כל ניירות הערך למסחר</p> <p>סך כל ניירות הערך</p>				
<p>ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב פגומות ואיגרות חוב בפיגור</p> <p>יתרת חוב רשומה של- אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית</p> <p>סך הכל יתרות חוב רשומות</p>				

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 22 ו-23.
- (3) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (4) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה נכון ל-31.12.12 בסך 60 מיליון ש"ח.
- (5) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה נכון ל-31.12.12 בסך 22 מיליון ש"ח.
- (6) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 36 מיליון ש"ח.
- (7) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (8) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- א. לענין שעבודים על אגרות חוב, ראה באור 14.
- ב. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה את הנייר הערך.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2011				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (3)
		רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח				
א. ניירות ערך זמינים למכירה				
3,778	3,736	48	(6)	3,778
3	4	-	(1)	3
828	837	8	(17)	828
230	237	1	(8)	230
62	59	6	(3)	62
688	732	9	(53)	688
16	16	-	-	16
5,605	5,621	72	(88)	5,605
125	116	12	(3)	125
5,730	5,737	84	(91)	5,730
<p>אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל של ממשלות זרות של מוסדות פיננסיים בישראל של מוסדות פיננסיים זרים מגובי נכסים (ABS) של אחרים בישראל של אחרים זרים</p> <p>מניות וניירות ערך אחרים - סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה</p>				
במיליוני ש"ח				
ב. ניירות ערך למסחר				
1,004	1,002	2	-	1,004
1	1	-	-	1
-	-	-	-	-
21	26	-	(5)	21
1,026	1,029	2	(5)	1,026
29	35	-	(6)	29
1,055	1,064	2	(11)	1,055
6,785	6,801	86	(104)	6,785
<p>אגרות חוב ומלוות - של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל מגובי נכסים (ABS) של אחרים בישראל</p> <p>מניות וניירות ערך אחרים - סך כל ניירות הערך למסחר</p> <p>סך כל ניירות הערך</p>				

ליום
31 בדצמבר
2011
במיליוני ש"ח

1
40
41

ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-
אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 22 ו-23.
- (3) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (4) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה נכון ל-31.12.11 בסך 66 מיליון ש"ח.
- (5) לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה נכון ל-31.12.11 בסך 22 מיליון ש"ח.
- (6) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 53 מיליון ש"ח.
- (7) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (8) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- א. לענין שעבודים על אגרות חוב, ראה באור 14.
- ב. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה את הנייר הערך.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 3 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2012				
שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניית-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים (3)	רווחים		
58	* -	7	51	58
58	* -	7	51	58

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) אחרים⁽²⁾

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

מזה:

- 22 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2010, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 17 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה של רשויות מקומיות.
- 14 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A- שדורגה בשנת 2012, המגובות בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2012, המגובות בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג +A שדורגה בשנת 2011, המגובה בעסקאות CLN.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מהתפלת מים.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

31 בדצמבר 2012			
12 חודשים ומעלה		פחות מ- 12 חודשים	
הפסדים	שווי הוגן	הפסדים	שווי הוגן
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
* -	15	-	-
* -	15	-	-

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) אחרים

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 3 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2011				
שוי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים (3)	רווחים		
5	(1)	-	6	5
57	(2)	6	53	57
62	(3)	6	59	62

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
מגובה בפקדונות בבנקים⁽¹⁾
אחרים⁽²⁾
סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) - 5 מיליון ש"ח - אגרת חוב בדרוג AAA שדורגה בשנת 2010, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים בחו"ל.

(2) מזה:

- 18 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה של רשויות מקומיות.
- 22 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2010, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 12 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג A- שדורגו בשנת 2010, המגובות בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA- שדורגו בשנת 2011, המגובות בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA שדורגה בשנת 2010, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA- שדורגה בשנת 2011, המגובה בתזרים מזומנים מהתפלת מים.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A+ שדורגה בשנת 2011, המגובה בעסקאות CLN.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

31 בדצמבר 2011				
12 חודשים ומעלה		פחות מ- 12 חודשים		שוי הוגן במיליוני ש"ח
הפסדים	שוי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו	
(1)	5	* -	-	-
(2)	12	* -	-	9
(3)	17	* -	-	9

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
מגובה בפקדונות בבנקים
אחרים
סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

(1)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים- הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי במיליוני ש"ח
316	-	316	13	39	264
65	-	65	5	3	57
(96)	-	(96)	(15)	(3)	(78)
49	-	49	12	-	37
(47)	-	(47)	(3)	(3)	(41)
334	-	334	15	39	280
49	-	49	* -	-	49

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (2)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי במיליוני ש"ח
352	-	352	16	42	294
27	-	27	6	* -	21
(100)	-	(100)	(17)	(3)	(80)
37	-	37	8	-	29
(63)	-	(63)	(9)	(3)	(51)
316	-	316	13	39	264
44	-	44	* -	-	44

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי והוראות המעבר לשנת 2012 בנושא. מספרי השוואה לשנה הקודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה באור 5.1.ה.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. **חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים- הפרשה להפסדי אשראי (המשך)** ⁽¹⁾

2. **מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל חובות בגינם היא חושבה:**
יתרת חוב רשומה של חובות:

ליום 31 בדצמבר 2012					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי במיליוני ש"ח
21,760	7,737	14,023	290	62	13,671
9,835	-	9,835	1,747	6,590	1,498
6,723	-	6,723	-	6,401	322
31,595	7,737	23,858	2,037	6,652	15,169

שנבדקו על בסיס פרטני
 שנבדקו על בסיס קבוצתי
 מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
 סך הכל חובות

ליום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי במיליוני ש"ח
281	-	281	6	1	274
53	-	53	9	38	6
37	-	37	-	37	-
334	-	334	15	39	280

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
 שנבדקו על בסיס פרטני
 שנבדקו על בסיס קבוצתי
 מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
 סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי במיליוני ש"ח
19,791	6,215	13,576	271	38	13,267
9,564	-	9,564	1,587	6,210	1,767
6,272	-	6,272	-	6,065	207
29,355	6,215	23,140	1,858	6,248	15,034

יתרת חוב רשומה של חובות:
 שנבדקו על בסיס פרטני
 שנבדקו על בסיס קבוצתי
 מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
 סך הכל חובות

ליום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי במיליוני ש"ח
257	-	257	2	-	255
59	-	59	11	39	9
38	-	38	-	38	-
316	-	316	13	39	264

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
 שנבדקו על בסיס פרטני
 שנבדקו על בסיס קבוצתי
 מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
 סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
 (2) החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי והוראות המעבר לשנת 2012 בנושא. מספרי השוואה לשנה הקודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה באור 5.ה.1.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 5 מיליון ש"ח (31.12.11- 4 מיליון ש"ח). ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 10 מיליון ש"ח (31.12.11- 9 מיליון ש"ח).

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים:

ליום 31 בדצמבר 2012					
חובות לא פגומים- מידע נוסף			בעייתיים (2)		
בפיגור של 30 ימים או יותר (4) ועד 89 ימים (5)	בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים במיליוני ש"ח
37	-	2,369	75	138	2,156
14	-	1,270	20	11	1,239
7	-	4,355	330	3	4,022
31	1	7,159	149	137	6,873
89	1	15,153	574	289	14,290
62	58	6,652	-	59 (6)	6,593
7	3	2,037	10	-	2,027
158	62	23,842	584	348	22,910
-	-	7,737	-	-	7,737
158	62	31,579	584	348	30,647
-	-	16	-	-	16
-	-	319	-	-	319
-	-	335	-	-	335
158	62	23,858	584	348	22,926
-	-	8,056	-	-	8,056
158	62	31,914	584	348	30,982

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור- פעילות בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל ציבור- מסחרי

סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל הציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011 (7)

חובות לא פגומים- מידע נוסף					
בפיגור של 30 ימים או יותר (4) ועד 89 ימים (5)	בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא פגומים במיליוני ש"ח
35	-	13,576	524	13,052	
49	60	6,580	-	6,580	
25	9	2,984	-	2,984	
109	69	23,140	524	22,616	

אשראי לציבור

שנבדק על בסיס פרטני

הלוואות לדיור לפי עומק פיגור

שנבדק על בסיס קבוצתי אחר

סך הכל

- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
- סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק פיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאת בפיגור של 90 ימים או יותר.
- ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש ראה באור 2.3.2.4 להלן.
- מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 2 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 10 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי והוראות המעבר לשנת 2012 בנושא. מספרי השוואה לשנה הקודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה באור 5.ה.1.

הערה:

מצב הפיגור מטופל באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי- למידע נוסף בדבר טיפול הבנק בפיגורים ראה באור 5.ה.1.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ב. חובות (המשך) (1)

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

2.1 חובות פגומים והפרשה פרטנית:

ליום 31 בדצמבר 2012

יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2)	יתרת חובות (2)		יתרת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי
		פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית		
832	75	61	5	5	14
117	20	5	6	6	15
516	330	225	56	56	105
1,341	149	45	36	36	104
2,806	574	336	103	103	238
9	-	-	-	-	-
262	10	5	4	4	5
3,077	584	341	107	107	243
	262	139	84	84	123
	168	78	34	34	90

ליום 31 בדצמבר 2011 (3)

יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2)	יתרת חובות (2)		יתרת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי (2)
		פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית		
2,914	524	226	81	81	298
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
2,914	524	226	81	81	298
	507	215	81	81	292
	118	106	2	2	12

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

- בינוי ונדל"ן - בינוי
- בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
- שרותים פיננסיים
- מסחרי אחר
- סך הכל מסחרי
- אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
- אנשים פרטיים - אחר
- סך הכל

מזה:

נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

מזה:

נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח שהושאלו.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי והוראות המעבר לשנת 2012 בנושא. מספרי השוואה לשנה הקודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה באור 1.ה.5.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

ב. חובות (המשך) (1)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
2.2 יתרה ממוצעת והכנסות ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2012	ליום 31 בדצמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
565	551	יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח
7	19	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין חובות אלה בפרק הזמן בו סווגו כפגומים
30	34	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היו חובות אלה צוברים ריבית לפי תנאיו המקוריים
7	* 19	מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח שהושאלו. * סווג חדש.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. חובות (המשך) (1)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
 2.3 חובות בעייתיים בארגון מחדש:

ליום 31 בדצמבר 2012					
יתרת חוב רשומה					
סך הכל (3)	צובר לא בפיגור (2)	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים (2)	צובר בפיגור של 90 ימים או יותר (2)	שאינו צובר הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח					
48	30	-	-	18	פעילות לווים בישראל ציבור - מסחרי
3	1	-	-	2	בינוי ונדל"ן - בינוי
67	-	-	-	67	בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
45	9	-	-	36	שרותים פיננסיים
163	40	-	-	123	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
5	-	-	-	5	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
168	40	-	-	128	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	סך הכל הציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
168	40	-	-	128	סך הכל ממשלות
					סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011 (4)					
יתרת חוב רשומה					
סך הכל (3)	צובר לא בפיגור (2)	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים (2)	צובר בפיגור של 90 ימים או יותר (2)	שאינו צובר הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח					
118	17	-	-	101	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
118	17	-	-	101	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) צובר הכנסות ריבית.
- (3) נכלל בחובות פגומים.
- (4) החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי והוראות המעבר לשנת 2012 בנושא. מספרי השוואה לשנה הקודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה באור 5.ה.1.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

ב. חובות (המשך) (1)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור (3)
יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV), סוג החזר וסוג הריבית:

ההרכב במאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2012			
סיכון אשראי	יתרת הלוואות לדיור		
	מזה:	מזה:	סך הכל
חוץ מאזני	ריבית משתנה	בולט ובלון	
סך הכל			
417	3,103	265	4,617
235	1,883	101	2,616
-	-	-	-
<u>652</u>	<u>4,986</u>	<u>366</u>	<u>7,233</u>

שיעבוד ראשון: שיעור מימון: עד 60%
מעל 60%
שיעבוד שני או ללא שיעבוד
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011 (2)			
סיכון אשראי	יתרת הלוואות לדיור		
	מזה:	מזה:	סך הכל
חוץ מאזני	ריבית משתנה	בולט ובלון	
סך הכל			
828	4,579	183	6,763

סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
 (2) החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי והוראות המעבר לשנת 2012 בנושא. מספרי השוואה לשנה הקודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה באור 1.ה.5.
 (3) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל אשראי של לווה:

ההרכב במאוחד (3) :

תקרת האשראי ללווה

(באלפי ש"ח)

31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2012			מ-	עד-
סיכון אשראי חוץ מאזני (1),(4)	אשראי (1)	מספר	סיכון אשראי חוץ מאזני (4), (1)	אשראי (1)	מספר		
במיליוני ש"ח	לווים (2)		במיליוני ש"ח	לווים (2)			
32	141	22,903	32	171	23,374	10	0
93	100	13,515	95	138	14,738	20	10
183	334	17,608	211	431	22,098	40	20
344	601	16,782	381	657	18,735	80	40
338	567	8,401	349	575	8,477	150	80
203	1,092	5,883	201	1,044	5,659	300	150
236	2,636	6,490	254	2,657	6,446	600	300
282	2,676	3,584	332	2,921	3,923	1,200	600
231	1,133	850	197	1,235	908	2,000	1,200
426	1,215	566	397	1,244	566	4,000	2,000
598	1,157	298	539	1,275	271	8,000	4,000
1,040	2,014	240	1,020	1,701	213	20,000	8,000
1,526	2,081	126	1,207	1,631	102	40,000	20,000
4,900	5,562	128	4,929	6,004	141	200,000	40,000
624	1,758	9	918	2,417	12	400,000	200,000
192	(5) 713	2	-	-	-	466,000	400,000
<u>11,248</u>	<u>23,780</u>	<u>97,385</u>	<u>11,062</u>	<u>24,101</u>	<u>105,663</u>		

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה, ובתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 243 ו- 640 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012 ו- 31 בדצמבר 2011, בהתאמה.
- (2) מספר לווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) ראה באור 1.א.2.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (5) מכוסות ברובן בבטחונות המותרים לקיזוז.
- (6) ראה באור 18.א.- הערה (3).

ד. מידע בדבר רכישות של חובות

הטבלה שלהלן מפרטת תמורה ששולמה עבר רכישות של הלוואות:

2011	2012
	במיליוני ש"ח
	אנשים פרטיים- אחר
<u>227</u>	<u>394</u>

הלוואות שנרכשו*

* למידע נוסף לגבי עסקאות רכישת הלוואות ראה באור 18.ג.7.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012
באור 5 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
 סכומים מדוחיים

⁽¹⁾ פרטים על חברות מוחזקות עיקריות:

השקעות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר									
חלק ברון ובזכויות האצבעה	רווחים (הפסדים)		דיבידנד שהתקבל		סעיפים אחרים		חלק הנגזר ברווחים (הפסדים)		חלק ברון ובזכויות האצבעה
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		%
אגוד השקעות ויזום									
(א.ש.) בע"מ ^{(3),(8)}	100	149	149	15	-	11	10	10	100
אימפקט ניהול תיקי									
השקעות בע"מ ⁽⁴⁾	100	10	10	13	-	1	10	10	100
אגוד ליסינג בע"מ	100	1	1	49	-	-	58	1	100
חברה לנאמנות של									
בנק אגוד בע"מ	100	2	2	21	-	-	24	2	100
כרמל-אגוד למשכנתאות									
ורשקעות בע"מ	100	138	138	40	(59)	(66)	45	138	100
לבילוב סוכנות לביטוח									
(1993) בע"מ	100	11	11	22	-	-	23	11	100
אגוד כספים בע"מ ⁽⁵⁾	100	2	2	36	-	-	37	2	100
אגוד עודפים בע"מ ⁽⁶⁾	100	1	1	39	-	-	40	1	100
אגוד הנפקות בע"מ ⁽⁷⁾	100	16	16	2	-	-	3	16	100
* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.									

(1) הנתונים לגבי החברות המאוחדות משקפים את השקעת הברון בקבוצת הבנק, ואת חלק הברון בתוצאות פעולותיהן בניסוי חלקה של כל חברה בתוצאות הפעולות של חברות מוחזקות עיקריות אחרות בקבוצת הבנק.

(2) כולל בעיקר התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה של חברות מאוחדות לפי שווי הון, נטו.

(3) ההשקעה בחברה המאוחדת כוללת שטרי הון בסך 139 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 139 מיליון ש"ח). בדבר התקשרויות של החברה המאוחדת ראה באור ג.9.א.18. ההשקעה בחברה המאוחדת כוללת שטרי הון בסך 5 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 5 מיליון ש"ח). בדבר שעבוד פקדון שנתן הבנק לטובת לקוחות החברה המאוחדת - ראה באור ג.9.א.18. לשעבר אגוד קרנות נאמנות (א.ק.נ.) בע"מ. פעילות קרנות הנאמנות נמכרה בשנת 2006. לאחר תאריך המאזן הנרצה החברה על חלקית דיבידנד בסך 37 מיליון ש"ח.

(4) לשעבר אגוד ניהול קופות גמל בע"מ. פעילות קופות הגמל נמכרה בשנת 2006.

(5) ההשקעה בחברה המאוחדת כוללת שטרי הון בסך 16 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 16 מיליון ש"ח). בדבר הנפקת תעודות התחייבות על ידי אגוד הנפקות בע"מ ראה באור ג.10. כולל חברות בת ש.א.ש. - אגוד שוקי הון המוחזקות על ידי ש.א.ש. - א.ש. - אגוד חיתום פיננסיים (2010) בע"מ (להלן - "אגוד חיתום") המוחזקת על ידי ש.א.ש.

(6) כולל חברות בת ש.א.ש. - אגוד חיתום משתפת פעולה עם גורמים בעלי מומחיות ומוניטין בתחומי פעילותה, במסגרת שיתוף פעולה זה וחדר לותמי השרותים אחרות מסויימות המהוות כ-75% (נכון ליום 31.12.11 - 85%). אגוד חיתום פעולה עם גורמים בעלי מומחיות ומוניטין בתחומי פעילותה, במסגרת שיתוף פעולה זה וחדר לותמי השרותים אחרות מסויימות המהוות כ-5% (נכון ליום 31.12.11) - 15% לנותן שירותים נוסף שהתקשר מעט ממניות אגוד חיתום בשער שלא יעלה על 30% מההון. מתוך שיעור זה הוקצו 20% לחברה בשלילית מנ"ל אגוד חיתום (ליום 31.12.11) - 15% לנותן שירותים נוסף שהתקשר עם החברה, (ליום 31.12.11) - 0).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 6 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים

א. ההרכב במאוחד ובנק:

בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים (במושכר) במיליוני ש"ח	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט, וכלי רכב	סך הכל	
404	* 309	* 289	1,002	עלות נכסים:
12	** 61	14	87	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
(9)	-	-	(9)	תוספות
407	370	303	1,080	גריעות
7	** 47	10	64	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
(23)	-	(3)	(26)	תוספות
391	417	310	1,118	גריעות
176	* 200	* 246	622	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
11	36	11	58	פחת והפסדים מירידת ערך:
(8)	-	-	(8)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
179	236	257	672	פחת לשנה
12	41	12	65	גריעות
(15)	-	(2)	(17)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
176	277	267	720	פחת לשנה
				גריעות
				יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
228	109	43	380	הערך בספרים
228	134	46	408	ליום 31 בדצמבר 2010
215	140	43	398	ליום 31 בדצמבר 2011
				ליום 31 בדצמבר 2012
3.7%	20.6%	14.6%		שעור פחת ממוצע משוקלל ב- % ליום 31.12.2012
3.4%	21.3%	13.8%		שעור פחת ממוצע משוקלל ב- % ליום 31.12.2011

ב. בניינים ומקרקעין כוללים זכויות בדרך של חכירה מימונית מהוונת בסך של 132 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

1. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין:

מועד סיום תקופת החכירה בשנים	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2012
זכויות בעלות	61	51
זכויות החכורות בחכירה מימונית מהוונת	132	132
	193	183

2. זכויות במקרקעין שיתרתם לאחר הפחתה 70 מיליון ש"ח, טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רשום המקרקעין (ליום 31 בדצמבר 2011 - 86 מיליון ש"ח).

ג. בניינים ומקרקעין כוללים נכסים שאינם בשימוש הבנק, יתרתם לאחר הפחתה ולאחר הפרשה לירידת ערך הינה בסך 9 מיליון ש"ח, מזה סך של 0.3 מיליון ש"ח מיועדים למכירה (ליום 31 בדצמבר 2011 - 9 מיליון ש"ח - מזה סך של 1 מיליון ש"ח בגין בניינים ומקרקעין המיועדים למכירה).

ד. במהלך שנת 2012 נמכר מבנה בבעלות הבנק בתמורה לסך של כ- 11 מיליון ש"ח וכתוצאה מהמכירה רשם הבנק רווח של כ- 2 מיליון ש"ח. חלק מהבנה שנמכר הוחכר בחכירה תפעולית על ידי הבנק.

* סווג מחדש.

** לרבות הוצאות שהונו בשנת 2012 קשר לפיתוח עליות תוכנה לשימוש עצמי אשר הסתכמו בסך 47 מיליון ש"ח (בשנת 2011 - 61 מיליון ש"ח). לגבי מדיניות היוון עליות תוכנה ראה באור 13.ה.1.

*** כולל הפרשה לירידת ערך בסך 2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 6 מיליון ש"ח).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 7 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
219	213
739	789
83	121
<u>1,041</u>	<u>1,123</u>

מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 28.ח).
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף⁽²⁾
חייבים אחרים ויתרות חובה⁽³⁾,⁽⁴⁾
סך הכל נכסים אחרים

- (1) ראה באור 1.א.(2).
- (2) נכסים שאינם עונים על הגדרת נגזר, ראה גם באור 11 - התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- (3) כולל סך של כ-13 מיליון ש"ח, בגין הלוואה ללא זמן פרעון, שניתנה לחברה לפיתוח חוף תכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ, אשר הבנק מחזיק כ-14% ממניותיה. הבנק ובעלי מניות אחרים בחברה נתנו הלוואות לכיסוי הוצאות פיתוח ואלו תוחזרה מתוך הסכומים שיעמדו לרשות החברה עם מימוש נכסיה (ליום 31 בדצמבר 2011 - 13 מיליון ש"ח).
- (4) להלן פרטים נוספים ביחס להסכמי חכירה תפעולית:
 - א. הבנק וחברות הבנות שלו חוכרים בניינים וציוד בחכירה תפעולית בהסכמי חכירה צמודים למדד.
 - ב. דמי החכירה ששילם הבנק בגין הבניינים הסתכמו ל-25 מיליון ש"ח (2011 - 24 מיליון ש"ח, 2010 - 22 מיליון ש"ח) לגבי דמי שכירות לשנים הבאות ראה באור 18.ג.
 - ג. יתרת חייבים אחרים ויתרות חובה כוללת הוצאות מראש בסך 0.2 מיליון ש"ח בגין חכירה תפעולית (ליום 31.12.11 - 0.2 מיליון ש"ח).

באור 8 - פקדונות הציבור

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
6,653	7,302
24,443	23,546
62	42
<u>31,158</u>	<u>30,890</u>

פקדונות לפי דרישה
פקדונות לזמן קצוב
פקדונות בתוכניות חסכון
סך הכל פקדונות הציבור

- (1) ראה באור 1.א.(2).

באור 9 - פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים

ההרכב:

מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
67	131
292	64
33	49
<u>392</u>	<u>244</u>

בנקים מסחריים:
פקדונות לפי דרישה
פקדונות לזמן קצוב
קיבולים
סך הכל פקדונות מבנקים

באור 10 – כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון

סכומים מדווחים

א. ההרכב:

מאוחד		מאוחד	
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	שעור תשואה פנימי (2)	משך חיים ממוצע (1)
		31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		ב- %	בשנים
תעודות התחייבות (3) (5)			
כתבי התחייבות נדחים:			
במטבע ישראלי לא צמוד			
644	645	4.4	5.5
במטבע ישראלי צמוד למדד			
1,470	1,371	4.0	4.8
תעודות פקדון (3)			
במטבע ישראלי לא צמוד למדד			
332	331	4.5	1.5
במטבע ישראלי צמוד למדד			
315	582	1.7	3.2
2,761	2,929		
סך הכל כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון			
הבנק			
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	שעור תשואה פנימי (2)	משך חיים ממוצע (1)
		31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		ב- %	בשנים
כתבי התחייבות נדחים (3) (4)			
במטבע ישראלי צמוד למדד			
222	197	4.9	2.5
222	197		
סך הכל כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב			

- (1) משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שעור תשואה פנימי.
- (2) שעור תשואה פנימי הינו שעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוחות הכספיים.
- (3) כתבי התחייבות הנדחים ותעודות הפקדון אינם ניתנים להמרה במניות.
- (4) כתבי התחייבות הנדחים עומדים לפרעון עד 2022.
- (5) כולל כתבי התחייבות נדחים סחירים בסך 2,732 מיליון ש"ח (31.12.2011 - 2,537 מיליון ש"ח).

ב. פרסום תשקיף מדף

ביום 29 באוגוסט 2011 פרסמה חברת בת אגוד הנפקות בע"מ תשקיף מדף, הנושא את התאריך 30 באוגוסט 2011, להנפקת סדרות חדשות של תעודות התחייבות והרחבה של סדרות קיימות. על פי התשקיף מדף, יכולה החברה להנפיק כדלקמן:

הנפקה של עד 11 סדרות של אגרות חוב (סדרות ו' עד טז') בדרגת פרעון רגילה, אשר תהיה שווה לדרגת הפירעון של כל הפקדונות המופקים בבנק מעת לעת, ועד 11 סדרות של כתבי התחייבות נדחים (סדרות כ' עד ל'), אשר יעמדו בדרגת פרעון נדחית לאחר כל יתר התחייבויות האחרות של הבנק ושל החברה, אשר לא נקבעה להן דרגת פרעון שווה ו/או נחותה של כתבי התחייבות מאותה סדרה ופרט לזכויות נושים המחזיקים במכשירים הכלולים בהן רובד 1 ובהן רובד 2 עליון של הבנק.

ג. גיוס לפי תשקיף מדף:

1. ביום 31 ביולי 2012 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות מיום 30 באוגוסט 2011. על פי דו"ח הצעת מדף הונפקו ביום 2 באוגוסט 2012 (בדרך של מכרז על שיעור הריבית) 365,974 יחידות אגרות חוב (סדרה ו') כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח והתמורה ברוטו הסתכמה בכ- 366 מיליון ש"ח. לפירעון בשלושה תשלומים ביום 2 באוגוסט של כל אחת מהשנים 2016 עד 2018 (כולל) (שני תשלומים ראשונים בשיעור של

באור 10 – כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון (המשך)

33.3333% כל אחד מערכן הנקוב של אגרות חוב (סדרה ו') ותשלום אחרון בשיעור של 33.3334% מערכן הנקוב של אגרות חוב (סדרה ו'). אגרות החוב (סדרה ו') נושאות ריבית ריבית שנתית בשיעור של 1.6% צמודה למדד המחירים לצרכן שתשלום ביום 2 באוגוסט של כל אחת מהשנים 2013 עד 2018 (כולל). בהתאם להודעת מידרוג בע"מ מיום 18 ביולי 2012, ניתן לאגרות חוב (סדרה ו') דירוג Aa3, אופק יציב.

2. ביום 30 ביוני 2011 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות שפורסם ביום 31 באוגוסט 2009 והתיקון לו מיום 10 למרס 2011. על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו ביום 4 ביולי 2011 (בדרך של מכרז על שיעור הריבית) 300,895 יחידות כתבי התחייבויות נדחים (סדרה יט') כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח ערך נקוב והתמורה ברוטו בגין הסתכמה בכ- 301 מיליון ש"ח. עלויות ההנפקה הסתכמו ב- 2.5 מיליון ש"ח. הריבית האפקטיבית הינה בשיעור של 4.263%.

3. ביום 11 באפריל 2011 פרסמה אגוד הנפקות דו"ח הצעת מדף על פי תשקיף מדף שפורסם ביום 31 באוגוסט 2009 והתיקון לו כאמור, מיום 10 למרס 2011, על פי דו"ח הצעת המדף הונפקו (בדרך של מכרז על מחיר היחידה) 210,176 יחידות כתבי התחייבויות נדחים (סדרה יח') בדרך של הרחבת סדרה נסחרת כשהרכב כל יחידה הינו 1,000 ש"ח ערך נקוב והתמורה ברוטו בגין הסתכמה בכ- 214 מיליון ש"ח. עלויות ההנפקה הסתכמו ב- 1.8 מיליון ש"ח. הריבית האפקטיבית הינה בשיעור של 4.9%.

ד. לעניין שטרי הון הנכללים ברובד 2 ראה באור 13.

ה. במהלך השנים 2012 ו- 2011 לא הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים לא סחירים.

ו. ביום 18 במרס 2012 הודיעה חברת מידרוג כי דירוג הבנק ואופק הדירוג נותר ללא שינוי לעומת שנה קודמת והינו כדלקמן: פיקדונות לזמן ארוך של הבנק Aa3, פיקדונות לזמן קצר P-1, כתבי התחייבות נדחים A1 ושטרי הון נדחים A2, אופק הדירוג יציב. כמו כן, הודיעה חברת מדרוג על מתן דירוג A1 למסגרת גיוס כתבי התחייבויות נדחים (הון משני תחתון) בסך של 500 מיליון ש"ח ע.ג. ביום 18 ביולי 2012 אישרה מחדש חברת "מידרוג" את דירוג הבנק כמפורט לעיל וכן אישרה דירוג של Aa3 באופק יציב למסגרת גיוס בסך של עד 400 מיליון ש"ח ע.ג. של איגרות חוב (סדרה ו') שתבצע על ידי אגוד הנפקות – לעניין ההנפקה אגרות חוב (סדרה ו') ראה סעיף ג. לעיל.

באור 11- התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים
ההרכב :

הבנק		מאוחד		
31	31	31	31	
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	
2011	2012	2011	2012	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
272	265	272	265	עודף העתודות לפיצויי פיטורין, פרישה
15	16	16	16	ופנסיה על היעודות (ראה באור 7.א.15).
87	85	88	86	הכנסות מראש
739	789	739	789	עובדים בגין שכר ונלוות
318	346	318	346	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
				זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
				יתרת סליקה נטו בקשר עם פעילות
13	-	13	-	בניירות ערך
123	334	123	334	מכירה בחסר של ניירות ערך
290	291	141	142	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,857	2,126	1,710	1,978	סך הכל התחייבויות אחרות

(1) התחייבויות שאינן עונות על הגדרת נגזר. ראה גם באור 7 - נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.

באור 12 – הון

א. הרכב הון המניות:

בערכים נומינליים

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
90,000,000	90,000,000	הון מניות רשום מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח
73,583,024	73,583,024	הון מניות מונפק ונפרע מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח

המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

ב. ביום 31 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנדים לשנים 2011-2013,

על פיה בכל שנה יחלק הבנק סך שיהווה לפחות 40% מהרווח הנקי של הבנק מפעולות רגילות בשנה שקדמה לחלוקה, ובלבד שתשואת הבנק בגין השנה שקדמה לחלוקה תהיה לפחות בשיעור של 6%, וזאת בכפוף להוראות הדין בעניין "חלוקה" ולעמידתו של הבנק לאחר החלוקה בהוראות רגולטוריות (לרבות הוראות הנובעות מדרישות הפיקוח על הבנקים כפי שתהינה מעת לעת) ובמגבלות שתקבענה על ידי דירקטוריון הבנק מפעם לפעם בכל הנוגע לתאבון וסיבולת הסיכון של הבנק, והכל ככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או במצב המשק ו/או שינויים בסביבה הרגולטורית שיש בהם להשפיע לרעה על הבנק. אין באמור לעיל כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד.

יובהר כי, כל חלוקת דיבידנד בפועל, כפופה לעמידה, בכל התנאים הדרושים לבנק על פי דין, למגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה, ולהחלטות ספציפיות של הדירקטוריון. כמו כן כפופה חלוקת דיבידנד בפועל, בין היתר, למגבלות שקבע המפקח על הבנקים לעניין חלוקת דיבידנדים, הכוללות: איסור על חלוקת דיבידנד, ככל שהנכסים הלא כספיים של הבנק עולים על ההון העצמי או ככל שחלוקת הדיבידנד תגרום למצב זה, איסור על חלוקת דיבידנד מתוך קרנות הון, או כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד ולקיום דרישות סעיף 23 א לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, לפיו נקבעה מגבלה לגבי שיעור הון אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים, וכן לעמידה במגבלות שקבע המפקח על הבנקים בעניין מתן אשראי כשיעור מההון.

בהתאם להיתר רכישת אמצעי השליטה בבנק משנת 1993, נאסר על הבנק לחלק דיבידנד מרווחים צבורים מהתקופה שלפני הרכישה אלא לפי אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים. סכום הרווחים הצבורים בגינם לא ניתן לחלק דיבידנד ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 463 מיליון ש"ח מתוך סך עודפים של 2,192 מיליון ש"ח.

בנוסף, יצוין כי בהתאם לתנאי הנפקתם של שטרי הון משני עליון שהונפקו על ידי אגוד הנפקות בע"מ ביום 10 בספטמבר 2009 ובהתאם לתשקיף המדף של אגוד הנפקות מיום 31 באוגוסט 2009 כפי שתוקן ביום 10 במרס 2011, כל עוד לא שולמה ריבית שסילוקה נדחה בגין שטרי הון המורכבים שהונפקו, לא יוכל הבנק לחלק דיבידנד ולבצע חלוקה כמשמעות מונחים אלה בחוק החברות.

ג. על רקע קביעת הפיקוח על הבנקים כי על המערכת הבנקאית להגיע ליעד של יחס הון רובד 1 ברמה של 9% בסוף 2014, החליט הדירקטוריון על הגדלה מדורגת של יעדי ההון, כך שלא תתאפשר, בשלב זה, חלוקת דיבידנד בהתאם למדיניות האמורה.

ד. ביום 29 בדצמבר 2010 חולק דיבידנד מזומן בסך 60 מיליון ש"ח וזאת לאחר אישור האסיפה הכללית מיום 7 בדצמבר 2010 בהתאם להמלצת הדירקטוריון מיום 31 באוקטובר 2010. הדיבידנד חולק על בסיס יתרת רווחי הבנק (כהגדרתם בסעיף 302 (ב) לחוק החברות), בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2010 (הדיבידנד בגין כל מניה רגילה בת 0.01 ש"ח ערך נקוב של הבנק הינו בסך 0.8154 ש"ח. הסכומים הנ"ל הינם לפני כל מס, לרבות מס במקור).

ה. בדבר אופציות שהונפקו למנכ"ל הבנק ופקעו במהלך שנת 2012 ראה באור 15א.

ו. ביום 29 באוקטובר 2012 חלה שלמה אליהו אחזקות להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות חברה לביטוח בע"מ. לפירוט נוסף לרבות הקפאת זכויות ההצבעה, ראה באור 21ה.1.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 13 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽¹⁾
 סכומים מדווחים

א. בנתוני המאוחד:

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
1,986	2,117
1,408	1,537
-	-
<u>3,394</u>	<u>3,654</u>

1. הון לצורך חישוב יחס ההון
 הון רובד 1, לאחר ניכויים
 הון רובד 2, לאחר ניכויים
 הון רובד 3
 סה"כ הון כולל

22,664	22,494
208	213
1,680	1,751
<u>24,552</u>	<u>24,458</u>

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
 סיכויי אשראי
 סיכויי שוק
 סיכון תפעולי
 סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

באחוזים	
8.09%	8.66%
13.82%	14.94%
9.0%	9.0%

3. יחס ההון לרכיבי סיכון
 יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
 יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
 יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
1,985	2,191
1	-
-	-
-	-
-	-
-	74
-	-
-	-
-	-
<u>1,986</u>	<u>2,117</u>

1. הון רובד 1
 הון המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
 זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
 מכשירי הון מורכבים
 רכיבי הון רובד 1 אחרים
 בניכוי: מוניטין
 בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך
 זמינים למכירה
 בניכוי: השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם
 בישראל, וכן השקעות צולבות בחו"ל
 בניכוי: השקעות בחברות שאינן ריאליות ויש בהן השפעה מהותית
 בניכוי: ניכויים אחרים מהון רובד 1
 סך הכל הון רובד 1

- (1) הלימות ההון חושבה בהתאם להוראות באזל 2.
 (2) מזה: הון מניות רגיל נפרע-952 מיליון ש"ח, עודפים-1,139 מיליון ש"ח, קרנות הון-100 מיליון ש"ח - ראה דוח על השינויים בהון.
 (3) יישום לראשונה של מכתב בנק ישראל בנושא טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לפירוט ראה באור 1.ה.1.ב.
 (4) ראה באור 18.א.- הערה (3).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 13 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד) (המשך)

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
-	52
52	52
-	-
371	375
985	1,058
-	-
-	-
-	-
<u>1,408</u>	<u>1,537</u>

2. הון רובד 2

א. הון רובד 2 עליון
 45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות
 לשווי הוגן של ני"ע זמינים למכירה
 הפרשה כללית לחובות מסופקים
 מכשירי הון מורכבים
 רכיבי הון רובד 2 עליון אחרים

ב. הון רובד 2 תחתון
 כתבי התחייבות נדחים
 רכיבי הון רובד 2 תחתון אחרים

ג. ניכויים מהון רובד 2
 השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם
 בישראל, וכן השקעות צולבות בחו"ל
 השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
 ניכויים אחרים מהון רובד 2

סך הכל הון רובד 2

באור 14 - שעבודים

(1) להבטחת סליקת עסקות אשראי תוך יומי שבנק ישראל מקצה או יקצה לבנק מעת לעת במסגרת פעולתו במערכת זה"ב (RTGS), המבצעת סליקה בזמן אמת ואשר נכנסה לפעולה במערכת הבנקאית בסוף יולי 2007, יצר הבנק בחודש יולי 2007, שעבוד שוטף לטובת בנק ישראל, ללא הגבלה בסכום, על מלאי אג"ח מדינה ומק"מים המוחזקים על ידו. על פי תנאי השעבוד, הוא בתוקף כל עוד מצויים אג"ח או מק"מים כאמור בחשבון ע"ש בנק ישראל ועבורו המנוהל במסלוקת הבורסה והמיועד להפקדה ו/או לרישום בטוחות לטובת בנק ישראל או בחשבון הבנק המתנהל בבנק ישראל ואשר מיועד לביצוע חיובים וזיכויים כספיים של מסלוקת הבורסה.

(2) להבטחת אשראי מכל סוג במט"י או במט"ח שמקבלים הבנקים ובכלל זה בנק אגוד, מפעם לפעם מבנק ישראל ככל שיועמד אשראי על ידי בנק ישראל- והתחייבויות הבנק מכוחו כלפי בנק ישראל, התקשר הבנק במהלך חודש אוגוסט 2010 בהסכם ליצירת שיעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, על כל הנכסים והזכויות בכל חשבון המתנהל במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ וב- Euroclear Bank (להלן "חשבונות הבטוחות") לזכות ועל שם בנק ישראל, אשר נועד להפקדה ו/או לרישום בטוחות על ידי הבנק לטובת בנק ישראל, ובכלל זה על כספים וניירות ערך המופקדים או הרשומים או שיופקדו או ירשמו, בחשבונות הבטוחות, על פירותיהם והתמורה הכספית ממכירתם או מימושם. למען הזהירות, הנכסים המשועבדים שבחשבון הבטוחות ב- Euroclear Bank, או בכל חשבון בטוחות אחר המתנהל במסלוקת מחוץ לישראל, ישועבדו בנוסף לשעבוד הקבוע בדרגה ראשונה, גם בשעבוד צף בדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום.

השעבודים כמפורט לעיל ישמשו ערובה מתמדת ומתחדשת להתחייבויות המובטחות על ידם ויעמדו בתוקפם עד למועד שבו יאשר בנק ישראל בכתב כי בוטל. בנוסף לאמור לעיל נתן הבנק זכות קזוז ועיכון על כל הנכסים המגיעים לו מבנק ישראל להבטחת פרעון ההתחייבויות המובטחות. ניהול הנכסים המשועבדים, לרבות לעניין ביצוע הפקדות ומשיכות כספים וניירות ערך בחשבונות הבטוחות ושערוכם, הינם כקבוע במסמכי ניהול הבטוחות של המסלוקה בה מתנהל חשבון הבטוחות. במסגרת המערכת ההסכמית הנדרשת לצורך תפעול השעבוד נכללת הסכמה לתפעול מערכת הבטוחות על ידי מסלוקת הבורסה עבור בנק ישראל בהתאם להסכם שנחתם ביניהם, והרשאה למסלוקת הבורסה לבצע הוראות בנק ישראל בקשר עם ניירות הערך הישראליים המופקדים ו/או שיהיו מופקדים מעת לעת בחשבון הבטוחות הרלוונטי המיועד להפקדת בטוחות על ידי הבנק וכן הסכם להסדרת הפן התפעולי הכרוך בניהול הבטוחות (ניירות הערך הזרים) ב- Euroclear Bank. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 לא הועמדו בטוחות.

(3) הבנק חבר במסלוקת הירוקליר בנק בריסל אשר סולקת ניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילותו זו של הבנק באמצעות המסלוקה הנ"ל ולהבטחת האשראי שמוצל על ידי הבנק בפועל באותה מסלוקה מעת לעת, שעבד הבנק כספים וניירות ערך. מסגרת האשראי כנגדה שועבדו ניירות הערך מסתכמת ב- 6 מיליון דולר של ארה"ב (31 בדצמבר 2011 - 6 מיליון דולר של ארה"ב).

(4) בהתאם להסכם של הבנק עם מסלוקת מעו"ף ומסלוקת הבורסה ועל-פי החלטות הדירקטוריון של מסלוקת המעו"ף וחוקי העזר והמתאר של מסלוקת המעו"ף, מפקיד הבנק בחשבון על שם מסלוקת המעו"ף ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלוקת המעו"ף וכן מזומנים בחשבון שניתח על שמה בבנק אחר, שיהוו תשלום למסלוקת על חשבון כל סכום שהבנק יהיה חייב להן בגין עסקות במעו"ף ובניירות ערך ישראלים, שהבנק יהיה אחראי להם כלפיהן, וזאת כנגד התחייבות המסלוקת להשיב לבנק סכום זה בהתאם להסכם. להבטחת חיובים אלה יצר הבנק ביום 31 במרס 2004 שעבוד קבוע ושעבוד צף בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על החשבונות הללו לטובת מסלוקת המעו"ף.

שווי הבטוחות שהופקדו לטובת המסלוקות נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 719 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2011 - 870 מיליון ש"ח), הממוצע במהלך שנת 2012 הינו 740 מיליון ש"ח. היתרה המקסימלית שהופקדה הינה 888 מיליון ש"ח. פרטים נוספים ראה באור 18.ג.11 ו- 18.ג.12. לקוחות הבנק משעבדים נכסים מסוגים שונים בגין סך פעילותם בבנק, כולל פעילותם במעוף.

(5) המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן:

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
	במיליוני ש"ח
5	68

ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

באור 15 - זכויות עובדים

א. פיצויי פרישה ופנסיה

(1) התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה ופנסיה לעובדיו מכוסות בחלקן על ידי עתודות מתאימות אשר מופקדות בקופות גמל ופנסיה ועל ידי רכישת פוליסות בחברות בטוח. העתודה לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל.

(2) ההתחייבות החוזית לפיצויי פרישה לעובדי הבנק מחושבת על בסיס משכורת של חודש אחד לכל שנת עבודה. ראה גם סעיף א (3) להלן בדבר חישוב אקטוארי לפיצויים עודפים מעבר לתנאים החוזיים.

בשנת 1996 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם הפקידים בבנק, אשר חברים בקרן הפנסיה של "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן - "עמית"), על פיו החל מיום 1 באפריל 1995 תשלומי הבנק לקרן הפנסיה יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורין להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי הדין עבור אותה תקופה.

בסכום העתודה לא נכללו סכומים בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לפקידים אלה ובסכום היעודה לא נכללו הסכומים שהופקדו בעמית, וזאת מהתאריך הנזכר לעיל.

(3) החל מ-1 באפריל 2011 הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא פיצויים מעבר למחויבות חוזית כפי שפורסמו ביום 27 במרס 2011 במסגרת חוזר בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" (להלן: "פיצויים עודפים"). לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל. יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים.

ההתחייבות מחושבת על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק בשיטת "הערכת הטבות נצברות צפויות" המשקפת את סך ההטבה שנצברה עד למועד המאזן, כאשר סך ההטבה הצפויה בעת הזכות העתידית נפרסת ליניארית על פני תקופת העבודה. גודלה הקטן של אוכלוסיית עובדי הבנק לעיתים לא מאפשר להסיק מסקנות סטטיסטיות לצורך שימוש במודל אקטוארי. בהתאם לכך, במקרים מסוימים מתבסס האקטואר על הנחות ההנהלה ובמקרים מסוימים מפעיל שיקול דעת תוך שימוש בהתאמות לסקרים אותם הוא מבצע.

לצורך חישוב אקטוארי של הפיצויים העודפים, ערך אקטואר הבנק בתחילת שנת 2011 סקר על נתוני פורשים בשנים 2007-2010, אשר רלוונטיות להערכת ההנהלה כבסיס לחישוב אקטוארי של פיצויים עודפים. בהתבסס על ממצאי סקר זה, ובהתחשב בגודל האוכלוסיות האופייני לבנק, העריך האקטואר את שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים. שיעורי העזיבה בפיצויים עודפים רלוונטיים החל משנת 2019 ואילך בלבד, היות ועל פי מדיניות הבנק לא תתאפשר פרישה בתנאים מועדפים עד סוף שנת 2018 - ראה פירוט בסעיף א (5) להלן. יודגש, כי על פי הערכת הנהלה, החל משנת 2019 ואילך צפויה פרישה בהתאם למדיניות הפרישות בשנים 2007-2010. ההנחות הנוספות ששימשו לצורך חישוב העתודה לפיצויים עודפים: שיעור היוון של 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, שיעור עליית שכר ריאלית עתידית של 3% לשנה על פי הערכת הנהלת הבנק. בחודש יולי 2012, פורסמה על ידי אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת נייר עמדה שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון אפשרי ללוחות התמורה (כתוצאה מחקר חדש המצביע על עלייה בתוחלת החיים). בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, במדידת התחייבויות בגין זכויות עובדים יש לעדכן את ההנחות לגבי תמותה ונכות לפי המידע הטוב ביותר שקיים בידי הבנק, כאשר לצורך כך, יש להיעזר, בין היתר, בטיטה של לוחות התמורה והנחות שפורסמה לאחרונה על ידי האוצר. בהתאם לאמור לעיל, עדכן הבנק את לוחות התמורה המשמים לצורך חישוב ההתחייבויות האקטואריות, על בסיס טיוטת נייר העמדה האמורה. נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ומרווח ביטחון בגין סיכון אריכות ימים. כפועל יוצא מכך, חל גידול בהוצאות שכר בסך של כ-3 מיליון ש"ח (לפני מס) כנגד גידול בעתודות האקטואריות. יצוין כי יתכנו שינויים נוספים עם פרסום האומדנים הסופיים בנדון (כאמור מדובר בטיטה בשלב זה). טרם פרסומה של טיוטת נייר עמדה זו, נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ועם מרווח בגין סיכון תוחלת החיים, על פי הנחיות אגף שוק ההון במשרד האוצר משנת 2007. ההתחייבות לסוף שנת 2011 כוללת גם הנחות על פי הערכת הנהלת הבנק, לפרישת עובדים

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

במסגרת תוכנית הפרישה שתוכננה, וכן את השפעת שינוי מדיניות הפרישה – כמפורט בסעיף א (5) להלן.

(4) אוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק זכאים לבחור בעת פרישתם מהבנק בין קבלת פנסיה תוך ויתור על זכויות הפיצויים וקופות הגמל שיש להם ובין קבלת פיצויי פרישה וכספי קופות הגמל. בחודש פברואר 1997 נחתם הסכם בין ארגון המנהלים ומורשי החתימה של הבנק לבין הבנק, המתייחס למו"חים אשר חברים בקרן הפנסיה עמית. על פי ההסכם, בתקופת העבודה עד למועד ההצטרפות כחבר בעמית יחולו על המו"ח התנאים שהיו מקובלים בבנק עד ליום החתימה על ההסכם. לגבי תקופת החברות בעמית, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, יקבל המו"ח את הכספים בעמית אך לא פחות מהתחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק. במקרה של פרישה במסלול פנסיה, יקבל המו"ח כפנסיה את הכספים שנצברו לזכותו בעמית בגין תגמולים אך לא פחות מהתחייבות הבנק בהתאם לתנאים שהיו מקובלים עד כה, וכן פנסיה בגין הכספים שנצברו לו בעמית בגין פיצויים עד לסך התחייבות הבנק לתשלום פנסיה הנגזרת מפיצויי הפיטורין. הנ"ל יחול לגבי מו"ח ותיק (כהגדרתו בהסכם) בלבד. מו"ח חדש (כל מי שאינו מו"ח ותיק) אינו זכאי לפנסיה ותשלומי הבנק לעמית יבואו במקום מלוא פיצויי פיטורין להם יכול המו"ח להיות זכאי על פי החוק.

ההתחייבות לפנסיה למו"חים הותיקים מחושבת על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק, ומבוססת על ערך נוכחי של ההתחייבות העולה על סכום ההתחייבות לפיצויים והיתרות בקופות גמל. כמו כן, כוללת העתודה האקטוארית חישוב לפיצויים עודפים מעבר לתנאים החוזיים – ראה פירוט בסעיף א (3) לעיל. לענין גודלה הקטן של אוכלוסיית הבנק – ראה התייחסות בסעיף א (3) לעיל.

ההתחייבות האקטוארית חושבה לפי שיעור היוון של 4% (כנ"ל בשנת 2011), בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. בחישוב הערך הנוכחי נלקח בחשבון גורם עליית השכר הריאלית העתידית עד למועד פרישתם הצפוי של העובדים מהבנק בשיעור של 2% לשנה (כנ"ל בשנת 2011), על פי הערכת הנהלת הבנק. נלקחת גם תחזית לשיעור ניצול זכויות הפנסיה- שיעור של 72% בוחרים בפנסיה, כאשר אלה מנצלים 61% מזכויות הפנסיה שלהם, בהתבסס על הנתונים בבנק בשנים האחרונות. כמו כן, החישובים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה- ראה א(3) לעיל. שיעורי העזיבה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים ושיעורי הפיצויים העודפים, בהתאם לשיעורי העזיבה ששימשו לצורך חישוב פיצויים עודפים, כמפורט בסעיף א (3) לעיל רלוונטי החל מ- 2019 כאמור. ההתחייבות לסוף שנת 2011 כוללת גם הנחות על פי הערכת הנהלת הבנק, לפרישת עובדים במסגרת תוכנית הפרישה שתוכננה, וכן את השפעת שינוי מדיניות הפרישה – כמפורט בסעיף א (5) להלן.

(5) תוכנית פרישה ושינוי מדיניות פרישה

ביום 26 בפברואר 2012 אישר דירקטוריון הבנק מסגרת לתוכנית פרישה בתנאים מועדפים (להלן: "התוכנית"), במסגרת זמן קצובה. התוכנית יועדה לעובדים בטווח גילאים בין 57-64. על פי התוכנית, התאפשר לעובדים אשר תוכנית הפרישה רלוונטית לגביהם להודיע בתוך פרק זמן קצוב, אם ברצונם לפרוש במסגרת התוכנית, כאשר להנהלת הבנק שיקול דעת בלעדי לאשר פרישה בתנאי התוכנית. תהליך הפרישה בפועל של עובדים להם אושרה פרישה מוקדמת במסגרת התוכנית, יבוצע באופן הדרגתי ויתפרס על פני כשנתיים. כמו כן, אישר דירקטוריון הבנק כי בד בבד עם אישור המסגרת לתוכנית הפרישה תיכנס לתוקף מדיניות לפיה לא תתאפשר פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים בשבע השנים הבאות (עד לסוף שנת 2018).

בשנת 2011 הערכת הנהלה הייתה כי יפרשו במסגרת מבצע הפרישה כ- 40 עובדים בתוספות עלות של כ- 15 מיליון ש"ח. כאשר מחד, חל גידול בעתודות לפיצויים (שאינו על בסיס אקטוארי) בסך של כ- 55 מיליון ש"ח. מנגד, חל קיטון של כ- 40 מיליון בעתודות האקטואריות. לפי הפירוט להלן:

- החישובים האקטואריים ליום 31 בדצמבר 2011 (פנסיה, פיצויים עודפים ויובלות), הביאו בחשבון את הערכת הנהלת הבנק לפרישה של כ- 40 עובדים במסגרת תוכנית הפרישה הצפויה. כמו כן, בא לידי ביטוי בחישובים האקטואריים שינוי המדיניות לשנים 2012 עד 2018 בהן לא תתאפשר פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים, וכי משנת 2019 שיעורי העזיבה בפיצויים עודפים הינם לפי הסקר שנערך לשנים 2007-2010 (כמפורט בסעיף א (3) לעיל). לאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הותיקים הזכאים לפנסיה, שתאושר להם פרישה במסגרת התוכנית, מאפשרת בחירה בין פנסיה מוקדמת לבין פיצויים מוגדלים. בדוחות הכספיים הם נכללו במסגרת עתודה לפיצויים עודפים, כאשר הנחת העבודה היא שהערך הנוכחי של הפנסיה המוקדמת שקול לפיצויים המוגדלים.

יצוין כי לצורך החישוב האקטוארי כאמור, ליום 31 בדצמבר 2011 הונח היקף הפרישה, אופן הפרישה ומאפייני אוכלוסיית הפורשים בהתאם להערכת הנהלת הבנק, כך שהתממשות בפועל

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

השונה מהנחות אלו, תחייב עדכון העתודות האקטואריות בעתיד, בהתאם להתממשות בפועל. כתוצאה מכל ההשלכות המתוארות לעיל, חל קיטון של כ- 40 מיליון ש"ח בעתודות האקטואריות האמורות.

- יתרת העתודה לפיצויים ליום 31 בדצמבר 2011 (שלא על בסיס אקטוארי) מכסה את העלות הכספית המשוערת של התוכנית האמורה, בסך של כ- 50 מיליון ש"ח. כמו כן, כוללת העתודה לפיצויים קרן מיוחדת למקרים חריגים ובודדים במהלך שבע השנים הבאות, בסך של כ- 5 מיליון ש"ח. סך הגידול בעתודות אלו למועד זה כתוצאה מהשלכות התוכנית הסתכם בכ- 55 מיליון ש"ח.

בשנת 2012, נכללו בדוח רווח והפסד הוצאות נוספות בסך של כ- 20 מיליון ש"ח בגין הרחבת תוכנית הפרישה לעובדים נוספים. בסך הכל צפויים לפרוש במסגרת התוכנית 66 עובדים, מרביתם פרשו במהלך שנת 2012 והיתר יפרשו במהלך שנת 2013. יתרת העתודה לפיצויים ליום 31 בדצמבר 2012 (שלא על בסיס אקטוארי) מכסה את העלות הכספית המשוערת לתשלום בגין העובדים שיפרשו בשנת 2013, בסך של כ- 28 מיליון ש"ח. כמו כן, כוללת העתודה לפיצויים קרן מיוחדת למקרים חריגים ובודדים במהלך שבע השנים הבאות, בסך של כ- 5 מיליון ש"ח. עד סוף 2013, עם סיום הפרישות, צפוי עדכון של העתודות האקטואריות בהתאם להתממשות בפועל של בחירה במסלול פנסיה מוקדמת.

(6) התחייבות לפנסיה, לגבי מנהלים ומורשי חתימה הזכאים לפנסיה שפרשו ובחרו בפנסיה, מכוסה על ידי עתודה לפנסיה המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי האקטואר לפי שיעור היוון של 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (כנ"ל בשנת 2011), ולוחות תמותה – כאמור בסעיף א (4) לעיל.

(7) סכומי העתודות והיעודות לפיצויי פרישה ופנסיה כמוצג במאזן הם כדלקמן:

מאוחד והבנק		
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
367	355	סכום העתודות, נטו
95	90	סכום היעודות*
272	265	עודף העתודות על היעודות, נטו**

הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד. * סכום היעודות נרשם בהתאם לאישורי יתרות המתקבלים מהגופים החיצוניים בהם מופקדים הכספים.

** נכלל ב"התחייבויות אחרות" (ראה באור 11).

ב. מענקים בגין ותק עובדים

עובדי הבנק זכאים עם הגיעם ל- 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק למענקים כספיים של מספר חודשי משכורת ("מענק יובל") ולחופשות מיוחדות. במאזן ליום 31 בדצמבר 2012, יתרת הפרשה מסתכמת בסך של 28 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2011- 23 מיליון ש"ח. ההתחייבות כלולה במסגרת "התחייבויות אחרות".

חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק. החישוב נעשה לפי שיעור היוון של 4% (כנ"ל בשנת 2011), בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. בחישוב הערך הנוכחי נלקח בחשבון גורם עליית השכר הריאלית העתידית בשיעור של 3% (כנ"ל בשנת 2011), על פי הערכת הנהלת הבנק. שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה, בהתאם לשיעורי העזיבה אשר משמשים לצורך חישוב הפיצויים העודפים – כמפורט בסעיף א (3) לעיל. כמו כן, ההפרשה לסוף שנת 2011 כוללת גם הנחות על פי הערכת הנהלת הבנק, לפרישת עובדים במסגרת תוכנית הפרישה שתוכננה, וכן את השפעת שינוי מדיניות הפרישה – כמפורט בסעיף א (5) לעיל.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

ג. חופשה

עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו זכאים לחופשה שנתית בתשלום בהתאם לחוק חופשה שנתית תשי"א - 1951 בכפוף להסכם קיבוצי מיוחד לעובדי הבנק ובהתאם למכסות המפורטות בהסכם. חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה בסך של 23 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 – 24 מיליון ש"ח) לימי חופשה שטרם נוצלו וכן לחופשות מיוחדות (ראה ב. לעיל) שמועד זכאותם הגיע. ההתחייבות כלולה במסגרת "התחייבויות אחרות".

ד. תוכנית מענק לבכירים

1. ביום 29 באפריל 2012 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת ביום 24 באפריל 2012 ולאחר קבלת המלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון (ועדת אד הוק המורכבת מדח"צים ודירקטורים חיצוניים (בלתי תלויים) שמונתה לצורך קביעת תגמול לנושאי המשרה הבכירים בבנק) והמלצות ועדת שכר ותגמולים, כי תכנית המענקים למנהלים הבכירים בבנק: יו"ר הדירקטוריון (בכפוף לאישור האסיפה הכללית), המנכ"ל, חברי הנהלת הבנק, היועצת המשפטית ומבקר הבנק (10 מנהלים בסה"כ) ("תכנית המענק"), כפי שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 10 באפריל 2011 ביחס לשנים 2010-2011 (כמפורט בסעיף 2 להלן) תחול גם בשנים 2012-2013. יובהר, כי במסגרת אישור תכנית המענק לשנים 2010-2011 הוחלט על ידי דירקטוריון הבנק, כי תכנית המענק תבחן מחדש על ידי דירקטוריון הבנק לאחר יישומה בשנים 2010-2011, וכי במסגרת הבחינה יבדקו, בין היתר, היקף המענק הכולל, מדרגות התגמול, הפרמטרים השונים והמשקלות אשר ניתנו לכל פרמטר. בהתאם לכך, שבה ובחנה ועדת התגמול של הדירקטוריון שגיבשה את תכנית המענק מלכתחילה את תכנית המענק לאחר יישומה לשנים 2010-2011 והמליצה להאריכה ולהחילה בשנים 2012-2013. ביום 11 ביוני 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק לאשר ליו"ר דירקטוריון הבנק, מר זאב אבלס, את החלטת תוכנית המענק ליו"ר שחלה ביחס לשנים 2010-2011 גם ביחס לשנים 2012-2013.

2. תכנית המענק

ביום 10 לאפריל 2011 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת ביום 6 בפברואר 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון, כפי שיפורט להלן, תכנית מענקים ארוכת טווח (להלן: "תוכנית המענק") למנהלים הבכירים בבנק: יו"ר הדירקטוריון (בכפוף לאישור האסיפה הכללית), המנכ"ל חברי הנהלת הבנק, היועץ המשפטי ומבקר הבנק ("הבכירים").

2.1 כללי

תכנית המענק קובעת את אופן קביעת המענק השנתי לבכירים בגין השנים 2010 ו- 2011 ותיבחן מחדש לאחר הפעלתה על ידי דירקטוריון הבנק. תכנית המענק מבוססת, בין היתר, על שיעור התשואה השנתי להון מפעולות רגילות לאחר מס ("התשואה להון"), על ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק וביחס לתשואה להון של הקבוצות הבנקאיות האחרות ("הבנקים האחרים") וכן מושפעת מיחס הלימות ההון של הבנק. התוכנית ומרכיביה יבחנו מחדש על ידי הדירקטוריון לאחר השנה הראשונה להפעלתה.

2.2 אופן קביעת המענק הכולל על פי תכנית המענק – תיאור כללי

המענק הכולל לבכירים ייקבע בהתאם למפורט להלן:

היקף המענק השנתי הכולל לבכירים ("המענק הכולל") ייקבע על בסיס שיעור תשואה מתוקנן, המתקבל ממכפלת שיעור התשואה להון בפועל בציון המשוקלל של הבנק (מחולק ב-100), כפי שיפורט בסעיף 1.2.5 להלן ("שיעור תשואה מתוקנן").

2.2.1 שיעור תשואה מתוקנן השווה או הגבוה מ- 6% (בכפוף לאמור בסעיף 1.2.2 להלן) יזכה במענק חיובי. אם שיעור התשואה המתוקנן יעמוד על 6%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 3 מיליוני ש"ח. אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 7%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 4 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 8%, אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 5 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 9% אזי היקף המענק הכולל יהיה עד 6 מיליוני ש"ח, ואם שיעור התשואה המתוקנן יהיה יותר מ-9%, אזי דירקטוריון הבנק יהיה רשאי לקבוע

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

תוספת מיוחדת להיקף המענק הכולל. יצוין כי דירקטוריון הבנק יהיה רשאי על פי שיקול דעתו לשנות את היקף המענק הכולל ב-10%. ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע שיעור המענק הכולל באופן ליניארי בין שני הערכים.

2.2.2 במקרה בו שיעור תשואה מתוקנן נמוך מ-6% ושיעור התשואה להון גבוה מ-6%, יחול האמור להלן:

2.2.2.1 אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה נמוך מ-6% אך גבוה או שווה ל-5.5%, אולם שיעור התשואה להון יהיה גבוה מ-6%, אזי היקף המענק הכולל יהיה 1 מיליון ש"ח.

2.2.2.2 אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה נמוך מ-5.5%, אולם שיעור התשואה להון יהיה גבוה מ-6%, אזי ייקבע התגמול (אם בכלל) עפ"י שיקול דעתו של הדירקטוריון.

2.2.3 על אף האמור בסעיף 1.2 לעיל, אם שיעור התשואה להון בשנה הרלבנטית נמוך מ-6%, או אם הבנק אינו עומד ביחס הון לנכסי סיכון בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק אזי בכל אחד מהמקרים הנ"ל הבכירים לא יהיו זכאים למענק חיובי על פי תוכנית זו, וזאת גם אם שיעור התשואה המתוקנן גבוה מ-6%.

2.2.4 המענק הכולל יחולק בין הבכירים כמפורט בסעיף 1.2.6 להלן. מובהר כי במקרה בו תיוותר יתרה והמענק הכולל לא יחולק במלואו¹, אזי דירקטוריון הבנק יהיה רשאי להחליט על אופן חלוקת יתרת המענק הכולל, כולה או חלקה, אם בכלל, בין הבכירים, כולם או חלקם.

2.2.5 קביעת הציון המשוקלל של הבנק לצורך חישוב שיעור התשואה המתוקנן - ביצועי הבנק ימדדו על בסיס שלושה פרמטרים בגינם יינתנו ציונים בטווח של 70-130 בכל פרמטר, כאשר במצבי קיצון של אי עמידה ביעדי סף יינתן ציון אפס. הפרמטרים ומשקלם הינם כדלקמן: (א) 40% - התשואה להון; (ב) 40% - ציון ה-BSC² של הבנק (Balance Score Card); ו- (ג) 20% - הלימות ההון בבנק (יחס ההון לנכסי סיכון). הפרמטרים לצורך קביעת ציון ה-BSC של הבנק הינם כדלקמן: ציות ובקרה, יציבות, יעילות, צמיחה, וכן השוואה למערכת הבנקאות.

2.2.6 אופן חישוב המענק האישי לכל אחד מהבכירים -

2.2.6.1 יו"ר הדירקטוריון - גובה המענק ליו"ר הדירקטוריון ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ-70% הציון המשוקלל של הבנק ו-30% ציון הערכה אישית שינתן על ידי הדירקטוריון, ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי³ של היו"ר בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון הינו בשיעור של 25%.

2.2.6.2 מנכ"ל - גובה המענק למנכ"ל ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ-70% הציון המשוקלל של הבנק ו-30% ציון הערכה אישית שינתן על ידי הדירקטוריון, ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון בשיעור של 28%.

2.2.6.3 חשבונאי ראשי, יועץ משפטי, מבקר פנימי ומנהל סיכונים ראשי - גובה המענק לכל אחד מהבכירים הנ"ל ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ-60% ציון ה-BSC האישי, 10% מהציון המשוקלל של הבנק ו-30% ציון הערכה אישית⁴ ו- (2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של כל הבכירים הנ"ל בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון בשיעור של 22% (בפסקה זו: "החלק הנורמטיבי המקסימלי לבכירים"). היקף המענק המירבי של המבקר הפנימי מתוך החלק הנורמטיבי המקסימלי לבכירים ייקבע על ידי ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון. היקף המענק המירבי של כל אחד מיתר הבכירים בקבוצה זו (החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי ומנהל סיכונים ראשי) מתוך יתרת החלק הנורמטיבי המקסימלי לבכירים ייקבע על ידי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל.

¹ למשל, כאשר חלק מהבכירים לא יגיעו למלוא הזכאות שלהם (עקב אי הגעה לציון משוקלל אישי של 110), או עקב פרישה של בכיר במהלך השנה.

² ה-BSC הינו גיליון ציונים אשר משלב מדידה של נושאים כמותיים ואיכותיים להערכת ביצועי הבנק ויחידותיו.

³ החלק היחסי הנורמטיבי - החלק המרבי של הבכיר במענק הכולל בקבלת ציון משוקלל אישי של 110 ומעלה. טווח הציונים בכל פרמטר בו נבחנים הבכירים יכול לנוע בין 0-130, כאשר ביצוע יתר בקריטריון מסוים עשוי לפצוע על ביצוע חסר בקריטריון אחר.

⁴ ציון הערכה אישית ייקבע כדלקמן: למבקר הפנימי - עפ"י הערכה אישית של ועדת ביקורת ויו"ר הדירקטוריון; למנהל סיכונים ראשי - עפ"י הערכה אישית של המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון; לחשבונאי ראשי וליועץ המשפטי - עפ"י הערכה אישית של המנכ"ל.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

2.2.6.4 יתר חברי ההנהלה - גובה המענק ליתר חברי ההנהלה מקרב הבכירים ייקבע על בסיס: (1) ציון משוקלל אישי המורכב מ- 60% ציון ה-BSC האישי, 10% מהציון המשוקלל של הבנק ו- 30% ציון הערכה אישית שינתן על ידי מנכ"ל הבנק, ו-(2) החלק היחסי הנורמטיבי המקסימלי של יתר חברי ההנהלה בהיקף המענק הכולל שנקבע מראש על ידי הדירקטוריון בשיעור של 25%. היקף המענק המרבי לכל בכיר מבין יתר חברי ההנהלה ייקבע על ידי המנכ"ל.

2.3 מענק שלילי

2.3.1 במקרה בו שיעור התשואה המתוקנן של הבנק נמוך מ- 3% ייקף מענק שלילי לחובת הבכירים, כדלקמן; אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 2%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 0.83 מיליוני ש"ח. אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 1%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 1.66 מיליוני ש"ח, אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה שווה או נמוך מ- 0%, אזי היקף המענק השלילי הכולל יהיה עד 2.5 מיליוני ש"ח. מובהר כי היקף המענק השלילי המרבי הכולל יהיה לא יותר מ- 2.5 מיליוני ש"ח. ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע שיעור המענק באופן ליניארי בין שני הערכים. בהתאם לאמור לעיל, מובהר כי אם שיעור התשואה המתוקנן יהיה 3%, אזי היקף המענק הכולל יהיה 0 ש"ח, דהיינו הבכירים לא יחויבו במענק שלילי, אולם ככל ששיעור התשואה המתוקנן יהיה נמוך מ- 3% אך גבוה או שווה ל-2%, אזי שיעור המענק השלילי יגדל באופן ליניארי עד לשיעור של 0.83 מיליון ש"ח, וכן הלאה, כאמור לעיל, עד למענק שלילי מקסימלי של 2.5 מיליוני ש"ח.

2.3.2 בכפוף לאמור בסעיף 1.2.2 לעיל, הבכירים אינם זכאים למענק חיובי ולא ייקף לחובתם מענק שלילי, כאשר שיעור התשואה המתוקנן של הבנק בגין שנה רלבנטית הינו נמוך מ- 6% ושווה או גבוה מ- 3%.

2.3.3 קביעת היקף המענק השלילי האישי לכל אחד מהבכירים:

יחס חלוקת המענק השלילי בין הבכירים, וכן הציון האישי המשוקלל לכל בכיר ייקבעו בהתאם לאמור בסעיף 2.2.6 לעיל. היקף המענק השלילי לכל בכיר, ביחס לחלקו היחסי הנורמטיבי יקבע על פי הנוסחה שלהלן:

$$(B) \cdot 70 / (A)$$

כאשר:

A - הציון האישי המשוקלל של הבכיר.

B - חלקו של הבכיר מהמענק השלילי.

כלומר - התוצאה המתקבלת ממכפלה של חלקו של הבכיר מהמענק השלילי (B), במנה המתקבלת מ-70 מחולק בציון האישי המשוקלל של הבכיר (A). הציון האישי המשוקלל (A) לצורך חישוב המענק השלילי לא יפחת מ- 70⁶ כך שבציון 70 ומטה ייקף לחובת הבכיר מלוא חלקו במענק השלילי הכולל (B). על פי דרך חישוב המענק השלילי, ככל שהציון של הבכיר הינו נמוך יותר, כך חלקו במענק השלילי יהיה גדול יותר.

2.3.4 המענק השלילי המרבי לכל בכיר יהיה לכל היותר בגובה היתרה הצבורה לזכותו בחשבון הרעיוני (כפי שיפורט להלן) בגין חלק המענקים להם הוא זכאי ואשר נדחו משנים קודמות. מובהר כי מענק שלילי רק מקטין או מאפס את היתרה הצבורה בחשבון הרעיוני בגין התגמול הנדחה משנים קודמות. אם נותרה יתרת מענק שלילית, היתרה תתאפס ולא תיזקף לשנה הבאה. בנוסף, אם בשנה הראשונה בה תופעל תוכנית זו ייקבע מענק שלילי, אזי לא ייקף לחובת הבכירים מענק שלילי ולא תיווצר יתרה שלילית בחשבון הרעיוני.

2.4 פריסת תשלום המענק לטווח ארוך

גובה תשלום המענק השנתי לכל בכיר על פי תוכנית זו בשנה רלבנטית, יחושב ויחולק כדלקמן:

2.4.1 לכל בכיר ינוהל "חשבון רעיוני" בגין זכויותיו למענקים על פי תוכנית זו.

2.4.2 בגין כל שנה, יחושב המענק החיובי לו זכאי הבכיר או המענק השלילי בו חייב הבכיר, על פי הקבוע בתוכנית זו. המענק החיובי או השלילי ייקף לזכות או לחובה, לפי העניין, בחשבון הרעיוני, כך שבחשבון הרעיוני תיצבר יתרת זכויותיו של הבכיר למענקים לאורך השנים.

2.4.3 לאחר חישוב גובה המענק בגין השנה החולפת וזקיפתו לחשבון הרעיוני, ישולם לבכיר מענק בפועל בשיעור 50% מהיתרה הצבורה בחשבון הרעיוני, ככל שקיימת יתרה צבורה בחשבון. הסכום הנותר בחשבון הרעיוני לאחר תשלום המענק בפועל כאמור יקרא להלן: "יתרת הצבירה

⁵ לא יבוצע תקנון תשואה כאשר התשואה "החשבונאית" הינה שלילית.

⁶ טווח הציונים הינו בין 70-130.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

בחשבון הרעיוני. יתרת הצבירה בחשבון הרעיוני תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן, החל ממועד תשלום מענק לבכיר ועד למועד התשלום הבא אחריו.

2.5 פרישת בכירים

- 2.5.1 בכפוף לתנאי תכנית זו, המענק לו יהיה זכאי בכיר הפורש מהבנק יחושב כדלקמן:
- 2.5.1.1 בגין השנה בה פרש, יהיה זכאי הבכיר למענק יחסי בלבד. בחישוב המענק היחסי תילקח בחשבון התקופה בה כיהן הבכיר בבנק בפועל ("המענק היחסי").
- 2.5.1.2 חישוב גובה המענק היחסי ייעשה בשנה העוקבת לשנת הפרישה. לאחר עריכת החישוב ייזקף מענק יחסי זה לחשבון הרעיוני.
- 2.5.1.3 מלוא היתרה הצבורה בחשבון הרעיוני, כשהיא כוללת את המענק היחסי (בכפוף לאמור בסעיף 2.5.2 להלן), תשולם לבכיר בשנה העוקבת לשנת הפרישה, בעת שישולמו המענקים ליתר הבכירים בבנק בגין אותה שנה.
- 2.5.2 בכיר שפרש מרצון או התפטר מהבנק (לפני גיל פרישה) - על אף האמור בסעיף 2.5.1 לעיל, במקרה בו בכיר (למעט המנכ"ל) פרש מרצון או התפטר מהבנק (לפני גיל פרישה), יקבע דירקטוריון הבנק את שיעור זכאותו (אם בכלל) של הבכיר שפרש מהמענק היחסי בגין שנת הפרישה. בכפוף לאמור לעיל, יתר הוראות סעיף 2.5.1 לעיל יחולו בעניין זה בשינויים המחוייבים.
- 2.5.3 על אף האמור בסעיפים 2.5.1 – 2.5.2 לעיל, בכיר אשר פרש או פוטר עקב קרות אירוע המאפשר לפטרו ללא פיצויים, לא יהא זכאי למענק שנתי חיובי בגין שנת הפרישה וכן לא יהיה זכאי לקבל את יתרת המענק החיובית שנותרה לתשלום בגין שנים קודמות.
- 2.5.4 בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות - על אף האמור בסעיף 2.5.1 לעיל, בכיר שפרש בשל מחלה, נכות או מוות, יהיה זכאי (הוא או יורשיו, לפי העניין) למענק יחסי בגין שנת הפרישה. מענק יחסי זה יחושב וישולם בשנה העוקבת לפרישה, בעת חישוב ותשלום המענק בגין אותה שנה לכל יתר הבכירים בבנק. בנוסף, יהיה זכאי בכיר זה לתשלום מלוא היתרה הצבורה בחשבון הרעיוני וזאת מיד לאחר מועד הפרישה.
- 2.6 גובה המענק לו זכאי בכיר חדש אשר מונה לתפקיד במהלך שנה קלנדרית
- 2.6.1 עובד הבנק אשר קודם ומונה לתפקיד של בכיר בבנק במהלך שנה קלנדרית – יהיה זכאי למענק יחסי על פי תוכנית זו בגין החודשים בהם כיהן כבכיר בבנק באותה שנה קלנדרית. בגין התקופה שקדמה למועד מינויו כבכיר, בה עבד במשרה אחרת בבנק, יהיה זכאי הבכיר לתגמול יחסי בהתאם לתנאים שנקבעו ביחס לאותה משרה על פי הסכם קיבוצי או כל הסכם אחר ובשים לב לתקופה בה כיהן.
- 2.6.2 עובד חדש אשר מונה במהלך שנה קלנדרית לתפקיד של בכיר בבנק – יהיה זכאי למענק יחסי על פי תוכנית זו בגין החודשים בהם כיהן כבכיר בבנק באותה שנה קלנדרית.
- 2.7 תכנית המענק היא לשנים 2010-2011 ותיבחן מחדש לאחר הפעלתה על ידי דירקטוריון הבנק. במסגרת הבדיקה יבדקו, בין היתר, היקף המענק הכולל, מדרגות התגמול, הפרמטרים השונים והמשקולות אשר ניתנו לכל פרמטר.
- 2.8 תוכנית המענק אינה מהווה התחייבות של הבנק למתן מענקים ואין בה כדי ליצור מחויבות ו/או זכות מוקנית למי מהבכירים לקבל מענקים בגין שנת 2010 או בכל שנה אחרת. הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע, במקרים חריגים ביותר של משבר כלל משקי או מערכתי, אשר ינומקו בהחלטתו, כי לא יוענקו מענקים לחברי ההנהלה באותה שנה רלבנטית, או להחליט כי סכום המענקים להם זכאים חברי ההנהלה על פי תכנית המענק יופחת ולקבוע את גובה ההפחתה.
- 2.9 המענק לבכירים על פי תוכנית מענק זו, ככל שהבכירים יהיו זכאים למענק על פי תוכנית מענק זו, אינו מהווה חלק מהשכר המשולם למי מהבכירים, ולא יובא בחשבון לצורך הפרשות סוציאליות, פיצויים, קצבת פרישה ולא יחשב כתנאי נלווה מכל מין וסוג שהוא של מי מהבכירים. מובהר כי מכל תשלום בפועל אשר ישולם לבכיר על פי תוכנית המענק ינוכה מס כדין.
- 2.10 החלטה זו אינה מתייחסת למענקים בגין פעולות מיוחדות. לדירקטוריון נשמרת הזכות, על פי

⁷ למעט המנכ"ל אשר על פי תנאי העסקתו בבנק זכאי למענק בעת פרישתו, מרצון או שלא מרצון (למעט פרישה אשר נסיבותיה שוללות זכאות לפיצויים).

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

שקול דעתו, להעניק או שלא להעניק מענקים מיוחדים בגין פעולות מיוחדות. בנוסף מובהר כי הדירקטוריון יהיה רשאי להעניק, על פי שיקול דעתו, מענקים מיוחדים, בגין הצטיינות מיוחדת של חבר הנהלה מסוים או הנהלה כולה, בקשר לפרויקט מסוים או בקשר להישגים יוצאי דופן בתחומים מסוימים או עקב "רווח מפעולות בלתי רגילות".

2.11 יובהר כי דירקטוריון הבנק, על פי שיקול דעתו, יהיה רשאי לאשר ולאמץ תכנית להענקת כתבי אופציה לבכירים בבנק, וזאת כאמצעי תגמול בנוסף לתכנית המענק. בנוסף, מובהר כי תכנית המענק אינה באה לגרוע מהאופציות שהוענקו למנכ"ל על פי הסכם העסקה אישי אשר נחתם עימו.

3.

3.1 מענקים בגין שנת 2012 –

סכומי המענקים שהופרשו בדוחות הכספיים בגין שנת 2012 ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לחברי הנהלת הבנק, ליועצת המשפטית ולמבקר הפנימי של הבנק, מבוססים על תכנית המענקים כמפורט בסעיף ד.2. לעיל (להלן "תכנית המענק") וכמפורט להלן:
 דירקטוריון הבנק דן ואישר ביום 28 בפברואר 2013 את סכומי המענקים¹ לנושאי המשרה הבכירים הנזכרים בסעיף 1 לעיל בגין שנת 2012, לאחר שהובאה בפניו המלצת ועדת התיגמול של הדירקטוריון שדנה ואישרה את סכומי המענקים² לנושאי המשרה הבכירים ביום 18 בפברואר 2013 בהתאם לתכנית המענק שאושרה על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק בשנת 2011. החלטה של תכנית זו גם על השנים 2012-2013 אושרה, כאמור לעיל, בשנת 2012, על ידי ועדת הביקורת לאחר המלצת ועדת תגמול ולאחר מכן על ידי דירקטוריון הבנק (ולעניין התכנית ליו"ר הדירקטוריון גם על ידי האסיפה הכללית).

בפני הדירקטוריון וועדת התגמול, הוצגו הנתונים והפרמטרים הרלוונטיים לקביעת המענק לנושאי המשרה בגין שנת 2012, על פי הקבוע בתוכנית המענק (ראה פירוט במסגרת תאור תכנית המענק לבכירים בבאור 2.ד.15 לדוחות הכספיים). בין היתר, הוצגו בפני הדירקטוריון והועדה, התוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2012, שיעור התשואה השנתי של הבנק לאחר מס, ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שאושרו על ידי הדירקטוריון, יחס הלימות ההון של הבנק וכן נתונים ומידע משווה פומביים ביחס לתשואות הקבוצות הבנקאיות במערכת הבנקאית¹. בנוסף, הוצגו בפני ועדת התגמול והדירקטוריון מכלול תנאי העסקה של נושאי המשרה ונתונים המתייחסים לביצועי נושאי המשרה בשנת 2012 בהתאם לפרמטרים שנקבעו בתכנית המענקים.

סכומי המענקים אושרו לאחר שועדת התיגמול והדירקטוריון החליטו כי חישוב ואישור סכומי המענקים בגין שנת 2012, בהתאם לתכנית המענק למנכ"ל וליו"ר הדירקטוריון יעשו על בסיס ציוני הפרמטרים המדידים בלבד שנכללים ב- BSC של הבנק (Balance score card) כפי שנקבעו ואושרו מראש במסגרת תכנית המענק, ותוך ניטרול כל רכיב של שיקול דעת הקיים בתכנית המענק. בהתאם לכך, רכיב ההערכה האישית בשיעור של 30% מתוך סכום המענק שהוקצה ליו"ר הדירקטוריון (25%) ולמנכ"ל (28%) מתוך סך המענק לכלל נושאי המשרה בבנק קיבל לצורך חישוב ויישום תכנית המענק למנכ"ל וליו"ר בגין שנת 2012 ציון 0, והופחת בפועל מתוך סכומי המענקים שהוקצו למנכ"ל וליו"ר כאמור. כפועל יוצא מכך, סכומי המענקים למנכ"ל וליו"ר חושבו על בסיס ציוני הפרמטרים המדידים שנכללו ב- BSC של הבנק בלבד.

חישוב ואישור סכומי המענקים בגין שנת 2012 לנושאי המשרה, שאינם מנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון נעשה לפי הפרמטרים שנקבעו ואושרו במסגרת תכנית המענקים לגבי כל אחד מנושאי המשרה האמורים, ובכלל זה ציון ההערכה האישית של כל אחד מנושאי המשרה האמורים וציון ה- BSC (Balance Score Card) האישית של כל אחד מהם. זאת, לאחר שועדת התיגמול והדירקטוריון בחנו והתייחסו לשיקולים ולעניינים שיש להתייחס אליהם בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות, הכוללים את השיקולים המנויים בסעיף 267 ב (א) לחוק החברות, תשנ"ט-1999 ("חוק החברות") והתייחסו לעניינים המפורטים בחלק א' לתוספת הראשונה לחוק החברות, ווידאו כי התקיימו, ככל הניתן, ההוראות המפורטות בחלק ב' לתוספת האמורה לחוק החברות, וזאת בהתאם להוראות המעבר של תיקון 20 לחוק החברות.

ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק סברו כי לאור הערכת הביצועים של כל אחד מנושאי המשרה תפקודו ותרומתו לבנק, כמו גם מכלול תנאי העסקתו, כי היקף המענקים המשולם לבכירים במסגרת תכנית המענק הינו סביר, ומתיישב עם מצבו העסקי של הבנק ואישורו את סכומי המענקים¹, בין היתר, לאחר שבחנו את ביצועיו ותרומתם של כל אחד מנושאי המשרה, תפקודו ותרומתו לפעילות הבנק, וכן לאור מכלול תנאי העסקתו.

¹ הסכומים שאושרו על ידי הדירקטוריון אינם סופיים, שכן הפרמטר בדבר השוואת נתוני הבנק לנתוני בנקים אחרים חושב על בסיס נתוני שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2012. עם פרסום הדוחות הכספיים של הבנקים האחרים בסוף חודש מרס 2013, יערך חישוב סופי של הפרמטר האמור וחישוב סכומי המענקים יותאם בהתאם.

² החלטות ועדת התגמול התבססו על נתונים לא סופיים (ובכלל זה נתוני הדוחות הכספיים) שהיו ידועים בעת קיום הדיון בועדה. לא הייתה סטייה מהותית בין תוצאות סכומי המענקים כפי שהוצגו בועדה לבין התוצאות שהוצגו בדירקטוריון.

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

3.2 מענקים בגין שנת 2011 –
בהתאם לתוכנית המענק אישר דירקטוריון הבנק ביום 29 באפריל לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 24 באפריל ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון, תשלום מענקים בגין שנת 2011 לנושאי המשרה הבכירה הנזכרים לעיל. כמו כן, אישרה האספה הכללית של הבנק ביום 11 ביוני 2012, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 24 באפריל 2012 ואישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 29 באפריל 2012 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר של הדירקטוריון, מתן מענק ליו"ר הדירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס. יצוין כי בשנת 2012 שולמה מחצית מהמענקים הנ"ל, תשלום המחצית השניה נכון ל- 31.12.12 מותנה בהתאם לתוכנית המענק כמפורט בסעיף ד.2 לעיל.

3.3 מענקים בגין שנת 2010 –
בהתאם לתוכנית המענק אישר דירקטוריון הבנק ביום 10 באפריל 2011, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותעסוקה של הדירקטוריון, תשלום מענקים בגין שנת 2010 לנושאי המשרה הבכירה הנזכרים לעיל.
כמו כן, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 22 במאי 2011, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 4 באפריל 2011 ואישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 10 באפריל 2011 ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר של הדירקטוריון, מתן מענק ליו"ר דירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס.
יצוין כי בשנת 2011 שולמה מחצית מהמענקים הנ"ל ובשנת 2012 שולם עוד רבע. תשלום הרבע האחרון נכון ל- 31.12.12 מותנה בהתאם לתוכנית המענק כמפורט בסעיף ד.2 לעיל.

ה. חוזים אישיים

(1) כל חברי ההנהלה מועסקים בחוזים אישיים. לשלושה מחברי ההנהלה חוזה אישי המעניק פיצויי פרישה מוגדלים במקרה של פיטורים על ידי הבנק. כמו כן, לאחד מחברי ההנהלה חוזה אישי המבטיח תקופת העסקה מינימלית. סכום ההוצאה המרבית, שלא נרשמה בספרי הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2012, מאחר ואין בכוונת הבנק לפטר חברי הנהלה אלה, מסתכם בסך של כ-6.2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 – 6.9 מיליון ש"ח).

(2) מנכ"ל הבנק, מר חיים פרייליכמן מועסק בהסכם אישי מיום 2 באפריל 2006, שעודכן ביום 8 בספטמבר 2011, בהתאם לאישור דירקטוריון הבנק שניתן לאחר אישור ועדת הביקורת של הבנק מיום 18 ביולי 2011. ההסכם מוארך באופן אוטומטי בכל שנה, אלא אם הודיע אחד הצדדים שישה חודשים מראש על אי רצונו להאריך את ההסכם. עם סיום העסקתו של מנכ"ל הבנק, מכל סיבה שהיא, למעט בנסיבות בהן ניתן לשלול מן המנכ"ל פיצוי פיטורין על פי דין, יהיה המנכ"ל זכאי לפיצוי פיטורין בשיעור של 100% ממשכורתו החודשית ברוטו במועד סיום עבודתו כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה – באופן יחסי), וזאת בנוסף לזכאות המנכ"ל לכספים שמפריש הבנק עבור המנכ"ל לרכיב פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, תשכ"ג-1963 ולאישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורין, המגיעים לו בהתאם להסכם ההעסקה הקיים עימו. תקופת ההודעה המוקדמת אשר על המנכ"ל ליתן לבנק במקרה בו יפסיק עבודתו בבנק מיוזמתו, הינה 3 חודשים.
במקרה של סיום התקשרות יהיה המנכ"ל זכאי למענק הסתגלות של 6 משכורות חודשיות. לעניין אופציות שהונפקו למנכ"ל אשר פקעו נכון לתאריך המאזן- ראה ביאור 15א.

בהתאם לתוכנית המענקים המפורטת בסעיף ד.2 לעיל ולמפורט בסעיף ד.3 לעיל:

- אומדן המענק לשנת 2012 למנכ"ל הבנק, מר חיים פרייליכמן הינו בסך 592 אלפי ש"ח (תשלום המענק הינו לשיעורין, כמפורט לעיל).

המענק שאושר בגין שנת 2011 הינו בסך 1,071 אלפי ש"ח. מחציתו שולמה בשנת 2012 ומחציתו מותנת כמפורט לעיל.

- המענק שאושר בגין שנת 2010 הינו בסך 1,334 אלפי ש"ח. מחציתו שולמה בשנת 2011, רבע נוסף שולם בשנת 2012 והרבע האחרון מותנה, כמפורט לעיל.

(3) יו"ר הבנק, מר זאב אבלס מועסק בהסכם אישי מיום 1 בנובמבר 1999.

• ביום 11 ביוני 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור הדירקטוריון ביום 29 באפריל 2012 ולאחר אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון מיום 24 באפריל 2012 ובהתאם להמלצת ועדת שכר ותגמולים מיום 22 באפריל 2012, לאשר את תיקון תנאי העסקת יו"ר דירקטוריון הבנק, מר זאב אבלס, כמפורט להלן:

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

- הבנק ישלם 2.5% נוספים מן המשכורת החודשית של יו"ר הדירקטוריון, כפי שתהיה מעת לעת, לשם ביטוח יו"ר הדירקטוריון מפני אובדן כושר עבודה. יצוין כי, היו"ר ויתר, לאחר אישור האסיפה הכללית, על מימוש זכותו זו.
 - עם סיום העסקתו של יו"ר הדירקטוריון בבנק (למעט בנסיבות בהן תישלל זכאותו לפיצויי פיטורין), יהיה היו"ר זכאי לפיצויים כקבוע בדין בסך המהווה 100% ממשכורתו האחרונה של היו"ר נכון למועד סיום העסקתו בבנק כפול מספר שנות עבודתו של היו"ר בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי להלן- "100% פיצויים") וזאת חלק הסכומים שהיו צריכים להיות מופקדים עבורו לקופת גמל לפיצויים אישית על שמו לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים התשכ"ג - 1964. לפיכך, בעת סיום העסקתו של היו"ר, יהיה זכאי היו"ר לכל הכספים והזכויות שנצברו ויצברו בקופת הפיצויים האישית, והבנק יוסיף וישלם ליו"ר כספים בגובה הפרש שבין זכאותו ל- 100% פיצויים לבין הכספים והזכויות בקופת הפיצויים האישית (לא קיימת השפעה על הפרשות בדוחות הכספיים למועד הדיווח).
 - מובהר, למען הסר ספק, כי יו"ר הדירקטוריון זכאי בעת סיום העסקתו בבנק, בנוסף על 100% הפיצויים הנ"ל, גם לפיצויים נוספים בסכום של 100% ממשכורתו האחרונה של היו"ר כפול מספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלק מתוך שנה- באופן יחסי), כפי שאושר באסיפה הכללית של הבנק מיום 28 בפברואר 2006.
 - לאפשר ליו"ר הדירקטוריון זכות בחירה לעניין העברת סכומי הפקדות המעביד (לרכיב התגמולים) מעל תקרת המס לעניין הכרה בהפקדה לקופות גמל לתגמולים, כתשלום ישיר "חלק תגמולים" שישולם ליו"ר הדירקטוריון. תשלום "חלק תגמולים" לא יהווה בסיס לתשלום אחר כלשהו, לרבות לא פיצויי פיטורים.
 - ככל שהיו"ר יבחר בחלופה המפורטת, לא ינוכו משכרו במקביל הפרשות העובד לתגמולים. זכות הבחירה תחול בכפוף לכך שלא תושט עקב ניצולה עלות נוספת על הבנק. בחר היו"ר בהסדר האמור, לא תעמוד לו עוד זכות לעבור להסדר ביצוע הפרשת התגמולים לקופת תגמולים או לכל הסדר אחר. למרות האמור לעיל, ככל שיחול שינוי רגולטורי שבגיניו תחול עלות נוספת כלשהי על הבנק בגין החלת ההסדר האמור או שתהיה כל מניעה לביצוע ההסדר או כל חלק הימנו, לבנק זכות לבטל ההסדר. לאחר אישור האסיפה כללית בחר היו"ר בהסדר לפיו משולמים לו "חלק התגמולים" בהתאם לתנאים שאושרו על ידי האסיפה הכללית, כמפורט לעיל.
- בהתאם לתוכנית המענקים המפורטת בסעיף ד.2 לעיל ולמפורט בסעיף ד.3 לעיל:
 - אומדן המענק לשנת 2012 ליו"ר הדירקטוריון של הבנק, מר זאב אבלס הינו בסך 529 אלפי ש"ח (תשלום המענק הינו לשיעורין כמפורט לעיל).
 - המענק שאושר בגין שנת 2011 הינו בסך של 956 אלפי ש"ח. המענק אושר גם באסיפה הכללית של הבנק. מחציתו שולמה בשנת 2012 ומחציתו מותנת כמפורט לעיל.
 - המענק שאושר בגין שנת 2010 הינו בסך של 1,191 אלפי ש"ח. המענק אושר גם באסיפה הכללית של הבנק. מחציתו שולמה בשנת 2011, רבע נוסף שולם בשנת 2012 והרבע האחרון מותנה כמפורט לעיל.
1. בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה וההסתדרות לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הוותיקים של הבנק, הזכאים לבחור לפרוש לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שהונהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), ואשר בוחרים בפנסיה הזו (ולא בקבלת פיצויים ותגמולים, שהיא האופציה השנייה העומדת לרשותם), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" (עימה התקשרו הבנק והעובדים) ומהבנק באופן משולב, כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית" עם צאתו לגמלאות לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש (ככל שיתקיים כזה) בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש (סכומי הפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן - "סכומי ההשלמה"). המחלוקת האמורה אינה רלבנטית לאלו מהמנהלים ומורשי החתימה הוותיקים הבוחרים בעת פרישה בקבלת פיצויים ותגמולים ולא בקבלת פנסיה. בשנת 2008 ניהלו הבנק וועד המנהלים הליך של יישוב חילוקי דעות בעניין באמצעות בורר. ההליך הוקפא על ידי הצדדים. בחודש יולי 2011 נתקבל בבנק מכתב מועד המנהלים בדרישה לחידוש הבוררות. ההליכים הפרוצדורליים לחידוש הבוררות לא הושלמו נכון למועד הדוחות הכספיים. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת ויקיף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה אם תתקבל עמדת המנהלים, וזאת כיוון שלא ניתן לצפות

באור 15 - זכויות עובדים (המשך)

את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית", אשר עלול לחייב תשלום של סכומי ההשלמה כאמור. נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בגין הגמלאים בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק (רלבנטי לאוכלוסייה של 35 איש).

באור 15א - עסקאות תשלום מבוסס מניות

ביום 14 בספטמבר 2008 אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, הקצאת 620,456 אופציות (לא רשומות למסחר) למנכ"ל, בלתי סחירות ובלתי עבירות ("האופציות"), שכל אחת מהן ניתנת למימוש למניה רגילה רשומה על שם בת 0.01 ש"ח ערך נקוב של הבנק ("המניות הרגילות"). אישורי הקצאת האופציות כאמור, הינם בהמשך לאישור הסכם העסקת המנכ"ל ותנאי העסקתו במרס 2006 כמפורט בבאור 15ה(2) לעיל במסגרתו התחייב הבנק, בין היתר, להנפיק למנכ"ל ללא תמורה אופציות לרכישה של מניות של הבנק, כאשר בעקבותיו לא ננקטו בפועל כל הפרוצדורות להקצאת האופציות, ובכלל זה לא התקבלה החלטה על הקצאתן בפועל וכן לא נעשתה פנייה לבורסה לקבלת אישורה להקצאת האופציות (כמו גם שלא פורסם דוח הצעה פרטית בהתאם לתקנות).

ביום 15 באוקטובר 2012 פקעו 310,228 אופציות (לא רשומות למסחר) כל אחת מהן למימוש למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. של הבנק המהוות את המחצית השניה מתוך סך כולל של 620,456 אופציות (לא רשומות למסחר) כל אחת מהן למימוש למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. של הבנק שהוקצו למנכ"ל הבנק ביום 14 בספטמבר 2008 אשר מחציתן הראשונה פקעה ביום 30 ביוני 2012.

באורים לזוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2012
באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמודה
 סכמים מדווחים

ההרכב במאוחד (1) :

31 בדצמבר 2012						
סך הכל	פריטים שאינם נכסיים (3)	אחר	(2) מטבע חוץ		צמוד מדד	מטבע ישראלי לא צמוד במיליוני ש"ח
			דולר אר"ב	אירו		
8,246	-	55	89	521	150	7,431
4,940	118	12	68	537	968	3,237
68	-	-	-	-	-	68
23,573	121	382	288	2,047	4,771	15,964
1	1	-	-	-	-	-
398	398	-	-	-	-	-
476	108	86	66	106	-	110
1,123	68	-	-	2	1	1,052
38,825	814	535	511	3,213	5,890	27,862
30,890	135	481	1,187	4,887	2,799	21,401
244	-	6	26	126	-	86
1	-	-	-	-	-	1
2,929	-	-	-	-	1,953	976
592	67	83	67	190	-	185
1,978	876	-	-	3	124	975
36,634	1,078	570	1,280	5,206	4,876	23,624
2,191	(264)	(35)	(769)	(1,993)	1,014	4,238
		73	724	1,807	(3)	(2,601)
		-	(17)	92	-	(75)
		(48)	60	57	-	(69)
		(10)	(2)	(37)	1,011	1,493
		(1)	(33)	118	-	(84)
		(204)	245	33	-	(74)

התחייבויות

פקדונות הציבור
 פקדונות מבנקים
 פקדונות הממשלה
 כתבי החתי"בות נדחים ותעודות פקדון
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 התחייבויות אחרות
 סך כל ההתחייבויות

מכשירים נגזרים שאינם מגודרים:

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
 אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיסי)
 אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיסי)
 סה"כ כללי

אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהווה)
 אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהווה)

- (1) ראה באור 1.א.2.
 (2) כולל צמוד מטבע חוץ.
 (3) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נכסי.
 (4) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשר יוחסו לביסי האמודה.

באורים לדוחות הנכסיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה ולפי תקופות לפרעון (1)

סכומים מדווחים
ההרכב באותו (2) :

31 בדצמבר 2012															
שער	תשואה חוזי (6)	יממה מאזינת (4)	תדרימי מחזמיים עתידיים חוזיים צפויים												
			ללא תקופת סך הכל	תדרימי חוזיים	מערך שנה	מערך עשיר שנה	מערך חמש עד עשיר שנה	מערך חמש עד עשיר שנים	מערך ארבע עד שנים	מערך שלוש עד שנים	מערך שנה עד שנתיים	מערך חודשי עד שנה	מערך חודשי עד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודשי	
3.65%		27,862	487	30,202	292	2,223	3,383	1,037	1,145	1,045	1,813	3,819	2,244	13,201	נכסים
2.86%		23,624	169	23,821	3	20	753	306	86	480	639	1,968	2,103	17,463	התחייבויות
		4,238	318	6,381	289	2,203	2,630	731	1,059	565	1,174	1,851	141	(4,262)	הפרש
		(2,601)	-	(2,601)	-	-	-	(51)	-	-	-	(406)	(336)	(1,808)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		(144)	-	(144)	-	-	-	-	-	-	-	(65)	(43)	(36)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
3.85%		5,890	14	6,878	103	804	1,404	417	477	867	1,023	897	805	81	מטבעי ישראל צמוד למדד
3.16%		4,876	7	5,382	12	74	1,378	624	139	362	1,118	719	670	286	נכסים
		1,014	7	1,496	91	730	26	(207)	338	505	(95)	178	135	(205)	התחייבויות
		(3)	-	(3)	-	-	-	51	-	-	-	(103)	101	(52)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
5.00%		4,259	97	4,561	15	169	556	142	187	145	285	1,035	522	1,505	מטבע חוזי
1.22%		7,056	-	7,098	-	-	59	22	26	31	40	1,301	1,242	4,377	נכסים
		(2,797)	97	(2,537)	15	169	497	120	161	114	245	(266)	(720)	(2,872)	התחייבויות
		2,604	-	2,604	-	-	-	-	-	-	-	509	235	1,860	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		144	-	144	-	-	-	-	-	-	-	65	43	36	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
		814	517	272	-	-	-	-	-	-	1	12	129	130	פריטים לא נכסיים
		1,078	-	1,101	-	-	-	-	-	-	-	13	155	933	נכסים
		(264)	517	(829)	-	-	-	-	-	-	1	(1)	(26)	(803)	התחייבויות
															הפרש
3.80%		38,825	1,115	41,913	410	3,196	5,343	1,596	1,809	2,057	3,122	5,763	3,700	14,917	סך הכל
2.50%		36,634	176	37,402	15	94	2,190	952	251	873	1,797	4,001	4,170	23,059	נכסים
		2,191	939	4,511	395	3,102	3,153	644	1,558	1,184	1,325	1,762	(470)	(8,142)	התחייבויות
															הפרש

- (1) באור זה מוגנים תדרימי המזומנים העתידיים החוזיים האפייים בגין טעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי האמדה, בהתאם לתקופות המתחמת למועד הפרעון החוזי של כל תדרימי. הנכסים מוגנים בניסוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) ראה באור 1.א.2.
- (3) מולל האמדה לטבעת חוזי.
- (4) כפי שנכללה בבאור 16 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה", לרבות סכומים חוזי מאזינים בגין נגזרים.
- (5) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 254 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- (6) שיעור תשואה חוזי, היום שיעור הריבית המנכה את תדרימי המזומנים העתידיים האפייים המוגנים בבאור זה בגין פירטי נכסי אל היתרה המאזינת שלו.

באורים לדוחות הנכספים ליום 31 בדצמבר 2012

באר 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה ולפי תקופות לפרעון (1) (המשך)

סכומים מדויחים

ההרכב במאוחד (2) :

שער תשואה חוזי (6)	31 בדצמבר 2011														נכסים התחייבויות הפרש
	(4) יתרה מאזנות סך הכל	יתרה לתא תקופת פרעון (5)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים	מעל שנה עד שנתיים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל חודש עד חודש	עם דרישה ועד חודש	
4.30%*	38,915	1,052	42,992	510	3,517	6,776	1,619	1,778	2,232	2,877	6,831	2,993	13,859		
2.71%*	36,929	192	37,676	12	61	2,070	334	462	822	1,885	5,195	4,501	22,334*		
	1,986	860	5,316	498	3,456	4,706	1,285	1,316	1,410	992	1,636	(1,508)	(8,475)		

סך הכל

במיליוני ש"ח

* היתרה המאזנית סווגה מחדש. שיעור תשואה חוזי עודכן לאור הסיווג מחדש.

(1) בבאר זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים האפייים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי האמדה. בהתאם לתקופות הנותחת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. התמנים מוצגים בגין ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(2) ראה באר 1.א.2.

(3) מולל האמדה למטבע חוזי.

(4) כפי שנוכללה בבאר 16 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה", לרבות סמכים חוזי מאזניים בגין גזירים.

(5) נכסים ללא תקופת פרעון מולל נכסים בסך 166 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.

(6) שיעור תשואה חוזי היום שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים האפייים המוצגים בבאר זה בגין פירטי כספי אל היתרה המאזנית שלו.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מאוחד והבנק			
31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
יתרת ההפרשה	יתרות החוזים (1)	יתרת ההפרשה	יתרות החוזים (1)
להפסדי אשראי (2)		להפסדי אשראי (2)	
* -	110	* -	115
11	500	14	482
9	2,193	10	1,928
3	621	3	732
* -	853	* -	899
1	695	1	730
3	1,056	2	743
12	5,415	12	5,475
5	1,110	7	1,074

נסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

אשראי תעודות
 ערבויות להבטחת אשראי
 ערבויות לרכשי דירות
 ערבויות והתחייבויות אחרות
 מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
 מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
 מסגרות חח"ד ואשראי שלא נוצלו בקשר ליהלומנים
 התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן (3)
 התחייבויות להוצאת ערבויות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) בעיקר הפרשה קבוצתית.

(3) בפברואר 2013 התקבלה בבנק עמדת הפיקוח על הבנקים, לפיה החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2013 על הבנק לכלול תקרות לא מנוצלות בגין פעילות עם לקוחות שוק ההון כמסגרות אשראי בלתי מנוצלות. תקרות אלו הינן מגבלות פנימיות אשר קבע הבנק לצורך ניהול פעילותו השוטפת מול לקוחות אלו, ואשר מהוות את היקף החשיפה העסקי המרבי שהבנק מוכן לקחת על פי שיקול דעתו הבלעדי. תקרות אלו אינן מקנות ללקוחות זכות אוטומטית לניצול אשראי. נכון ליום 31.12.12 היקף התקרות הלא מנוצלות עומד על כ-2.4 מיליארד ש"ח וההשפעה על היקף נכסי הסיכון נאמדת בגידול של כ-200 מיליוני ש"ח (השפעה של כ-0.08 נקודות האחוז על יחס הון רובד 1 וכ-0.15 נקודות האחוז על יחס הון הכולל).
 * סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה (1):

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה (2)

מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
במיליוני ש"ח	
420	360

מטבע ישראלי צמוד למדד

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה- מאוחד והבנק

ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2012					
	עד שנה 3	עד שנה 5	עד שנה 10	עד שנה 20	עד שנה 20	עד שנה 30
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
	3	6	10	2	1	1
	3	6	6	1	1	1
	3	6	6	1	1	1

במגזר הצמוד למדד

תזרימים חוזיים עתידיים
 תזרימים עתידיים צפויים
 לאחר הערכת הנהלה
 לפירעונות מוקדמים
 תזרימים צפויים מהוונים
 לאחר הערכת הנהלה
 לפירעונות מוקדמים (3)

מידע על העמדת הלוואות במשך השנה

בשנת 2011	בשנת 2012
במיליוני ש"ח	
* -	1
1	1

הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
 הלוואות עומדות

(1) אשראים ופקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפקדונות) עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 24 מיליון ש"ח (2011 - 32 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

(3) ההיוון בוצע לפי שיעור של 1.41% (לשנת 2011 - 2.28%).

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות:

מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012
20	22
20	20
18	18
15	15
13	13
39	46
125	134

במיליוני ש"ח

(1) דמי שכירות של מבנים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:

בשנה ראשונה
בשנה שניה
בשנה שלישית
בשנה רביעית
בשנה חמישית
מעל חמש שנים

סך הכל

(2) סכום ההתקשרויות לרכישת בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2012 הינו בסך 7 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (ליום 31 בדצמבר 2011 - 3 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 13 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 11 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.

(4) הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי")

ביום 29 בספטמבר 2001 נחתם הסכם תפעול ומחשוב עם לאומי, לתקופה של 11 שנים, בתוקף משנת 1998, לפיו מספק לאומי לבנק שירותי מחשוב ותפעול, בגין מערכות התשתית הבנקאיות זאת בנוסף לזכאות הבנק לקבל את מרבית מערכות המידע הפועלות בלאומי, אשר מרביתן הוטמעו בבנק (להלן: "ההסכם").

השירותים שלאומי מתחייב לבצע באמצעות חטיבת התפעול והמנהלה שלו או כל גוף שיבוא במקומו (להלן: "חת"מ") מתבססים על שירותי המחשוב שחת"מ מעניק ללקוחותיו בתוספת שירותים אחרים כמפורט בהסכם. כן מספק לאומי לבנק שירותי תמיכה ותחזוקה שוטפים ומלאים ותשתית הדרכה בקשר עם המערכות המשמשות למתן השירותים ושירותי התפעול. לאומי מתחייב בהסכם להעביר לבנק מידע תפעולי המתייחס למערכות ולשמור על רמת אבטחת מידע גבוהה לנתוני הבנק,

ביום 31 בדצמבר 2007 ולאחר שנבחנו על ידי הבנק חלופות למחשוב, נחתמה תוספת להסכם על-פיה הוארך תוקפו של ההסכם ב-10 שנים, החל מיום 1 בינואר 2007, תוך שיפור תנאי ההסכם במישור הכספי - על דרך הקטנת עלות השירותים השוטפים וצמצום חוסר הודאות הקשורה לעליה בלתי מבוקרת של עלות השירותים בעתיד וכן במישור של רמת השירות - על דרך חתימת הסכם רמת שירות (SLA).

בעקבות החתימה על התוספת להסכם, מימש הבנק את זכותו להשתמש במערכות מידע נוספות של לאומי, אשר תורמות באופן מהותי לשדרוג מערכי התפעול, הניהול, הבקרה וניהול הסיכונים.

(5) ביום 1 ביולי 2010 נחתם הסכם בין הבנק לבין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן "כאל") והסכם נוסף בין הבנק לבין חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן "דיינרס"), חברה בשליטת כאל (להלן "ההסכמים").

ההסכמים הינם לתקופה של 10 שנים, בכפוף לזכות ביטול של ההסכמים העומדת לכל אחד מן הצדדים מכח הוראות הדין, והינם מחליפים ובאים במקום הסכמי ההתקשרות בין הבנק לבין כאל ובין הבנק לבין דיינרס שהגיעו לסיומם במועד זה. במסגרת ההסכמים ינפיקו כאל ודיינרס כרטיסי אשראי, כרטיסי בנק וכרטיסים משולבים ללקוחות הבנק ויספקו ללקוחות את השירותים הכרוכים בהנפקת הכרטיסים ללקוחות והגלומים בשימוש בהם. ההסכמים מעגנים זכויות הצדדים וכן הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חיוב שיופקו במסגרת ההסכם וכן את יתר התנאים הנוגעים לכך.

במסגרת ההסכם עם כאל, ניתנה לבנק, בכפוף לתנאים המתלים המפורטים להלן, אופציה בלתי

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

עבירה, לרכוש מכאל 32,934 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח של כאל, המהוות נכון למועד חתימת ההסכם 3% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של כאל, בכפוף לאירועי התאמה שנקבעו בהסכם, וזאת במועד ההשלמה של הנפקה לציבור של ניירות ערך של כאל ובכפוף להשלמת ההנפקה (ככל שתבוצע). מחיר המימוש של האופציות משקף הנחה של 25% על מחיר המניה ברוטו כפי שיקבע בתשקיף ההצעה לציבור. לכאל זכות, לפי שיקול דעתה, להמיר את מניות האופציה בתשלום חד פעמי בסכום השווה למחיר המימוש במספר הכולל של מניות האופציה כאילו האופציה מומשה במלואה. המניות שתבננה ממימוש האופציה, ככל שתמומש, לא תהיינה ניתנות להעברה למתחרה של כאל. תוקף האופציה במשך תקופת ההסכם מותנה בשורה של תנאים עסקיים כפי שנקבעו במסגרת ההסכם. האופציה תכנס לתוקף עם קבלת פטור מהסדר כובל מן הממונה על ההגבלים העסקיים בנוגע להוראות ההסכם המתייחסות לתנאי האופציה וכן עם קבלת אישור מאת המפקח על הבנקים המתייחס לבנק ולכאל, ככל שיידרשו אישורים אלו.

בחודש דצמבר 2010 קיבל הבנק את החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים ליתן פטור מאישור הסדר כובל למשך חמש שנים לאופציה שהוענקה על ידי כאל במסגרת התקשרות בין הבנק לבין כאל, ובהתייחס להסכם בין הבנק לכאל ולהסכם נוסף בין הבנק לבין דיינרס, חברה בשליטת כאל, מן הנימוקים שנמנו בהחלטה, וביסוס את החלטת הממונה, כי אין בתנית הבלעדיות הנכללת בהסכם לעניין האופציה בכדי לפגוע בתחרות פגיעה של ממש. נקבע עוד כי בתום תקופת חמש השנים, ניתן יהיה לשוב ולבקש להאריך את תקופת הפטור.

בחודש מאי 2011 נמסרה לבנק עמדת הפיקוח על הבנקים, לפיה לא נדרש אישור פיקוחי בקשר עם האופציה שהוענקה לבנק במסגרת ההסכם. בניסיונות אלה, נתקיימו התנאים המתלים לכניסת האופציה לתוקפה.

(6) ביום 3 בפברואר 2011 התקשר הבנק עם ישראלכרט בע"מ בהסכם לתקופה של חמש שנים, להנפקת כרטיסי חיוב של המותגים "ישראלכרט" ו-"מאסטרדקארד". ההסכם קובע, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין פועלים אקספרס בע"מ לבנק, נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים התפעוליים והמשפטיים הרלבנטיים להנפקה כאמור. תקופת ההסכם תוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות שנתיים כל אחת, אלא אם יודיע מי מן הצדדים למשנהו, בדרכים הקבועות בהסכם, כי הוא אינו מעוניין בהארכה כאמור.

באותו תאריך, התקשר הבנק עם פועלים אקספרס בע"מ בהסכם לתקופה של ארבע שנים, להנפקת כרטיסי חיוב של המותג "אמריקן אקספרס". ההסכם קובע, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין פועלים אקספרס בע"מ לבנק נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים, התפעוליים והמשפטיים הרלבנטיים להנפקה כאמור, תקופת ההסכם תוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות שנתיים כל אחת, אלא אם יודיע מי מן הצדדים למשנהו, בדרכים הקבועות בהסכם, כי הוא אינו מעוניין בהארכה כאמור.

(7) בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות הקמעונאית, מתקשר הבנק מעת לעת (החל משנת 2010) בהסכמים עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן "מימון ישיר"), במסגרתם רוכש הבנק בדרך של המחאת זכויות והתחייבויות על דרך המכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב וכן את הבטחונות שניתנו להבטחתם, תוקף ההסכם האחרון שנחתם בין הצדדים ביום 7.2.13 הינו עד ליום 31.12.13. במועד רכישת הלוואות ממימון ישיר, עם קיום התנאים להכרה בנכס פיננסי (על פי FAS 166), רושם הבנק את הלוואות הנרכשות בספריו בגובה התמורה קרי, שווי הוגן, למעט הלוואות אשר לגביהן לבנק יש זכות החזרה לתקופה שהוגדרה בהסכם אשר נרשמות כחוב מובטח למימון ישיר. הכנסות המימון בעסקה נרשמות בהתאם לריבית האפקטיבית של הלוואות הנרכשות.

(8) סכום הערבויות לבתי משפט ואחרים ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 12 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (ליום 31 בדצמבר 2011 – 12 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(9) א. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו-1995, החברה המאוחדת הפקידה פקדון בסך של 7 מיליון ש"ח בבנק (31 דצמבר 2011 – 7 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שחברה מאוחדת של הבנק משמשת להן כנאמן.
 ב. חברה מאוחדת המשמשת כמנהלת תיקי השקעות מכוסה בביטוח אחריות מקצועית בהתאם לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), התשנ"ז - 1997.
 ג. חברה מאוחדת העוסקת בחיתום מכוסה בביטוח אחריות מקצועית בהתאם לתקנות ניירות ערך (חיתום), התשנ"ז – 2007.

(10) בהתאם להסכם שנחתם ביום 18 בדצמבר 2006, בין אגוד הנפקות בע"מ, חברה מאוחדת, לבין הבנק, התחייב הבנק כלפי הנאמנים לכתבי ההתחייבות הנדחים ולאגרות חוב שהנפיקה החברה המאוחדת למלא את כל תנאי התשלום כמצוין בכתבי ההתחייבות ובאגרות חוב.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

(11) הבנק, הנמנה על החברים במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ התחייב, ביחד עם יתר חברי הבורסה, לפצות הדדית את המסלוקה של הבורסה אם יגרם לה נזק בקשר עם חוסר מלאי או חוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במסגרת זו הקימה המסלוקה קרן סיכונים בה ישתתפו כל חברי המסלוקה ובכללם הבנק. דירקטוריון המסלוקה החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הדרוש במתן בטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלוקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 50 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 61 מיליון ש"ח).

(12) מסלוקת מעו"ף בע"מ מופעלת על ידי הבורסה לניירות ערך בע"מ. עיסוקיה העיקריים של המסלוקה הם הוצאת אופציות, העמדת כלים לסליקת עסקאות באופציות ומימושן ואספקת שירותים נלווים לחברי המסלוקה ולמסחר באופציות. הבנק, הנמנה על החברים במסלוקה, אחראי, ביחד עם יתר חברי המסלוקה כלפי המסלוקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה המסלוקה קרן סיכונים. חבר המסלוקה אחראי כלפי המסלוקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלוקה ובתנאים הנקבעים בידי דירקטוריון המסלוקה מעת לעת. דירקטוריון מסלוקת מעו"ף החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הדרוש במתן הבטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלוקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. לתאריך המאזן חלקו של הבנק בקרן הסיכונים הוא 62 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 112 מיליון ש"ח). חלקו של הבנק בקרן הסיכונים עלול לגדול אם אחד או יותר מהחברים האחרים במסלוקה, לא יעמדו בהתחייבויותיהם. הבנק התחייב כלפי המסלוקה לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלוקה. סך הערבויות בגין עסקאות עבור לקוחות ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 576 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 414 מיליון ש"ח). לעניין שעבוד בגין הנ"ל ראה באור 14.

(13) תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק ותיקון הוראות תקנון הבנק העוסקות בשיפוי וביטוח נושאי משרה: ביום 31 באוקטובר 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2012 תיקון לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, ובכלל זה לדירקטורים שבעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכאן, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות בנות שלו. זאת, בין היתר, בעקבות תיקוני חקיקה שונים, ובכלל זה חוק החברות, תשנ"ט-1999, חוק יעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב-2012, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקוני החקיקה") וכן לעדכן את נספח האירועים המצורף לכתב ההתחייבות לשיפוי, וזאת בשים לב לשינויים ולהתפתחויות באופי ובהיקף הסיכונים המשפטיים החלים על הבנק וחברות הבת שלו (להלן: "תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי" או "העסקה").

לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה או היה עניין אישי בעסקה בעת אישורה בהתאם למפורט להלן: מר ישעיהו לנדאו, ביחס לאישור תיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי עבור ה"ה ישעיהו לנדאו ויגאל לנדאו (ישעיהו לנדאו אחזקות) בע"מ אשר מר ישעיהו לנדאו (אביו של מר יגאל לנדאו) הינו בעל השליטה בה, הינה חלק מגרעין השליטה בבנק} וזאת הואיל וההחלטה האמורה תחול לגבי בעל השליטה או קרובו שצוינו לעיל, בתוקף כהונתם כדירקטורים בבנק. הגב' רות מנור לעניין קבלת ההחלטה בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור שכהן כדירקטור בבנק עד ליום 10.8.11 {מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור, השולטת יחד עם ד"ר יעל אלמוג, בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק}. כמו כן ולמען הזהירות, יצוין כי גב' רות מנור עשויה להיות בעלת עניין אישי גם בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי לעו"ד יצחק זיסמן {עו"ד יצחק זיסמן הינו מיופה כחה של הגב' רות מנור לצורך הפעלת זכויות הצבעה או זכויות אחרות המוקנות לגב' רות מנור מכח שליטתה והחזקתה העקיפה במניות הבנק, כמתחייב ממכתבי המפקח על הבנקים מיום 10.8.2011 ומיום 2.8.2012} כמו כן, ולמען הזהירות, יצוין כי לד"ר יעל אלמוג ו/או לנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ו/או לנכסי שרודר בע"מ עשוי להיות עניין אישי בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי למר חיים אלמוג המכהן כדירקטור בבנק מטעם ד"ר יעל אלמוג ו/או נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 ונכסי שרודר בע"מ.

עובר לאישור תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי אישרה ביום 31 באוקטובר 2012 האסיפה הכללית של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מיום 10 בספטמבר 2012) לתקן את תקנות 127 ו-129 בתקנון הבנק, בנושא שיפוי וביטוח נושאי משרה, וזאת בין היתר, לצורך התאמת נוסח התקנות האמורות לתיקוני החקיקה (להלן: "תיקון התקנון"). עוד יצוין, כי ביום 6 בפברואר 2013 תוקן תקנון הבנק באופן שהוכללה בו מגבלה לעניין סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק במסגרת התחייבות מראש לשפות נושאי משרה.

(14) ביום 22 ביוני 2009 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי שניתנה למי שיכהנו, מעת לעת, כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק (להלן: "נושאי המשרה"). במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005 (להלן: "כתב ההתחייבות"), לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר (להלן: "סכום השיפוי הנוסף"), מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר, הנקוב בכתב ההתחייבות האמור. סכום השיפוי הנוסף יוחד אך ורק לאירוע המפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות הנ"ל (שענינו הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). מובהר, כי השיפוי בקשר לאירועים הכלולים בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות יינתן תחילה מתוך סכום השיפוי הנוסף (15 מיליון דולר ארה"ב), וככל שיידרש שיפוי בגין אירוע מהסוג האמור העולה על סכום השיפוי הנוסף, ישופו נושאי המשרה גם מתוך סכום ההתחייבות לשיפוי הקיים בסך 35 מיליון דולר ארה"ב. הגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי, כמפורט לעיל, אושרה על ידי ועדת הביקורת ביום 27 באפריל 2009 ועל ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2009. לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה או היה עניין אישי בעסקה בעת אישורה בהתאם למפורט להלן עקב הגדלת סכום השיפוי ביחס לעצמם ו/או לקרוביהם, המכונים כדירקטורים בחברה: מר ישעיהו לנדאו, בעל השליטה בישיבה לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי לעצמו ולמר יגאל לנדאו (בנו); גב' רות מנור וגב' דרורה זכאי, בעלות השליטה בעת אישור העסקה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור (בעלה של גב' רות מנור) ולמר חיים אלמוג (חתנה של גב' דרורה זכאי בעת אישור השיפוי).

(15) ביום 30 ביוני 2009 אישר דירקטוריון הבנק מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות: אגוד שוקי הון בע"מ, אגוד הנפקות בע"מ, איגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ, אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ וליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (וזאת בהמשך לכתבי שיפוי שניתנו בעבר לחברות אגודים בע"מ, אגוד מערכות בע"מ, אגוד השקעות ויזום בע"מ ואגוד ליסינג בע"מ, כאשר לעניין כתב השיפוי לאגוד ליסינג אישר דירקטוריון הבנק השמטת תניות מכתב השיפוי בתוקף מיום 30 ביוני 2009), בגין כל התחייבויותיהן (ללא הגבלה בסכום), לרבות אך לא רק בגין אשראים והלוואות שהוענקו לחברות על ידי הבנק או על ידי כל צד ג', ובגין כל התחייבות אחרת אשר תהיינה לחברות המאוחדות וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 (יחס הון מזערי) (הוחלפה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201) ו-313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים), ובהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 203 בדבר מסגרת עבודה ומדידה להלימות הון-גישה סטנדרטית סיכון אשראי (באזל 2).

(16) ביום 28 באוגוסט 2011 נחתם הסכם פקדונות בין הבנק לבין אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "ההסכם המעודכן"). ההסכם המעודכן יחול על הנפקות של אגודות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים (להלן: "ניירות הערך המוצעים"), שתבוצענה מכוח תשקיף המדף שפורסם ביום 29 באוגוסט 2011 (להלן: "תשקיף המדף"). על פי ההסכם המעודכן, נקבע כי הבנק יכסה את כל הוצאות ההנפקה הישירות של החברה של ניירות הערך המוצעים מייד עם הוצאתן בפועל. עוד נקבע בהסכם המעודכן, כי התמורה מהנפקת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף המדף תופקד על-ידי החברה בפקדונות בבנק, אשר יהיו בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי ניירות הערך המוצעים ובתנאי ריבית אשר יהיו זהים או עדיפים מהם, כפי שיוסכם עם הבנק מעת לעת, אשר יאפשרו פירעון מלא של ניירות הערך המוצעים במועד, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05% או מרווח בשיעור אחר, כפי שייקבע בין הבנק לחברה, העשוי לכסות בקירוב את סכום הוצאות השוטפות של החברה בקשר עם ניירות הערך המוצעים שיונפקו כאמור לעיל. ההסכם המעודכן לא יגרע מתוקף הסכמי פקדונות קודמים, שהחברה התקשרה בהם עם הבנק, החלים ביחס להנפקות שבוצעו בהתאם לתשקיפים קודמים של החברה המפורטים להלן:

ביום 12 באפריל 2005 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "חברת הבת") הסכם פקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום 13 באפריל 2005, ביום 18 בדצמבר 2006 נחתם בין הבנק לבין חברת הבת הסכם פיקדונות (כפי שתוקן ביום 1 בינואר 2007), בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום 7 בינואר 2007, ביום 27 באוגוסט 2009 נחתם בין הבנק לבין חברת הבת הסכם פיקדונות נוסף בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי חברת הבת ביום

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

31 באוגוסט 2009) ובקשר לתמורות ההנפקה על פי דוחות הצעת המדף להנפקת תעודות התחייבות על פי התשקיפים הנ"ל, במסגרתם, בין היתר, נקבע כדלקמן:

- א. התמורה מהנפקת תעודות ההתחייבות שתונפקנה על פי התשקיפים הנ"ל תופקד על ידי החברה הבת בפיקדונות בבנק (להלן: "הפיקדונות"). כל פיקדון מבין הפיקדונות יהיה בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי תעודות ההתחייבות המוצעות במסגרת התשקיפים הנ"ל ודוחות הצעת המדף, ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים ו/או עדיפים מהם, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.12%.
- ב. כל פיקדון יהיה בדרגת פירעון זהה לדרגת הפירעון של תעודות ההתחייבות שתמורתן הופקדה בפיקדון.
- ג. בנק נתן את הסכמתו העקרונית לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות שתוצענה, אשר תוחזקנה בידי הציבור, התחייבות הבנק אינה ניתנת לביטול או לשינוי, מאחר שתלויות בה זכויות צד שלישי, דהיינו זכויות בעלי תעודות ההתחייבות והנאמנים לתעודות ההתחייבות.
- ד. ההסכמים יעמדו בתוקפם כל עוד תעודות ההתחייבות יהיו במחזור.

(17) ביום 31 באוקטובר 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2012, רכישת פוליסת ביטוח נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות שלו (D&O) בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, יחד עם רכישת פוליסת ביטוח בנקאית שגבולות האחריות במסגרתה הינם בסכום זהה לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בספטמבר 2012 ועד ליום 14 בספטמבר 2013. הפוליסות נרכשו אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון, כאשר הפניקס חברה לביטוח בע"מ מעניקה לבנק "שירותי חזית" בגין הפוליסות. הפרמיה הכוללת ששילם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה (כולל התמורה בגין "שירותי החזית") הינה בסך כולל של כ- 250,000 דולר ארה"ב. הפוליסה חלה בתנאים זהים הן לגבי נושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם (מר ישעיהו לנדאו- לעניין רכישת פוליסת הביטוח לה"ה ישעיהו לנדאו ויגאל לנדאו המכהנים כדירקטורים בבנק (ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ אשר מר ישעיהו לנדאו (אביו של מר יגאל לנדאו) הינו בעל השליטה בה, נמנית על בעלי השליטה בבנק) והגב' רות מנור לעניין רכישת פוליסת הביטוח לה"ה יצחק מנור שכהן כדירקטור בבנק עד ליום 10 באוגוסט 2011 (מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור, השולטת יחד עם ד"ר יעל אלמוג, בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק) והן לגבי נושאי משרה אחרים בבנק.

(18) א. נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, קיימות הפרשות נאותות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים הנובעים מתביעות תלויות כנגד הבנק. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה הינו כ- 9 מיליון ש"ח.

ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום סך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות שוק ההון של מיופה כוח בחשבון ("הדרישה"). הדרישה הוגשה על ידי הנאמן בפשיטת הרגל על נכסי מיופה הכוח. עיקר הטענות כפי שפורטו בדרישה הינן בקשר להתנהלות מיופה הכוח בחשבונות הבנק הרלבנטיים. לטענת הנאמן, הבנק הפר את אמונו לקוחות הבנק ואת חובת הזהירות כלפי לקוחותיו של מיופה הכוח והפר חובות חקוקות שאפשרו למיופה הכוח לבצע מעשי מרמה המיוחסים לו כלפי לקוחותיו. לאחר שהבנק דחה את הדרישה, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכוח דוח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, ובכללן כי הבנק הפר חובות זהירות ונאמנות המוטלות עליו כבנק, והפר הוראות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ו/או למיסוי. בדוח האמור לא נתבקש סעד כספי כנגד הבנק אלא הבנק נתבקש להגיב על הדוח, ולהמציא דוחות ומסמכים ספציפיים שונים. הבנק הגיש תגובה מטעמו ולאחר מכן הוגשו תגובות חוזרות, הן של הנאמן והן של הבנק. עפ"י החלטת ביהמ"ש על הבנק להמציא לנאמן דוחות ומסמכים הקשורים לחשבונו של מיופה הכוח עצמו (ככל שאלה קיימים) ולא לחשבונות אחרים כלשהם. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, בהיעדר ביסוס לחבות של הבנק ובהיעדר פירוט ו/או כימות לטענות ולאופן בו הן מבססות סעד, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה. בסוף חודש אוקטובר 2011 הוגשה כנגד הבנק בבית המשפט המחוזי מרכז תביעה כספית בסך 12 מיליון ש"ח על ידי שני תובעים, שאינם לקוחות הבנק, הטוענים כי נפגעו כתוצאה מפעילותו של מיופה הכוח כאמור לעיל. כמו כן, בחודש דצמבר 2011 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בת"א תביעה נוספת בסך 6 מיליון ש"ח בקשר עם חשבון שנפתח ע"ש התובע מכוח ייפוי כוח שניתן למיופה הכוח הנ"ל, ובמסגרתה הוא טוען כי נפגע כתוצאה מפעילותו. תביעה זו נדחתה על הסף ואולם הוגש ערעור על הדחייה. שתי התביעות הנ"ל

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

טופלו על פי כללי החשבונאות המקובלים וזאת בהתבסס על דעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים.

ג. ביום 29 לאוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי-מרכז, על ידי זאבי תקשורת אחזקות בע"מ. (כינוס) וזאבי תקשורת-מימון וניהול בע"מ (בכינוס) תובענה לסעד הצהרתי נגד הבנק ושישה בנקים אחרים שעניינה, על פי הנתען בה, ניסיון של הבנקים לגבות מהמבקשות הפרשים בגין מה שמכונה בתובענה "ריבית הפרה" על הלוואה שניתנה להן ע"י הבנקים ואשר מניות בזק- החברה הישראלית לתקשורת בע"מ שימשו לה כבטוחה. ההפרשים מצטברים על-פי הטענה, נכון ליום הגשת התובענה, לסכום של כ- 840 מיליון ש"ח לכל הבנקים (להלן: "סכום ההפרש בגין ריבית ההפרה"), מעבר לריבית ההסכמית כהגדרתה בתובענה. בתובענה מתבקשים צוים הצהרתיים הקובעים כדלהלן:

- כי הבנקים אינם זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית ההפרה, כהגדרתה בתובענה.
- כי סכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, יופחת לסך של כ-37 מיליון ש"ח.
- כי בהתאם לאמור לעיל, חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ-176 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה (במקום סך של כ-981 מיליון ש"ח, כנטען על ידי הבנקים).
- לחלופין - כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בתקופה שהחל ממאי 2003 ואילך, בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר עד למועד האמור; וכי בהתאם לכך חובן הכולל של המבקשות הינו בסך של כ-459 מיליון ש"ח, נכון ליום הגשת התובענה.

התובענה מבוססת על מספר עילות עיקריות ביניהן: הטענות כי "ריבית ההפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", שבית המשפט רשאי להפחיתו וכי בחינתן של נסיבות המקרה מחייבת את המסקנה, כי יש הצדקה להפחתת הסכום; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם הלוואה בהתאם לאומדן דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה יהווה איפיה בלתי צודקת של הסכם הלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתתה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם. אין בתובענה התייחסות ל"חלקו" של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך מצוינים אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כאשר חלקו של הבנק הוא 4%. בחודש ינואר 2010 נתקבלה החלטת בית המשפט המורה על ברור התובענה בדרך של תביעה כספית רגילה, בגינה על התובעת לשלם אגרה מלאה בתוך המועד שקצב להן בית המשפט וזו הוגשה לבית המשפט במהלך חודש פברואר 2010.

לפי חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, ניתן להניח כי חלקו של כל אחד מהבנקים בהפרש הנתען הוא כאחוז ההשתתפות שלו במימון.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים החיצוניים המטפלים בתובענה, על יסוד המידע והנתונים הידועים להם, הערכת סיכויי התובענה להתקבל קלושים.

ד. בחודש דצמבר 2011 הוגש בבית המשפט המחוזי בת"א כתב תביעה נגד הבנק וכן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, בסכום כולל של כ-5.4 מיליון ש"ח. בכתב התביעה נטען כי בפעולות של משיכת/הפקדת/פריטת מזומן בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח, הבנק רשאי לגבות העמלה הנגזרת באחוזים רק מההפרש שבין הסכום המטופל לבין 10 אלפי ש"ח ולא ממלוא סכום המזומנים שטופל. עוד נטען כי אם באותו יום בוצעו מס' פעולות מהסוג האמור, הבנק מחשב את העמלה לפי הסכום הכולל במצטבר וזאת בניגוד להוראות הדין. התובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, ואולם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים החיצוניים המטפלים בתובענה, על יסוד המידע והנתונים הידועים להם בשלב זה, סיכויי התובענה להתקבל קלושים.

ה.1. ביום 9 באוגוסט 2012, התקבלו במשרדי הבנק כתב תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית לפי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "התביעה והבקשה"). התביעה הוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. עילות התביעה והבקשה הנתענות הינן הפרת חובת תום הלב בגין העובדה שהבנק הסתיר כביכול מהמבקשים ומיתר חברי הקבוצה (כהגדרתם להלן), מסמך משמעותי להסכם הלוואה – שהוא "היתר עסקא", וכן את החובות המוטלות כביכול על הבנק מכוח מסמך זה, וזאת בניגוד להוראות חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 ובניגוד להוראות סעיפים 3-4 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. עוד טוענים המבקשים כי הבנק עשה עושר ולא במשפט לכאורה בגין גביית ריבית פיגורים מהמבקשים ומיתר חברי הקבוצה, אף שלטענת המבקשים, שימוש בחיוב ריבית כעונש כלפי הלווה אינו נכנס לגדר של היתר עסקא. הקבוצה אותה מבקשים המבקשים לייצג הוגדרה ככל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר התקשר עם הבנק ואשר נטל הלוואה ו/או קיבל אשראי בהסתמך על קיומו של היתר עסקא שקיבל הבנק מבית דין צדק לממונות ואשר ניזוק מאי קיומו, כביכול, של היתר העיסקא על ידי הבנק. המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

הקבוצה על סך של 1,177,400,000 ש"ח. בנוסף מבקשים המבקשים לפסוק להם גמול מיוחד בגין טרחתם בשיעור של 7.5% מהפיצוי הכולל ושכר טרחה לעורך דינם בשיעור של 15% מהפיצוי הכולל. לאחרונה הורה ביהמ"ש על העברת ההליך לביהמ"ש המחוזי בת"א. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר, ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידיה להעריך בשלב זה את תוצאותיה.

2. תביעה נגד כרמל - אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה")

ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד כרמל- אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים כנגד הנתבעים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הבנקים גבו מהלווים ומהעורבים שלא כדין עמלות בגין ביטוח חיי לוויים ונכסים המשועבדים לבנק וכי הם זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. החברה וכן יתר הנתבעים הגישו בקשות לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף. הבקשה טרם נדונה לגופה. במהלך דיון מוקדם שנתקיים בית המשפט המחוזי הוחלט לעכב את הדיון בתיק עד להכרעה סופית בגורלה של בקשה אחרת לאישור התובענה כתובענה ייצוגית בעניין דומה ואשר החברה אינה צד לה (להלן: "הבקשה האחרת"). הבקשה האחרת הסתיימה בהסדר פשרה שקיבל את אישור בית המשפט. כמו כן, הוחלט "להקפיא" את ההליכים בתיק התביעה עד להחלטה עקרונית שתתקבל בבית המשפט העליון בסוגיית תקנה 29 לתקנות סדר הדיון האזרחי, התשמ"ד-1984. החלטה עקרונית בסוגיה הנ"ל ניתנה על-ידי בית המשפט העליון ולפיה תקנה 29 אינה מאפשרת הגשת תובענות ייצוגיות. יצוין, כי התובעים מבקשים לאשר התביעה כתובענה ייצוגית גם מכוח חוקים אחרים הקובעים הסדרים להגשתן של תובענות ייצוגיות. לגבי ההליכים בתביעה הנסמכים על עילות אחרות, ההשגחה בעינה עומדת עד לקבלת החלטה אחרת. בנוסף לאמור לעיל, לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לוויים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה ולאומדן, הסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה. היועצים המשפטיים סבורים, כי בנוסח אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

3. תביעה נגד חברה לנאמנות של הבנק אגוד בע"מ (להלן "החברה")

ביום 22 ביוני 2009 הוגש לבית המשפט המחוזי, נגד הבנק ונגד חברת הבת בבעלותו המלאה החברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ (ביחד: "הבנק"), על ידי רד-רוק הולדינגס לימיטד, שהיא חברה אמריקאית ועל ידי חברת הבת שלה, רד-רוק קומודיטיס ("קומודיטיס"), שהיא חברה אמריקאית המצויה בהליכי פירוק בישראל (ביחד: "התובעות"), כתב תביעה מתוקן על סך של 10 מיליון ש"ח. הסכום שהיה נקוב בכתב התביעה לפני תיקונו עמד על סך של כ- 178 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "הסכום הראשוני"). התובעות ביקשו פטור מתשלום אגרה בגין הסכום הראשוני, אך בקשתן נדחתה. לאחר מכן ביקשו התובעות לתקן את כתב התביעה לסכום של 10 מיליון ש"ח (לצרכי אגרה) (להלן: "הסכום המתוקן") ובקשתן אושרה, כמו כן ביקשו התובעות להפחית את תשלום האגרה ולשלם אגרה בהתאם לסכום המתוקן, על אף שבמסגרת החלטה קודמת נפסק כי עליהן לשלם אגרה גבוהה בהרבה. בקשה זו אושרה ובעקבותיה שולמה האגרה והוגשה התביעה כאמור לעיל. בכתב התביעה המתוקן ציינו התובעות, כי סכום התובענה הוא כ- 155 מיליון דולר ארה"ב ולצרכי אגרה הינו 10 מיליון ש"ח. טענות התובעות בתמצית הינן בקשר לאירועים משנת 1992 כי הבנק אפשר שחרור לידי צד ג' של מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבורו, וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבור מטעני הפלדה. התובעות טוענות כי בכך הפר הבנק הסכם נאמנות שנכרת בינו ובין החברה אמריקאית שבמסגרתו התחייב הבנק לבדוק ולוודא שמטעני הפלדה מאוחסנים ושומרים בנמל. מאחר ולטענת התובעות הבנק לא קיים התחייבות זו, הוא חייב לשלם לתובעות את הסכום אשר הגיע להן מאותו צד ג' בגין מטעני הפלדה, בצירוף ריבית. לחילופין, טוענות התובעות, כי הבנק הציג כלפיהן מצגי שווא רשלניים, הפר חובות זehירות שהוא חב להן כביכול, הפר חובות על פי חוק השומרים, הפר חובות על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) והפר התחייבות לבטח את מטעני הפלדה. לאחרונה הוגשה בקשה מחודשת להגדלת סכום התביעה לכ-22 מיליון דולר בצירוף ריבית מיום 7 באוגוסט 1992 בשיעור שלטענת התובעות נקבע בהסכם בין התובעות לבנק ולחברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ, הן הנתבעות, ולמתן פטור מאגרה לסכום המוגדל אך בסמוך לאחר מכן היא נמחקה לבקשת התובעות.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת מהיועצים המשפטיים החיצוניים המטפלים בתביעה, המסתמכת על העובדות הידועות להם, הערכת סיכויי התביעה להתקבל קלושים. כמו כן, לבנק הסדר עם מבטחיו בקשר לכיסוי חלק עיקרי מהסכומים העלולים להיות משולמים על ידו בגין התביעה, לרבות

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

הוצאות משפטיות בגין ניהולה.

1. ביום 21 בפברואר 2013 קבל הבנק טיוטת בקשה דחופה אותה מבקש להגיש המנהל המיוחד של קבוצת חפציבה (בפירוק) לבית המשפט שלפירוק, בה מתבקש בית המשפט להורות למנהל המיוחד מטעם הנאמן הזמני/המפרק/המפרק הזמני להגיש תביעה בסכום של כ- 45 מיליון ש"ח, בשם אחת מחברות הקבוצה, חפציבה חופים בע"מ (בפירוק) (להלן - "חופים"), כנגד בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק ו-4 נתבעים נוספים.

לפי הטענה שבטיטת התביעה שצורפה לבקשה, החל בחודש מרץ 2006 ועד לקריסת קבוצת חפציבה בתחילת אוגוסט 2007, הוצאו מחשבון חופים שלא כדין מעל 45 מיליון ש"ח כספים, שהועברו שלא כדין לגופים אחרים, ובתוכם - חברות קבלניות מקבוצת חפציבה ולחברות פרטיות נוספות שהיו בשליטת בועז יונה ו/או נתבע אחר. הפעולות כאמור לעיל בוצעו לפי הטענה, בין היתר, באמצעות חשבונות הבנק של חופים שהתנהלו אצל כל אחד מן הבנקים הנתבעים, אשר כל אחד מהם שימש גם כבנק של החברות הקבלניות הנזכרות. נטען כי הבנקים אפשרו הוצאת כספים על פי הוראות בלתי תקינות, אף שהפעולות והנסיבות הקשורות בהן היו צריכות לעורר חשד, וכי הבנקים ידעו, או למצער היה עליהם לדעת, כי מתן ההוראות טעון קבלת אישורים נוספים באורגנים של חופים עצמה. עוד נטען כי הבנקים ידעו, או היה עליהם לדעת, שרובם המכריע של הכספים מוצאים מחופים שלא לטובת חופים, וכי הבנקים עצמם היו נגועים בניגוד עניינים, באשר חלק מן ההעברות הכספיות הבלתי תקינות לכאורה, בוצעו לחשבונות החברות הקבלניות בהן היו יתרות חובה או חריגות מיתרות החובה המאושרות. אחד מן הנתבעים, ועל פי טענתו, חבות כל הבנקים לנזקים היא יחד ולחוד. בשלב מוקדם זה אין באפשרות הבנק להתייחס לתוכן המסמך הנזכר.

(19) במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק - אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן - "החברה"), נבחנה פעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מכרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ-7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל. בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המיסים בדבר דחיית ההשגה. במהלך חודש ינואר 2010 הגישה החברה ערעור על החלטה. לאור הודעת מנהל מע"מ מחודש אוגוסט 2012 על ביטול השומה נשוא הערעור, מחק בית המשפט גם את הערעור הנוגע לשומה, ללא צו להוצאות.

ביום 18 באוגוסט 2011 נמסר לחברה מכתב מאת רשות המיסים, על פיו החליטה הרשות לשנות את סיווגה של החברה מ"עוסק" ל"מוסד כספי", וזאת החל מיום 1 בספטמבר 2011. משמעות שינוי הסיווג היא "מכירה רעיונית" של נכסי החברה (ציוד המחשוב) שבעת רכישתם נוכה מס התשומות בגינם, והטלת מע"מ בגינה. מועד ה"מכירה" יהיה בהתאם למועד שינוי הסיווג. החברה חולקת על החלטת שינוי הסיווג והגישה כתב השגה ביום 1 בדצמבר 2011. חודש יולי 2012 הודיעה רשות המיסים לחברה על דחיית ההשגה שהגישה. בחודש אוקטובר 2012 הגישה החברה לביהמ"ש המחוזי ערעור על החלטת רשות המיסים בהשגה והוא תלוי ועומד. להערכת הבנק, שינוי הסיווג אינו צפוי להשפיע מהותית על מצבו הכספי של הבנק.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 19 - פעילות מכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2012				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
				במיליוני ש"ח

-	-	-	72	-
-	-	-	72	-
-	-	-	72	-

א. נגזרים מגדרים (1)

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים ALM (1)(2)

-	-	9,873	-	980
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	185	1,379	-	-
-	185	1,185	-	-
-	-	-	3,154	-
-	370	12,437	3,154	980
-	-	-	2,035	-

חוזי Forward

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

Swaps

סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ג. נגזרים אחרים (1)

-	1	1	-	-
-	-	8,520	-	-
-	-	-	-	-
-	8,529	647	-	-
-	8,477	647	-	-
-	-	-	-	-
639	-	1,808	763	-
642	102	1,760	763	-
1,281	17,109	13,383	1,526	-

חוזי Futures

חוזי Forward

חוזי אופציה שנסחרים בבורסה

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סה"כ

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

131	-	-	-	-
-	-	3,061	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב

חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 19 - פעילות מכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2012				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
-	-	-	3	-
-	13	132	58	5
-	13	155	154	4
15	160	90	3	-
15	163	95	3	-
-	-	-	-	-

2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים (1)
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM (1) (2)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים (1)
שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרי אשראי
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו חיובי

(1) למעט נגזרי אשראי.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2012					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		מרכזיים	ובנקים		
476	171	-	8	236	61
587	240	-	208	139	-
1,063	411	-	216	375	61

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (2)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה		עד 3 חודשים
		עד 5 שנים	עד 3 חודשים	
980	-	50	780	150
4,752	1,505	876	845	1,526
28,881	-	17	5,281	23,583
17,479	77	153	707	16,542
1,412	-	131	-	1,281
53,504	1,582	1,227	7,613	43,082

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

(1) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 476 מיליון ש"ח.
(2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 19 - פעילות מכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2011				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית שקל - מדד במיליוני ש"ח	אחר
-	-	* 11,400	-	876
-	232	2,467	-	-
-	232	2,352	-	-
-	-	-	2,489	-
-	464	16,219	2,489	876
-	-	-	1,718	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

חוזי Futures
חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

* סווג מחדש, ראה באור 1.ג.5.ב.

באור 19 - פעילות מכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים		
846	446	-	1	320	79
529	293	-	37	199	-
1,375	739	-	38	519	79

במיליוני ש"ח

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)
 סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (2)
 סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011				
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 3		עד 3 חודשים
		מעל 5 שנים	ועד 5 שנים	
876	-	150	626	100
4,093	2,571	1,132	352	38
38,089	-	18	7,632	30,439
14,841	113	391	143	14,194
1,785	-	134	24	1,627
59,684	2,684	1,825	8,777	46,398

במיליוני ש"ח

חוזי ריבית
 שקל - מדד
 אחר
 חוזי מטבע חוץ
 חוזים בגין מניות
 חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ

(1) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 846 מיליון ש"ח.
 (2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לגבי מכשירים פיננסיים הנמדדים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן- ראה פירוט בבאור 20א. לגבי המכשירים הפיננסיים האחרים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים (למעט כתבי התחייבויות נדחים סחירים). לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה בספרים לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

1. מזומנים – היתרה המאזנית הינה השווי ההוגן.
2. פיקדונות בבנקים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.
3. ניירות ערך – ניירות ערך שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק, למעט מניות לא סחירות אשר מוצגות לפי עלות (אשר הינה אומדן לשווי הוגן). ראה פירוט בבאורים 1.ה.6 ו-20א.
4. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. כל קבוצה פולחה לקטגוריות לפי בסיסי הצמדה ותקופות לפירעון. כמו כן, בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. בנוסף, נעשתה חלוקה לקטגוריות נוספות שמשקפת את רמת הסיכון הגלומה באשראי שניתן לאוכלוסיות שונות, המשקפת בשיעורי היוון שונים בהתאם למידת הסיכון. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי. בנוסף לכך, בוצעה גם בדיקת רגישות של אומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים לשיעורי ריבית הניכיון. הבדיקה העלתה שתוספת של 1% לריבית הניכיון מפחיתה סך של כ- 2 מיליון ש"ח מאומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים לסוף דצמבר 2012.
5. פיקדונות הציבור, פיקדונות מבנקים, פיקדונות מהממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.
6. כתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים- בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק יכול לגייס כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.
7. כתבי התחייבות נדחים סחירים – לפי שווי השוק בבורסה.
8. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי, התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה המאזנית מהווה קירוב לשווי ההוגן, שכן תנאי העסקות שבמאזן אינם שונים מהותית מתנאי עסקאות דומות ביום הדיווח.
9. מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב). ראה גם פירוט בבאור 19.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 20 א - פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן
סכומים מדווחים

יתרות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011				ליום 31 בדצמבר 2012				א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים	נתונים נצפים משמעותיים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	מחירים מצוטטים	נתונים נצפים משמעותיים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	במיליוני ש"ח
בשווק פעיל (רמה 1)	אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	יתרה מאזנית	בשווק פעיל (רמה 1)	אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	יתרה מאזנית	
1,041	-	-	1,041	1,192	-	-	1,192	נכסים
3,778	2	634	3,142	2,687	2	302	2,383	אשראי לציבור ⁽¹⁾
3	-	3	-	-	-	-	-	ניירות ערך זמינים למכירה:
828	-	2	826	726	-	1	725	אג"ח של ממשלת ישראל
230	136	94	-	166	136	30	-	אג"ח של ממשלות זרות
62	14	20	28	58	1	35	22	אג"ח של מוסדות פיננסיים בישראל
688	56	295	337	821	41	353	427	אג"ח מגובי נכסים (ABS)
16	8	8	-	5	5	-	-	אג"ח של אחרים בישראל
72	-	-	72	64	-	-	64	אג"ח של אחרים זרים
1,004	-	2	1,002	337	-	2	335	מניות ⁽²⁾
1	-	-	1	8	-	-	8	ניירות ערך למסחר:
* -	-	* -	* -	-	-	-	-	אג"ח של ממשלת ישראל
21	-	-	21	14	-	-	14	אג"ח של מוסדות פיננסיים בישראל
29	-	-	29	18	-	-	18	אג"ח מגובי נכסים (ABS)
6	4	2	-	5	5	-	-	אג"ח של אחרים בישראל
192	-	192	-	61	7	54	-	אג"ח של אחרים זרים
445	-	424	21	222	63	150	9	נכסים בגין מכשירים נגזרים:
164	12	-	152	173	13	-	160	חוזי שקל - מדד
39	-	39	-	15	8	7	-	חוזי ריבית אחרים
739	-	-	739	789	-	-	789	חוזי מטבע חוץ
9,358	232	1,715	7,411	7,361	281	934	6,146	חוזים בגין מניות
								חוזי סחורות ואחרים
								נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
								סך הכל נכסים
								התחייבויות
1,005	-	-	1,005	1,135	-	-	1,135	פקדונות הציבור ⁽¹⁾
2	2	* -	-	4	3	1	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
281	-	281	-	160	-	160	-	חוזי שקל - מדד
431	-	410	21	250	-	241	9	חוזי ריבית אחרים
166	14	-	152	176	15	-	161	חוזי מטבע חוץ
39	-	39	-	15	-	15	-	חוזים בגין מניות
739	-	-	739	789	-	-	789	חוזי סחורות ואחרים
123	-	-	123	334	-	-	334	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
2,786	16	730	2,040	2,863	18	417	2,428	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
								סך הכל התחייבויות

- השאלת ניירות ערך סחירים.
- מניות וניירות ערך שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות הינם בסך 36 מיליון ש"ח (31.12.11-53 מיליון ש"ח).
- מכירת ניירות ערך בחסר.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

ב. פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

אשראי פגום שגבייתו מותנת בביטחון מסתכם בסך 322 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012 לעומת 17 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011 ומדרג שווי הוגן הינו רמה 3.

באורים לדוחות הנכסיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 220 - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנוכללו ברמה 3

סכומים מדוחות

יתרות על בסיס מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012		שווי הוגן		רווחים (הפסדים) ונטו, שמומשו		רווחים (הפסדים) ונטו, שמומשו	
		ליום 31		ליום 31		ליום 31	
		מומשו שנוכללו:		מומשו שנוכללו:		מומשו שנוכללו:	
רווחים (הפסדים)	שווי הוגן	רווחים (הפסדים)	שווי הוגן	רווחים (הפסדים)	שווי הוגן	רווחים (הפסדים)	שווי הוגן
שטרם מומשו בגין	ליום 31	שטרם מומשו בגין	ליום 31	שטרם מומשו בגין	ליום 31	שטרם מומשו בגין	ליום 31
מכשירים המוחזקים	בדצמבר 2012	העברות (3)	בדצמבר 2012	העברות אל (4),(3)	רמה 3	סילוקים	בדצמבר 2011
ליום 31 בדצמבר 2012		מתוך רמה 3		רמה 3		התפקות	בדצמבר 2011
						רישית	בדצמבר 2011
						אחר בהון	בדצמבר 2011
						הופסד	בדצמבר 2011
							במיליוני ש"ח

בנסים

פירות ערך זמינים למכירה: (1)

אג"ח של ממשלת ישראל

אג"ח של מוסדות פינוסיים זרים

אג"ח מוגבל נכסים (ABS)

אג"ח של אחרים בישראל

אג"ח של אחרים זרים

בנסים בגין מכשירים נגזרים (2)

חוזי שקל - מדד

חוזי ריבית אחרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים

בתחילת

התחילת בגין מכשירים נגזרים (2)

חוזי שקל - מדד

חוזים בגין מניות

סך הכל התחילת

(1) רווחים (הפסדים) ונטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד כבעד "הכנסות מימון שאין מריבית".

רווחים (הפסדים) ונטו שטרם מומשו נכללו בהון כבעד "התאמות בגין יציאת ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) רווחים (הפסדים) ונטו שמומשו וטרם מומשו נכללו בדוח רווח והפסד כבעד "הכנסות מימון שאין מריבית".

(3) העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעות מהערך נתונים נצפים מהשקן בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נצפים מהשקן בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעות ממעב הפוך.

(4) הבנק יישם לראשונה את הבהרת בנק ישראל, המפורטת בסעיף 1.ה.6. במקרים בהם לא נמצאו נתונים נצפים מהשקן לאיכות האשראי של הצד הנגדי חשיפת הבנק לאותו צד נגדי סווג כנדרש על פי ההנחיה לדרוג ברמה 3.

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הנכסיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 220 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנקללו ברמה 3 (המשך)

סכומים מדוחים

יתרות על בסיס מאוחד

לשנה סגסגית ביום 31 בדצמבר 2011		שיוו הוגן		רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים:		רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים:		שיוו הוגן	
שיוו הוגן	רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים	שיוו הוגן	רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים	שיוו הוגן	רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים	שיוו הוגן	רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים	שיוו הוגן	רווחים (הפסדים) וטרם מומשו שווקים
2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011

במיליוני ש"ח

נכסים

פירות ערך זמניים למכירה:	1	-	-	1	-	-	-	1	-
אג"ח של ממשלת ישראל	4	136	-	8	(2)	-	(4)	9	125
אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים	1	14	-	-	(1)	-	-	2	12
אג"ח מוגב נכסים (ABS)	-	56	(12)	14	(2)	-	(5)	6	47
אג"ח של אחרים בישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אג"ח של אחרים זרים	-	8	-	-	-	-	-	-	8

נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾

חוזי שקל - מדד	4	4	-	-	(5)	-	-	-	4	5
חוזים בגין מניות	(4)	12	-	-	-	-	-	7	(4)	9
סך הכל נכסים	5	232	(12)	23	(10)	-	(9)	17	17	206

התחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	2	2	-	-	(3)	-	-	-	3	2
חוזי שקל - מדד	-	-	-	-	(103)	-	-	-	(35)	138
חוזי מטבע חוץ	(2)	14	-	-	-	-	-	7	(2)	9
חוזים בגין מניות	-	16	-	-	(106)	-	-	7	(34)	149
סך הכל התחייבויות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- (1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".
- רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניהול ערך זמניים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו וטרם מומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".
- (3) העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעות מהעדך נתונים נצפים מהשוק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נצפים מהשוק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעות ממצב הפוך.
- * סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 20ג - מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

סכומים מדווחים

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

במאחד:				
ממוצע משוקלל	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012			נכסים
	טווח הנתונים*	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	
1.22%	1.67%-1.72	שיעור היוון	היוון תזרים מזומנים	132
(0.01%)	(0.9%) - 2.3%	שיעור היוון סיכון אשראי	היוון תזרים מזומנים	5
1.7%	0.3%-5.3%	צד נגדי (CVA)	היוון תזרים	7
			מזומנים/מודל תמחור אופציות	
1.3%	0.9%-5%	צד נגדי (CVA)	היוון תזרים	63
			מזומנים/מודל תמחור אופציות	
3.7%	0.3%-5%	צד נגדי (CVA)	מודל תמחור אופציות	13
			מודל תמחור אופציות	
0.8%	0.5%-0.8%	צד נגדי (CVA)	מודל תמחור אופציות	8
3.3%	3.3%	צד נגדי (CVA)	מודל תמחור אופציות	8
				228
(0.4%)	(1.0%) - 1.5%	שיעור היוון	היוון תזרים מזומנים	3
28.5%	28.5%	סטיית תקן	מודל תמחור אופציות	2
				5

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	
טכניקת הערכה	במיליוני ש"ח
שמאיות כולל מקדמים למימוש מהיר	322

ג. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

טכניקת ההערכה העיקרית המשמשת את הבנק למדידת שווי הוגן של נכסים והתחייבויות ברמה 3 הינה היוון תזרים מזומנים. תזרים המזומנים העתידי של המכשיר נלקח מתוך ההסכם עם הצד הנגדי, כאשר שיעור ההיוון מגלם את הסיכון הטמון במכשיר. שיעור ההיוון אשר משמש להיוון התזרים הינו שילוב של ריבית חסרת סיכון שהינו נתון נצפה מהשוק כגון: ריבית בנק ישראל, ליבור או ריבית מאג"ח מדינת ישראל בשילוב עם הערכת פרמיית הסיכון על פי הנחות הבנק. עלייה משמעותית בפרמית הסיכון לעומת הנחות הבנק, עלולה לגרום לקיטון בשווי ההוגן של המכשיר ולהפחתה בהון הבנק. באג"ח של מוסדות פיננסיים זרים שיעור ההיוון כולל הערכה להסתברות לכשל משוקלל של מדינת ישראל ושל הבנק המנפיק. בחוזי שקל- מדד שיעור ההיוון כולל מרכיב של צפיות אינפלציה עד שנה. הבנק מיישם את הבהרת בנק ישראל, המפורטת בסעיף 1.ה.6. על פיה במקרים בהם לא נמצאו נתונים נצפים מהשוק לאיכות האשראי של הצד הנגדי, חשיפת הבנק לאותו צד נגדי תסווג לדרוג ברמה 3.

* כאשר השורה כוללת מספר מכשירים, מוצג הטווח בין המכשיר עם הנתון המינימלי למכשיר עם הנתון המקסימלי.
** בנוסף, קיימים נכסים בסך של 53 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 13 מיליון ש"ח (אג"ח לא סחירות וחוזים בגין מניות) אשר הוערכו על ידי גורם ציטוט חיצוני (כולל סכום לא מהותי שהוערך על ידי הגורם המנפיק) ואין בידי הבנק את הנתונים הלא נצפים המשמעותיים אשר שימשו לתמחור השווי הוגן.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

סכומים מדווחים

א. יתרות עם צדדים קשורים (המשך)

במאות:

31 בדצמבר 2011 **

בעלי ענין	מזיזקי מניטה		מזיזקי בעלי ענין בעת		מזיזקי בעלי ענין בעת		מזיזקי בעלי ענין בעת		מזיזקי בעלי ענין בעת		מזיזקי בעלי ענין בעת	
	יתרה לתאריך המאזן	יתרה הגבוהה (4) המשך השנה	יתרה לתאריך המאזן	יתרה הגבוהה (4) המשך השנה	יתרה לתאריך המאזן	יתרה הגבוהה (4) המשך השנה	יתרה לתאריך המאזן	יתרה הגבוהה (4) המשך השנה	יתרה לתאריך המאזן	יתרה הגבוהה (4) המשך השנה	יתרה לתאריך המאזן	יתרה הגבוהה (4) המשך השנה
נכסים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פקדונות בבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יזרות ערך ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי ליצבור	87	-	87	2	2	2	89	89	89	89	89	64
הפרשה להפסדי אשראי	*	-	*	-	*	-	*	-	*	-	*	-
אשראי ליצבור, נטו	49	87	49	2	2	89	89	89	89	89	89	64
השקעות בחברות מוחזקות ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין משכירים נגזרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
התחייבויות												
פקדונות הצבור	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פקדונות מבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
התחייבויות אחרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
כתבי החתייבויות נדחים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות (כולל בחוץ) ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים	1,401	1,415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חוץ מאזניים ⁽⁷⁾	46	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הואג מחדש- לפירוט ראה באור 1.ה.21.	**	**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(1) לרבות מי שישא לזכות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהליו הכללי.
 (2) לרבות בני משפחתם הקרובים להגדרתם ב-IAS 24.
 (3) מאזניים, אולם לא תמאיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי ענין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לזר בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המנוהג המופק שלהם או מנהל התאגדות בהם או רשאי לזכות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (4) על בסיס יזרות שהיו בסוף כל רבעון.
 (5) פירוט של טעינים אלה כולל גם באור 3, "יזרות ערך", באור 5 "השקעות בחברות מוחזקות".
 (6) אחזקות בעלי ענין וצדדים קשורים בהון הבנק.
 (7) סיכון אשראי, במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מנגלות החבות של לוח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תמצית עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

במאחד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק	בעלי עניין				
	מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	אחרים (3)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אחרים (1)	מחזיקי מניות בעלי שליטה
חברות מוחזקות	שנעשתה העסקה	אחרים (3)	ניהוליים (2)	אחרים (1)	מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח
-	-	(21)	* -	-	1
-	-	(5)	-	-	* -
-	-	(1)	* -	* -	* -
-	-	6	* -	-	* -
-	-	(4)	(21)	-	* -
-	-	(31)	(21)	-	1

הכנסות (הוצאות) ריבית נטו⁽⁴⁾
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
מזה דמי ניהול ושרותים
הוצאות תפעוליות ואחרות⁽⁵⁾
סך הכל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 **

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק	בעלי עניין				
	מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	אחרים (3)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אחרים (1)	מחזיקי מניות בעלי שליטה
חברות מוחזקות	שנעשתה העסקה	אחרים (3)	ניהוליים (2)	אחרים (1)	מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח
* -	-	(17)	* -	-	3
-	-	-	-	-	-
* -	-	4	* -	-	* -
* -	-	4	* -	-	* -
-	-	(6)	(24)	-	* -
* -	-	(19)	(24)	-	3

הכנסות (הוצאות) ריבית נטו⁽⁴⁾
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
מזה דמי ניהול ושרותים
הוצאות תפעוליות ואחרות⁽⁵⁾
סך הכל

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** הוצג מחדש- לפירוט ראה באור 1.ה.21.

(1) לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהלו הכללי.

(2) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

(3) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.

(4) ראה ג. להלן.

(5) ראה ד. להלן.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תמצית עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

במאחד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 **

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק	בעלי עניין					מחזיקי מניות בעלי שליטה אחרים (1)	מחזיקי מניות אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (3)	מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	חברות מוחזקות
	מחזיקי מניות בעלי שליטה אחרים (1)		אנשי מפתח ניהוליים (2)		אחרים (3)					
	מחזיקי מניות בעלי שליטה אחרים (1)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (2)	אחרים (3)						
*	-	-	-	(9)	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
*	-	-	-	5	*	-	-	-	-	*
*	-	-	-	2	*	-	-	-	-	*
-	*	-	(7)	(20)	-	-	-	-	-	(1)
*	-	*	(11)	(20)	-	-	-	-	-	2

הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (4)
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
מזה דמי ניהול ושרותים
הוצאות תפעוליות ואחרות (5)
סך הכל

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** הוצג מחדש, כתוצאה מיישום בשנת 2012 את תקן הבינלאומי IAS 24 - לפירוט ראה באור 21.ה.1.

- (1) לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהלו הכללי.
- (2) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS 24. יצוין כי אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כבעלי עניין בהוראות הדיווח לציבור לצורך גילוי בביאור זה.
- (3) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (4) ראה ג. להלן.
- (5) ראה ד. להלן.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעל עניין וצדדים קשורים

במאחד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	* 2011	* 2010
במיליוני ש"ח		
8	8	6
-	-	-
2	3	5
(13)	(21)	(12)
-	-	-
(17)	(4)	(5)
(20)	(14)	(6)

בגין נכסים

מאשראי לציבור

מפקדונות בבנקים

מאגרות חוב

בגין התחייבויות

על פקדונות הציבור

על פקדונות מבנקים

על כתבי התחייבות נדחים

* הוצג מחדש, כתוצאה מיישום בשנת 2012 את תקן הבינלאומי IAS 24 - לפירוט ראה באור 21.ה.1.

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. פרטים נוספים:

1. ביום 29 באוקטובר 2012 התקבלה בבנק הודעה מטעם שלמה אליהו אחזקות בע"מ (להלן: "אליהו אחזקות") ואליהו חברה לביטוח בע"מ (להלן - ביחד עם אליהו אחזקות: "קבוצת אליהו"), לפיה הושלמה ביום 29.10.12 עסקת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן "מגדל"; להלן "רכישת מגדל") על ידי אליהו חברה לביטוח בע"מ (הנשלטת על ידי מר שלמה אליהו). בעקבות השלמת רכישת מגדל נכנסו לתוקף כתב הנאמנות וההרשאה הבלתי חוזר לנאמן, מר בועז אוקון (שופט בדימוס) (להלן "הנאמן"), שנחתם על ידי קבוצת אליהו ביום 23.10.12 (להלן "כתב הנאמנות") ביחס למניות קבוצת אליהו כמפורט להלן, ההסכם שנחתם ביום 23.10.12 בין אליהו אחזקות לבין ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ (להלן "לנדאו אחזקות") ונכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ (להלן "לובינסקי אחזקות"; להלן "ההסכם") וכן נכנסו לתוקף היתר האחזקה בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו ביום 23.10.12 (להלן "ההיתר לאחזקת אמצעי שליטה בבנק") והיתר השליטה המתוקן בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה רות מנור ויעל אלמוג ולה"ה ישעיהו לנדאו ודבורה לנדאו ביום 23.10.12 (להלן "היתר השליטה המתוקן בבנק"). בהתאם לכתב הנאמנות, להסכם ולהיתרי האחזקה והשליטה הנזכרים לעיל, החל ממועד השלמת רכישת מגדל (להלן "המועד הקובע"), חדלה קבוצת אליהו להיות צד למערכת הסכמי השליטה וההצבעה בין בעלי השליטה בבנק וחלות ההוראות הבאות:

א. ביחס למניות קבוצת אליהו שהופקדו בחשבונות על שם הנאמן ביום 1.8.12, ובסך הכול 27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק (להלן - "מניות קבוצת אליהו בבנק"), יחולו תנאי כתב הנאמנות.

ב. אליהו אחזקות תחדל להיות צד להסדרי השליטה בין בעלי השליטה בבנק במסגרת מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה. זכויות אליהו אחזקות על פי מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק נחשבות כ"מוקפאות" לכל דבר ועניין ולא ניתן יהיה להפעילן ו/או לעשות בהן כל שימוש שהוא, הכל בכפוף לתנאים ולהוראות המפורטים בכתב הנאמנות ובהסכם. מבלי לגרוע מהאמור לעיל במהלך תקופת הנאמנות (כמפורט להלן וכהגדרתן בכתב הנאמנות), קבוצת אליהו ו/או הנאמן (א) לא ישתתפו ולא יצביעו באסיפות הכלליות של הבנק או באסיפות הנפרדות מכוח מניות הנאמנות שיוחזקו על ידי הנאמן מעת לעת, וכן (ב) לא יציעו מועמדים כלשהם לדירקטוריון של בנק איגוד, ואולם החברות בקבוצת אליהו תהיינה זכאיות לקבל דיבידנדים ככל שיחולקו על ידי הבנק ולקבל תמורה בגין מכירתן של המניות שבנאמנות.

ג. החל מהמועד הקובע חלות הוראות היתר השליטה המתוקן בבנק והן מתייחסות ליחידים השולטים בלנדאו אחזקות ובלובינסקי אחזקות בלבד (ולא ליחידים השולטים בקבוצת אליהו), כאשר המשך החזקותיה של קבוצת אליהו באמצעי שליטה בבנק איגוד הינן מכוח "ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק" כמפורט לעיל.

ד. לנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות, הגדילו את חלקם במניות גרעין השליטה בבנק, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות, על ידי הפיכת חלק ממניותיהם החופשיות, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות למניות גרעין השליטה, כאשר גרעין השליטה בבנק עומד החל מהמועד הקובע על 33% (שלושים ושלושה ממאה), מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באופן שכל אחד מלנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, מחזיק במניות גרעין השליטה בהיקף של 16.5% (שישה עשר וחצי ממאה) מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, הכל כמפורט בכתב הנאמנות, בהסכם ובהיתר השליטה המתוקן בבנק. בהתאם להיתר השליטה המתוקן בבנק באופן מצטבר סך החזקות חברי קבוצת השליטה בבנק לא יעלה על 61% מאמצעי השליטה בבנק (שיעורי ההחזקה מתוך סך הון המניות המונפק והנפרע בבנק, ללא התחשבות בהקפאת חלק מן הזכויות במניות הבנק המוחזקות על ידי קבוצת אליהו).

זאת ועוד, בהתאם להיתר החזקת אמצעי השליטה בבנק הותר לה"ה שלמה וחיה אליהו להחזיק יחד אמצעי שליטה בבנק בשיעור של 32.12% מכל סוג של אמצעי שליטה, מתוכם עד 27.12% (להלן "אמצעי השליטה הרלבנטיים") מוחזקים בידי הנאמן בהתאם להוראות כתב הנאמנות ועד 5% נוספים מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק יוחזקו על ידיהם בעקיפין, באמצעות מגדל ו/או תאגידים הנשלטים על ידה במישרין או בעקיפין (להלן "קבוצת מגדל").

אמצעי השליטה הרלבנטיים ימכרו על ידי ה"ה שלמה וחיה אליהו בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, בכפוף לקבלת היתר נגיד בנק ישראל לפי החוק, ככל שיידרש, וזאת עד לתום תקופה של שלוש שנים שמניינה החל ממועד כניסתו לתוקף של היתר האחזקה באמצעי השליטה בבנק (להלן "תקופת הנאמנות הראשונה"), וככל שלא ימכרו כל אמצעי השליטה הרלבנטיים עד לאותו מועד, יתרת אמצעי השליטה הרלבנטיים ימכרו על ידי הנאמן בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, זאת עד לתום תקופה של שנה אחת נוספת שמניינה החל מתום תקופת הנאמנות הראשונה, והכל בהתאם לקבוע בהוראות כתב הנאמנות.

באור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

היתר האחזקה יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו או במועד השלמת מכירת אמצעי השליטה הרלבנטיים, לפי המוקדם.
עוד יצוין, כי במסגרת ההסכם כהגדרתו לעיל, נקבעו הוראות להפעלת זכויות ההצבעה על ידי בעלי השליטה הנוכחיים בבנק באסיפות כלליות של הבנק.
בהמשך לתיקון להיתר השליטה בבנק כמפורט לעיל, ועל מנת להעמיד את החזקותיה של לובינסקי החזקות בגרעין השליטה בבנק על שיעור של 16.5% מהונו המונפק של הבנק בהתאם למתחייב בתנאי היתר השליטה המתוקן בבנק, מכרה נכסי שרודר בע"מ ללובינסקי החזקות ביום 29 באוקטובר 2012, 983,318 מניות רגילות בנות 0.01 שקל חדש, ובעקבות כך ירד שיעור החזקותיה במניות הבנק מ- 7.69% ל- 6.36%.

2. לעניין אישור אסיפה כללית של הבנק לרכישת פוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) ראה באור 17.ג.18.
3. לעניין אישור האסיפה הכללית של הבנק לכתב שיפוי לנושאי משרה בבנק ראה באורים 13.ג.18 ו- 14.ג.18.
4. לעניין הסכמי היו"ר ומנכ"ל הבנק ראה באורים 15.ה (2) ו- 15.ה. (3). לעיל.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 22 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

הבנק			מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010**	2011**	2012	2010**	2011**	2012
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
860	1,104	1,061	873	1,117	1,073
1	-	-	1	-	-
62	157	137	62	157	137
15	15	11	15	15	11
5	9	2	5	9	2
160	188	188	161	190	189
10	*	3	11	-	4
<u>1,113</u>	<u>1,473</u>	<u>1,402</u>	<u>1,128</u>	<u>1,488</u>	<u>1,416</u>
508	829	757	395	676	612
* -	* -	* -	* -	* -	* -
3	7	1	3	7	1
26	19	14	127	155	143
<u>537</u>	<u>855</u>	<u>772</u>	<u>525</u>	<u>838</u>	<u>756</u>
<u>576</u>	<u>618</u>	<u>630</u>	<u>603</u>	<u>650</u>	<u>660</u>
-	-	-	-	-	-
-	-	3	-	-	3
-	-	3	-	-	3
130	166	173	131	168	174
30	22	15	30	22	15
<u>160</u>	<u>188</u>	<u>188</u>	<u>161</u>	<u>190</u>	<u>189</u>

א. הכנסות ריבית***
מאשראי לציבור
מאשראי לממשלה
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
מפקדונות בבנקים
מניירות ערך שנשאלו
מאגרות חוב
מנכסים אחרים
סך כל הכנסות ריבית

ב. הוצאות ריבית***
על פקדונות הציבור
על פקדונות הממשלה
על פקדונות מבנקים
על כתבי התחייבות נידחים ותעודות פקדון
סך כל הוצאות הריבית
סך הכנסות ריבית, נטו

ג. פירוט השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים
על הכנסות והוצאות ריבית****
הכנסות ריבית
הוצאות ריבית

ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
זמינות למכירה
למסחר
סך הכל כלול בהכנסות ריבית

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי.
לפירוט ראה באור 1.ג.5.א.

*** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

**** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו- ב.

באור 23 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

הבנק			מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
* 2010	* 2011	2012	*2010	* 2011	2012
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
(133)	71	(39)	(133)	71	(39)
(133)	71	(39)	(133)	71	(39)
98	44	95	98	44	95
(7)	(26)	(18)	(7)	(26)	(18)
91	18	77	91	18	77
97	(108)	(12)	99	(109)	(12)
3	1	2	6	9	6
-	-	-	(4)	(5)	(3)
1	1	** -	8	5	5
4	2	2	10	9	8
59	(17)	28	67	(11)	34
13	27	27	13	27	27
5	(9)	1	5	(9)	1
3	(3)	3	3	(3)	3
-	** -	** -	-	** -	** -
21	15	31	21	15	31
80	(2)	59	88	4	65

א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

1. מפעילות במכשירים נגזרים

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (1)

סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים

2. מהשקעה באיגרות חוב

רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה

הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)

סך הכל מהשקעה באג"ח

3. הפרשי שער, נטו

4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות

רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה

הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה (3)

דיבידנד ממניות זמינות למכירה

סך הכל מהשקעה במניות

סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר***

הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים

רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות

לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו

רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות

לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו

דיבידנדים שהתקבלו ממניות למסחר

סך הכל מפעילויות מסחר****

סך הכל

- (1) מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) לרבות הפרשות לירידת ערך בסך של 18 מיליון ש"ח לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, (23 ו-4 מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה).
 (3) נובע מהפרשות לירידת ערך.

* סוג מחדש בעקבות היישום הראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי.
 לפירוט ראה באור 1.5.א.

** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

*** כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר. יצויין כי, רוב ההכנסות מפעילות למסחר נובעות מעסקאות גב אל גב במכשירים נגזרים.

**** ההכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 22.ד.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 24 - עמלות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
* 2010	* 2011	2012	* 2010	* 2011	2012	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
68	64	64	68	64	64	ניהול חשבון
18	17	17	18	17	17	כרטיסי אשראי
67	63	55	67	63	55	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים מסוימים
10	12	12	14	15	14	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
-	-	-	7	8	8	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
31	31	29	34	34	32	טיפול באשראי
34	37	31	34	37	31	הפרשי המרה
14	15	14	14	15	14	פעילות סחר חוץ
37	40	36	37	40	36	עמלות מעסקי מימון
4	4	4	4	4	4	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
11	10	10	14	13	13	עמלות אחרות
294	293	272	311	310	288	סך כל העמלות התפעוליות

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לפירוט ראה באור 1.ג.5.א.

באור 25 - הכנסות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
* 2010	* 2011	2012	* 2010	* 2011	2012	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
1	1	** 3	2	2	** 4	אחרות
1	1	3	2	2	4	סך כל הכנסות האחרות

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לפירוט ראה באור 1.ג.5.א.

** בשנת 2012 בעיקר הכנסה ממכירת נכס מקרקעין- ראה ביאור 6.ד.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 26 - משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
264	284	294	271	291	301	משכורות
51	73	47	51	74	47	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, פנסיה, וחופשה בטוח לאומי ומס שכר
61	65	73	61	65	73	הוצאות נלוות אחרות
13	14	14	13	14	14	הוצאות פרישה מרצון (א)
-	15	20	-	15	20	סך כל המשכורות וההוצאות נלוות
389	451	448	396	459	455	

(א) ראה פירוט בבאור 15.א.5.

באור 27 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
71	83	85	71	83	85	מחשב
35	32	36	34	32	36	שירותים מקצועיים
15	18	15	15	18	16	שווק ופרסום
11	10	10	12	10	10	משרדיות
9	9	9	9	9	9	תקשורת
6	6	5	6	6	5	ביטוח
11	14	12	11	14	12	עמלות
3	3	3	3	4	4	שכר חברי דירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
3	3	3	3	3	3	הדרכה והשתלמויות
9	13	16	11	14	18	אחרות
173	191	194	175	193	198	

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים

א. ההרכב:

הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
85	24	66
(4)	(5)	(13)
81	19	53
(22)	15	(29)
* -	(26)	(5)
(22)	(11)	(34)
59	8	19

מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
96	36	75
(4)	(5)	(17)
92	31	58
(22)	15	(28)
* -	(26)	(5)
(22)	(11)	(33)
70	20	25

מיסים שוטפים -
 בגין שנת החשבון
 בגין שנים קודמות
 סך הכל מיסים שוטפים
 בתוספת (בניכוי):
 מיסים נדחים -
 בגין שנת החשבון
 שינוי בשיעור המס
 סך הכל מיסים נדחים**
 סך כל ההפרשה למיסים
 על ההכנסה

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח.

** פירוט התנועה במסים הנדחים:

הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
(12)	(30)	14
-	(26)	(5)
(10)	45	(43)
(22)	(11)	(34)

מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
(12)	(30)	15
-	(26)	(5)
(10)	45	(43)
(22)	(11)	(33)

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים*
 שינוי בשיעורי המס
 מסים נדחים שסוגו מחדש מהון
 לרווח והפסד
 סך הכל מסים נדחים

* בעיקר נובע מיצירה והיפוך הפרשים זמניים בגין הפסדי אשראי.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים

ב. התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על בנק, לבין ההפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			מאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
35.34%	34.48%	35.53%	35.34%	34.48%	35.53%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
63	38	40	77	52	54	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
						מס (חסכון במס) בגין:
						הוצאות לא מוכרות בניכוי, הכנסות פטורות והכנסות בשיעור מס שונה
* -	1	(5)	(3)	(1)	(9)	השפעת שינוי בשיעור המס **
* -	(26)	(5)	* -	(26)	(5)	ניצול הפסדים משנים קודמות בגינם לא נרשמו מיסים נדחים
-	-	-	-	-	-	הפרשי תאום פחת והפחתות מיסים בגין שנים קודמות
* -	1	2	* -	1	2	אחרים
(4)	(5)	(13)	(4)	(5)	(17)	הפרשה למיסים על ההכנסה
* -	(1)	-	* -	(1)	-	
59	8	19	70	20	25	

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

** ראה סעיף ג-ו ד להלן.

ג. ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם צו מס ערך מוסף אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין עסקה ויבוא טובין, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. כתוצאה מהשינוי האמור, שיעורי המס הסטטוטורי אשר חל על תאגידים בנקאים יעלה בשנת 2012 משיעור של 35.34% לשיעור של 35.53%, ובשנת 2013 ואילך יעלה לשיעור של 35.9%. כמו כן, שיעור מס השכר אשר חל על מוסדות כספיים יעלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש ספטמבר 2012 ואילך, וזאת במקום שיעור של 16% לשנת 2012 ו-15.5% לשנת 2013 ואילך.

כמו כן, ביום 13 באוגוסט 2012 פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012 (להלן - "החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק יעלה מ-5.9% כיום ויעמוד על 6.5%, כמו כן שיעור זה יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 לשיעור של 7% ו-7.5% בהתאמה. השלכת השינוי בשיעורי המס כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ואינה מהותית (מחד, חל גידול של כ-4 מיליון ש"ח בהוצאות השכר אשר קוזזו על ידי קיטון של כ-5 מיליון ש"ח בהוצאות המסים על הכנסה).

ד. ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק התייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר הפחתה הדרגתית של שיעורי מס חברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לתיקונים האמורים, שיעורי מס החברות החלים בשנות המס 2010 ו-2011 הם 25% ו-24% בהתאמה. ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסה את חוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה)- התשע"ב 2011. בהתאם לחוק תבטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק התייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור המס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%. בעקבות התיקון מיום 5 בדצמבר 2011 גדלה יתרת נכס המס הנדחה ונרשמו ברבעון הרביעי של שנת 2011 הכנסות מס של כ-29 מיליון ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים

ה. לבנק שומות סופיות עד וכולל לשנת המס 2010. לחברות מאוחדות שומות סופיות (או הנחשבות כסופיות) עד וכולל שנות המס 2007-2008.

ו. חברת אגוד הנפקות בע"מ- חברה מאוחדת של הבנק, הינה חברה שקופה לחלוטין לצורכי מס ולפיכך, הכנסותיה ו/או תקבוליה ו/או הוצאותיה תחשבה כהכנסותיו ו/או תקבוליו ו/או הוצאותיו של בנק אגוד. בהתאם להסדר לא תהא כל פעילות שהיא בחברה כאמור, למעט הנפקת ו/או מכירת כתבי ההתחייבות הנדחים לבנק אגוד. מכאן לא תיווצר לחברה המאוחדת כל הכנסה חייבת או הפסד לצורכי מס מסוג שהוא. כמו כן, החברה המאוחדת לא תהא רשאית להחזיק נכסים או התחייבויות למעט כתבי ההתחייבות הנדחים ו/או פקדון. החברה המאוחדת לא תבצע כל פעילות שהיא, כמו כן, לא תרכוש כתבי התחייבות נדחים בבורסה בישראל.

ז. לפרטים בדבר ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק - אגוד מערכות בע"מ ובדבר החלטת רשות המסים לשנות את סיווגה של החברה מ"עוסק" ל"מוסד כספי"- ראה באור 18.ג.19.

ח. יתרות של מיסים נדחים לקבל, נטו בגין:

מאוחד				
31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2012		
שיעור מס		שיעור מס		
ממוצע	יתרה	ממוצע	יתרה	
ב - %	במיליוני ש"ח	ב - %	במיליוני ש"ח	
35.06	96	35.90	95	עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על היעודה
35.20	17	35.90	18	הפרשות לחופשה ומענקי יובל
35.20	112	35.90	107	הפרשה להפסדי אשראי
25.00	(6)	25.00	(7)	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
35.34	(4)	35.90	(4)	ניירות ערך
35.20	4	35.90	4	אחרים
	<u>219</u>		<u>213</u>	סך הכל
הבנק				
31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2012		
שיעור מס		שיעור מס		
ממוצע	יתרה	ממוצע	יתרה	
ב - %	במיליוני ש"ח	ב - %	במיליוני ש"ח	
35.06	96	35.90	95	עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על היעודה
35.20	17	35.90	18	הפרשות לחופשה ומענקי יובל
35.20	110	35.90	105	הפרשה להפסדי אשראי
25.00	(6)	25.00	(7)	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
35.20	3	35.90	4	אחרים
	<u>220</u>		<u>215</u>	סך הכל

מימוש המיסים הנדחים מבוסס על תחזית של קיום הכנסות המתחייבות במס בעתיד הנראה לעין.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 29 - רווח למניה רגילה (ש"ח)

סכומים מדווחים

ההרכב:

מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
149	132	127
149	132	127

רווח בסיסי ומדולל
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

סך הכל

מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
73,583	73,583	73,583
73,583	73,583	73,583

ממוצע משוקלל של מספר מניות (באלפים)

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות
ששימש בחישוב הרווח הבסיסי
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות
ששימש בחישוב הרווח המדולל

באור 30 - דיווח על מגזרי פעילות

אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן¹:

מגזר פרטי - מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות. כמו כן, כולל המגזר עסקים קטנים אשר מנהלים במסגרת אגף קמעונאות (עד ליום 31.12.2011 בעלי אובליגו של עד 400 אלף ש"ח, החל מיום 1.1.2012 עד 500 אלף ש"ח), ואת פעילות המימון לדיור.

מגזר עסקי - המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים ממגוון ענפי משק - לרבות ענפי הבניה והנדל"ן ושוק ההון.

מגזר יהלומים - המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב מעל מחיר מעבר הנקבע לכל סוג הלוואה ופקדון בהתייחס למשך חיים ממוצע, לאפיק ההצמדה הרלוונטי ותוך התחשבות ביעדים האסטרטגיים של הבנק. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המחושבת על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב וכן תוצאות הנובעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

הפרשה להפסדי אשראי - נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על פרמטרים שונים.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

תשואה להון - מהווה את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין האמצעים ההוניים המוקצים למגזר. האמצעים ההוניים מוקצים למגזרים על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של כל מגזר (על פי הוראות בנק ישראל בהתאם לבאזל 2).

מאגר הנתונים והמתודולוגיה המשמשים לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי הפעילות של הבנק הינם בתהליך מתמשך של טיוב, ובהתאם מבוצע, במידת האפשר, סיווג מחדש של התוצאות לתקופות ההשוואה. הבנק לקליטת נמצא בתהליך קליטת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) - מערכת של בנק לאומי לישראל בע"מ הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

¹ יודגש כי בשל העובדה כי כל בנק מסווג את לקוחותיו למגזרים לפי פרמטרים שונים וכן מקצה הכנסות והוצאות למגזרים לפי פרמטרים שונים, בביצוע ההשוואה בין בנקים שונים, יש להתייחס לכך ולערך את ההשוואה בזהירות ראויה.

באור 30 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
פרטי	עסקי	יהלומים	ניהול פיננסי	שלא הוקצו והתאמות	הכל	סך
						במיליוני ש"ח
282	355	36	(13)	-	660	הכנסות ריבית נטו: - מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-
127	133	16	81	-	357	הכנסות שאינן מריבית: - מחיצוניים
1	26	*	(27)	-	-	-
<u>410</u>	<u>514</u>	<u>52</u>	<u>41</u>	<u>-</u>	<u>1,017</u>	סך ההכנסות
10	52	3	-	-	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
362	357	36	45	-	800	הוצאות תפעוליות ואחרות
38	105	13	(4)	-	152	רווח (הפסד) לפני מיסים
6	17	3	(1)	-	25	הפרשה למיסים על הרווח
<u>32</u>	<u>88</u>	<u>10</u>	<u>(3)</u>	<u>-</u>	<u>127</u>	רווח נקי (הפסד)
6.3%	7.5%	9.4%	(2.3%)	-	6.2%	תשואה להון
8,651	13,673	1,419	13,429	1,304	38,476	יתרה ממוצעת של נכסים
16,323	17,135	374	751	1,816	36,399	יתרה ממוצעת של התחייבויות
6,019	14,494	1,264	2,106	741	24,624	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,807	33,799	41	-	-	45,647	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
246	258	-	-	-	504	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
						הכנסות ריבית נטו :
131	274	28	-	-		מרווח מפעילות מתן אשראי
140	65	3	-	-		מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	16	5	(13)	-		אחר
<u>282</u>	<u>355</u>	<u>36</u>	<u>(13)</u>	<u>-</u>		סך הכל הכנסות ריבית נטו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 30 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011*						
מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
פרטי	עסקי	יהלומים	ניהול	סכומים	סך הכל	
			פיננסי	שלא הוקצו והתאמות		
						במיליוני ש"ח
268	341	33	8	-	650	הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	-	-	מחיצוניים -
-	-	-	-	-	-	בינמיגזרי -
136	143	22	15	** -	316	הכנסות שאינן מריבית:
2	22	** -	(24)	-	-	מחיצוניים -
406	506	55	(1)	** -	966	בינמיגזרי -
13	12	2	-	-	27	סך ההכנסות
357	352	35	43	** -	787	הוצאות בגין הפסדי אשראי
36	142	18	(44)	-	152	הוצאות תפעוליות ואחרות
5	19	2	(6)	** -	20	רווח (הפסד) לפני מיסים
31	123	16	(38)	** -	132	הפרשה למיסים על הרווח
						רווח נקי (הפסד)
7.1%	10.2%	14.0%	(20.5%)	-	6.7%	תשואה להון
8,002	13,321	1,394	13,203	1,193	37,113	יתרה ממוצעת של נכסים
15,769	16,640	357	896	1,456	35,118	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,247	14,934	1,417	2,293	443	24,334	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,318	29,666	36	-	-	41,020	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
308	338	-	-	-	646	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
						הכנסות ריבית נטו :
119	256	25	-	-		מרווח מפעילות מתן אשראי
144	60	2	-	-		מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
5	25	6	8			אחר
268	341	33	8			סך הכל הכנסות ריבית נטו

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 5.ג.1.א.
 ** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 30 - דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*						
מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
פרטי	עסקי	יהלומים	ניהול פיננסי	שלא הוקצו והתאמות	הכל	
						במיליוני ש"ח
226	305	33	39	-	603	הכנסות ריבית נטו:
1	15	-	(16)	-	-	מחיצוניים -
						בינמיגזרי -
138	152	18	93	** -	401	הכנסות שאינן מריבית:
-	-	** -	-	-	-	מחיצוניים -
-	-	-	-	-	-	בינמיגזרי -
<u>365</u>	<u>472</u>	<u>51</u>	<u>116</u>	<u>** -</u>	<u>1,004</u>	סך ההכנסות
13	72	2	-	-	87	הוצאות בגין הפסדי אשראי
323	302	34	39	** -	698	הוצאות תפעוליות ואחרות
29	98	15	77	-	219	רווח (הפסד) לפני מיסים
9	31	5	25	** -	70	הפרשה למיסים על הרווח
<u>20</u>	<u>67</u>	<u>10</u>	<u>52</u>	<u>** -</u>	<u>149</u>	רווח נקי (הפסד)
5.2%	5.4%	8.2%	32.0%	-	7.6%	תשואה להון
6,588	13,073	1,455	11,572	363	33,051	יתרה ממוצעת של נכסים
15,006	14,742	346	940	-	31,034	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,481	14,392	1,426	2,700	-	22,999	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
10,484	23,622	29	-	-	34,135	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
402	324	-	-	-	726	יתרה ממוצעת של ניירות ערך מנוהלים
						הכנסות ריבית נטו :
97	247	23				מרווח מפעילות מתן אשראי
105	36	1				מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
25	37	9				אחר
<u>227</u>	<u>320</u>	<u>33</u>				סך הכל הכנסות ריבית נטו

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 5.ג.1.א.
 ** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 31 - נתוני הבנק בערכים נומינליים

- א. כללי חשבונאות ששימשו להצגת נתונים בערכים נומינליים היסטוריים לצרכי מס:
 1. דוחות כספיים אלה נערכו על בסיס העלות ההיסטורית.
 2. דוחות כספיים אלה כוללים את נתוני הבנק ושתי חברות בת המהוות תאגידי עזר שלו.
 3. דוחות כספיים אלה אינם כוללים הפרשות לירידת ערך בגין רכוש קבוע.

ב. מאזן נומינלי ליום 31 בדצמבר

<u>2011</u>	<u>2012</u>	
<u>במיליוני ש"ח</u>		
		נכסים
6,961	8,246	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,650	4,860	ניירות ערך
5	68	ניירות ערך שנשאלו
23,082	23,795	אשראי לציבור
(269)	(282)	הפרשה להפסדי אשראי
<u>22,813</u>	<u>23,513</u>	אשראי לציבור, נטו
514	540	השקעות בחברות מוחזקות
385	374	בנינים וציוד
846	476	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,038	1,125	נכסים אחרים
<u>39,212</u>	<u>39,202</u>	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
33,873	33,876	פקדונות הציבור
392	244	פקדונות מבנקים
1	1	פקדונות הממשלה
222	197	כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
907	592	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,857	2,126	התחייבויות אחרות
<u>37,252</u>	<u>37,036</u>	סך כל ההתחייבויות
1,960	2,166	סך כל ההון
<u>39,212</u>	<u>39,202</u>	סך כל ההתחייבויות והון

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 31 - נתוני הבנק בערכים נומינליים (המשך)

ג. דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

* 2011	2012 במיליוני ש"ח	
1,473	1,402	הכנסות ריבית
855	772	הוצאות ריבית
618	630	הכנסות ריבית, נטו
25	63	הוצאות בגין הפסדי אשראי
593	567	הכנסות ריבית נטו לאחר
		הכנסות שאינן מריבית:
(2)	59	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
293	272	עמלות
2	2	הכנסות אחרות
293	333	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
		הוצאות תפעוליות ואחרות:
451	448	משכורות והוצאות נלוות
133	145	פחת ואחזקת בנינים וציוד
191	194	הוצאות אחרות
775	787	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
111	113	רווח לפני מיסים
6	19	הפרשה למיסים על הרווח
105	94	רווח לאחר מיסים
		חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס
31	33	של חברות מוחזקות
		רווח נקי:
136	127	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* נתוני השוואה סווגו מחדש בגין יישום למפרע של הוראה בדבר מתכונת דוח רווח והפסד, לפירוט ראה באור 1.ג.5.א.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012
באור 31 - נתוני הבנק בערכים נומינליים (המשך)

ד. דוח נומינלי על השינויים בהון

סך הכל	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוססות מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח	
1,976	1,220	24	82	650	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
(65)	(65)	-	-	-	השפעה מצטברת, נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי ותיקון בנושא טיפול בחובות בעייתיים
1,911	1,155	24	82	650	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010 לאחר התיאומים מיישום לראשונה של הוראות חדשות
136	136	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(105)	-	-	(105)	-	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(27)	-	-	(27)	-	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
45	-	-	45	-	השפעת המס המתייחס
1,960	1,291	24	(5)	650	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
127	127				רווח נקי בשנת החשבון
203			203		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(81)			(81)		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(43)			(43)		השפעת המס המתייחס
2,166	1,418	24	74	650	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012